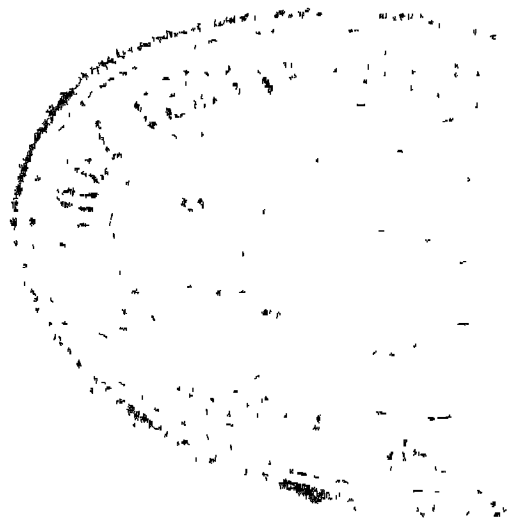
లక్ష్మణరాయ పరిశోధక మండలి

ప్రచురణము ౧

తెలంగాణా శాసనములు

సంపుటము ౧

కాకతీయశాసనములు

చాళుక్యశాసనములు

ఇతరశాసనములు

ప్రస్తావన రచయితలు

దీ ఆనరబుల్ సర్. వేపా రామేశం పంతులు గారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.,

మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయాధీశులు

ప్రకాశకులు:

లక్ష్మణరాయ పరిశోధక మండలి

హైద్రాబాదు—దక్కన్

PREFACE

His Exalted Highness The Nizam's Dominions provide plenty ial for reconstructing the history and culture of Ancient and Mediev n. The opening of the Archaelogical Department by H. E. H. Tl 1's Government is an event of very great importance in the history n Hyderabad, as otherwise, the task of conserving the sever. nents of historic and cultural interest in the Dominions, would hav impossible. The remains of Antiquarian interest-archaelogica phic, Numismatic and literary-are so abundant, that the co-operatic vidual scholars and learned associations is necessary to supplemei rk of the Department.

The Late Mr. K. V. Lakshman Rao was one of the pioneers in tl al Renaissance of the Andhra Country. His interest in the history ar ıre of the Andhra Country was immense and he secured in his maste ja Saheb of Munagala a princely patron without whose magnificei cence—the ideas of Lakshman Rao could never have attained fruitio remature demise of Mr. Lakshman Rao is an irreperable loss to tl a Country. His ambition was to establish an Institute of Historic ch at Hyderabad—where all the inscriptions, old manuscripts ar ecords of the Andhra Districts should be collected and made accessib olars. It was with this idea that a Historical Research Society wa l at Hyderabad in 1922. The society was not destined to be und ing guidance for a long time but his spirit has always been its gui his memory the name of the society has been changed to " Lakshma Parisodhaka Mandali."

This publication is the result of the work carried out by the societ the years 1924—1931. The society was able to secure from time the services of two Pandits Messrs. Dupati Seshacharlu garu ar taramanacharlu garu (Seshadri Ramana Kavulu), who, at considerab venience toured in the Telugu villages of H. E. H. The Nizam nions and collected estampages of several inscriptions and also, secure l Palm-leaf manuscripts. 82 of the Inscriptions published in th e were deciphered by them.

For several years, the society was anxious to obtain the services ent of Indian History, trained in methods of Research. The servic M. Rama Rao, B. A. (Hons.) M. R. A. S. have been secured for a sho . As a Research student of the Madras University for a period

In this first publication of the Lakshman Raya Parisodhaka Mandali the society tries to fulfil one of its main objects—the collection and publication of the numerous epigraphical records of the Telugu Country. It is intended to supplement the work more ably conducted in other parts of Telugu Country. The society is cognisant of its short-comings and welcomes any suggestions or criticisms for its improvement.

In conclusion, the grateful thanks of this institution and the Andhra public, in general, are due to Rajah N. V. Ranga Rao Bahadur, Zamindar of Munagala, who has kindly rendered the necessary financial aid and has thus enabled the publication of this volume.

S. Hanumantha Rao, M.A., L.T.,
Professor of History, Nizam College

Hyderabad Dn.

పీఠిక

మ.ఘ.వ. నిజాంప్రభువరేణ్యుల పరిపాలనమందున్న భూభాగమునందు దక్షిణాపథ ప్రాచీన మధ్యయుగచరిత్ర పునర్నిర్మాణమున కాధారభూతములగు సాధనములు తండోపతండములుగ నున్నవి. గుడులయందును, చెఱువులయందును, బావులందును, మసీదులందును, మార్గములందును, భూగర్భమందును ఎంతోచరిత్ర నిద్రాణమైయున్నది. శిల్పకళను ప్రదర్శించు దేవాలయములు, పూర్వరాజ్యవైభవమును దీపించు దుర్గములు, శౌర్యప్రతాపములను సూచించు ఆయుధావళి, వైదుష్యమును బ్రకటించు గ్రంథరాజములు, కీర్తినిజాటు శిలాశాసనావళి, ఆర్థికస్థితిని దేటపరచు నాణెములు వైజ్ఞానికముగను, చారిత్రికముగను ప్రాముఖ్యము గలవియగుటచే శిథిలములై నామమాత్రావశేషములు గాకుండ వీనిని సుస్థితిలో నుంచుట ఆవశ్యకమయిన పవిత్రకార్యమయి యున్నది. ఇట్టి చరిత్రసాధనముల విలువను, వీనినిఁ గాపాడవలసిన పవిత్రధర్మమును మొట్టమొదట గ్రహించిన నిజాంసర్కారువారు ఆర్షశాఖను (Archaeological Dept.) ను నెలకొల్పి అత్యధిక వ్యయప్రయాసలతో మహత్తరమయిన కృషిసలుపుచున్నారు. నిజాంసర్కారువారి ప్రశంసనీయమయిన కృషిచే పురాతనచరిత్ర ప్రసిద్ధములగు శిథిలచిహ్నములకు సుస్థితి లభించుటయేగాక ఏతద్విషయమునందుఁ బ్రజలకు అభిరుచికూడఁ గలిగెను.

పురాతన చరిత్రసంబంధములగు శిథిలములు, శాసనములు, గ్రంథములు, నాణెములు, నిజాంరాష్ట్రమునందు బాహుళ్యముగనుండుటచే ప్రచండమై యిసుకపాతరవలె తరుగనట్టి యిట్టి మహాత్కార్యమునందు సర్కారువారికి తోడ్పడి తత్కార్యము సంపూర్తిగావించుట పండితుల యొక్కయు పరిషత్సంస్థలయొక్కయు కర్తవ్యమై యున్నది.

స్థాపనము

నిజాంరాష్ట్రీయులగు ఆంధ్రసంతతి యభ్యుదయమునుగూర్చి యాంధ్రనాయకుల మానసవీథులందు దృశ్యాదృశ్యముగ సంచరించుచున్న భావతరంగముల పరిణామముగ “ఆంధ్రజనసంఘము” హైద్రాబాదునందు 1921 నవంబరు 12 శనివారమునాడు స్థాపితమయ్యెను. ఆంధ్రచరిత్రసాధనములను సేకరించుట హైద్రాబాదు ఆంధ్రజనసంఘమువారు ముఖ్యకర్తవ్యముగా భావించి, 27-12-1922 నాడు ఏతదుద్దేశ్యమును వెలువరచుచు తీర్మానముచేసి ప్రత్యేకోపసంఘమును నిర్మాణము గావించిరి.

ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము ప్రబలి వివిధప్రదేశములందు సంఘములు స్థాపితమగుటయు, వీటిపై యాజమాన్యము వహించుటకు కేంద్రసంఘము స్థాపితమగుటయు తటస్థించెను. అప్పుడీ పరిశోధన కార్యక్రమము కేంద్రసంఘమువారి పరము గావింపఁబడెను. (2-9-1924)

నామము

స్వర్గీయ కొమర్రాజు వేంకటలక్ష్మణరావు, ఎం. ఏ. గారు ఈ పరిశోధనకార్యమునకు ప్రారంభదినములలో సభ్యులుగానుండి అమూల్యములగు సలహాలను ఒసంగిరి. వారు తల పెట్టించిన కార్యము ఫలప్రదముగాకముందే దివంగతులయ్యిరి. కావున వారి జ్ఞాపకార్థమును, వారియెడఁ గృతజ్ఞతా సూచకముగను, ఈ ఆంధ్రపరిశోధక సంఘమునకు "లక్ష్మణరాయ పరిశోధకమండలి" అని నామకరణము చేయబడెను. మండలియాస్తియంతయు శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషా నిలయమునందు భద్రపరుపబడుచున్నది.

ఆర్థికము

ధనసాధ్యమగు నిక్కార్యము చరిత్రాభిమానుల యౌదార్యముపై యాధారపడి యున్నది. ప్రత్యేకవిరాళములును, ఆంధ్రనిధియు ధనాదాయమార్గములై యున్నవి. భావ సంవత్సరాంతము వఱకు (3—4—1935) ఈ మండలి పక్షమున రు 2288—15—7 లు వ్యయపరుపబడినవి.

గ్రంథనామము

ఇట్లు మండలివారు సంపాదించిన శాసనావళిని ముద్రించిన యెడల చరిత్రాన్వేషులకు మిక్కిలి ప్రయోజనకరముగ నుండునని భావించి 123 శాసనములు చేర్చి యీగ్రంథమునందు ముద్రించినారము.

ఈ శాసన సంపుటమునకు "తెలంగానా శాసనములు" అని నామకరణముచేయబడినది. తెలంగానా అను పదము నిజాం రాష్ట్రములోని ఆంధ్రభూభాగమునకు వ్యావహారికముగా బహుకాలమునుండి వాడుకలోనున్నది. ఆశబ్దము దేశపరమనియు, మహారాష్ట్రదేశమునకును, కన్నడదేశమునకును తగిలియున్న దేశమునకు " తెలంగాణము " అను పేరుండెననియు, ఇచ్చటి బ్రాహ్మణులే తెలంగాణ్యులు, ఇచ్చట వ్యవసాయముచేయు కాపులే తెలగాలు అనియు శ్రీకొమర్రాజు వేంకట లక్ష్మణరావు పంతులుగారు నుడివియున్నారు. తెలంగాణమునకు వికృతిరూపమగు "తెలంగానా" శబ్దమే ఈసంపుటపు ప్రత్యేకతను నిరూపించునని యట్లు నామకరణము చేయబడినది.

పరిశోధనము

శాసనప్రతిబింబములు, తాళపత్ర గ్రంథములు, నాణెములు మొదలగువానిని సంపాదించుటకై మా మండలి పక్షమున శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు రాష్ట్రములోని పలుప్రాంతములందు పర్యటనము సల్పి, అత్యంతాభిమానముతో కృషి సల్పియున్నారు. మఱియు వారు

తమ పర్యటనానుభవములను, ఆయాగ్రామ వృత్తాంతములను, అనేక చరిత్రాంశములను వివరించుచు చక్కనినివేదికలనువ్రాసియున్నారు. శ్రీ శేషాద్రిరమణకవుల ఉత్సాహము, తోడ్పాటు మాయాదర్శమును సఫలీకృతము గావించినవని తెలుపుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాము.

గ్రంథస్థవిషయము

ఈ సంపుటమునందు 123 శాసనములు ప్రకటింపబడినవి. పాఠకులకు సులువుగా నుండుటకై శాసనముల నన్నింటిని మూడుభాగములుగా విడదీసినాము. ఈ విభజననుబట్టి కాకతీయశాసనములు 57, చాళుక్యశాసనములు 42, ఇతరశాసనములు 24 కలవు. ఇందు 82 శాసనములకు శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులును, 40 శాసనములకు మారేమండ రామారావు పంతులు బి.ఎ., (ఆనర్సు) గారును, ఒకదానికి భావరాజు వేంకటకృష్ణారావు బి. ఏ., బి. ఎల్., గారును నకళ్లు వ్రాసియున్నారు. శ్రీ రామారావుపంతులుగారు ఇందలి శాసనములనుబట్టి విషయవిభజన చేసిపెట్టుటయేగాక శాసనవివరణములనుదెలుపు టిప్పణులు (Notes) తెలుఁగునందును, ఇంగ్లీషునందును లిఖించియున్నారు.

సవరణలు

ఈ సంబంధమయిన రికార్డులు పూర్తిగ దగ్గరనుండనందునను, లేఖకుల ప్రమాదము వలనను ఇందు దోషములు దొర్లినవి. పాఠకులీక్రిందివిధముగా సవరించుకొందురుగాక.

1. సంపుటము 4, 91, 95, 180, 188, 189 పుటలలో నున్న "మాటూరు" ను "మాటేడు" గా దిద్దుకొనవలయును. ఈ మాటేడు ఇప్పుడు మహబూబాబాదు అనంబడు మానుకోట తాలూకాలోనున్నది.

2. చాళుక్య 15వ శాసనము గంగాపురములోనిదికాదు. ఆలంపురశాసనముగా 118, 192 పుటలలో దిద్దుకొనవలయును.

3. చాళుక్య 39వ శాసనము తాడికొండశాసనమే. 196వ పుటలలో సవరించుకొనవలయును.

4. నంబులకుంట అనుగ్రామము లేదు. గంగాపురము చెంతనున్న చెఱువునకు "నంబులకుంట" అని పేరు. కావున చాళుక్య 8వ శాసనము గంగాపురశాసనముగా 111, 191 పుటలలో సవరించుకొనవలయును.

కృతజ్ఞత

ఆంధ్రులచరిత్రకు నూతనశోభను ప్రసాదించు నీసంపుటమును ముద్రించగలిగినందులకు మాకు మిగుల సంతోషముగానున్నది. ఆంధ్రదేశమునందే యననేల హిందూదేశమునందును ఇట్టి శాసనసంపుటమును బ్రకటింపఁగలిగిన ప్రజాసంస్థ "లక్ష్మణరాయ పరిశోధక మండలి" యొక్కటియే యని చెప్పుకొనుటకు మిగుల గర్వించుచున్నాము. ఇట్టి మహాత్కార్యమును సాధించుటలో మాకు ద్రవ్యసహాయముచేసిన మహనీయుల కందరకును కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు సమర్పించుచున్నాము.

మునగాల సంస్థానాధీశులగు శ్రీశ్రీ రాజానాయని వేంకటరంగారావు బహద్దరువారు ఈ మండలి స్థాపకులు, అధ్యక్షులు శ్రీవారి యభిమానము, ప్రోత్సాహము, ఔదార్యము లేకుండిన మేమీ కార్యమును నెరవేర్పలేకుండెడివారము. అంతియేగాదు ఈ సంపుట ముద్రణమునకయిన వ్యయములను భరించి మమ్ముల కృతకృత్యుల గావించియున్నారని నివేదించుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాము. వివేకయుతమగు విజ్ఞానము, విచక్షణయుతమగు వితరణశీలము శ్రీవారియందు మూర్తీభవించియున్నవి. ఈ మండలియేకాదు ఆంధ్రులెల్లరును శ్రీరాజావారియెడల కృతజ్ఞతాబద్ధులయి యుండవలయును.

ఈ శాసనసంపుటమునకు ఆకార నిర్మాణముగావించిన శతావధానులు శ్రీ శేషాద్రి రమణ కవులకును, మారేమండ రామారావు పంతులుగారికిని ధన్యవాదములు సమర్పించుకొనుచున్నాము.

ఈ శాసనసంపుటమును చదివి, తమ యామోదమును బ్రకటించుటయేగాక, దీనికి ప్రస్తావన (Foreword) వ్రాసియిచ్చిన శ్రీశ్రీ సర్. వేపా రామేశం పంతులు, బి.ఏ.బి.ఎల్. మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జీగారికి వందనములు సమర్పించుకొనుచున్నాము.

ముద్రణము

ప్రాముఖ్యమైన శాసనభాగమంతయు రాజమహేంద్రవరమునందలి సరస్వతీ ముద్రణాలయమువారు ముద్రించియున్నారు. సరస్వతీప్రెసువారు అత్యంత త్వరితముగను, సొంపుగను ముద్రించి యిచ్చినందులకు వారికి వందనములు సమర్పించుచున్నాము. ముఖపత్రము, పీఠికాదులు తెనాలి భారతీ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము లయినవి.

హైద్రాబాదు-దక్కన్,
1—5—1935

ఆదిరాజు వీరభద్రరావు
గౌరవ కార్యదర్శి

విషయసూచిక

I కాకతీయ శాసనములు

1—102

II చాళుక్య శాసనములు

103—152

III ఇతర శాసనములు

153—178

IV శాసన వివరములు.

179—200

V. Schedule of Inscriptions

201—215

కాకతీయ శాసనములు

కాకతీయశాసనములు

1

ఖాజీపేటశాసనము

తూర్పువైపు

౧ స్వస్తి శ్రీ స్తనపీఠ
౨ చారురుచిభిః సమ్మిశ్రి
౩ తోంశోమణిద్యోతై రంజన
౪ పుంజశుభ్ర కలినా నాత్యున్న
౫ తోరస్థ **** గవిరా
౬ ఆత **** జాత తారా
౭ పథం। ఖ్యాతోజ్వ ** సివఃపురా
౮ ణపురుష శ్రీశౌర్య్యనారాయణః
౯ జయతి చలమర్త్తిగణ్డ స్సమ
౧౦ ర జయశ్రీవిభాస భూపాదణ్డః
౧౧ దుజ్జయ కులాబ్ధి చంద్ర స్సత్యా
౧౨ ధీనస్సకలబేత నరేం
౧౩ ద్రః॥ తత్పుత్రః ప్రోలనృపః వ
౧౪ రధరణి పాళమాళిరాజిత చ
౧౫ రణస్సిందూరముద్రికాం.కాం చ
౧౬ క్రంచక్రేశ్వరస్య సకల ధరిత్రీః
౧౭ విశ్రుత సంగరసుకిత విక్రా
౧౮ ంత్త నిజకీర్త్తి ధవలితాశావూ
౧౯ ర్త్తిః చక్రే సముద్రసుయశశ్చ
౨౦ ద్రిః సరిసముద్ర ** (మంగ)
౨౧ ళం॥ తత

2

ఖాజీపేటశాసనము

ఉత్తరము

౧ సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీ ప్రిధ్వీవల్లభ మహారా
౩ జాధిరాజపరమేశ్వర
౪ పరమభట్టారక సత్యా
౫ శ్రయకులతిలక చ
౬ ళుక్యాభరణః శ్రీము
౭ త్రిభువనమల్లదేవ
౮ విజయరాజ్య మాచం
౯ ద్రార్కతారం సలుత్తమి
౧౦ రే। తత్పాదపద్మోపజీవి
౧౧ సమధిగత పంచమహా
౧౨ శబ్దమహా మండలేశ్వరా
౧౩ నమకుణ్డాపుర వరేశ్వర
౧౪ పరమమాహేశ్వర పతి
౧౫ హితచరితం। వినయవిభూ
౧౬ షణం శ్రీమన్మహామణ్డ
౧౭ లేశ్వరం కాకతీయ బేతే
౧౮ శనం తన్నతన్దే మహీమండ
౧౯ లేశరం పోళలరస

పడమర

౧ * సంవత్సర మార్గ్గశి
౨ ర శుద్ధ ద్వాదశియుం బృహస్ప
౩ తి వారదద్య వరుణ ప్రతిష్ఠా
౪ * ల దొళ్ళిలిసిద శాసనగంచ
౫ మర్య్యాదే దేవ చార్గ్గవప్పన
౬ * పకాఱెయుంసెట్టకెఱెయ
౭ పాఱిగాగు * డకెఱెగ
౮ పొలమొదలాగొడసది
౯ సముద్రనీరద * వేడి
౧౦ * దెల్లమగ సరపావ్వ
౧౧ * న్నకకర రవిదేయ

(ఇంక నెన్నిది పంక్తులు కన్నడ భాషావాక్యములు స్ఫుటముగాలేవు.)

దక్షిణము

౧ మద్వంశజాఃపరమ
౨ హీంపతి వంశజా వా
౩ పాపాదపేత మన
౪ సో భువి భావి భూ
౫ పాఃయేపాల యన్తి
౬ మమధర్మ్మమిమం
౭ సమస్తం తేషాం మ
౮ యా విరచితోంజలి
౯ రేషమూర్ధ్ని

3

ఇనుగుర్తి శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీమతుకా
౨ కతీయ ప్రోల మహా
౩ దేవులు యినుం
౪ గుఱితిని వాయివ్య
౫ పు పర్వతము (నందు)
౬ జలంధరేశ్వర
౭ భైరవునిం బ్రతిష్ఠ
౮ సేయించె. మంగళ
౯ మహా శ్రీ శ్రీ

4

మాటూరు శాసనము

౧ స్వస్తి శక (వర్షం)
౨ బులు ౧౦౪౩ గు శా (ర్వ)
౩ రి సంవత్సర చైత్ర
౪ శుద్ధ ౩ వడ్డవార
౫ ము నాండు శ్రీమ
౬ న్మహా మండ లేశ్వ

౭ ర కాకతియ్యా ప్రో
౮ లె రాజుల బంటు
౯ శ్రీమన్మహా సా
౧౦ మంత వెమబె
౧౧ ల బొడ్డ * మ
౧౨ ల్లె నాయకుండు
౧౩ * * దనని
౧౪ * నమల్లేశ్వర దే
౧౫ వరకు మల్లన
౧౬ ముద్రము పిఱుద
౧౭ ని స్థానపతి గేశ
౧౮ న జియ్యలకు పూ
౧౯ జకు మఱుదు
౨౦ ల ని వేద్యమునకు మ
౨౧ త్తులు ౧ దివి
౨౨ యకు మఱ్తులు ౧
౨౩ * కేశవజియ్య
౨౪ లకు వెలి పొ
౨౫ లము ఖ ౩॥
౨౬ తాటిబట్టి వెలి
౨౭ పొలము ఖ ౩
౨౮ వినాయకు ఖ ౧
౨౯ ఈ ధర్మ్మము
౩౦ ప్రతిపాదింపని
౩౧ వారు గం౧ కఱు *
౩౨ వెయి గవిలల వధి
౩౩ యించినవారు॥ స్వ
౩౪ దత్తాం పరదత్తం వా
౩౫ యోహరేతు వసుం
౩౬ ధరా। షష్టింవర్ష స
౩౭ హస్రాణి విష్టా
౩౮ యాం జాయతే
౩౯ క్రిమిః॥

5

హ ను మ కొం డ శా స న ము

ప డ మ ర

౧ ⓞ ఓం స్వస్తిశ్రీర్వ్విజయశ్చాభ్యుదయశ్చభవతు॥ స్వస్తి సమధిగతపంచమ
౨ హాశబ్ద మహామండలేశ్వర అన్మకుండాపురవరేశ్వర పరమమాహేశ్వర
౩ పతిహితచరిత వినయవిభూషణం శ్రీమన్మహామండలేశ్వరకాకతి
౪ య రుద్రదేవరాజుల విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ధమా
౫ నమాచంద్రార్క్క తారము॥ అన్మకొండపట్టనమునందు సుఖసంకథా వి
౬ నోదంబున రాజ్యంబు సేయుచునుండ శకవర్షములు ౧౦౮౪ వునేంటిచిత్ర
౭ భానుసంవత్సర మాఘ శు ౧౩ వడ్డవారమునాండు తనపేర రుద్రే

౮ శ్వరమును శ్రీవాసుదేవర శ్రీసూర్య్యదేవరాను ప్రతిష్ఠ సేయించె॥
౯ యస్యోత్తుంగతరంగతాడిత వియత్సస్పూర్ణ్ణపీయం జలం। పాదాంగు
౧౦ ష్ఠనఖాగ్రదఘ్నమ భవదూర్భుమండలోద్ధారణే। దంష్ట్రాకోటికుటీరకో
౧౧ టరగతం త్రైలోక్యమబ్బిందువద్బ్రహ్మాండాయివ రోమకందనికరోవం దేవరా
౧౨ హం హరిం॥ శ్రీహేరంబవిలంబికుంతల వింల న్మల్లీదల త్కుట్మలవ్రాతోజ్జృంభిత
౧౩ (నా) ద లుబ్ధమధుపధ్వానోత్కరస్యాస్పద। స్ఫీత ప్రీతమనాం భవత్వ మిహామే దీ
౧౪ (వ్యం)తి దంతద్యుతిప్రోద్దామోద్దలనైకవిక్రమ లసద్దంతాంతికాంత్యాశ్రయః॥
౧౫ (జా) తేవదుగ్ధలహరీభిరుదంచ తీవదుగ్ధోదధేరమృతదీధితి నిర్మ్మితేవ।
౧౬ శ్రీఖండపిండపరిపాండురపు త్తలీవ వక్త్రేవ సత్వవిరతంతు సరస్వతీనః॥ భా
౧౭ రద్వాజకులశ్రియః పరివృఢ శ్రౌత క్రియాకర్మఠః। శ్రీరామేశ్వరదీక్షితో
౧౮ జనయితా యస్యక్షితావగ్రణీః। సోచింతేంద్రవరోద్వయామృతయా
౧౯ తే శ్శిష్యోయతిశ్రద్ధయా శ్రీమద్రుద్ర నరేశ్వరస్య సుమతేవ్వర్ణం శావలిం
౨౦ వర్ణ్ణయే॥ శ్రీమత్రిభువన మల్లోరాజా కాకత్యవంశసంభూతః। ప్రబల రి
౨౧ పువర్గ్గ నారీవైధవ్య విధాయకాచార్య్యః॥ శ్రీకాకత్యనరేంద్రబృందతిల
౨౨ కో వైరీంద్రహృత్తాపకః సత్పాత్రే వసుదాయకః ప్రతిదినం కాంతామనోరంజ
౨౩ కః దుష్టాంతాచయదూమకః పురహరః శ్రీ పాద పద్మార్చ్చకో
న్యగ్యూతీకృత నాయకస్య
౨౪ భువన శ్రీమల్లదేవో బభౌ॥ తత్పుత్రః శివపాదపద్మయుగళ ధ్యానామృతానం
౨౫ దభూల్లుంఠాకో రిపుసుందరీజన మహాసౌభాగ్యసంపచ్ఛ్రియః। ప్రో
౨౬ లోరాజ ఇతి ప్రసిద్ధిమగమద్వైరీంద్ర దర్పాపహోనిశ్శంక ప్రధనప్రబం
౨౭ ధన మహాహంకారలంకేశ్వరః॥ హస్త్యారోహణ కర్మ్మకర్మ్మఠగతిం
౨౮ చాళుక్యచూడామణిం శశ్వద్యుద్ధనిబద్ధగహ్వరమతిం యుద్ధే బ
౨౯ బంధతుణాత్। శ్రీమత్తైలపదేవమంబుద నిభ స్తంబేరమస్థంతుణా
౩౦ త్ర్యఖ్యాతో రిపుకంఠఖండనవిధా భక్త్యానురాగాజ్జహా॥ యోకుంఠారి
౩౧ పతే రకుంఠపరశుశ్లిష్టాగ్రధారోల్ల సద్ధారాపాత నిపాతనైకచతురం
౩౨ (గో) వింద రాజాహ్వయం। బద్ధ్వోన్ముచ్య తదోదయ క్షితిభృతే రాజ్యం దదా
౩౩ (లీ) లయాలుంఠాకోవిషయస్య తస్య సమరే నద్వీరదీక్షాగురుః॥ కృద్ధే
౩౪ నోద్ధురమంత్రకూటనగరీ నాథాదయోనిస్త్రపోగుండః ఖండిత ఏవముం

౩౫ డితశిరాః క్రోడాంకవక్షుస్థలః । ఏదోడింభక వత్సలాయనపరోజాతోగతః
౩౬ స్వాంపురీ మాహూతోపి నృపేశ్వరస్య పురతఃప్రోలేన యుద్ధాయయత్॥
౩౭ అన్యచ్చానుమకొండనామ నగరీం సంవేష్ట్యయో యంస్థితో నానా మండలికా
౩౮ న్వితో భువి జగద్దేవస్సదేవప్రభుః । స్తబ్ధస్తంభిత ఏవకాయ్యర్ణ కరణేశ క్తః
౩౯ క్షణాన్నిర్గతః శ్రీమత్ప్రోల నృపస్య తస్య జయినః కిం బ్రూమహేగౌరవం॥
౪౦ దేవీం ముప్పమ నామధేయసహితా యస్యాగుణాస్తారకాః కీర్తిః శారదచ
౪౧ ంద్రికేవ విలసత్కాంతేస్తు నైవోపమా । (సాశీ) త్యేవచ జానకీవచ సతీకుంతీ

ద క్షి ణ ము

౧ వ పద్దేవసా పౌలోమీవచ చండికేవచ
౨ వరాతస్యా భవద్భామినీ॥ తస్యాస్తస్య
౩ సుతోజనీహ పరమానందైక కందాంకు
౪ రః కామః కిం నలకూబరః శివసుతః
౫ స్కందో జయంతోథవా । జిష్ణుర్వా జధరో
౬ థవా హరిరయందస్రౌకుమారౌ నతేభ
౭ క్తః శ్రీగిరిసే హితాయ జగతః శ్రీరు
౮ ద్రదేవో నృపః॥ త్వంగత్తుంగతురంగపుం
౯ గవచయారోహ క్రమే కర్మఠం దో
౧౦ ర్మంచారు పరాక్రమక్రమభరంభం
౧౧ జ్వాసకృల్లీలయా । కర్ణః పార్థఇవా
౧౨ మల్లైః శరశతై ర్విద్రావ్య విద్రావ్య యో
౧౩ లేభేసర్వ విశేష యుక్త నగర గ్రామం
౧౪ సరుద్రోనృపః॥ ఈడేమేడ విడంబ డం
౧౫ బర భరక్ష్వేదక్షమం క్ష్మాభృతాం దుర్వా
౧౬ రోద్ధుర వీరమంత్రసమయా దానైక దీ
౧౭ క్షాగురుం । శ్రీమన్నైల్లిగిదేవ సంగస
౧౮ మయ ప్రోద్భూతదర్పాపహం ప్రాప్త
౧౯ శ్రీపొలవాస దేశ విభవం శ్రీరుద్రదే
౨౦ వం సదా॥ భీమేన భీమ నకులేన కు

౨౧ లేన హీనో గ్రస్తో మమార గృహ మూ
౨౨ షక వత్క్షణేన । మార్జ్జార డింభక వరే
౨౩ ణ మహాంధకారే గోకర్ణ్ణనామ భు
౨౪ జగో భువి శూరమానీ ॥ శ్రీమద్రు
౨౫ ద్రపరాక్రమోద్భవ భయవ్యామోహ
౨౬ నాఖ్యోల్ల సచ్ఛత్రు త్రస్త సమస్తగాత్ర
౨౭ విలస చ్చోడోదయ త్మావతిః । ఉన్మత్తా
౨౮ ఇవ విస్మృతా ఇవ మహాభూతాభి భూ
౨౯ తా ఇవ ప్రోద్భ్రాంతా ఇవ సంకులా ఇవ
౩౦ తదా ప్రాణాః ప్రయాతాదివం ॥ యాతే
౩౧ పి తైలప నృపే దివమస్య భీత్యా సర్వ్వాతి
౩౨ సార కబళీకృత గాత్రయష్టౌ । శ్రీరు
౩౩ ద్రదేవ నృపతేః పృథువిక్రమస్య భీమో
౩౪ పి రాజ్యపదవీం క్షణికాంసలేభే ॥ ఏకో జం
౩౫ బుక డింభకో లఘుతరైః సంవేష్టితో జంబు
౩౬ కై రాజాహంకృతి ధిక్కృతక్షితితల స్సింహాసనం
౩౭ స్పర్ద్ధతే ఫీత్కారాకుళగర్జ్జితైర్మ్ముఖరయన్స
౩౮ ర్వ్వాదిశో విహ్వలో యాతః క్వాపి సటా విధూన
౩౯ నభరైః కంఠీరవస్యాతురః ॥ తద్వద్భీమ నృ
౪౦ పాధమో నరపశుర్మ్మాతుస్సపత్నీపతి
౪౧ ర్హంతా భ్రాతృవరస్యభోజనవిధౌ భీమే
౪౨ న సంస్పర్ద్ధతే । ఆకాశగ్రసనప్రయాస
౪౩ నిరతః శ్రీరుద్రదేవేన యత్స్పర్ద్ధావర్ద్ధి
౪౪ త గర్వ్వపర్వ్వత మహా శృంగాగ్ర మారోహ
౪౫ తి॥ శ్రుత్వా భీమనృపస్యరాజ్య విభవం చా
౪౬ రైశ్చదుశ్చేష్టితం శ్రీమద్రుద్రనరేశ్వరోథ
౪౭ విజయ ప్రారంభ సంభారభాక్ । జాతోజా
౪౮ తరిపుః సమగ్రపృతనామేలాపనేయో

తూర్పు

౧ జితః సద్యస్సైన్యబలాన్వితః ప్రముదితః శీఘ్రం శ్రియై
౨ నిర్గ్గతః॥ యస్యోద్యద్విజయప్రయాణసమయే గంభీర
౩ భేరీభవద్భాంకారోద్భవసంభ్రమ వ్యతికరవ్యాజృంభణోద్వే
౪ గతః। భ్రశ్యంత్యభ్రచయాశ్చలన్త్యవనయో భ్రామ్యంత్యమీ భూ
౫ ధరాః కూర్మ్మః క్రామ్యతి ముహ్య (తి) ద్విరసనః కుంఠన్తి దిక్కుంజరాః॥
౬ కోశాన్హేమ్న్వముంచ న్నృధి కరితురగాన్బాంధవా నర్ద్ధమార్గ్గే దుర్గ్గే
౭ ష్వ (ం) తః పురాణి ప్రతిరవచకితా రుద్రదేవస్య భీత్యా। యస్యో
౮ ద్వేగే భ్రమంతస్సమసమయసమారంభగంభీరభేరీభాంకారా
౯ కీర్ణ్ణకర్ణ్ణోజ్ఝితభరతరలాః ప్రేక్షితాశాః క్షితీశాః॥ గత్వాజవా
౧౦ త్త్రిచతురాణిపదాని రాజా సస్యస్యఖండనమివ ప్రథమాహుతిం
౧౧ వా। భ్రూభంగవీక్షణ వివర్ద్ధితకోపవహ్నౌ యద్వర్ద్ధమాన న
౧౨ గరీం ప్రథమం జుహావ॥ యస్యాక్షివీక్షణభయాచ్చకితస్సభీ
౧౩ మో దుర్యోధనస్య నృపతే రివ విహ్వలాంగః। స్వభ్రాతృ మా
౧౪ తృవనితాసహిత స్స్వసుగ్గలక్ష్మీంవిహాయ వనమేవ య
౧౫ యావిజ్జః॥ తత్ప్రృష్టతోనుచజగామ దదాహ రాజా చోడోదయ
౧౬ స్య నగరీ ముగరీయసీం తాం। లంకామివామరపురీ సదృశీం
మృగాక్షీ శ్రేణీవిలాసలలితా మి
౧౭ వచాంజనేయః॥ ఉలూవచ వనంతస్య దుర్గ్గ మర్గ్గశవిభ్రమం।
తదాగమకరో త్త్రత్ర పురము ధ్యేద్భ
౧౮ తం మహత్॥ కందూరోదయచోడవ(ం)శవిలసత్క్షీ రాబ్ధిగర్భోద్భవ
త్పద్మైకాశ్రయ రుద్రదేవనృప
౧౯ తేః కింవర్ణ్ణ్యతే విక్రమః। క్షుద్రక్షాత్ర కులోన్నతిక్షయకృతః
సహస్రార్జునని శ్రీకృష్ణ రామస్యేవ
౨౦ హతాఖండిత రిపువ్రాతస్య పృథ్వీపతేః॥ రంగత్తుంగ తురగం
పుంగవఖురక్షుణ్ణం జగన్మండలం
౨౧ జ్యోత్స్నోల్లాసి సదాతపత్రనికరవ్యాప్తం నభోమండలం।
పూర్ణ్ణేందూత్కరచారు చామరచయై ర్ద్ది

౨౨ ణ్మండలం సంభృతం । దృష్ట్వా సైన్యవినిర్గమం నరపతేః
ప్రాదుద్రుమ శ్ఛత్రవః ॥ కాంచీమండలవింధ్య
౨౩ మధ్యనిలయా భీమోదయః పార్థివా యస్యశ్శ్రోత్రపదంగతా
అహరహః శ్రీరుద్రదేవస్య
౨౪ తే । దృష్ట్వైవానిమిషా బభూవురమరీవర్గాస్సమస్తార్యశ్చిరం
ప్రత్యావృత్య తమేవ రుద్రనృప
౨౫ తిం ప్రాప్తాశ్శరణ్యార్థినః ॥ రుద్రం స్వామినరేశ్వరం బుధశతా
నేక శ్రియో భాజనంకృత్వాయ
౨౬ స్య కదాపిచేతసిమదాశంకాన సంక్రామతి । ఏకశ్శ్రీ పురుషోత్తమం
కలకలైః కృత్వా శ్రియో
౨౭ భాజనం విచినాం కురుతేధునాపి వసుధాముజ్జాగరాం సాగరః ॥
న్యగ్భూతీకృత రాజహం
౨౮ సనికరః పద్మోద్భవైకాశ్రయః శ్రీ రుద్రశ్చతురాననో బుధవ
రానం దైకహేతుభ్రూర్ణశం
౨౯ నానాశాస్త్ర విచారణైక చతురో బ్రాహ్మీవిలాసాశ్రయః కల్పాక్ష ప్రగతిః క్షితా
౩౦ విహాశతానందస్వయ (ం) పార్థివః ॥ సత్యాసక్తమనానిరస్త నరక
క్లేశశ్చ లక్ష్మ్యాశ్రయః
౩౧ పృథ్వీభృద్యదనంత భోగనిలయః శశ్వద్విజేంద్రప్రియః । దుష్టారిష్టవిమర్దనస్సు
౩౨ మవసామభ్యర్థితార్థప్రదో గోత్రప్రోద్ధరణః సుదర్శనకరో రుద్రస్స్వయం కేశవః॥
౩౩ అసమసమరసంగోత్తుంగమాత (ం) గకు (ం) భస్థలవిగళిత ముక్తా
హారభారాభిరామః । భవ
౩౪ భవభయభజ్భోభామినీ భవ్యనేత్రోత్పలదల చయభూషః శోభతే రుద్రదేవః॥ అస్మి
౩౫ న్ప్రశాసతి మహీంభువి రుద్రదేవే రాజాభిధాశశినిసైవనరోత్తమేషు। ఈశత్వమిందుతి
౩౬ లకీనదనాకులేషు తేజస్వితా దినకరేనచశాత్రవేషు ॥ కేశగ్రహస్సురతసంగరసంభ్ర
౩౭ మేషుదండగ్రహో యతిషుసైవజనోత్కరేషు । శాస్త్రే ... వాద
కథనం వ్యవహారజనో్ఘ
౩౮ నక్వాపి దుష్టమథనం మదనం త్వరణ్యాం ॥ దానం దైన్యపరాభవా
వధి రిపుచ్ఛేదా వధిర్విక్ర

౩౯ మశ్చాతుర్య్యం చతురాననావధి గుణగ్రామ స్త్వసంఖ్యావధిః ।
తేజోభాస్కర తాపనా
౪౦ వధియశోరాశిస్తు రుద్రస్య యస్త్రైలోక్యక్రమణావధిర్న్నిరవధి
ర్ద్ధర్మ్మో మతిః శోభతే॥
౪౧ ప్రాప్తాశోపి మహాత్తరోపి మహతామేకాశ్రయోపి శ్రియోజన్మస్థానమపి ప్రసంనహ్యా
౪౨ దపిత్వం రత్నధామాపిసన్ । పీతఃకుంభసముద్భవేన జలధేహ్యారఃసముద్రోయతోన్నై
౪౩ వం రుద్రనరేశ్వరోయమమునా స్పర్ద్ధాం వృథామాకృథా॥
ఔదార్య్యం సురశాఖినః శి
౪౪ ఖరిణః స్వర్ణోన్నకృతేర్గ్గౌరవం ధైర్య్యం దాశరథే బ్బలం పురభిదో
గాంభీర్య్యమంభోనిధేః
౪౫ సౌందర్య్యంమకరధ్వజా త్సురగురోర్వ్విద్యారతిం కౌతుకా
దాదాయాబ్జ సముద్భవేన ర
౪౬ చితంశ్రీరుద్రదేవోద్భవః॥ స్ఫాయత్సైక్కరవతీందు రంబుజపతిస్స్పష్టాంబుజ త్యంబరం
౪౭ లోలం నీలసరోజతిస్ఫురయశోదుగ్ద్ధోదధౌ సంప్రతి । జ్యోతీంషిస్ఫుటబుద్బుదంతి హరి
౪౮ తః కూలంతిలోకాస్త్రయశ్చంచద్వీచిచయంతి యస్య జయతి శ్రీరుద్రదేవోద్భుతం॥
౪౯ పాదన్యాసశిలాశ్శిలాంసి సమరేకృత్తాని ఖడ్గేన యచ్ఛత్రూణాం పతితానిమాంసవి
౫౦ లసత్వంకేథశంకేహ్యాహం । రక్తస్రోతసి రుద్రదేవజయినో నృత్యత్కబంధాఃప్లవా ఆ
౫౧ యాంత్యా విజయశ్రియశ్చ సవిధం కీర్త్తేః ప్రయాంత్యాదిశః ॥
తస్యాస్తేనుమకొండ నా
౫౨ మ నగరీ శ్రీరాజధానీవ యా యత్రోద్యత్సదఖండఖండ పరశువ్యాజృంభణోజ్జృంభితా
౫౩ కందర్ప్పస్యపురీవ సా రతిమతీ శృంగారభావాన్వితా మాహేంద్రీవచ జిష్ణువిష్ణు స
౫౪ హితారంభా విలాసార్జ్జితా॥ యత్రస్త్రియో మకరకేతనరాజధాన్యః ఆనీలనీర
౫౫ జపలాశసృశః కృశాంగ్యః । త్రైలోక్యసుందరదృశాంతిలకాయమానా ఆపీనతుంగ
౫౬ కుచకుంభభరాలసాంగ్యః॥ యత్రద్విజేంద్రభవనేషు నివార్య్యమాణాః కీరాః
౫౭ పఠంతి పటవోవటుభిస్సమేతాః । సర్వ్వాంగసంగత సమస్తవిచారచారుచారిత్ర
౫౮ చర్చ్చితపదక్రమయుక్తవేదాన్॥ వేశ్యాగృహేషు సురతోత్సవజాతచేష్టాః శబ్దా
౫౯ నుకారిశుకశాబకలోరుశబ్దాః । సర్వ్వదిశోముఖరయంతి దినా విటానాం కం
౬౦ దర్ప్ప దర్ప్పతరలాణ్న్నవపూర్ణ్నచంద్రాః । నాతిక్రామతి వైష్ణవం పదమితి ద్యా
౬౧ గోరితిష్ఠా మిమాం పాదైస్స్పృక్ష్యతి నో తురంగమచయః శ్రీరుద్రదేవస్యయః

ఉత్తరము

౧ సర్వాశాః పరిపూరయన్విజయతే నృ
౨ త్యేన సంభీమయం చ్ఛత్రూన్యుద్ధమహీత
౩ లే ప్రతిదినం విద్రావయన్నారయః॥
౪ అతిరమణశరీరా యే చ నీచస్వరా
౫ ధ్యా స్సకలతురగశాస్త్రోద్భాసి సల్ల
౬ క్షణాఢ్యాః। జవఘరభరితాంగా స్సత్వ
౭ సంపన్నగాత్రా అతిచిరతరజీవాః
౮ పంచధారాస్తురంగాః॥ రాజ్యం ప్రాజ్యం ల
౯ వణజలధే స్తీరపర్యంత మస్య శ్రీ
౧౦ శైలాంతాః ప్రచరతి సదా దక్షిణాశాం
౧౧ సమగ్రాం ప్రాతీచ్యంతా కటకనిక
౧౨ టస్థాయినీ రాజ్యలక్ష్మీః కౌబేర్యాశాః
౧౩ తటవిలసితే మాల్యవస్తం ప్రదేశే॥ అ
౧౪ చ్చనార్థ మిహ దత్తవా న్మహ న్నదిచెఱువు
౧౫ ల నామఖేటకం। శ్రీమహేశరవిశౌరిణ
౧౬ స్థిరం రుద్రదేవనృపతి ర్మతస్సతాం॥

6

కరీంనగరశాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీరామాధిపుం డింద్రనీలనిభశరీ
౨ రుం డుదారుండు గౌరీరామాధి
౩ పుం డుజ్జ్వలస్ఫటికశరీరుండు ధీరుండు
౪ భాషారామాధిపుం డబ్జకేసరలస
౫ చ్ఛాయా శరీరుండును గారుణ్యంబున మా
౬ కు నీవుత సదా కాలంబుం గామార్థము
౭ లు॥ వెలయంగ వేంగిదేశంబులోన నా
౮ త్రేయగోత్ర పుంగవులు మహాత్ములు

౯ చెల్లెకి పురంబున బలవన్తులు పుట్టి పెరిగి
౧౦ పాలించి రనను॥ మనుచరితుం డఖిల జ
౧౧ గజ్జన పూజితుండైన యత్రి సన్తానము
౧౨ నను జనియించి కొమ్మనార్యుణ్డు విను
౧౩ త శ్రీశుభసమృద్ధి వెలయంగం బ్రభతో
౧౪ న్॥ ఆయతయశుం డతనికి నాత్రేయా
౧౫ న్వయ భూషణుం డతిస్థిరమతి నారాయ
౧౬ నుం డుదయించె వచశ్రీయుతుండై సుకవి
౧౭ బన్ధుచిన్తామణియై॥ వృత్త॥ అతులశ్రీయు
౧౮ తుండై సమస్తజనచిత్తానందసంజాతవి
౧౯ శ్రుత నానాగుణియైన యాతనికి నీరేజాత పత్రి
౨౦ ప్రకాశిత లోలేక్షణి యయ్తమాంబికకు
౨౧ లక్ష్మీనాథుండై పుట్టె నున్నతి గోవిందుడు ని
౨౨ ర్మల ప్రథిత విజ్ఞానంబుతో సిమ్మహీని ॥కంద॥
౨౩ వితత యశుండైన యతనికిం బతివ్రతా
౨౪ గుణవిభాసి భాగ్యవతి మహాసతియైన
౨౫ తురకమాంబకు నుతచరితుండు బంధుజనమ
౨౬ నోముచకరుండను॥ వృత్త॥ భూధరధైర్యు
౨౭ నత్యధిక పుణ్యచరిత్రుం డపారకీర్తిలక్ష్మీ
౨౮ ధరమూర్తి శిష్టజనమిత్రుడు గోత్రప
౨౯ విత్రుం డచ్యుతారాధనతత్పరుండు సు
౩౦ రరాజగురుండు మతిప్రభాతి గంగాధ
౩౧ రుం డిద్ధరిత్రి ననంగా నుదయించి శుభోదయుం
౩౨ బునన్॥ కంద॥ మాతాపిత్రువర్గము సంప్రీ
౩౩ తిం జదివించి మన్చి పెన్చి లసద్విద్యాతిశయ
౩౪ కుశలుం జేసి విభూతిం బరిణయము
౩౫ సేసి పోషింపంగాను॥ వృత్త॥ సకలకళావిధి
౩౬ జ్ఞు డనంజాలి సమస్త జనాలి సద్గుణప్రకర

౩౭ ము నెప్పుడును బుధసభం బ్రణుతింప
౩౮ ంగ నున్నయట్టి ననున్ బ్రకటితకీర్త్తి
౩౯ బ్రోలజనపాలుండు ఘోరతరాజి
౪౦ లోలుం డత్యకుటిలచిత్తుం డీతడని యాదరి
౪౧ కం బిల్పించి పంపంగాన్॥ కంద॥ చనువు మె
౪౨ యి నగరిలోం దగు పనులెల్లనుం బెంపు
౪౩ మెఱసి పరికించుచు నేప్పూన భక్త్తియు
౪౪ క్తి నతి ముదమున జేయుచుం దత్ప్రోక్షు
౪౫ మున మఱియు బ్రభను॥

ఉత్తరము

౧ శ్రీకాన్తాకాన్తుచే నాశ్రితవిభు
౨ ధజనాభిస్థిర ప్రాజ్యరాజ్యశ్రీ
౩ కాన్తాకాన్తుచే విస్త్రృతనిజ
౪ భుజనిస్త్రింశనితాన్యరాజశ్రీకా
౫ న్తాకాన్తుచే దిక్షితిగగనస
౬ మాశ్లిష్టవిస్పష్టకీర్త్తి శ్రీకాన్తా
౭ కాన్తుచే నూర్జితరిపు మ్రి
౮ గరాజీమ్రిగారాతిచేతన్॥ వి॥
౯ పరనరపాలమౌళి మణిభాస్వ
౧౦ రదీప్తి లతానితాన్తవిస్ఫురిత
౧౧ పదాబ్జుచే నహితభూతలనా
౧౨ థవరూథినీనరోవరమథన ప్రభూ
౧౩ తమదపద్విరదాధిపుచే విరోధి
౧౪ భూధరశిఖర ప్రభిన్నవిదితత్త్రి
౧౫ దశేంద్రనిశాతహేతిచేఁ॥ కం॥
౧౬ సురకరిపతి మ్రిగపతి హారి
౧౭ సురసతిధవలసరసిరుహా
౧౮ శుక్త్తిరుహాసదృక్ సురుచిర
౧౯ విశదయశోభాసురనిధిచే
౨౦ సుకవితరణిసురనిధిచేతన్॥ వృత్త॥
౨౧ సరనిధిపరీతధాత్రీపరిపాలిత
౨౨ దక్షిణప్రభాసి (త) భుజవిస్తరు
౨౩ చేత నన్మకుండాపురనాథుండై నరుద్ర
౨౪ భూపతిచేతను॥ వృత్త॥ వెల
౨౫ య నమాత్యసంపదయు విశ్రు
౨౬ తమైన నియోగవృత్తులం దలము
౨౭ శితాతపత్రము లతక్క్యఁవిభూష
౨౮ ణలేపనాంబరంబులుం దగు వృత్తు
౨౯ లుం బడసి భూసురవర్గ్గముం బ్రో
౩౦ చి దేవతానిలయము లతి బెక్కు
౩౧ వర నిల్పుచుం బూజలు బ్రీతిం జ
౩౨ ల్పుచును॥ కంద॥ జననాథుకరు
౩౩ ణం దొండొండనంగా బరిగిన మహాగ్ర
౩౪ హారము విద్వజ్జనములకు నిచ్చి య
౩౫ జ్ఞము లొనరంగం జేయించి నా
౩౬ మహోన్నతి వెలయను ॥వృత్త॥

౩౭ అందుం ద్రికూటనిర్మిత శివా
౩౮ లయమును విలసత్తటాకమును
౩౯ సుందరపుష్పవాటికలుం జుట్టు
౪౦ నలుంగలవంగతాలమాకంద
౪౧ వనంబులును జనసుఖప్రదమై
౪౨ వెలయుంగం జేసి శ్రీనందనః
౪౩ త్రిణ రుద్రజననాథు దయను
౪౪ జీ యన్నకొండలోను॥కం॥

పడమర

౧ శ్రీవిభుం బ్రసన్న కేశవదేవుం బురమధ్యము
౨ న నతిస్థిరముగ సద్భావన నారుద్రే
౩ శ్వరదేవు సమీపమున నిల్పితిం గడు
౪ భక్తిని॥ పున్నేశ్వర దేవాలయ సాన్నిధ్య
౫ మునందు కడు బ్రసన్నతముగ
౬ నప్పన్నగభూషణునకు నత్యున్నతి గు
౭ డి నిల్పితిని మహోత్సవమునను॥ పు
౮ ష్కరనిధి పుష్కరరత్నము పుషోత్తనుమూ
౯ ర్తి యన్నృం బొగడంగ జను లుత్కృష్టము
౧౦ తి వెలయుంగం ద్రైపుష్కరలంజేసితి బ్రతి
౧౧ ష్ఠపూజార్హ్యముగాను॥ గంగాచెయ చె
౧౨ ఱువున యొద్దం గేశవదేవుగుడియు
౧౩ ధర్మస్థితి సత్సంగతి విప్రులకును సంధ్యా
౧౪ గన గొలువంగ జనాశ్రయము
౧౫ నేసితినేః॥ వృత్త॥ అంబుధివేష్టితావని
౧౬ కి నాభరణంబగు నాహిడింబతీర్థం
౧౭ బునం బాంధవోత్తము లుదాత్తమతు
౧౮ లు మును భీమనాథగేహంబు మొద
౧౯ ల్గం బెక్కు ద్విజాలయములు సృజియిం
౨౦ చి రేను భక్తిం బుషోత్తమును హరిం బ్ర
౨౧ తిష్ఠతుంజేసితి వాని సన్నిధిని॥ కం॥ పర
౨౨ మేశుండు హరి బుద్ధస్వరూపుండై యప్పర
౨౩ వరుల వచించు జినోహరి యసియె పట్టశా

౨౪ లం ఁశిరముగ బుద్ధప్రతిష్ఠ సేసితి భక్తిని॥
౨౫ వృత్త॥ ధరనత్యుత్తమమైన తీర్థముని
౨౬ వ స్థానంబు సంవర్తకేశ్వర మంచును శశిఖం
౨౭ డశేఖరుని విశ్వస్తుత్యుం బూజించి సుస్థిర
౨౮ మై యుండం దటాకమును గుడియు నర్థి
౨౯ ంజేసి చేయించి యీశ్వరసద్భక్తిం బ్రతిష్ఠ సే
౩౦ సితి జగద్వంద్యును భవానీపతిని॥ కంద॥
౩౧ ఎన్నం గంగాదిభవంబులం తన్నుం బ్రాపించు దుః
౩౨ కితము లెల్లం జెడున్ భిన్నాసంగమ మా
౩౩ డిసం బన్నగభూషణునిం జూడబడసిన
౩౪ మాత్రను॥ అను నాదిమునుల వచనము
౩౫ విని కాకతిరుద్రదేవవీరుండు విద్వజ్జన
౩౬ ముల యనుగ్ర * * * * మ్మువు
౩౭ నిల్పం దలంచి ద * * * * ॥ వృత్త॥ ఆ
౩౮ విశ్వేశ్వర దేవ * * * * న్త తేజోమ
౩౯ యంబై కే * * * * మగు దేవా
౪౦ గారముం నిల్పి * * * * రొండొప్పన్ బ్రతిష్ఠ
౪౧ సేసెం బరమేశ్వరును శంభు రుద్రేశ్వ
౪౨ రును శ్రీకంఠు నుదరకంఠపూజిత
౪౩ నిజ శ్రీపాదపంకేరుహుని॥ కంద॥

దక్షిణము

౧ ఆ రుద్రేశ్వరదేవాగార సమీ
౨ పంబునందు గమనీయ్యను
౩ 'రాగారంబు సేసి నిల్పితి గౌరీవ
౪ ల్లభుం ద్రినేత్రుం గామాంగ
౫ హారున్॥ తత్సన్నిధానమున
౬ శ్రీవత్సాంకుం బ్రతిష్ఠసేసి
౭ వటులంగ జెఱువం దుత్సవ
౮ ముత్తోడం బెట్టి జగత్సుందర
౯ కీర్తి వెలయుంగాం బరగి మహీ
౧౦ ని॥ వర మన్త్రికూట పురము
౧౧ న వరదునకు జగజ్జనాను
౧౨ వందిత చరణాంబురుహు
౧౩ న కాచంద్రార్కస్థిరముగ గు
౧౪ డి వృత్తి నిల్పితిం త్రిణయ్యు

౧౫ నకును॥ వృత్త॥ శంశితభ
౧౬ క్తియుక్తి ననిషంబు నిజాంఘ్రు
౧౭ లు గొల్చు నబ్జభూవంశము
౧౮ శోభిల ప్రజనవాంఛి
౧౯ త పుణ్యఫలప్రదుసు సు
౨౦ రార్యంశజదప్పర్హహ
౨౧ రుం నచ్యుతుని న్నగపూరనే
౨౨ జతువిర్వంశతిమూర్తియు
౨౩ క్తముగ విశ్వమయాత్ముం
౨౪ బ్రతిష్ఠసేసితిని॥ కంద॥
౨౫ తనపెంచిన సన్తానముం దన
౨౬ సన్తానంబుం గ్రితియుం దనన
౨౭ ల్లిల్లును వనమును జెఱువును
౨౮ గుడియునుం జనవినుతము
౨౯ లైన సప్తసన్తానంబులు॥
౩౦ స్వస్తి శ్రీ శకవర్షములు
౩౧ ౧౦౯౨ వికృతి సంవత్సర
౩౨ మాఘశుద్ధపంచమి బు
౩౩ ధవారమున శ్రీమన్మ
౩౪ హామండలేశ్వర కాకతి
౩౫ య రుద్రదేవరాజులు
౩౬ నగరూ రెక్కించి నగరూరు
౩౭ * పలుగాను సజ్జనుం డెల్లా
౩౮ * * సముద్ధరింపు * ని *
౩౯ క రాజున కిచ్చెను మ(ంగళమ)
౪౦ (హా) శ్రీ శ్రీ.

7

పిల్లలమఱ్ఱి శాసనము

తూర్పు

త్రిముఖబ్రహ్మ

౧ శ్రీమన్మృగాంక మహనీయ కపర్ది బాణభోగీంద్ర భోగ
౨ కృతభూషణ భూషితాంగః నామాభిధాన మవతా త్సి
౩ తకీర్తిభాజం తేజోధనం ధనదబంధు రసౌమహేశః॥ నా
౪ నావనీనాథ కిరీటకోటిరత్నాంశుభి శ్చుంబితపాదపీఠే
౫ నిర్దుష్ట మంబునిధి వేష్టితాంతాం విశ్వంభరాం శాసతి రు
౬ ద్రదేవే॥ నానా భోగయుతో ద్విజేశ్వరభృతో విద్విట్పురచ్ఛే
౭ దిన శ్రీవాగీశ్వర సంస్తుతస్య విబుధై సేవ్యస్య
౮ భక్తాఖిలైః । ఆయార్యాభీష్టవిధాన సక్త మనసో యో
౯ భక్తి యుక్తస్సదా రుద్రస్యైవ పదారవింద యుగ

తే రుద్రస్య ధాత్రీపతేః॥ సింహావ్యాఘ్రాయిత భటము
నోగంధవాహాయిత తాశ్వత్కాభృ న్మేఘాయిత గజగ
ణోజ్జృంభితే భీమధామ్ని। లీలామాత్రోద్ధతమతస
మాసీతనానానరేంద్రే యః ప్రఖ్యాతః పృథుభు
జబలో రుద్రదేవస్య సైన్యే॥ తస్య ప్రసాదాదాప్త శ్రీ శ్రీ
మతో రుద్రభూపతేః। నామః కామాత్మజ సర్వ్వగుణ
ధామాకృతీష్టదః॥ శాకాబ్దే శైలతారాపతిభవగణితే వ
త్సరే రాక్షసాఖ్యే। వైశాఖే శుక్లపక్షే కుసుమశరతిథా
వాసరే భాస్కరస్థా। లింగాని త్రీణిసోయం త్రిపురవిజ
యిన సంప్రతిష్ఠాప్యవృత్తిః ప్రాదాత తుష్ట్యాజనార్థం సుకృ
త వితయే స్వస్య మాతుఃపితుశ్చ॥ పితుః కామేశ్వ
రఃఖ్యాతో మాతుః కాచేశ్వర స్తథా స్వస్య నామేశ్వరో
దేవ త్రికూటస్థాపితాస్త్రయః॥ పిల్లలమఱ్ఱి గ్రామ స్థా
పిత నామేశ్వరాది సంప్రాసాదాః। ధర్మ్మచయా ఇవ సూ
తా స్సుధా సితాభా న్తి దత్తజననయనసుఖాః॥ రుచి
రా రజతాద్రిశృంగతుంగా ద్విజవస్త్రావలి చుంబితాంబు
వాహాః। శిఖరార్పిత శాతకుంభకుంభా విజయన్తా
ం గిరిశాలయ స్సదైతే॥ సద్భ్యఃపూజాభూయసీ రాద
దాన స్సర్వ్వాభీష్టం సుష్ఠుతేభ్యో దధానః। ప్రాసాదేష్వేష్వప్ర
మేయో విధేయా దాచంద్రార్కం సన్నిధిం చన్ద్రమౌలిః॥
స్వస్తి సమస్తగుణ సంపన్నుండగు శ్రీమతు రేచెర్ల నా
మిరడ్డి శకవరుషములు ౧౧౧౭ రాక్షససంవ
త్సర వైశాఖశుక్ల త్రయోదశి నాదిత్యవారమునాండు తన
తండ్రికిం దనతల్లికిం దనకూ దర్మార్థముగా శ్రీకామేశ్వర
శ్రీకాచేశ్వర శ్రీనామేశ్వర దేవరలం బ్రతిష్ఠసేసి ఆ దే
వరలకు సమస్త పూజాసిధ్యర్థమై పిల్లలమఱ్ఱి వదిన
బ్బ సముద్రము పిఱుందను ఏడుమఱుతురులు నీరు నే
లాను గుంటిపల్లి వాయవ్యముదిక్కునను ఏడుమఱ్తు

౩౮ వెలిపొలమూ నాచంద్రార్కముగా నిచ్చె । శ్రీ నామే
౩౯ శ్వరదేవరకు అంగభోగరంగభోగార్థమై నాగుల
౪౦ పాటి విశ్వనాథసముద్రమునందు నామిరడ్డి ఇరు
౪౧ గారూం బండ నోహారిలేకుండా నిచ్చిన మఱుతు
౪౨ రులు ఎనిమిది । అంద విశ్వనాథయ్యకుం బుణ్యముగా
౪౩ నిరుగారూం బండ నోహారిలేకుండా నిచ్చిన మ
౪౪ ఱుతురులు రెండు శ్రీ కామేశ్వరము త్రికూటము
౪౫ తోంటలకు కుడికుడియ గౌరసముద్రమునందు
౪౬ వానకాలము మఱుతురులు రెండు వైశాఖాన మఱుతు
౪౭ రు ౧

8

కొండిపర్తి శాసనము

పడమర

౧ శ్రీ ఓంనమఃశివాయ । దేయాద్దేవోద్విర
౨ దవదనః శర్మణ్వః శైశవేయః పా
౩ యంపాయం కరవివరత శ్చాపలాద్భూభ
౪ త్కృతేన । అస్తి స్త్వన్య ప్రభుర పృషలై భూర్ణ
౫ షయ త్ర్యంబికాయాః స్వేమూర్ధన్యారి
౬ వ కుచయుగం మూక్తికై ముక్తదోషః॥
౭ దిశతువిపదపేతాం సంపదం వః సమగ్ర
౮ స్ఫుతత యతను తేజ స్సూకరో సౌ మురారిః ।
౯ తనురుహకుహరేషు భ్రామ్యదంబోధినీర
౧౦ ***ధరణిసంగస్తాండవారీవయస్య॥ పా
౧౧ యా స్త్మహేశ్వర శ్శంభురేతం చౌండచమూప
౧౨ తిం । యత్కీర్తిః ఘనసారస్య జగదండకర *
౧౩ తి॥ శ్రీమద్దుర్జయ వంశవారిధివిధునిర్వ్యాజ
౧౪ బంధుస్సుతాం భూమోదంనపనామధేయ వి

౧౫ దితుర్మల్యాలనాథోభవత్ కీర్త్యాయస్యసితీ
౧౬ కృతే దినకరే జాతే సుధాంశోస్సమం భేదద్యోతక మ
౧౭ స్య లక్షణమభూ దన్నతు మేతశ్చిరాత్॥ కిం
౧౮ తచ్చిత్రం పరిహీతరతాదన్న సేనాధినాథా త్సంత
౧౯ త్సేవా చతురమతయః ప్రార్థితార్థా న్లభంతే।
౨౦ సేవాహీన స్సతత ముచితప్రార్థనాదిప్రయు
౨౧ క్తో యస్మాదస్మా జ్జగతిలభతే ధర్మ్మశబ్దోతు
౨౨ హార్తున్॥ కింవాత్ర చిత్రం పెదముద్దుగండ
౨౩ స్వబంధువర్గాయ దదాతి దేయం। యస్మా
౨౪ న్నిహాత్య పిరిషూన్యవిరాన్దదాతి తేభ్యః ప్రభూత వి
౨౫ నయః శ్రీసజ్జసేనాపతి ర్యస్మిన్సంగరరంగ
౨౬ సంగినిరిషువ్రాత స్సముగ్రాపసన్ ప్రత్యక్రాం
౨౭ తమతి ర్విలోక్య సకలా స్స్వాశాసుతం శస్త్రిణాం
౨౮ నైవాలం చలితుం జహాతిసహసా తిష్ఠన్న
౨౯ * దేవతు॥ వకచవికలాభృకుల సద్భిర్య
౩౦ యశోభిర్జగతిదదతే స్మి న్సంకిసాధీశ్వరస్యైక ధ
౩౧ మపకళయంతి స్పర్శమాత్రాదిదానీం ఖరకరహిమ
౩౨ దామ ద్యోతభేదంచ కాన్తాః॥ చిత్రం యస్య ప్రకోపా
౩౩ గ్నిజ్వాలాయతే రిపుభూతిభిః। వర్షతే వైరివాహిన్య
౩౪ సద్య స్మి న్నిశామ్యతి॥ తస్యా భవత్ప్రియతమా
౩౫ చమనామధేయా యస్యానృభర్తరి జన ప్రనమీ
౩౬ క్ష్య భక్తిం। ద్వైపాయనాదిమునివర్ణిత భక్తిభావం
౩౭ ప్రత్యేతి సంప్రతి సమస్త పతివ్రతానాం॥ తస్యాం త
౩౮ స్యా భవత్పుత్రః * * * * * తయాహ్వాయః
౩౯ ఆసీద్వృద్గుణ * * ఖ్యాతః కళావిదుషాం మ్మనః॥
౪౦ * * * * * * * *
౪౧ * సంప్రాప్తే ధవళీకృత త్రిభువనే స్థానం నిజం నిర్మ
౪౨ లే జ్యోత్స్నా శంకిభువా నిజాసన సరోజాత స్సుపత్త్రాపి

౪౩ లిం బాహుభ్యాం నమయదధోముకులతాభీతా వి
౪౪ * తాధ్రువం॥ యత్తీక్ష్ణాశి విదారితద్విషఘటా కుం
౪౫ భస్థలప్రాచల న్ముక్తాపంక్తియుతం చ యగ్రిషు
౪౬ నృపా దృష్ట్వా భయా న్నన్యతే వీక్ష్యంతే విమళాన్యుడూ
౪౭ న్యహాని తం నిస్సంశయా స్మకుయః స్యాదేవేతి స
౪౮ కిం న * * * * తాఖ్యః సమః కధ్యతాం॥ నీతేస్సురా
౪౯ సురగురుప్రతిమం ప్రయోగే శౌర్యేణధనంజ
౫౦ యదశానవైరితుల్యం । తం స్వామిభక్తివిష
౫౧ యే నుపమం విదిత్వా శ్రీరుద్రదేవ నృపతి వ్యతనో.

దక్షిణము

౧ తస్యాసీ ద్బొల్లమాభిఖ్య భామినీ ప్రియభాజనం । స్రిష్ట్వా
౨ యాం కృతకృత్యో భూ ద్వేధాస్త్రీరూపసంపదం । త
౩ యేషదుపమియ్యేత దానాంగరుచిసంపదాః । చేత
౪ నా కల్పలతికా యది విద్యుదచంచలం॥ తయోః
౫ పోతాభిధ స్సూను భానుబంధు సరోరుహం । ర
౬ త్నసాను స్సదైశ్వర్యే కామధేనుధనాధినాం॥
౭ యస్య సర్వస్ఫురితయశసః శాతధారాసిధేను
౮ యద్వైరిణీంపిబతిరుధిరం మాంసమత్తిప్రకా
౯ మం । యేషాం దృష్టం నయనయుగళే వాగివ * త్రి
౧౦ ణాంవా సద్య స్తేభ్యో భవతి విముఖే ధేనుధర్మ్మం
౧౧ విహాయ॥ తస్యానుజో లసత్తేజస్సహజై గుణ
౧౨ భూషణైః భూషిత శ్చోండసేనాని జనానందసు
౧౩ ధాకరః॥ మల్యాలనాథ విమలాన్వయ సంభవస్య
౧౪ యస్యారయో విగతభియా నిమిషం పురస్థాః ।
౧౫ * త్రం భవంతి సమరే వికలాచ (భాజో) యత్పం
౧౬ చతాంత్రిదశతా మపి-యాంతిభూయః॥ యస్య
౧౭ శ్రీమద్గణపతి మహీపాల సేనాధిభర్తుః స్వారో
౧౮ స్వారః కుముదవిశదై రుల్లసద్భిర్యశోభిః । హై

౧౯ మంచాండం భరితమభితః స్వర్ణధీ నిర్మలాణ్ణః
౨౦ పర్ణస్వర్ణప్రతనుకుతుపా కారమూరీకరోతి * *
౨౧ సక్తేన రజతకరేణవితానంతం విగసత్స్వపి * *
౨౨ హితరతే త్రాతగోమండలేచ । ప్రేయా వృ * * *
౨౩ తియుతే చౌండసేనాధినాథే లక్ష్మీస్సాక్షా * * * *
౨౪ తతం ప్రీతియోగేన యత్ర॥ అ * భ్య ప్రా * * * *
౨౫ దధికమవిరతం వస్తు జ * * దధానం భూలోకే
౨౬ చౌండసేనాపతి మమలగుణై స్సైకమేకం విధా
౨౭ య వ్రాతా స్లోక్లైకభాగ్యత్రివశతరు మరు ద్ధేను
౨౮ చింతామణీనాం నిర్మాణద్రాసనిందాం త్రిజగతి
౨౯ వితతా మాత్మనోనిమ్మర్ణమజ్జ॥ ప్రఖ్యాతచౌండపు
౩౦ రనామ్ని మహాగ్రహారే దత్తేస్వయం ప్రవరవిప్రక
౩౧ దంబకాయ । స్ఫీతం తడాగమిహ చౌండసముద్ర
౩౨ సంజ్ఞం యస్తువ్యధత్త విధుతాంబుధివర్గగర్వం॥
౩౩ యః ప్రోత్తుంగతరంగసంతతిభవ డ్డిండీర *
౩౪ లత్కాంతారతరేందుమండలమయీాం మాలాం స
౩౫ దోర్వాడయన్ । భ్రామ్య న్మందరమంధమంధనవ
౩౬ * * రేందుసంభూతిజం క్షీరాబ్ధేరధరీకరోతి ప
౩౭ రితః కీర్తిం జగద్వ్యాపినం॥ యస్యాసీ త్ప్రియసీ కాం
౩౮ తా మైలమాఖ్యా మనోరమా । యయా రూపగుణై
౩౯ స్సర్వా నిర్జితా నిర్జరాంగనాః॥ గంగావక్రగతి విర్మా
౪౦ గ్గగమనా సారుంధతీ సర్వదా భూరేషా వభుజాత
౪౧ భోగనిరతా సీతాకుజన్మాతథా । పాంచాలీ బహువ
౪౨ ల్లభా ప్రవిదితాజాతా జడాదిందిరా । నిర్దోషా గుణిని
౪౩ చ యస్యగ్రిహిణీ * సోపమేయా కయా॥ గ
౪౪ ణపతినరపాలః శ్రీపదారాధకస్య ప్రథితగుణ
౪౫ గరిమ్ణః సంకిసాధీశ్వరస్య । మతిరజని విధాయ *
౪౬ తస్య శంభోః ప్రతిష్ఠాం శ్రుతిమహిమస్యాపి

౪౭ లోకేశ్వరస్య॥ శ్రీకొండిపర్తినగరే పెదముద్దగండ
౪౮ నామ్నాధ చౌండపృతనాపతినా వ్యధాయి। ప్రాసాద
౪౯ ఏష శిఖరే విఘనే యదీయేపు ష్ణాతి హేమకళశః
౫౦ శ్రియ(మే)కబింబం॥ ప్రాసాదస్య సమున్నతస్య శిఖ
౫౧ రం సౌవర్ణముద్దీప్తదిక్చక్రం భాతి భృశం శివస్య
౫౨ మకుటే శంకారభూతాంకళాం। చంద్రస్యవ్ర
౫౩ సమీక్ష్య నిర్భరతరా సూయాన్వితో భాస్కరః
౫౪ ప్రాసాదస్య విభూషణాయ కళశీ భూయేవ.

తూర్పు

౧ విజితసురవిమానస్యాతి చాతుర్యయో
౨ గా దమళవిపుళనాలప్రస్తరః కల్పితస్య।
౩ యది సకలజనానాం దర్శనా ద్యస్య చిత్రం
౪ చిరమనిమిషభావో జాయతే జన్మనీహ॥
౫ యత్రాతీర్ణః కరణకుశలైః శిల్పిభిః శాల
౬ భంజ స్తానాభంగీ రభసరుచిరాః * పి పూ
౭ ర్ణం నదృష్టాః। అత్యాసన్న స్థిరతర మనా వి
౮ * యద్వీక్షమాణో ద త్తే లోకా ప్యవిచలత
౯ యా కృత్రిమప్రేక్షకాభాం॥ లోకాలోకం జ
౧౦ యతి జలధి ద్వీప భూవేష్టనం యో బహ్వ *
౧౧ దాఘ జఠరవివరే బిభ్రతః శంకరస్య॥ ప్రా
౧౨ సాదస్య ప్రవిహితవ్రిత చ్ఛాదనసంరూఢగ
౧౩ ర్వః। ప్రాకారోయం జయతి విశతాం పావశ
౧౪ త్తుప్రరోధి॥ పూర్ణేందు నీళవిమళోపల క
౧౫ ల్పితేషు ప్రాకారరమ్యశిఖరేషు సమున్న
౧౬ (తేషు)। తారాస్ఫురంతి విపుళావిమళప్రకా
౧౭ (శ) దీపావళీ విరచితేవ సురైస్సమంతాత్।
౧౮ ****** తరాళావాళచ్ఛన్నంత తుం
౧౯ గసిఖ రా * గం। *******

౨౦ * * * * * * * * ॥ శాకాబ్దె తత్వ
౨౧ రుద్రైర్మితవతి రుధిరోద్గారి వైశాఖమా
౨౨ సే పంచమ్యాం శుక్లపక్షే సుకృతకృతధి
౨౩ యా చౌండమంత్రీశ్వరేణ। ప్రాసాదే శ్రీ
౨౪ యుతేస్మిన్నఖిల సురగురుః స్థాపితః
౨౫ పార్వతీశః శ్రీమచ్చౌండేశ్వరాఖ్యః ఫలమ
౨౬ భిలషితం భక్తిభాజాం వితన్వన్॥ పాయా
౨౭ * * ం పశుపతిరయం చౌండసేనాధినాధ
౨౮ * * * ధో రాజత్కనకనికరాకారకాంతిర్య్య
౨౯ * * * యంతత్యసత్య శశిధరకృతం జాహ్నవీ
౩౦ జనం బంధంక్షేత్తుం స్వయముపగతో
౩౧ సానుమానీవ భాతి॥ గౌరీపీన స్తనతటన
౩౨ మా శ్లేషసంశ్లేషియస్య * * వక్షస్యధి
౩౩ కథవళా కుంకుమం కాంతకాంతి ధత్తే
౩౪ క్షితిధరతటీభాసిబాలాతపాభాం
౩౫ * యంశంభుః సకల సుజనాన్పాతు
౩౬ చౌండేశ్వరాఖ్యః॥ చౌండేశ్వరాయ భువన
౩౭ * * ంగరంగభోగ ప్రయోగ సక *
౩౮ * సిద్దైహితాః॥ శ్రీచౌండసైన్యపతి రా
౩౯ రవీందుతారం గ్రామం సమగ్రమప
౪౦ * * న్నఉకుత్కిసంజ్ఞం॥

ఉత్తరము

౧ పూర్వదత్తాం ద్విజాతీ (భ్యో) యత్నాద్రక్ష * *
౨ క్షీరమహీం మహీభృతాం శ్రేష్టదానాచ్ఛ్రేయో
౩ నుపాలనం సామాన్యోయం ధర్మసేతు నృపా
౪ ణాం కాలేకాలే పాలనీయో భవద్భిః సర్వానేతాన్భా
౫ వినః పార్థివేంద్రాన్భూయోభూయో యాచతే రామ
౬ చంద్రః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశజా వా

౭ పాపాదపేత మనసో భువి భూమిపాలాః ।
౮ తే పాలయంతు మమధర్మ్మమిమం సమగ్రం.
౯ తేషాం మయా విరచితోంజలిరేష మూర్ధ్ని ॥
౧౦ బహుభి ర్వసుధా దత్తా రాజభి స్సగరాదిభిః ।
౧౧ యస్యయస్య యదా భూమి స్తస్యతస్య తదా
౧౨ ఫలం॥ శత్రుణాపి కృతో ధర్మ్మః పాలనీయః ప్ర
౧౩ యత్నతః । శత్రురేవహి శత్రుస్స్యా ద్ధర్మశ్శత్రు
౧౪ న్న కస్యచిత్॥ గామేకాం రత్తికామేకాం భూ
౧౫ మేర ప్యేకమంగులం । హర న్నరకమాప్నోతి
౧౬ యావదాభూతసంప్లవం॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం
౧౭ ంవా యోహరేత వసుంధరాం । షష్టిం వర్షసహ
౧౮ స్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ అకరస్య క
౧౯ రాదానా ద్గోసహస్రవధ స్థిరః । సకరస్య క
౨౦ రత్యాగా ద్గోకోటిఫల మశ్నుతి॥ నహరే తత
౨౧ * * * * * దేవద్విజన్మనాం । * * * * * ల
౨౨ భతే సకళం వాంఛితం ఫలం॥ నమస్తుంగ శి
౨౩ రః శ్చుంబిచంద్రచామరచారవే । త్రైలోక్యనగ
౨౪ రారంభ మూలస్తంభాయ శంభవే॥ అభీష్ట
౨౫ ఫలదః స్థాణు రష్టమూర్తి రతీంద్రియః । కా
౨౬ మారి రర్ధనారీశో మహాదేవః స పాతు వః॥
౨౭ * * పాదసితాంబుజన్మయుగళం సౌవర్ణ
౨౮ పీఠ ప్రభా భాలోకద్యుతిభాసురం నఖరు
౨౯ చివ్రాతస్ఫురత్కేసరం । దేవవ్రాతకిరీట నీల
౩౦ మణి చాలోలాలి * * రదం * * ద్దేవ శ్చోండచమూ
౩౧ పతిం గుణనిధిం పాయాత్స చౌండీశ్వరః॥ య
౩౨ ద్భృతి ప్రపలాయినాం జలనిధి ద్వీపశ్రితాం భూ
౩౩ భృతాం స్వేదాంభ స్సరిదోఘ * * * కలలః
౩౪ ప్రాయోభవత్యాశరః । నోచేత్వామనదీప్రవా

౩౫ హా నివహై రాపూర్య్యమాణస్యత త్తోయం
౩౬ పాప హారస్య తాదృశమభూ త్కస్మాద కస్మాది
౩౭ దం॥యస్యోత్తుంగతరంగనిష్ఠురఖుర క్షో
౩౮ ణీసముద్ధ్వద్ధన ప్రోద్దామోదితసాంద్రధూళి ప
౩౯ టలై * * భవేద్వ్యాతళం । నూనం సాగరవారిణీ
౪౦ తి భరితాః ప్రత్యర్తిపృథ్వీభృతాః ప్రాజ్యం రాజ్య మ
౪౧ నంతభోగనుభగం త్యక్త్వా దిగంతం గతాః॥ గం
౪౨ భీరస్య సపత్నభూభృదవన ద్యోతక్ల్రుప్త సత్వస్థితే
౪౩ మర్యాదానతిలంబనో గణపతి క్షోణీపతి
౪౪ ర్య్యజ్యతే । రత్నానామపి చాకరత్వ మితియః
౪౫ * * * * * * * * * * । పూర్ణమముష్యకోశ
౪౬ * * * మల్యాలనాధోవ్యదాత్ । తతో గణపతిక్షోణీ
౪౭ * * * * * * * * * *

9

పిల్లలమఱ్ఱి శాసనము

ఉత్తరము

౧ శ్రీమత్సురేంద్ర దైత్యేంద్ర మునీంద్ర గణవందితం సర్వ్వ సం
౨ పత్ప్రదం వందే శంభోః పదాంబుజద్వయం॥ శంభో శ్శ్యం
౩ భతి జృంభయ ద్గణముదం సంధ్యాంధకారం మన త్సర్వ్వాన్సృష్ఠు
౪ నుపర్వ్వ సర్వ్వత రుచి న్కుర్వ్వాణ ముర్వీధరాన్ భూషాభూ
౫ త భుజంగపుంగవ ఘనప్రోల్లాస ఫుల్లత్ఫణా రత్నోద్యద్ద్యు
౬ తి పుంజరంజితనభో దిఙ్మండలం తాండవం॥ పత్రం పుష్పం సలిల
౭ మథవా యత్పదాంభోజయుగ్మే భక్త్యా దత్వాతరతిపురుషో
౮ భూరిసంయారదుఃఖం । సర్వోత్ప త్తిస్థితివిభవైక త్సర్వ్వ లోకైక
౯ వంద్య స్సర్వ్వాత్మావ స్సభవతుముదే సర్వ్వదా పార్వ్వతీశః॥
౧౦ శ్రీ మత్పద్మజ పాదపద్మయుగళా ల్లోకత్రయాభ్యర్చ్చితా దుద్భా
౧౧ తే విపులకులే నరవరో బమ్మాభిధానోభవత్ । యఃకాంచీ

౧౨ నగరీ కవాటహరణం కృత్వా ప్రచండాహవక్రీడ శ్చోడ న
౧౩ రాధిపస్య కృతవా న్మానద్రుమో న్మూలనం॥ శైలానాం తుంగ
౧౪ శృంగ ప్రకర మురుదృప ద్వర్గ్గదుర్గ్గం గుహౌఘం క్రోడా
౧౫ ద్భూభెదె ప్రవృద్ధా త్ఫణఫణినికరస్ఫారఫూత్కారఘో
౧౬ రం। కాంతారం త్కారకంఠీరవవరముఖరం దీప్త దానా
౧౭ గ్నియుక్తం యద్భితా స్త్యక్తయుద్ధాః పరనరపతయ
౧౮ స్సంభ్రమేణాశ్రయంతః॥ ముచ్చ స్సముచ్ఛ్రితగుణః
౧౯ ఖలు తత్కాలే భూద్వి (ం) శ్వంభరావలయ విశ్రుత పుణ్యకీర్త్తిః।
౨౦ ఆపద్గతార్త్తిహారణేచ మహారణేచ లోకా (ం) తరే వితరణే
౨౧ చ సదాపటుర్య్యః॥ విద్యుద్వార స్ఫులింగ ప్రకర పరిగత
౨౨ ప్రావృడాకాశదేశే ప్రోద్దామ ద్యోమధూమ ప్రవితత వి
౨౩ తతా కాలకాలాంబుదశ్రీః। యత్సేనాభి స్సమిద్ధ స్సరభ
౨౪ స విరల ద్దాశుఫేట్కారఘోర ప్రోద్వాతా జాతవేదా రిపునృప
౨౫ తి పురగ్రామ ధామాన్యదాక్షీత్॥ కాటస్తస్య సుతో నుతో బు
౨౬ ధజనై ర్జేయూనియో జ్ఞాతవా న్యశ్శత్రూ న్పృథువిక్రమా న్రణ
౨౭ ముఖే హాత్వాదివం నీతవాన్। నిస్సంఖ్యానయవి
౨౮ ద్రుతా న్ప్రతిదిశం హారం పరంధూతవా న్ధర్మాత్మా శరణాగతా
౨౯ న్కరుణయా సమ్య క్పరిత్రాతవాన్॥ భక్తేభ్యో వరదాయిన స్సుమన
౩౦ స స్సంరక్షిత స్సజ్జనాం। శ్చిత్రం యస్య సఖాభవ త్ఖరతరః ఖడ్గాత్మకో
౩౧ రాక్షసః। సంగ్రామక్షణదాముఖేబలర్గజో ద్ధాంతావృ తేభ్యుద్య
౩౨ తో హాత్వా శత్రుచమూః ప్రభూతపిశితై సంప్రీణయన్కోణపాన్॥
౩౩ కామః ప్రతిత వినయ స్తసయ స్తతీయో హితందుమాని పదపంకజ
౩౪ భక్తియుక్తః। యశ్శైలశృంగపృథుతుంగమతంగజేంద్ర సంఘాతసం
౩౫ గిబహుసంగరరంగసింహః॥ తీవ్రాఘాతోద్గతా స్సృగ్భరితకరికరో
౩౬ దార ఫూత్కారవాత ప్రోద్దంతామందబిందుప్రకరఘనతరా సారసా
౩౭ రా స్సమంతాత్। జైత్రశ్రీ వీరయోగోత్సవకృత ఘుసృణో న్మిశ్రవాః
౩౮ పూర్ణ్ణశృంగ క్రీడానిలాం విశాలాం వీరచమరధిగుణో యద్రణారాద్ర
౩౯ రూపాః॥ ప్రఖ్యాత సత్పురుషరత్నయు తేన్వయా ద్దౌజాతా స

౪౦ మ స్త విబుధేష్టక రేవ రేణ్యే। కాచామ్బాయా కమలకాంతక
౪౧ రాస్ఫుటం శ్రీ స్తస్యా భవత్ప్రియతమా పురుషోత్తమస్య॥
౪౨ ప్రోలయ పేరింటి శ్రీప్రోలేశ్వర దేవరకు సమ స్త పూజా
౪౩ ర్థమై కుడుకుడియతూర్పున కోమటిచెఱువు పల్లాన నీరు
౪౪ గారుం బండ నోహరి లేకుండా నిచ్చిన మఱుతురు ఒక్కటిం

పడమర

౧ తస్మాత్తస్యాం సమజనిసుధీ శ్చారుచారిత్రసంప ద్వ్యక్తానా
౨ మ స్సతతవిలస ద్దేవ భూదేవపూజః। గ్రామేగ్రామే పురిపు
౩ రిభృశం మందిరేమందిరేచ ప్రీత్తై స్సర్వైః క్షితితలజనై శ్శస్యతే యస్య
౪ ధర్మః॥ సంప్రాప్యోచ్చై రిపుబలభట స్సమ్ముఖం యస్య యుద్ధే శి
౫ తాశ క్తిప్రకటనపటోశ్చండకోదండపాణేః। ఇచ్ఛంతోపి ద్రు
౬ తమపసృతిం ప్రాదమోక్షై శ్శరాఘై ర్వ్యర్జ ప్రత్యెబ్బర్తవినిహ తాపీర
౭ కీర్తిం లభ న్తే॥ యత్ర శ్రీమతి నీతిర స్తివిపులా యత్రైవ శౌర్యం
౮ మహ ద్యత్రైవావిరతోన్నతం వితరణం యత్రైవవాక్సూనృతా। య
౯ త్రైవాఖిలపూజ్యపూజనరతి ర్యత్రైవధీనిర్మలా యత్రైవాను
౧౦ పమాకృపారిమపరం యత్రైవసర్వేగుణాః॥ భయంకరే దుస్స
౧౧ హదానవానాం క్షేమంకరే స్థావరజంగమానాం। ప్రియంకరే భ క్తి
౧౨ మతాంజనానాం యశ్శంకరే సుస్థిరభ క్తియు క్తః॥ ప్రశ స్త వి స్తీర్ణ గ
౧౩ భీరవారిభి స్సదా బహుప్రాణిసుఖప్రదాయిభిః। మహాతటా
౧౪ గై ర్మహనీయసంపదా మహాత్మనాయేన మహీవిభూషితా॥ శిత
౧౫ చ్ఛాయా నధికరుచిరా న్పల్లవై రుల్లసద్భిః పుణ్యా మోదై ర్భరితమహ
౧౬ రితష్షట్పదోద్గీతరమ్యాన్। హృద్యాస్వాదై ర్వరఫలచయై నానతాన్ధ
౧౭ ర్మహేతో సేవ్యాన్సర్వేంద్రియసుఖకృతో యో తనోద్వృక్షషండాన్॥
౧౮ సతూపాద్యం సుతఘృతయుతం మృష్టమన్నం యథేష్టం యు క్తం
౧౯ శాకై ర్బహువిధరసై ర్దధ్యదశ్చిత్సమృద్ధం। భుక్త్వా నానాజనపదజ
౨౦ నాయస్య సత్త్రే విచిత్రే హర్షోత్కర్షాజ్జగతి బహుధా తద్గుణాను
౨౧ ద్గృణ న్తి॥ ప్రపాసు నిస్సంఖ్యపిపాసువర్గహితాసుశీతాంబుయు
౨౨ తాసు యస్య గ్రీష్మేతిభీష్మేప్య రేమద్ధగానాం శ్రమశ్శమంయా

౨౩ తి శమభ్యుదేతి॥ పవిత్రచారిత్రయుతాన్వయోన్నతా జనైస్తుతా
౨౪ బాంధవవర్గపూజితా । ధర్మార్థకామేష్వనుకూలవర్తినీ య
౨౫ స్య ప్రియా ధీనిధిరైతమాహ్వయా॥ సపుణ్యకీర్తిః కిలపూ
౨౬ తమూర్తి రాత్మాన్వయాంభోధిసుధామరీచిభిః । శుభోదయః కా
౨౭ మయనందనోయం నామాభిధాన స్సుహృదాంనిధానం॥ రాజ్యే
౨౮ నుతే గణపతే నృపతే స్సుజేతే విద్వద్గణప్రణుతసద్గు
౨౯ ణరత్నవార్ధేః । కాన్తిప్రతాపవిభవాద్వదతః ప్రభావం వ్య
౩౦ క్తంజనే శిశిరధామసహస్రధామ్నోః॥ నానావారణవా
౩౧ రిదావలి మదాసారప్రసారాకులే వాహాలీఖురధూతధూ
౩౨ లిపటలీ బద్ధాంధకారోద్ధతే హేతివ్రాత తటిచ్ఛటద్యుతియు
౩౩ తే చిత్రాజిరాత్రీముఖే రాజశ్రీష్టభిసారికాస్వివ స
౩౪ మాశ్లిష్టాసుహృత్పాసుతం॥ శక్రప్రఖ్యం శమితసకలోపప్ల
౩౫ వప్రౌఢరాజ్యం సుప్రీతోర్వీ సురగణవితీర్ణోర్జితమాశీస్స
౩౬ హస్రం । భూభృచ్చూడామణి రుచిసముద్భాసితాంఘ్రిద్వ
౩౭ యంతం ప్రేతే జేతే నరపతివరం ప్రాప్యకృత్స్నే నృలోకే॥
౩౮ యశశ్ఛాయె త్రిజగతి తేనపూరితే సమంతతః క్షితి
౩౯ వలయే వశీకృతే । జగజ్జనే సుకృతపథప్రవర్తితే క
౪౦ లౌయుగే కృతయుగసంన్నిభీకృతే॥ తస్య ప్రసాదాత్పృ
౪౧ థువై భవస్య పృథుప్రదానస్య విభోః పృథుశ్రీః నామః
౪౨ కృతి స్తుత్యగుణాభిరామః కాచాంబికాసూను రనూనసత్వః॥

దక్షిణము

౧ శాకాబ్దేంబుధి నేత్ర రుద్ర గణితే యో దుందుభౌవత్సరే చైత్రే
౨ శుక్ల చతుర్దశీతిథి వరేవారేణ సౌరేయ్యుతా । తస్యా మిందు
౩ కలావతంసహృదయో నామేశ్వరాఖ్యాన్వితం లింగం స్థాపి
౪ తవానయం మతిమతాం శ్రేష్ఠోగరిష్ఠోదయః॥ పారావా
౫ రగభీరభూరిసలిలాభోగం తడాగద్వయం సారోదార
౬ ఫలప్రదప్రవిలసత్కైరయ్యవయ్యాన్వితం । నామః కామసు
౭ తో నుతోఖిలజనై న్నామేశ్వరాయాదరా త్సంప్రాదా ద్ద్వివి

౮ ధాంగరంగవిభవభ్రాజిష్ణుపూజార్థ్థయే॥ ఏకస్త్వత్ర త
౯ డాగః ప్రఖ్యాతో గుడ్లచెఱ్వు సజ్ఞంకః । అభిధీయతే జనా మైః
౧౦ కత్యాకేచెఱ్వునామ్నాన్యః॥ సచ్ఛంకరం శంకరమైతమా
౧౧ ఖ్యా నామస్య ధీమత్ప్రివరస్యభార్యా ప్రీత్యా ప్ర
౧౨ తిష్ఠాపితవ త్సుదారావృత్తిం తదా దత్తవతీచతస్మై॥ సుధీ
౧౩ స్సుధీభిః ప్రణుతాస్యపుత్త్రస్థితస్సతాంవర్త్తనివిశ్వనా
౧౪ థః । శంభుం ప్రతిష్ఠాప్యతదర్త్థవృత్తిం ప్రాదాసీంస్థిరభ
౧౫ క్తియుక్తః॥ ప్రోలాహ్వయః ప్రోన్నతకీర్తియుక్త సద్భాగధే
౧౬ యో స్వచభాగినేయః । శంభుం ప్రతిష్ఠాపితవాం స్తదర్థ్థం వృత్తి
౧౭ ంచ విశ్రాణితవాం స్తథైవ॥ స్వస్తి సకలగుణగణాలంకార ప
౧౮ రనారీదూర ఆమనకంటిపురవరేశ్వర వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర మా
౧౯ ర్బలభీమ రణరంగరామ వితరణకన్న శౌర్యసాప
౨౦ న్న పతిహితాంజనేయ శౌచగాంగేయ సత్యరత్నాకర దుష్ట
౨౧ జనభీకర మనుమకులాదిత్య సుభటసంస్తుత్య నామా
౨౨ ది సమస్తప్రశస్తి సహితుడగు శ్రీమతు రేచెఱువు
౨౩ ల నామిరెడ్డి కాచాంబికా నందనుండు శకవర్షములు
౨౪ ౧౧౨౪ గు దుందుభి సంవత్సర చైత్రశుక్ల చతు
౨౫ ర్ద్దశి శనైశ్చరవారమునాండు పిల్లలమఱ్ఱి అన్దు
౨౬ శ్రీమన్నామేశ్వరదేవరం బ్రతిష్ఠసేసె ఆదేవర
౨౭ కు సమస్త అంగభోగరంగభోగార్థ్థమై వృత్తులు గు
౨౮ డ్లచెఱ్వుం గత్యాకేచెఱ్వు నాచంద్రార్కముగా నిచ్చె ఆచెఱ్వు
౨౯ లు రెండూను బిక్కిమాల్యకల్లూరినేరెడ్లచెఱ్వు బిల్లపల్లినడ్మ
౩౦ కత్యాకేచెఱ్వుపిఱుందవ అయితేశ్వరదేవరకు సమస్త
౩౧ పూజార్థ్థమై రెండుమఱుతురులు అంద విశ్వనాథేశ్వర దేవర
౩౨ కుం రెంకుమఱుతురులు పట్టపురావితూప్పున వీరితోడ
౩౩ ంబుట్టిన ఆయమ్మవల్లసాని దనవెట్టిన చెఱ్వునందు దనకొడ్కు
౩౪ ప్రోలయపేరింటి ప్రోలేశ్వరదేవరకు నివేద్యమునకుం బె
౩౫ ట్టినవి రెండుమఱుతులు॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం

౩౬ వా యోహరేతి వసుంధరాం। షష్ఠింవ
౩౭ ర్ష సహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥ శత్రు
౩౮ నోపి కృతో ధర్మ్మః పాలనీయః ప్రయత్నతః। శత్రురేవ భవేచ్ఛ
౩౯ త్రుర్ధర్మ్మశ్శత్రుర్న్న కస్యచిత్॥ సామాన్యోయం ధర్మ్మసేతు నృపాణాం
౪౦ కాలేకాలే పాలనీయో భవద్భిః సర్వ్వా నేతా న్భావినః పార్థివేంద్రా
౪౧ న్ భూయోభూయో యాచతే రామభద్రః॥ కుడుకుడియ గౌడసము
౪౨ ద్రమునందు అయ్యసాని శ్రీఅయ్యేశ్వరదేవరకు సమస్త
౪౩ పూజాసిధ్యర్థమై ఇరుగారూం బండనిచ్చిన మఱుతురులు మూ
౪౪ ండు అంద గౌరమకుం బుణ్యముగా శ్రీవిశ్వనాథదేవర
౪౫ కు ఇరుగారూం బండ నిచ్చిన మఱుతులు రెండు ౨.

10

నాగులపాడు శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీ
౨ శకవర్ష
౩ ములు ౧౧౨ (౪)
౪ యగు కాల ఉ
౫ క్తి సంవత్సరము
౬ నందున మత్త్రైప
౭ డ భీమనాథే
౮ శ్వరదేవరకు
౯ నివేద్యము
౧౦ నకు నామి
౧౧ రడ్డి పెట్టిన
౧౨ అదలాబ
౧౩ ప్రాకారము
౧౪ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా
౧౫ యోహరేత వసుంధరాం
౧౬ షష్టివర్ష సహస్రాణి
౧౭ విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

11

పిల్లలమఱ్ఱి శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీపాదాబ్జద్వయం తస్య స్తుమహే పార్వ్వతీప
౨ తేః। ప్రభావాస్త్రిదశేంద్రాణాం యత్ప్రభావాబ్ధి

౩ బిందవః॥ బ్రహ్మా బ్రహ్మేయమాహ యస్య తనుతే శ్రీమజ్జటామండలే చంద్రగిరా
౪ వి వారుణరుచో తుంగేన గంగేద్యుతిం। కాలం కాలమజీగమ త్సరభసం య
౫ శ్వేతఘాతోద్యతం శంభుశ్శంభుముఖామరస్తుతపద శ్రేయాంసి దిశ్యాత్సవః॥ సమ్య
౬ గ్భక్త్యాసరసిజభువా విష్ణునాతిగ్మ ధామ్నా గీర్వాణానాంద్రైర్దితిజపతిభి
ర్మానవేంద్రైర్ము
౭ నీంద్రైః। ధన్యైరన్యైరపిసువిహితా సుప్రతిష్ఠాః ప్రతిష్ఠా యస్యైవాసీ త్రిభువ
౮ నవిభు ర్భాతి భూతేశ ఏకః॥ ఈశాదేశాత్సరసిజభువః కుర్వతసర్వసర్గంనిత్య
౯ స్తుత్యాచ్చరణయుగలా దేవవిద్భిర్మహద్భిః। కుర్వన్ వర్యంసమజనికులంతంత్ర
౧౦ విత్రాసి తారిర్బమ్మాఖ్యోభూద్రణ వితరణప్రౌఢతారూఢకీర్తిః॥ తద్వంసేసమ
౧౧ జాయతాయతభుజా ముచ్ఛ్రియస్సంశ్రయ శ్శత్రుక్ష్మాధిప గంధసింధురఘ
౧౨ టాసంహారకంఠీరవః। నానాదానవిశేషతోషితసురక్షోణీ సురసద్గుణ
౧౩ వ్రాతప్రీత వివేకలోకవిహిత స్తోత్రైర్జగత్యూర్జితః॥ గాంభీర్యయు క్తః పురుషో
౧౪ త్తమాశ్రయః ప్రఖ్యాతరత్నః సుమనోర్థితార్థదః। వాహిన్యధీశస్సదృశస్సరిత్పతేః కా
౧౫ టాహ్వయ స్తస్యనుత స్సుధీస్తుతః॥ కామాహ్వయ స్తస్య సుత స్తత
శ్రీర్మిత్రాబ్ధిసంవృద్ధివి
౧౬ ధాసుధాంశుః। విద్వేషివర్గోద్భటశౌర్యదర్ప ధ్వాంతౌఘవిధ్వంస
విధానభానుః॥ యస్మిన్నో
౧౭ ధరిధన్వధారిణిరణేసంజాయతే స్మార్యతం కాండోత్ఖండిత చండశాత్రవచమూరుండా
౧౮ వలీతాండవం। తాలోత్తాల కరాల కాల నినదద్భేతాల జాలాతత
స్ఫాలాభీల విశాలతాల వి
౧౯ లసత్కోలాహలోన్మీలితం॥ సంపూజయ ద్దేవతతుష్టికారిణీ దానైర్వరై
ర్దీన జనార్తిహారి
౨౦ ణీ। విశ్వంభరావిశ్రుతకీర్తిధారిణీ కాచాహ్వయా తస్యసధర్మచారిణీ॥ తస్మాత్తస్యాం
౨౧ సమజని మహాదేవపాదాబ్జభక్తః। ఖ్యాతోబేత స్తతవితరణ ప్రీణితప్రాణివర్గ
౨౨ ఆశాచక్ర ప్రవితతశరచ్చంద్ర సాంద్రాంశురమ్యా యస్యా తూర్ణంజనసుఖసముత్వా
౨౩ దినీభాతికీర్తిః॥ శైలేంద్రాయితకుంజరాంపరితతో లీలాయితాశ్వావలీం తోయదా
౨౪ ఘాయితహస్తినంహతి మకూపారాయితాం ద్విట్చమూం। యుద్ధేయ ప్రలయాయితేషు
౨౫ సహసా భాస్వత్ప్రతాపోన్నతి ర్యస్తిత్కాలశిఖాయితేన న ప తి
క్రోధేన సర్వాంశ్రియం॥ ఆ

౨౬ చారప్రభవో మనీషివినుతః ప్రాప్తోత్తమేరాజయః సుజ్ఞాతాగుణినాం ప్రతీత సుకృతః
౨౭ ఖ్యాతద్విషద్బాష్పదః। నిత్యస్తుత్య బృహన్మహాబహువరై ర్భర్భర్వైర్
గ్గుణ్ణైర్బ్భార్జితా యః
౨౮ *వసుత్యాదదతే శ్రీభృశంయస్మాద్విజాస్సాధవః॥ వచనాశ్శైషః॥
భార్య్యాస్య సర్వైర్గ్గుణైః
౨౯ సుగుణైస్సమేతా భ్రాజిష్ణుతేజోనిధి రెట్టపాఖ్యా యస్యాః పృథివ్యాం ప్రవిభా
౩౦ తి వంశః ప్రఖ్యాతసత్పూరుషరత్నవార్ద్ధిః॥ తస్మిన్నభూన్నిర్మ్మలధర్మ్మయుక్తో భీమా
౩౧ హ్వయో నాయక దుర్జ్జితాజిః సర్వార్త్థితార్త్థస్య సదాప్రదాతా
యః కల్పవృక్షప్రతి
౩౨ మః ప్రసిద్ధః॥ శిష్టాశక్తిప్రథితయశసా యస్య నానా విధేశ్రీ దుర్వ్వారాలే ప్రపత
౩౩ తిజవాద్వైరిపృథ్వీశసైన్యం। తాదృగ్జాతా రిపుబలతనుచ్ఛేదనం ధర్మ్మసేవ్యం యాదృ
౩౪ గ్వ్రజేనిపతతి శిరశ్ఛేదనంవస్త్రఖండం॥ అద్రీశ్వరోయోధైర్యేణ భోగేనత్రిదశే
౩౫ శ్వరః। యక్షేశ్వరస్సమృద్ధ్యాచ సన్నంగూరు పురేశ్వరః॥ తస్మాన్మహిమ్నామహితాస
౩౬ మేతా లోకస్తుతా దెట్టమనాయకో భూత్। యోదేవభూదేవగణాన్గుణాఢ్యః ప్రీతాన్ప్ర
౩౭ భూతైర్విధధేధనౌఘైః॥ యుద్ధేధృతంశస్త్రవరమ్మహాసిం దృష్ట్వా స్ఫురంతంయు
౩౮ ధి భీతిభాజాం। శస్త్రాణి పేతుర్బ్భువి శాత్రవాణాం త్రాణాయ నూనం నిజభర్తృమూ
౩౯ ర్ద్ధ్నిం॥ తనయో వినయోన్నతస్తదీయః కాటమనాయక
ఇత్యుదారకీర్త్తిః। పురుషార్త్థ
౪౦ పరేణ యేనయత్నాత్పరితోషః సతతం సతామకారి॥ పద్మోల్లాసి విధాయినోఖి
౪౧ లజగత్ప్రాజ్యస్ఫురత్తేజస స్సందోహైః పరితస్థితై సుమనసాం సంస్థాయమా
౪౨ నోన్నతః। ధ్వస్తాశేషతమస్సతే శ్సితనోర్యస్యోదితస్యాగ్రతః సూర్య్యస్యేవ
౪౩ జహుర్మ్మహాంస్యరిగణాః ఖద్యోతసంఘా ఇవ॥ ముఖోద్గతామ్నాయ తయా
౪౪ మహోన్నతే సరస్వతీశైస్సునోగణస్తుతః। మహీసురైర్భ్భూరి
మతైర్య్యుతా సభా
౪౫ విరాజితాయస్యవిరించిసన్నిభః। భార్య్యాసుధీసన్నుతసద్గుణౌఘ శ్రీరెట్టపాఖ్యా
౪౬ నృవరస్యతస్య। నిత్యానుకూల్యేన ససంతుతోష ధర్మ్మార్త్థకామప్రకరేణయస్యాః॥

ఉత్తరము

౧ తత్ప్రీతయోరుత్తమయోర్జ్జనౌఘ స్తుత్యోర్జ్జితశ్రీనిధి రెట్టపాఖ్యా। యస్యా
౨ శ్చరిత్రాణి వరాణిసర్వలోకఃపవిత్రఃకిము తాన్వయస్య। నేత్రోత్సవస్సర్వ

3 జగజ్జనానాం రూపప్రకర్షః ప్రవిచారి యస్యాః। దృష్టఃపరంరూపవిశేష
౪ దృష్ట్వాం రంభామపి హ్రేపయతేదృఢంయః॥ అరుంధతీయద్యపి సుప్రసిద్ధా
౫ పతివ్రతానాముపమానభూతం। తథాపిసంప్రత్యుపమానమత్ర యాం
౬ మన్యతే మాన్యగుణైర్జనౌఘః॥ సర్వేషుధర్మేషు పతివ్రతాత్వ ధర్మేఽధిక
౭ ప్రీతిసమన్వితాయాః। మైవాఖిలాశాః పరిపూరయంత్యాః ప్రీణాతి చిత్తం
౮ శివవల్లభాయాః॥ గౌరీపదాంభోరుహాయుగ్మ భూరిభక్తిప్రభావార్జిత భ
౯ వ్యభాగ్యాం। యాంకల్పవల్లీసదృశీం శ్రితానాం సంపస్సమృద్ధి స్సతతంజనానాం॥
౧౦ ఆరామైరధిగతనందనానుకారైః భూమ్యాఽయిష్ఠైరనుకృతసాగరైస్తటాగైః। శైలాభైః
౧౧ సురచితైర్బహుప్రకారైర్భూభ్రత్యత్యన్తావిరలత భూషణోచ్ఛ్రయమైవ॥ ఉద్యద్భాస్క
౧౨ రబింబడంబరవరశ్రీదామహే మానిశం నానాధాన్యసమృద్ధిదాం పృథుయశ
౧౩ స్సంపాదినీంమ్మేదినీం॥ భూరిక్షీరయుతా స్తుతాశ్చసుజనై ర్ధేనూర్విధానాన్వితం ద
౧౪ త్తేయావివిధప్రసిద్ధవిబుధవ్రాతాయ జాతాదరా॥ క్షీరేయాణివరాణ్య
౧౫ పూపవితతి స్సత్రాజ్యమాజ్యాదికం శాల్యన్నం వరమిందుకుందధవలం
౧౬ శాకాన్యనేకానిచ అన్నం త్యర్పిత దేవభూసురగణామృష్టంయథేష్టం సదా
౧౭ విప్రాన్సద్యశసాయమైవచ సక్తుస్తుష్టాః కృత్రాశ్లిష్టయా॥ యద్వక్త్రాం
౧౮ బుజరంగసంగతిమతీవృత్తంకరీత్యుత్తమం వాక్కాంతావిలసత్సువ
౧౯ ర్ణఘటితాలంకారవిస్తారిణీ, యేచాపాస్తఖిలాస్వతీవకుశలాస్తైస్సర్వదా
౨౦ స్తూయతే యస్యాఃకీర్తికర్రైర్లచంద్రనికరైః సమ్యగుణానాంగణః॥ ఈషాన్యాయు
౨౧ క్తజనాననాంబుజ వరచ్ఛాయామృదాయావహే సద్విద్వజ్జనచిత్తసా
౨౨ గరసముద్భవఽప్రకర్షస్సదా। కీర్తిఽ శ్శారద చంద్రసాంద్రకిరణ
౨౩ స్తోమద్విసంస్పర్ధినీ యస్యాః కీర్తిరపారసద్గుణసముద్భూతాభృశం
౨౪ శాసతే॥ యస్యాఃపుత్రః పవిత్రోన్నతనుతచరితోద్భూతసుఖ్యాతకీ
౨౫ ర్తిమ్మఽల్లః ప్రోల్లసితోర్వీతత వితరణాశస్త్రశాస్త్రప్రగల్భః। బాహ్వైవిఽలూ
౨౬ నయుద్ధోద్భటపటుచటులాఖర్వ గర్వారి వీరవ్రాత స్యాంభోజరాజీప్రవి
౨౭ హితవిజయశ్రీపదాంభోజభోజః॥ రాజత్రేర్గణపతిన్నృపస్యాఖి
౨౮ లోర్వీశభూషా రత్నవ్రాతద్యుతిరతి సముత్త్రాసితాంఘ్రిద్వయస్య స
౨౯ న్మయాఽదా నిరతనిఖిలన్మోతభేవర్తమానే, రమ్యేరాజ్యే విపులసుఖ
3౦ దే పూర్ణఽసస్యప్రపూర్ణే॥ శాకాబ్దే సురవర్త్మ రామశశభృద్విశ్వం॥

౩౧ భరా సంఖ్యయా సంయుక్తే విభవాఖ్యవత్సరవరే జ్యేష్ఠే మృ
౩౨ డాన్య స్థితా । శుక్లాయాం శశివాసరే జనసుత శ్రీలింగమూర్తేర్గణైః
౩౩ స్సేయం హైమవతీపతేః కృతవతీ శిష్టం ప్రతిష్ఠాపనం॥ గ్రామే
౩౪ పిల్లలమఱ్ఱినామ్ని రుచిరే సుస్థాపితాయ్యాదరాదస్సై స్మ సుస్థిరమెఱ్ఱి
౩౫ కేశ్వర ఇతి ఖ్యాతాయ సంప్రాకదాత్ । వృత్తిః ప్రాజ్యఫలప్రదాః పృథుత
౩౬ రాః, శాల్యాదిముద్గాద్విస త్రైతాఢ్యా వివిధాంగరంగవిలసత్పూజా
౩౭ దిసంసిద్ధయే॥ కైలాసాభం సశోభం, సువిహితరచనం సుప్రతి
౩౮ ష్ఠావిధానం, నానాదానప్రయతవితతాభ్యర్చనం భవ్యసేవ్యం
౩౯ భక్త్వా తేరిత్థోరుస్తుతకుతదురిత వ్రాత మేతస్యశంభో ర్వ్యాయాదాభా
౪౦ సుచంద్రం వచనమభినుతం భూషణం భూమిదేవ్యాః॥ పూజాం ప్రగృ
౪౧ హ్ణా జగతి జనౌఘాత్ తస్మై స్మవరా న్సూరితరాన్ప్రయచ్ఛన్ దేవోత్రదే
౪౨ వార్చితపాదపద్మస్థేయాచ్చిరం బాలశశాంకమౌళిః॥ యస్యా స్సాంద్ర
౪౩ మహేంద్రచాపరుచిమ (ద్బృ) ందార కేంద్రావలిమౌలిస్థో త్తమరత్నబృందవి
౪౪ విధామంద ప్రభాభాసురం । సద్ధ్యాంచరణారవిందయుగలం తాం స్థాప
౪౫ యత్వా దితి తత్రైవత్రిపురాం సువృత్తిమదదాత్ తస్మైస్మసుపూజద్వయే॥

పడమర

౧ శ్రీ స్వస్తి సకలగుణగణాలంకార పరనారీదూర ఆమనికంటి పుర
౨ వరేశ్వర వీరలక్ష్మీనివేశ్వర మూర్చలభీమ రణరంగరామ వితరణ
౩ కర్ణ శౌర్యసౌవర్ణ పతిహితాంజనేయ శౌచగాంగేయ సత్య
౪ రత్నాకర దుష్టజనభీకర స్వామిద్రోహరగండ చేతనదండ మ
౫ మనుకులాదిత్య సుభటసంస్తుత్య నామాది ప్రశస్తిసహి
౬ తుండగు శ్రీమతు రేచెఱ్లపిల్లలమఱ్ఱిబేతిరెడ్డి పెండ్లము స
౭ కలసుగుణాలంకృతయైన ఎఱుకసానమ్మంగారు శకవర్షములు
౮ ౧౧౩౦ విభవసంవత్సర జ్యేష్ఠశుద్ధ తృతీయయు సో
౯ మవారమునాండు పిల్లలమఱ్ఱిని తనపేరను శ్రీఎఱుకేశ్వర
౧౦ దేవరం బ్రతిష్ఠసేసి ఆదేవరకు గుడికిఁ గాపురమునకూ బాగిలి
౧౧ మాడుమనకూ బావికి పరివారములకూ మఠమునకూ అంగభోగరంగ
౧౨ భోగాది సమస్తపూజాసిద్ధ్యర్థమై తమ పేరింటి ఎఱుకమఠమునం దమ పేరంగ

౧౩ ట్టించిన ఎఱకసముద్రమునం దమ పెట్టిన దేవవృత్తులూ బ్రాహ్మణవృత్తు
౧౪ లుం దమ తోంటల పొలముందక్క నున్నంత నీరునేలను వెలిపొలము అందనాలు
౧౫ గుమళ్లాను క్రాప్రోలిపొలములోన ఉప్పరిపాడులోనుగా నలుఫైయాఱు మ
౧౬ ళ్లాను అంద ఎఱ్ఱమరాజుకుంటను పిల్లలమఱ్ఱిం దమ కట్టించిన లక్ష్మీసముద్ర
౧౭ మునం బండ్రెండు మర్త్తురులు నీరునేలాను ఆచంద్రార్క తారకముగా నిచ్చిరి॥
౧౮ ఆదినమునంద త్రిపురాదేవిం ప్రతిష్ఠ సేసి ఆదేవికి సమస్తపూజాసిధ్యర్థ
౧౯ మై ఎఱకమఠము రెండుమళ్లు వెలిపొలము ఆఎఱకసముద్రమున నీరు
౨౦ నేల రెండుమర్త్తురులు గుడిసేయింపాను గుడి ఆయినమిందను ఆదేవి అంగభో
౨౧ గమునకు నడచునవిగాను అంద నీరు నేలమర్త్తురు తమ తండ్రి పేరం బ్రతిష్ఠసేసిరి॥
౨౨ శ్రీకామేశ్వర దేవరకుం దమతల్లి పేరం బ్రతిష్ఠసేసిన శ్రీఎఱకేశ్వరదేవరకు
౨౩ ను గుళ్ళకు సమస్తపూజలకు ఎఱకపురము వెలిపొలము మర్త్తురులు ౧౦
౨౪ నీరునేల ఆ ఎఱకసముద్రమున మర్త్తురు ౧ పిల్లలమఱ్ఱి లక్ష్మీసముద్ర
౨౫ మున మర్త్తురు ౧ బొమ్మకంటికాలువ మర్తురు౧ అంద వెలిపొలము మర్తురులు౧౦
౨౬ మ్రోంతుకూరం దమ తోడం బుట్టిన నూంకనాయకుని కట్టించిన * *
౨౭ నీరు నేల మర్త్తురు ౧ అంద వెలిపొలము మర్త్తురులు ౫ ఆచంద్రార్కముగానిచ్చె॥
౨౮ శకవర్షములు ౧౧౩౭ గు యువసంవత్సర మాఘబహుళ పంచాదశి శుక్రవారము
౨౯ నాండు సూర్యగ్రహణనిమిత్తమున శ్రీఎఱకేశ్వరదేవరకు సమస్తపూజార్థమై ఎఱక
౩౦ పురమునం దమ పెట్టిన దేవబ్రాహ్మణవృత్తులు దక్క నున్నంత
వెలిపొలమున్ను ఎఱకసము
౩౧ ద్రమునం దమ తోంటల పొలమున్ను చతుస్సమము సర్వసమస్థము
లాచంద్రార్కముగా నిచ్చె॥
౩౨ ఆఎఱకసముద్రమంద కట్టమీాది శ్రీఎఱకేశ్వరదేవరకు నీరునేల మర్త్తురులు ౨
౩౩ మూలస్థాన * * దేవరకు అందలి మడూరిసోమయ ప్రతిష్ఠసేసిన శ్రీచేతే
౩౪ శ్వరదేవర శ్రీఎఱకేశ్వరదేవరలకు మర్తురులు ౭ రెంకులకుంటను మర్త్తురు ఆచం
౩౫ ద్రార్కముగానిచ్చె॥ ఈధర్మము పరిపాలించు వారికి అనంతమైన పుణ్యమవు వీ
౩౬ నికి బాధసేయు వారికి పంచమహాపాతకములు సేసినట్టి పాపమవు అ
౩౭ ట్టకడా పెద్దల వచనములు॥ స్వదత్తాం పరదత్తాంవా యోహరేత వసుం
౩౮ ధరాం। షష్టిం వర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥ శత్రుణాపి కృతో

౩౯ ధర్మాః పాలనీయః ప్రయత్నతః। శత్రురేవ భవేచ్ఛత్రు ధర్మశ్శత్రు నకస్యచిత్
౪౦ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశజా వా పాపాదపేత మనసో భువి భావిభూ
౪౧ పాః। యేపాలయంతి మమధర్మ మిమం ప్రయత్నా తేభ్యోమయా విరచితాంజలిరేష
౪౨ మూర్ధ్ని॥ సామాన్యోయం ధర్మసేతున్నృపాణాం కాలేకాలే పాలనీయో భవద్భిః। సర్వా
౪౩ నేతా న్భావినః పార్థివేంద్రా న్భూయోభూయో యాచతే రామచంద్రః॥
౪౪ శ్రీకొనురేశ్వరదేవరలకు మళత్తుందనమఱుతు
౪౫ రు ౧ ఎఱకసముద్రమున మఱుతురులు ౨

దక్షిణము

౧ ఆ ఎఱకసముద్రమున సత్రముపెట్టి యేమెరకు నడచునట్టు
౨ గా మత్తురులు ౫ వండెడువారికి ౧ మత్తురు విద్యార్థులకు
౩ గ్రాసవాసస్సులకు మత్తురులు ౩ చలివందిలికి నీళ్ళు నడిపెడి
౪ వారికి అర్ధ * * * * *

12

అన్నవరము శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి సకలగుణగణాలం
౨ కార పరనారీదూర ఆమనిగంటి
౩ పురవరేశ్వర వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర దోర్బలభీ
౪ మ రణరంగరామ వితరణకర్ణ శౌర్యసాప
౫ న్న పతిహితాంజనేయ శౌచగాంగేయ సత్యరత్నా
౬ కర దుష్టజనభీకర మనుమకులాదిత్య సుభట
౭ సంస్తుత్యనామాది సమస్తప్రశస్తిసహితుం
౮ డగు శ్రీమతురేచెఱువులకామిరడ్డి అయితాంబి
౯ కానందనుండు శకవర్షములు ౧౧౩౦ అగు
౧౦ కాలయుక్తసంవత్సర మాఘశు విదియా

౧౧ శనివారమున నాగులపాటను శ్రీకామే
౧౨ శ్వ (ర) దేవరం బ్రతిష్ఠసేసి ఆదేవరకు సమస్త అ
౧౩ ంగభోగరంగభోగార్థ్థముగా వ్రిత్తి నాగు
౧౪ లపాటితూర్ప్వన నామసముద్రమను చెఱు

రెండవవైపు

౧ పునందు మాపాలు అర్ద్ధము ఆయర్ద్ధమూ
౨ నాచంద్రార్కముగా నిచ్చితిమి ఈధర్మ్మము
౩ నకు నెవ్వరు బాధసేయుదురు వీరికిం బ
౪ ంచమహాపాతకాలుం జేసినట్టి పాపము
౫ వు ఈధర్మ్మము ఎవ్వారేం బ్రతిపాలింతురు
౬ వారికి అనంతమవుచుంన పుణ్యమవు
౭ అట్టకదా పెద్దలవచనములు॥ స్వదత్తా
౮ ం పరదత్తాం వా యోహరేత వసుంధ్ధరాం
౯ షష్టిర్వ్వరుషసహస్రాణి విష్ఠాయాం
౧౦ జాయతే క్రిమిః॥ శత్రుణోపి కృతోధర్మ్మః
౧౧ పాలనీయః ప్రయత్నతః శత్రురేవ భవేచ్ఛ
౧౨ త్రు ర్ధర్మ్మశ్శత్రు ర్న కస్యచిత్॥ సామాన్యోయం
౧౩ ధర్మ్మసేతు నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీ
౧౪ యో భవద్భిః। సర్వ్వా నేతా న్భావినః పార్థ్థివేంద్రా
౧౫ భూయోభూయో యాచతే రామచంద్రః॥

13

వాడపల్లి శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీ శకవరుషంబు
౨ లు ౧౧౩౩ డగు
౩ ప్రమాదీచ సంవత్సరమున శ్రీమ
౪ తు మేలుంగంటి సోమరెనాయ
౫ క బేతేనాయంక రుద్రనాయం
౬ కులు బ్రతుకేశ్వరము స్థానము

౭ మఱియలకిచ్చి తమ్మేలిన స్వా
౮ మి గణపతిదేవమహా
౯ రాజుపేరా దమతండ్రి కా
౧౦ టనాయంకునిపేరా

(సర్వవిగ్రహము కలదు)

రెండవ వైపు

౧ ఈశ్వరము స్థానము
౨ నంద్రికూటము గుడ్లు ద
౩ ముజేయ దనచేతిధన
౪ మునన కళశనివ్వాణము
౫ గాజేయించిన ఈత్రికూ
౬ టము అంగభోగ రంగభో
౭ గ దూప నైవేద్యము
౮ లకు ముప్పై పుట్లు వెలిపొ
౯ ల మాచంద్రార్కస్థాయము
౧౦ గా నిచ్చిరి ఈధర్మ్మాన కెవ్వ
౧౧ రే ననుకూలురైన వారికి
౧౨ సర్వసంప (ద) లగు బ్రతికూ
౧౩ లురైరేని । దమ సంపద క్ష
౧౪ యమగు దేవవృత్తిగొనిరే
౧౫ ని దమములమూత్రాదు
౧౬ లు దాన భక్షించినవాండు

మూడవ వైపు

౧ స్వదత్తం పరదత్తం వా
౨ హారేద్భూమిం నరాధిపః
౩ స పచ్యతే మహాఘో
౪ రే నరకే కాలమక్షు
౫ యం । రత్నాన్నదాన గోశ్వా
౬ ద్య స్సర్వ భూమి ప్రజా
౭ యతే । తస్మా ద్భూమి ప్రదా
౮ నేన రాజా భవతి సర్వదా॥

14

సోమవరము శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీ సకలగుణగణా
౨ లంకార । పరనారీదూర ఆ
౩ నునగంటిపురవరేశ్వర । వీర
౪ లక్ష్మీనిజేశ్వర । దోర్బ్బలభీమ
౫ రణరంగరామ । వితరణక
౬ ర్ణ । శౌర్యసోపర్ణ । పతిహి
౭ తాంజనేయ । శౌచగాంగే
౮ య । సత్యరత్నాకర । దుష్టజ
౯ నభీకర । మన్నకులాదిత్య ।
౧౦ సుభటసంస్తుత్య నామాది
౧౧ సమస్తప్రశస్తిసహితులయిన శ్రీ
౧౨ మతు రేచెఱ్ఱుల బేతిరడ్డికి శ
౧౩ కవర్షములు ౧౧౩౫ గు
౧౪ శ్రీముఖసంవత్సర । చైత్ర శు ౧
౧౫ గురువారమునాండు తొ
౧౬ నుంగొచ్చభూళ్లెనాయండు

౧౭ బిక్కుమగిలె శ్రీస్వయంభూసో
౧౮ మనాథదేవరకు అంగభో
౧౯ గ రంగభోగార్థము బేతిరెడ్డి
౨౦ రెగడువాడు బొన్నినాయుం
౨౧ డు వరపాలుంగాం జెఱ్వు ఆ
౨౨ చంద్రార్కస్థాయిగా నిచ్చిరి ఆచెఱ్వు
౨౩ ముందఱ రెండుమత్తురు వెనుగకు
౨౪ కత్వాబేతిరెడ్డి కట్టించియిచ్చె
౨౫ ను ఆచెఱ్వులు కట్టలు రేవు
౨౬ లు తూర్పుగట్టలూం దక్షిణము
౨౭ కింద చెఱ్వు పద్దయ చెఱ్వునిడ త్త

15

సోమవరము శాసనము

౧ స్వస్తి జయాభ్యుద
౨ య శకవరుషంబులు
౩ ౧౧౫౬ గు జయసంవ
౪ త్సరస్య మాఘ సు ౫ నాడు
౫ ముతి * రేశర్ల
౬ నామిరడ్డి తమతండ్రికి
౭ తల్లికి ప్రీతిగాను త
౮ మకు ఆయురారోగ్య
౯ సుశ్రీస్థలాభివృద్ధిగా
౧౦ శ్రీ స్వయ(ం)భుదేవరలను
౧౧ * సానికిచ్చిన గరగలు
౧౨ ౩౫.

16

నాగులపాడు శాసనము

మొదటివైపు

నంది, ఖడ్గము, సూర్యుడు, పానపట్టం

౧ స్వస్తి సకలగుణగణాలంకార పరనారీదూర ఆ
౨ మనికంటి పురవరాధీశ్వర వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర
౩ దోర్బ్బలభీమ రణరంగరామ వితరణకర్ణ
౪ శౌర్య్య సౌపన్న శౌచగాంగేయ పతిహితాంజనేయ
౫ స్వామిద్రోహరగండ బేతనదండ సత్యరత్నాక
౬ ర దుష్టజనభీకర మనుమకులాదిత్య సుభ
౭ టసంస్తుత్య నామాది సమస్తప్రశస్తి సహితం శ్రీ
౮ మతు మండలిక రేచెల్ల కాట్రెడ్డి అయ్యాంబికా
౯ నందనుండు శకవరుషములు ౧౧౫౬

౧౦ అగు జయసంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ త్రయో
౧౧ దశి గురువారమున తమతండ్రి నామిరడ్డి
౧౨ కిం దమతల్లి అయ్తసానమకూం దమకూం బు
౧౩ ణ్యముగాను శ్రీనామేశ్వర దేవరాను శ్రీఅయ్తే
౧౪ శ్వరదేవరాను శ్రీకాటేశ్వరదేవరాను ప్రతి
౧౫ ష్టసేసి తంమేలిన చలమర్తిగండ కాకెతగణ
౧౬ పతి దేవమహారాజు ప్రిథివిరాజ్యం సేయంగా
౧౭ ను ఈదేవర్లకు అంగరంగభోగాలకుం బెట్టిన వ్రిత్తి

రెండవవైపు

౧ నాగులపాటి ముసిడికాలు
౨ వ అందు అయ్దు మఱుతురు
౩ ఆయూరి తూర్పున నామన
౪ ముద్రమను చెఱ్వునందు రెండు
౫ మఱుతురు ఆతూర్పున వి
౬ శ్వనాథ సముద్రమను చెఱ్వు
౭ నందు నాల్గుమఱుతురు వె
౮ రసి పదునకొండు మఱుతు
౯ రూను ఆచంద్రార్కముగా
౧౦ నిస్తిమి॥ యావచ్చంద్రశ్చ సూ
౧౧ ర్యశ్చ యావత్తిష్టతి మేదినీ
౧౨ యావచ్ఛివకథా లోకే తావత్క్షేత్ర
౧౩ ం ప్రతిపాల్యతే॥ ఈధర్మము లె
౧౪ వ్వారేం బ్రతిపాలింతురు వారికి
౧౫ అనంతపుణ్యము ఈ ధర్మా
౧౬ నకు ఎవ్వారే బాధసేయుదురు
౧౭ వారికి అనేక బ్రహ్మకల్పాలు పా
౧౮ యక నరకములు। ఇదికదా పెద్ద
౧౯ ల వచనములు॥ స్వదత్తాం పర
౨౦ దత్తాంవా యోహరేతి వసుంధ
౨౧ రః। షష్టివర్షసహస్రాణి వి
౨౨ ష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ శత్రు
౨౩ ణోపికృతోధర్మః పాలనీయః
౨౪ ప్రయత్నతః। శత్రురేవభవేచ్ఛత్రు
౨౫ ర్ధర్మశ్శత్రూన్నకశ్యచిత్॥

17

కొండిపర్తి శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీ స్వస్త్యస్తు ఓం నమశ్శివాయ॥ పాతుం స్తన్య(ం)
౨ భవాన్యస్తరశిరసికృతః ప్రసృతక్షీరధారా

౩ శ్రీమాన్దానమాద్య న్మధుకరమధురక్వాణ (సం)
౪ దర్భగర్భః। గంధవైర్ణాన్దరదాద్యైర్వికసితన (య)
౫ నై రుత్కమున్త్రేక్ష్యమాణో వీణాభః ప్రీతం *
౬ వః ప్రణిహితమనసా మస్తుహేరంబహా *
౭ రోమస్తోమాగ్రలగ్నా వపుషిజలధయో (ర)
౮ స్య వక్షస్థలక్ష్మీగాఢాశ్లేషోపజాత శ్రమజలక (ణి)
౯ జాలలీలాం భజంతే। ఉన్మీల త్కేతగాత్రచ్ఛదపరి *
౧౦ తే యస్య దంష్ట్రాంకురేభూః కస్తూరీబిందు (శో)
౧౧ భాం వహతి హరిరసౌ పాతువః పోత్రిమూ (ర్తిః)
౧౨ సశివః కల్యాణం దిశతు శివమౌళౌ సురనదీ
౧౩ (వే) లత్కల్లోలోత్థితపృషత తారాపరివృతః। పరిస్ఫ
౧౪ ద్భూషాభుజగఫణమాణిక్యనికరప్రభాయ *
౧౫ స్రం ప్రకటయతి సంధ్యావిలసితం॥ పాయాద్రు
౧౬ ద్రేశ్వరశ్శంభుః శ్రీమత్కాటచమూపతిం। య
౧౭ త్కీర్తికలహంసస్య జగత్క్రీడాసరస్యభే॥ మల్యా
౧౮ యాంపురి పరివృఢో దుర్జయామ్నాయవల్లీ *
౧౯ కుందద్యుతినిభయశోధౌత దిక్కుంభికుంభ (౦)
౨౦ సిద్ధాసిక్రిత రిపుమృగీలోచనః ఖేచరేంద్రప్ర *
౨౧ ఖ్యః ప్రధనవిజయే సైన్యపో దన్నపాఖ్యః॥ దన్నసై
౨౨ న్యాధిప తేజ్జతాపో పరిస్ఫురంతి ఘనకాలంకి *
౨౩ తే। శైత్యేనయుక్తా విదధే రిపూణాం సంతాప (మంభోధ)
౨౪ రవారిధారా॥ ప్రసారయామాసగుణాన్వరి *
౨౫ వే వ్యసౌ ఆక్రష్టుదిత్సయా మన్యేవదాన్యం * *
౨౬ రుహార్ణ॥ తతోజని జగద్గీతకీర్తిరాతీహారస్స
౨౭ శ్రీక స్సజ్జసైన్యేశః క్షీరాబ్ధే రివ కౌస్తుభః॥ *
౨౮ యశఃపూరపూరి తే భువనత్రయేకా గ *
౨౯ చ యమునాకః కర్పూరః కిమంజనం॥ *
౩౦ నామ తస్యాసీ త్ప్రియా కువలయేక్షణా। *

౩౧ లా సంపత్యరుంధతీ తామరుంధతిం॥ *
౩౨ సామ్యం ప్రతిపద్యమానా జనై రనూయం త
౩౩ భావాః ఉమారమాచస్ఫుటమాచమాచతి *
౩౪ సంచరి త్తై రుద్రారైః॥ శ్రీమా న్కాటచమూనా (థోత)
౩౫ యోరాసీ త్తనూభవః। ప్రతాపాక్రాంతదిక్చక్రో *
౩౬ దేశ్వాయివాపరః॥ సకాటగిల్పాటఇతి ప్రసిద్ధో నిధి *
౩౭ తి ప్రమదావిభూషః। తమేవమాహుః పెదముద్ద
౩౮ గండ ముద్దండయుద్ధాంగణపండితీమ్నా॥ *
౩౯ స్ఫురంతి సమరాంగణేషు తస్యాసిధారా రిపుర (క్తసి)
౪౦ క్తా। వ్యలోకి లోకై రతి విస్మయేన తీవ్ర ప్రతాపాగ్ని శి (ఖీవ)
౪౧ మూర్తిః॥ తస్యారివీరా స్సమరేషు కుంభి కుంభస్థ *
౪౨ గ్రాతిది గ్వనిద్రాః। ఉజ్జృంభతే స్వర్గవిలాసినామ్
౪౩ * విబుద్ధా కుచమండలేషు॥ తస్య ప్రతాపశిఖి
౪౪ * ధిం విరోధినాం। తృణాన్యద్భాని తాసీతి నిత్యం
౪౫ * విన స్మియే॥ శంకేత్థం సంకిసాధిశమర్థినా
౪౬ * * * * * *
౪౭ * * * * * *

ఉ త్త ర ము

౧ * రివ *
౨ * తక్ర *
౩ * ల్యాంబర *
౪ * యాంప్రా *
౫ * స్యానివర్ధంతే *
౬ * తనయః కాటసేనా *
౭ * త్కరణప్రీణితప్రాణివ *
౮ * ంద్రసీరంధ్రకీర్తా ధన్య *
౯ * తే మోదమానం వా *
౧౦ * భీమానో గౌరీశవా *
౧౧ * తస్య రుద్ర ధ్వజిన్యధి *
౧౨ * రేణుకలాభీష్టదబం *
౧౩ * ను జనిపురగం *
౧౪ * కథంవా॥ అస్తా *
౧౫ * గ్గా * ల్యాంబికా *
౧౬ * దా * ॥ కుద్ధ *
౧౭ * ఖ * తమో *
౧౮ * బంబేవిక *
౧౯ * వేలిలుహి *
౨౦ * లివున్నచే *

౨౧ * లం॥ కీర్తి *
౨౨ * వలజ్జేవతి *
౨౩ * నక్ష్వాపిన *
౨౪ * స్యతాత్తస్య *
౨౫ * తరతస్త్యాగ *
౨౬ * రుద్రవర్యాధినీశ *
౨౭ * మార్గణం నిమార్గణయ *
౨౮ * ప్రతిష్ఠాపయతిస్మ *
౨౯ * నాం విధత్తే సోభివా *
౩౦ * సః ఫలత్యభ్యధికం ఫలం *
౩౧ * తస్య పత్నీ గంగేవపావనీ *
౩౨ * మైకతరంగిణీ॥ వచసి *
౩౩ * సో భూమణందయా॥ *
౩౪ * నం నిత్యం తస్యాశ్చ కాస *
౩౫ * శిక్షితాః కమలేక్షణాః *
౩౬ * శచిముఖ్యాః పతివ్రతాః *
౩౭ * రేంద్రగవిం। ప్రథమంయథా *
౩౮ * అధముక్తవేపథుకరకృతే *
౩౯ * హజనతామనుతే॥ ప్రాతస్తదీయా *
౪౦ * శ్రేయాంసి సర్వాణి సమాపతం *
౪౧ * ప్రణతిర్వధూనాం సౌభాగ్య భాగ్యే *
౪౨ * తి॥ పల్ల్యాదివంశజలనిధిసం *
౪౩ * పూర్వ శశిరేఖా। నిర్మల చరిత *
౪౪ * లక్షణాభాసమానాంగీ॥

పడమర

౧ * తస్యచ సుతః పెదముద్దుగండః కా
౨ * న్యాధిపతి ర్విదధద్విభాతి। కర్త్యా ప్రతాప
౩ * సాచ దిగంగనానాం ముక్తాప్రవాలపు
౪ * విహారశోభాం॥ తస్యైతస్యకి మంగ
౫ (మం) గళనిధే ర్మల్యాలకాటప్రభో। రాద్రా్య
౬ (స్యవి) జృంభణానిజనతా రాగేణజేగీయతే
౭ * రప్యవలంబ్యమంబరమిదం యేనా
౮ * కీర్తిచ్ఛల। స్ఫారస్ఫాటికపేటికాంతరసమా
౯ * గోపాయితం॥ సర్వేషా ముపకార
౧౦ * చరితం సర్వం తదీయం తథా। కింత్వేవం
౧౧ * దంతిదాంతమతయ స్తత్కర్మధర్మ్యై
౧౨ * ః। వాపీకూపమహా త్తటాకఘటనై రాజజ్ఞ
౧౩ ॥(మే) దినీ ప్రాసాదై రతిదంతురో జనపతే
౧౪ * స్తదీయైఃకృతః॥ సోయంమహీతాప

౧౫ * ఘోరా ఔరాయగరుడ ఇత్యాఖ్యాం ఆ
౧౬ * తనవహతశాత్రవరక్తాద్రిభూతశాత
౧౭ ముఖః॥ సంవాహః క్రియతాం వ
౧౮ తరవశ్శాఖాకరైః పాదయోర్యేషః
౧౯ * భృత్యైః కురుష్వసురభిక్షీరైః పరీక్షా
౨౦ * కీర్తి స్తస్యదిగంతఖేలనజుషః శ్రీకా
౨౧ ** ప్రభోః శ్రాంతిన్నేతినమన్యతాం వి
౨౨ * తే దానేష్వయంప్రక్రమః॥ తస్యాహి
౨౩ * ంసమరే ధరణీతల్పశాయినాం। జాయ
౨౪ * రతావాప్తిర్వీతిఖలుకౌతుకం
౨౫ * భిదా ప్రియసుతస్యసిత్రైయ్యర్శో
౨౬ స్నిగ్ధచందనరసైరివలిప్యతేజాః త
౨౭ * ద్రిపుపురోద్ధితధూమరేఖా కస్తూ
౨౮ * మకరికాకలనాం కరోతి॥ షః పదన్న
౨౯ * ంగారోహాస్య స్తస్యపురోధసః। వీరశ్చ
౩౦ * మంతశ్శాంతస్యా దితికౌతుకం॥
౩౧ * తే పరదోషం ననిష్ఠురం వక్తినానృతం
౩౨ * నాక్షిప్యతి కమపిజనం సగుణః ప్రి
౩౩ * య్యర్దా సర్వాన్॥ కిమాముహోహిపం సర్వైర్
౩౪ * దిద్ధయేణి సరస్సహారిచ్చం। సజ్జయ
౩౫ * దణిజ్జంతో హాలేషుత్తాణకంచణం
౩౬ ఇ కాచాంబికారాజతి తస్య ప
౩౭ (తివ్ర)తాశీలగుణాభిరామా తత్పాదముద్రో
౩౮ * నాదిదోర్విర్జేతా స్వయం సంప్రతిరత్న
౩౯ * అంగుష్ఠనిష్ఠ్యూతమరీచిజాలై ర్యేషా
౪౦ * ప్రతిపత్తిభాజాం॥ సీమంతరేఖా సు
౪౧ (విలా) సినీనాం। సిందూరలీలారచనాంక
౪౨ (రోతి)॥ నిసర్గవాదిరిద్ధోయం భాతి తస్యాః ప

౪౩ * యం। రుద్ధం స్వకాంతిచోరేభ్యః కమలేభ్య ఇవ
౪౪ * ంతదూరుభ్యాముపమితాః కవీంద్రై రనియం
౪౫ * కంపతే కులకాంతాభియేనపవనేలతా॥ ఉత్తు
౪౬ న్గ స్తవకకుంభయుగం సం క్లేశతే యుద్ధమనేకృతం
౪౭ ఇతీవ తస్యా యువతివ్విలగ్నం భీత్యేవనిత్యం పతి
౪౮ * పతితం॥ కాంత్యాచాంతసుధామరీచిరుచిరచ్ఛా
౪౯ * * వ లేపంముఖం। దివ్యం నేత్రయుగం విధూత
౫౦ * * న్నీలోత్పలాలంకృతిః॥ ఆనీలః కబరీవ సంప్రతి
౫౧ * ప్రోత్ఫుల్లవల్లీపరిభ్రామ్యద్భృంగవిడంబరోపి
౫౨ * * * * * *

దక్షిణము

౧ రుద్రేశ్వరాభిధానం సురధామ పిధాపితం
౨ తత స్తేన। యస్యశివస్స్యేవోపతిలగతి శశి X
౩ గనగంగాచ॥ సమ్యఙ్నిర్మాపిత స్తేన ప్రాసా
౪ దః కేశవస్యచ। యోమిచ్ఛతివరోదస్యైరం
౫ తరాళం సముచ్ఛ్రియాత్॥ జాతే నేత్రరసేం
౬ దుభూ పరిమితే ౧౧౬౨ శాకాబ్దకే శార్వ్వ
౭ రీ వర్షేమాసిచ ఫాల్గునే శశిసుభృత్ పక్షే హ
౮ రేవ్వాసరే। ఛాయాపుత్రదినే గ్రహేషున
౯ వసువ్య క్తం శుభాలోకిషు ప్రత్యష్ఠాప
౧౦ యదీశ్వరం హరిమపి శ్రీకాటసైన్యాధి
౧౧ పః॥ ప్రోలేశ్వరేణ సహితం విభాతిసురస
౧౨ ద్మనాం త్రికూటమిదం। కైలాసమేరుమం
౧౩ దరసమానశంకాం కరోతి యత్పుంసాం॥
౧౪ యస్య శిఖరస్థితేషు ద్యోతితగగనేషు కన
౧౫ కకలశేషు। నీలచ్ఛాయే రవేబ్బింబం సంఛా
౧౬ దితమైవనప్రభయా॥ ప్రాకారో జయ
౧౭ తి త్రికూటమభిత స్థత్తేన నిర్మాపితః సుశ్లిష్టైః

౧౮ క్రమశీర్షకైరుపచితో నీలోత్పలైః కల్పితః । య
౧౯ శ్చాలక్షితసంధిబంధకలనా ధీరాశిలాతక్ష
౨౦ కైః । సంతుష్యేవ మహీయసీం ఇవ శిలాం య
౨౧ త్నాత్సముత్తారితః॥ రుద్రేశ్వరాయ త్రితయం
౨౨ చ దత్తం నివర్తనానాం ద్వయమచ్యుతాయ
౨౩ ప్రోలేశ్వరాయాథ తథైవయుగ్మం శుభార్థినా
౨౪ నా కాటచమూపేన॥ క్లుప్తం క్షేత్రం చెల్లమత్త
౨౫ టాకజలసేచనం త్రికూటస్య వృత్త్యంబుజీవ
౨౬ సస్యక్షేత్రం త్రింశన్నివర్తనాంచ
౨౭ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశజా వా పాపాప
౨౮ పేతమనసో భువి భూమిపాలాః॥ తేపాలయం
౨౯ తు మమధర్మ మిమం సమగ్రం తేషాం మయా
౩౦ విరచితాంజలిరేషమూర్ధ్నా భూమిదానాత్ప
౩౧ రంనాస్తి సుఖంచాముష్మికంమహత్ । నచా
౩౨ పి భూమిహరణా త్పరంపాతకముచ్యతే॥ బహు
౩౩ భిర్వసుధాదత్తా రాజభిస్సగరాదిభిః । యస్య
౩౪ యస్య యదాభూమి స్తస్య తస్య తథాఫలం
౩౫ స్వదత్తాద్ద్విగుణంపుణ్యం పరదత్తానుపాల
౩౬ నం । పరదత్తాపహారేణ స్వదత్తం నిఃఫలంభవేత్॥
౩౭ స్వదత్తాం పరదత్తాంవా యోహరేత వసుంధరాం ।
౩౮ షష్టిర్వర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥
౩౯ అకరస్య కరాదానా ద్గోసహస్రవధస్మృతిః సకర
౪౦ స్య కరత్యాగా ద్విగోటిఫలమశ్నుతే॥ తథానాగస
౪౧ హస్రేణా ప్యశ్వమేధ శతేనచ గవాంకోటిప్రదానేన
౪౨ భూమిహర్తానశుధ్యతి॥ నిరయో రౌరవాద్యాశ్చ
౪౩ కుంభీపాకాస్సుదుస్సహాః । తీవ్రాశ్చయాతనాః
౪౪ కష్టా నోపసర్పంతిభూమిదం॥ శివాయనమః॥
౪౫ స్సజయతి పృథ్వీశ మహీహతహరణాద్దివిచూజి

౪౬ కాఙితి । కాటచమూపో గణపతినృపతి శ్రీపాద
౪౭ పద్మషట్చరణః ॥ ప్రోలేశ్వర రుద్రేశ్వర హారయః ప్రీ
౪౮ ణంతు కాటసైన్యపతిం । రంగాంగభోగవిభవై
౪౯ ర్దత్తైః ప్రీతితాత్మానః॥

18

గణపవరము శాసనము

మొదటి వైపు

౧ * పశ్చిమాబ్ధేః కశ్చి *
౨ * ప్రతినృప *
3 * సర్వ్వాన్సగర్వ్వాః తట *
౪ * * క్షణా *
౫ * ద త్తో రుద్రదేవాను (జ)
౬ (మ) హాదేవనృపాత్మజః *
౭ శస్తితజయ ప్రియా
౮ * హాధ్వానేదిగంతే శత్రుణా
౯ * ర్వాణసాధభవన *
౧౦ * త ప్రతిష్ఠానతః సంగ్రా
౧౧ * నపథితో్వ గణపతిక్ష్మ *
౧౨ * మాగచ్ఛితి క్షిప్రం యాతం *
౧3 * దివమితి తదా శేషామ *
౧౪ * న్నివ॥ యస్యానుకూల స *
౧౫ నేన విధూయమానాస్తం
౧౬ ద్వేజాగ్రనిహితాః పృతనోపేతో *
౧౭ * కాః। క్షిప్రం పలాయనపరా *
౧౮ * వ తేతిదూరా నానారిపుక్షి *
౧౯ రి పతించతజ్జయంతి॥ సంగ్రా
౨౦ మసంకులాశ్వప్రచురఖరఖు
౨౧ రక్షేణిధిణ్ణక్షమోద్యద్ధూలీ (ధూ)
౨౨ తప్రకాండప్రసవితమిహిర
౨3 ద్యోతపుంజే యదీయైః । శస్త్రైశ్చి
౨౪ న్నోద్యదుగ్ర ప్రతినృపతిశి
౨౫ రాస్యాకలయ్యప్రయాతో రా
౨౬ హుద్యూహాభ్రమేణ ద్యుమణి
౨౭ రితి జనా విస్మితాస్తర్కయంతి॥

రెండవ వైపు

౧ * * * * *
౨ * * * * ప్రయుతోద
3 * యాసౌసర్వ్వేన్నృపాలహేమ *
౪ రకోటిస్ఫురద్రత్నోద్దాభ *
౫ పీఠ మహిత శ్రీపాదప (ద్మా)

౫ యాత్ । సూర్రై సంనుత శౌర్య్యభూప (ణ)
౬ భృతో హేంమాద్రిదేవాత్సుధీ శ్రీమ (ద్బా)
౭ లసరస్వతీతివిదితం నామోత్తమః *
౮ బ్రువాన్ । యం జగద్దేవభూపాలో ల
౯ బ్ధ్వాహేమాద్రిభూపతిః । సేనాప
౧౦ తి మమాత్యంచ చక్రే విక్రమధీయు
౧౧ తం॥ యశ్చారివీరాని విజిత్యనిత్యం రక్షై
౧౨ * * * * భూమిభర్తుః । ఆపూ *
౧౩ యద్దేశమపేత తాపత్రయాగమే
౧౪ మేఘమివాంబువష్రైః । తత్పుత్రోభూద్దేవ
౧౫ పాలనామధేయో ధియాన్నిధిః । జ
౧౬ గద్దేవ మహీపాల పాలితః సమ్మత
౧౭ స్సతాం॥ యస్థాదిభక్తమాలత్వ్యా జ
౧౮ గద్దేవా దనంతరం । కాకతీశః ప్రో
౧౯ లభూప స్సోధరాం పర్యపాలయ
౨౦ త్॥ ప్రాజ్యైర్భోజ్యైః ప్రాణినః ప్రీణయంతం

మూడవ వైపు

౧ * * * * * * * *
౨ హితరవః । క్వచిచ్ఛస్త్రాశస్త్రప్ర * *
౩ * వ్యతికరం క్వచిద్వందివ్రాతస్ఫుట *
౪ కృప్రసరణం॥ క్వచిద్వీణానాదస్ఫు
౫ రితగాననినదం క్వచిన్నాదధ్వానోదర
౬ * నాకృతధియాం క్వచిన్నానారత్న
౭ యవాక్యంచవణిజా । మశేషశ్రీగ *
౮ తతయస్యనగరే॥ స్వప్రాణాధికతా *
౯ * తేనాజయ * ణతాయ * *
౧౦ వైభవయుతక్షోణీవరేం ద్రై(వార్య)తం । *
౧౧ సంమఖేషుమిషు... భుజప్రమోదా * *
౧౨ నా తేసత్రై రనంతవిభవప్రజ్ఞాన్వితాజ్య *

౧౩ యచ్చిత్తః సదనే వివేకశయనే జ్ఞానప్రదీపే *
౧౪ యాశాతిక్షాంతి సమత్వసంయమముఖై శ్చ
౧౫ సచిత్రైగుణైః। భీతాదూతికయా సదాశివ
౧౬ మనా వానీయతత్త్వేయసీ రమ్యం * * *
౧౭ రసన్యహ్మాదయా తేనానిశం క్రీడతి * * స
౧౮ ద్భిస్సేవ్యం సకలకలాలాపముఖరితమకుర్వత్
౧౯ సస్యైసమృద్ధముపవనవిరాజమానం గణపతిపు
౨౦ రం॥ యత్రస్ఫారతరోవిభాతి ఫలధీప్రఖ్యాతడాగోత్తమః
౨౧ స్వచ్ఛం స్వాదుచసారణీపరిగతే మూలైర్యదీయం
౨౨ జలం జిత్వా పక్వఫలోరుభారనమితః శాలివ్రజఃశోభతే మా(ం)
౨౩ యః పాతు మివానతికృతశిరా వక్త్రైఃస్వకీయైరపి॥
౨౪ శాకాబ్దైః బాణభువనవిభావరిపతిసుధాకిరణగుణితే।
౨౫ శ్రీముఖసంవత్సరే మఘశుక్లాష్టమ్యాం దినకరదినే శ
౨౬ కవర్ష ౧౧౭౫ శ్రీమద్రుద్రేశ్వరం పత్యష్ఠాప

నాలుగవ వైపు

౧ * ః కేవలముర్వీ
౨ * యస్యసాజ *
౩ * * పాద్యగణ *
౪ * * ॥ గణపతిపు *
౫ * మం దేవద్విజగణార్యై *
౬ * యం ధర్మసేతు స్సర్వపా
౭ * ం పాలనీయో * * *
౮ * తా న్భావినః పార్థివేం *
౯ * యో భూయో యాచ(తే)
౧౦ (రా)మచన్ద్రః॥ స్వదత్తాం పర (ద)
౧౧ * యోహరేత వసుంధరాం
౧౨ (ష)ష్టివర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం (ం)
౧౩ (జా)యతే క్రిమిః గ్రామే *
౧౪ మేకామామే * * *
౧౫ రన్నరకమాప్నోతి యావదా భూ *
౧౬ ద్భవం భారద్వాజస్య రోదస్సమం
౧౭ గుణకథావర్ణితేంద్రస్య విద్యా
౧౮ లీలాశాలాననస్య క్షితివర *
౧౯ తయశోనన్దిమిత్రస్య పుత్రః
౨౦ వాణీప్రేయో భుజంగః సుభ
౨౧ * * * నిరతోయత్త్వితారేచ స
౨౨ * స్తేనోక్తం నన్దినామ్నా జయ
౨౩ తి కృతధియా శాసనం యా
౨౪ వదర్కం * * *
౨౫ * * * *
౨౬ * * * *

19

నాగులపాడు శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీ సకలగుణగణాలంకార
౨ పరనారీదూర ఆమనగంటిపుర
౩ వరాధీశ్వర వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర పరమమా
౪ హేశ్వర దోర్బ్బలభీమ రణరంగరామ
౫ వితరణకర్ణ్ణ శౌర్య్యసౌవర్ణ్ణ పతిహి
౬ తాంజనేయ శౌచగాంగేయ సత్యర
౭ త్నాకర దుష్టజనభీకర మనుమకులాది
౮ త్య సుభటసంస్తుత్య నామాది సమస్త ప్ర
౯ శస్తి సహితుండగు శ్రీమతు రేచెర్ల కా
౧౦ మిరెడ్డి అయితాంబికానందనుండు॥ శకవర్షములు ౧౧౮౦ అగు
౧౧ కాలయుక్తసంవత్సర మాఘశుద్ధ విదియా శనివారమున నా
౧౨ గులపాటను * * * * * * * * *
౧౩ * * * * * టి తూర్ప్వన నా
౧౪ మసముద్రమని చెఱ్వు రెండుపాడ్లుచేసి మూపాలు ఆచంద్రార్క్కముగాను
౧౫ ఇస్తిమి॥ యావచ్చంద్రశ్చ సూర్యశ్చ యావత్తిష్ఠతి మేదినీ యావత్శివ
౧౬ కథాలోకే తావత్క్షేత్రం ప్రతిపాల్యతే। ఈ ధర్మ్మమునకు నెవ్వరు బాధసేయుదు
౧౭ రు వారికిం బంచమహాపాతకాలుం జేసినట్టి పాపము ఈ ధర్మ్మము ఎవ్వ
౧౮ రేం బ్రతిపాలింతురు వారికి అనంతమవుచుంన పుణ్యమవు అట్టికదా పెద్దల వ
౧౯ చనములు॥ స్వదత్తం పరదత్తంవ్వా యోహరేతి వసుంధ్ధరా। షష్టిర్వ్వర్షసహస్రా
౨౦ ణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః। శత్రుణోపి కృ (తం) ధర్మ్మః పాలనియ్యః ప్రయ
త్నతః। శత్రురేవ
౨౧ భవేశ్శత్రూన్ ధర్మ్మః శత్రో న్నకస్యచిత్॥

20

బూదపుర శాసనము

ఉత్తరము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహామ
౨ ండలేశ్వర అనుమకొండపురవరాధీశ్వర మూ
౩ రురాయజగదాళ విదితవిక్రమశీల పరమమాహే
౪ శ్వర వీరలక్ష్మీనిజేశ్వర చలమెత్తుగండ కదనప్రచం
౫ డ శ్రీస్వయంభుదేవదివ్యశ్రీపాదపద్మారాధక
౬ పరబలసాధక నామాది సమస్తప్రశస్తిసహితం
౭ శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కాకతియ్యగణపతిదే
౮ వమహారాజు లోరుగల్లుమొదలుపట్టణంబుగా
౯ సుఖసంకథా వినోదంబులం బ్రుథివిరా
౧౦ జ్యంబుసేయుచుండంగాం తత్పాదప్రసాదప్రసూ
౧౧ త ప్రాజ్యరాజ్యలక్ష్మీసమాశ్లిష్ట దక్షిణభుజదం
౧౨ డుండును సమరసమయాఖండలుండును సం (గ)
౧౩ రసమరాధినాథరిపు (ప్రబల) మార్తాండుండు
౧౪ ను పెదముద్దుగండండును చిరవితరణగుణగ
౧౫ ణాలంకారుండును సతత సదాచారుండును బా
౧౬ చాంబికోదరక్షీరపారావారసంజాత హరిచ
౧౭ (ం) దనుండును బాచవరూధినీశ వరనందనుండు
౧౮ ను కుప్పాంబామానససరోవిహారమాణ రా
౧౯ జహంసుండును నిజకులోత్తారకుండును
౨౦ వారనారీయౌవనవనవసంతుండును దుష్ట
౨౧ తురగరేఖారేవంతుండును నసిముసలకార్ముక
౨౨ ఖప్రముఖ నిఖిలాయుధకుశలుండును
౨౩ (అ) ధరిత్రీవిశాలుండును రాజసమాజ జ

పశ్చిమము

౧ శ్రీశకవరుషంబులు ౧౧౮౧ వ ర్త్తింపంగా సి
౨ ద్ధార్థిసంవత్సర చైత్ర శుద్ధ ౧ (౧) గు తమతల్లి
3 బొస్సానిపేరను బూదపూరిసమీపంబున తటా
౪ కంబు నిర్మ్మించి తద్ధర్మ్మఖ్యాపనార్థంబై శాసనంబు
౫ సెప్పంబంచినం తత్ప్రారంభంబెట్టిదనిన ౦ం యత *
౬ * లసదంబుదాలితులితా మాలోక్య నీలద్యుతిః
౭ ంయో * కేవలమేవ జహ్నుతనయాం దేవో నద
౮ త్తేధునా । కంఠేపిద్యుమనస్సుతాయతిముహు ర్మ్మ
౯ * ంబికాశంకతే । యస్యద్వస్తు * విహీతం
౧౦ వితరతా త్తధవధోభవః॥ లీలావరాహ
౧౧ తను రాతనుతా త్సీవం వో యత్కేసరా గ్ర కలి
౧౨ తోదధిబిందు బృందరూతూణికర గ్రహణ మ
౧3 ంగ * * శ్చితారుపాతుతాకతిధి యం తనుతే
౧౪ నితాంతం॥ ఆవిర్బభూవకమలం విమలం వి
౧౫ కాసినా * * * * * పురుషోత్తమస్య । జాత
౧౬ స్తతోజనయితా జగతాం విధాతా సోజీ జ
౧౭ న జ్జగదిదం సకలం సలీలం॥ చతుర్రాజగతిఖ్యా
౧౮ తా స్తతోవర్ణా స్సమంతతః । స్వధర్మ్మకర్మ్మనిర్మ్మా
౧౯ ణ మభవన్నిర్మ్మలౌజసః॥ తేషాం మహీయమహి
౨౦ మం మహిత స్తురీయో వర్ణశ్రియః ప్రసవభూ
౨౧ మిరతి ప్రసిద్ధః । * దుభవత్సమధికం చ గుణా
౨౨ ర్ణవానాం దుగ్ధాబ్ధివ త్స్పురుమరత్నగుణై రుపేతం॥
౨3 ప్రశస్త మస్తి తత్రాపి కాకతీయకులం (మహత్)

దక్షిణము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహామండలేశ్వ
౨ ర అనుమకొండపురవరాధీశ్వర మూరురాయజగదాళ
3 విదితవిక్రమశీల పరమమాహేశ్వర వీరలక్ష్మీనిజే

౪ శ్వర చలమెత్తుగండ కదనప్రచండ శ్రీస్వయంభూ
౫ దేవదివ్యశ్రీపాదపద్మారాధక పరబలసూదకనామా
౬ ది సమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కా
౭ కతీయరుద్రదేవమహారాజులు ఒరుంగల్లువెు
౮ దలిపట్టణంబుగా సుఖసంకథావినోదంబులం
౯ (పృధ్వీరాజ్యం) బుసేయుచుండంగా తత్ప్రసాదప్రసూ
౧౦ * * * * * * దక్షిణభుజదండుండును
౧౧ * * * * * *
౧౨ * * * * * *
౧౩ * * * * * *
౧౪ * * * * * *
౧౫ లా। వక్రాంక క్రశకంబు కానేక శితా వా తాశ
౧౬ నాగపతి। ప్రాణత్రాణపరాయణో గిరిగు
౧౭ హా వల్మీకిరంధ్రాంతరం॥ వారే సదాఖిలరణే
౧౮ చ రణేచ యస్మిన్నాద్యా * భవిష్ణు రవిలశ్చిర
౧౯ మర్త్తిః సాత్యః। అన్యస్యశత్రునిరత * * రచయ్య
౨౦ * * * * ం భవిష్ణు భువిరగ్రతవైరివర్గః॥ అంగీకృ
౨౧ తాసదాయస్మి న్నంగనుప్తం * * * * । రాజ్యల
౨౨ క్ష్మీరతిప్రాజ్య * * యో * * * * రతి॥ సప
౨౩ తజన * నూనం జాతో గుండయసంజ్ఞయా।
౨౪ నోచేది * * * * ం తత్వవిత్వం కథంభవేత్॥
౨౫ శ్రీగోనవంశమహానీయపయోధిజాతా మ
౨౬ ల్యాలవంశవననిర్మ్మలసత్య * * * కుప్పాం
౨౭ బికా విబుధ * * * * * *

తూర్పు

౧ మదదేతే విమలం ఫలం॥ శాకాబ్దే శశిదం
౨ తిశంకరమితే సిద్ధార్త్థిసంవత్సరే చైత్రేమాసి
౩ సితత్రయోదశితిథౌ వారేగురోశ్శోభనే। నిమ్మా

౪ యోత్తమ బూదపూరినికటే సోయం తడాకం వ
౫ రం బాచాంబాభిధయాం కితం తమకృత శ్రీగు
౬ ండ్డదండాధిపః॥ త స్మిన్నే వశుభేకాలే తడాగమ
౭ పరం ముదా। తుల్యం తేన గుణైస్సవైర్వ్వా వ్యాకృ
౮ తోస్నదరవత్సదా॥ తస్యబాచసముద్రస్య కుల్యా
౯ నీరేణపూరితం। జనతానంతసందోహ కారిణం
౧౦ హారిణంపరం॥ ధర్మ్మాయాసౌ విని
౧౧ మ్మాయ గుండదండాధిపో భువి। ప్రియాయా
౧౨ ః కుప్పమాంబాయా నామ్నాంకితమథాప్య
౧౩ దాత్॥ తస్య (సీ) తా ప్రియాయాశ్చ తస్యాశ్చ
౧౪ న్న (ప) సంజ్ఞయా దేవాలయద్వయం తేన ని
౧౫ ర్మ్మితం నిర్మ్మలౌజసా॥ అస్యధర్మ్మస్యనిర్మ్మాతా
౧౬ నిర్మ్మలాత్మాయశోనిధిః। గుండదండాధినాథో సౌ
౧౭ చిరంజీయా త్వదాశినా॥ ఈశాసన
౧౮ ము సెప్పిన ఈశ్వరభట్టోపాధ్యాయులకు మ
౧౯ ల్యాలగుండయ ఆచంద్రార్కస్థాయిగాను కుప్పస
౨౦ ముద్రమువెనుక నిచ్చినది నీరుపొలము పదిమఱు
౨౧ తులు॥ ఏవం ప్రార్త్థితవా న్దత్త్వా భావినస్సర్వభూ
౨౨ పతీన్। యుష్మాభిరనిశం యత్నఃకర్త్తవ్యో ధర్మ్మర
౨౩ క్షణే॥ సామాన్యోయం ధర్మ్మసేతు నృపానాం కాలే
౨౪ కాలే పాలనీయో భవద్భిః సర్వ్వానేతా న్భావినః పార్త్థి
౨౫ వేంద్రా న్భూయో భూయో యాచతే రామచంద్రః॥

21

బూదపుర శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీబాహాబ బహుగాగకారి రుచిరక్రీడాకర శ్రీకర
౨ శ్రేణీమరంత్ర పిష్టపరమాం యుష్మాకమీశ శ్రియ

౩ * న్నిర్విక్రమడంబరాంబరపర ప్రాచుర్యచర్యాక్షుర
౪ క్షీరాపారగభీరకోటరపయో రాశీప్రకాశాశయః॥
౫ నిర్ధంత్యము॥ పోత్రీ ధాత్రీసలిలోద్ధరణపరిణత శ్రీధరః
౬ పాతు యుష్మా న్విష్ణుస్త్వేష్మక్షణే త్ర శ్వసనపరిహృతా పారసీరప్రి
౭ సారః। యద్దంష్ట్రాదండలగ్నా క్షితిరతిలసతి ప్రస్ఫుర *
౮ * * వప్రి క్రీడాసంసక్తరేణు శ్రియమియ మురరీ కుర్వతీ
౯ * * పర్వతాంతా॥ ఇదిఆర్యాగుచ్ఛము॥ ఇందులీలా
౧౦ లసతి ప్రిసరతితార క్రీడాలోలప్రికారంసీరే। శ్రీ
౧౧ స్ఫురదతిసోష్మా ధాత్రీంశరపరవరః పోత్రీ॥ ఈశతేకురు
౧౨ తే సూతే ఖ్యాతియాతి విపద్యతే। నీయతే ద్వితతే ఖ్యేతి
౧౩ జ్యోతయ త్యధికాయతే॥ క్రియాపదప్రాయికము॥ అస్తు
౧౪ భూయా త్సమ స్తస్య జగతో మంగళం శివం। జనో జంతురతో
౧౫ * తిత * స్మాదితో గతః॥ పునరుక్తాభాస॥ హిరణ్యగర్భప్రి
౧౬ గమం మురారిగభీరనాభీకమలాద్భభూవ మ * * *
౧౭ ఖ్యానవరే * * వేతస్మాద్భభూవుః ప్రభావాః ప్రజానాం। త
౧౮ తో భవ న్భాసురసత్ప్రిభావా వర్ణస్సువర్ణపరిఘూర్ణవకావ
౧౯ లోక ప్రకామస్వరరమ్యకర్మ రక్తాఃకలాలోలమనోనుభావాః॥
౨౦ నిస్తాలవ్యము॥ కలౌయుగే కాకతిరాజవంశో విశాలకీర్తిః క్షి
౨౧ తిపాలయేయుః। తత్రాపి రాజా మహాదేవనామా పితోంధ్రదేశ
౨౨ ం సమలంచకార॥ తస్యాతిశిస్య క్షితిపోషదక్ష స్సక్తస్సదాక
౨౩ ర్మణి ధర్మమూలే। సుతస్సమాసీదసమానభూతి భూవల్ల
౨౪ భ శ్రీగణపాభిధానః॥ శత్రూ నాశు * * పీరనిరతాన్బంధూ
౨౫ న్పుపో పాత్మనో దానే (నాపి) తుతోష నిత్యవిలసంనిత్యోన్నిమేషక్షి
౨౬ తౌ॥ సౌందర్యే కసమోపి శంబరరిపో విశ్వంవివేపత్సిపా
౨౭ * ధర్మంవిశిశేష యఃపరగతం తోపాదియేమప్రిభుః॥
౨౮ తద్రాజభువిసద్భద్రముద్రిరుద్రమహీపతౌ (తస్మిన్విస్మిత) విక్రా
౨౯ ంతాగుర్వీముర్వీంప్రశాసతి॥ నిరీతినాతినుప్రీతిభూరిభూ
౩౦ తినుతిద్యుతి। సువిని * * * * * * శ్రీసుతీభావినిద్విషి॥

౩౧ నిష్కార్త్యము॥ తదీయపాదాంబురుహోపజీవీ మల్యాలవం
౩౨ శైకమతేక్షణాంశః । దిగంతవిశ్రాంతయశోవిలాసః శ్రీదన్న
౩౩ సేనాధిపతిః ప్రసూతః ॥ తస్మాదభూదతులభావితపుణ్యమూ
౩౪ ర్తిః శ్రీజాయసైనికపతిః ప్రథితప్రభావః । ఉద్దామరాయగరుడ
౩౫ * * * * లక్ష్మీమాతలసురక్షణనిత్యదక్షః॥ తస్మాదస్మాద
౩౬ * * * * * * రథినీనాథయూధప్రభేద క్రీడాగాఢప్రియాఢ ప్రబ
౩౭ ల పరితసద్రామసంగ్రామభీమః॥ వాచాం వాచాం విచా
౩౮ రే సమధికచతుర శ్చారుసంచారకీర్తిః ర్యాచక్రేగుండసే
౩౯ నాపతి రతిరసిక స్సచ్చరిత్రైకమిత్రః । సాభారతీ నియమితా రస
౪౦ నాగ్రభాగే సుకోమలా చ కమలాచయ * * చ లేచ । స్సాని * *
౪౧ లాలి తత్వకలావిలాసలీలాకలాపకలితా ఖలు ఏక (ఏవ)॥
౪౨ సర్వత్ర సంతతం సోయ ముషితా సపదిస్వయం । అవశ్య
౪౩ ంయాతిమానూనం స * * స్వః సదాసమం॥ అవ్యయా
౪౪ * * * * * *

ఉత్తరము

౧ శ్రీధామం * శతానవాదికరణే కర్ణేగమానాజసావీరం
౨ * * * సేవణపతే సంగ్రామరంగస్వహం । దాడింలా *
౩ * పాటవీ మనుదినంగంతుంమతీం మాభస్మై రుద్యద్దుం
౪ డయదండనాథవిలస ద్దోర్విక్రమాని ప్రభుః॥ క్రియాపదత్ర
౫ యగోపకము॥ శ్రీగోనకులదుగ్ధాబ్ధి జాతాసహజచంద్రికా
౬ శ్రీరివశ్రీపతేర్యస్య ప్రేయసీ కుప్పమాంబికా॥ ఈహాం
౭ చక్రే దిశి * * మహామహానికయా వ్యాప్యతే సైస్తుతా * *
౮ * * * * * * రితికవికరా స్సంప్రయాతా జగా *
౯ * ష్టావస్థాపితానాం రతిమిహాకురుతే పర్వతన్సద్వతోరి క్షో
౧౦ ణీవిభేదప్రకటిత యశసా యస్యమేనే రతస్య॥ ఇందుః *
౧౧ * సపదాలు ఆరు॥ యదీయ చాతుర్య కృతాతివాయ
౧౨ పం* * * * * * * కరాంబుచర్యః॥ ఆహార్య ధైర్య
౧౩ బుధపూర్యవార్య * * సౌందర్యకర స్తడాకః॥ స్తబక

8

౧౪ వ * *॥ కలితలలితా * * * * వారిప్రసారిప్రమదనమదనోక
౧౫ * * * స్సపుణ్యాః। జలధరహజసంకా * * * * విరాజీవివ
౧౬ విమలతరంగద్భంగదాళిస్సశాళిః॥ మిథునావళి॥ కవయంతి *
౧౭ నాసమృద్ధ భూప్రభూతా మితాగణ * జలధేస్తారం నీరం * *
౧౮ * సుశీతలం అమరతరు * * పీత్వానూనంచకో * * * *
౧౯ యదధికరుచిరే సాంద్రానందాం * * * పి చంద్రికాం॥ కేదారా
౨౦ తతశీలి శాలజనతా చేతస్సదానందకృత్తాతాగారనిరంతిసీరజర
౨౧ జ స్సంచారచ * * లః నైజాధికసలీలసాగరసదా హంకార శం
౨౨ కాకుల * * * * * * * * * * * * * * *
౨౩ నిరోష్ఠ్యము॥ తడాగో సౌ సదానేతుసరణీంతరలైరపి। ససారది
౨౪ వసంగురివస్వ * త్వ్యామ్మి౯వాణిభిః॥ అంతన్నిరం స్సితపద్మ *
౨౫ యాందిత్సురివోత్సకోసౌ। తరంగహస్తైర్గ౯ణపాంబురా
౨౬ శిః ప్రత్యాలయ ద్విష్ణుపదం చకాస్తి॥ బుదపురివరస్య దావారి
౨౭ ప్రచారముదాకరై గ౯ణదజలధితరంగత్తుంగైస్తరంగకరైరసౌ
౨౮ కుతుకజవతాంప్రే త్యోర్ధ్వోత్తుంద్యులోకతరంగిణీం గగన *
౨౯ * * * * * ప్వ్రాధిపప్రి)కృష్టప్రచలజ్జలః॥ కమలావాసితతనుః కమలా
30 వాసితాతనుః। కమలావాసిలలితం కమలావాసిలాలితః।
3౧ అతురముప్టిక॥ పురతః ప్రచుర్వాచార నీరదూరేణదూరితః।
3౨ * * గణపాంబోధిః ప్రత్యుద్యతిప్వ్రియానదిః॥ అద్భుతము॥
33 * * ధాదిసమాసాళిసమన్వితః। నదీపూరణసంపూర్ణ౯పా
3౪ రానీమాయతీపయః॥ కాంతోపాంతసుజా తనూతల సదా
3౫ * * * * * * చలత్వికశుకస్తోమే స్తుతిన్యాయతి॥

దక్షిణము

౧ గుండయదండనాయకః॥ నిరాకరిష్ణుస్సమ
౨ రేరివీరా నలంకరిష్ణుః చరణౌ శివస్య వర్ధి౯ష్ణురాశీ
3 ర్భిరసౌనమేషాం వతి౯ష్ణురధ్వ న్యసకృత్యతాంచ॥
౪ దిక్కాంతాపరివేలితే తివితతే రంగేధరిత్రీతలే
౫ * ప్రామందరదిందు సుందరతర ప్రోద్యత్ప్రి

౬ తాపాంచితే। స్తోత్రాలాపకలాపబంధురవచో
౭ * దిత్రధీరస్వనై నిర్త్యం నర్తయతే ముదాకవిగ
౮ ణో యత్కీర్తిరామామిమాం॥ యస్యప్రోద్ధతడా
౯ గనామగరుడా కారాంపతాకం చ యా
౧౦ * * * శమనై కవై రిన్నృపతి వ్యాలావలివ్యాకు
౧౧ లా వక్త్రా కర్ణశచామరేనకలితా వాతాశ
* * *
౧౨ * ం దుండునుసంకిసపురాధినాధ *
౧౩ * * ం మండును పెదముద్దుగండండును బా
౧౪ * * పారావారసంజాత హారిచందను
౧౫ * * * * కుప్పాంబా
౧౬ (మానససరోవర) విహారమాణరాజహంసుండును జ
౧౭ * * * * ంమను శ్రీవిశ్వనాథదేవదివ్యశ్రీపాదపద్మా
౧౮ రాధకుంమను రిపుకులభేదకుండును డైనశ్రీమ
౧౯ ల్యాలగుండదండాధినాధుండు శ్రీపురోహితసే
౨౦ నాపతిదావారిక ప్రధానానంతసామంత సుభట
౨౧ * * * * *
౨౨ * * * వాదివందివైతాలికహోవకభావకగాయకా
౨౩ నేక విద్వజ్జనంబులు గొలువ సుఖోపవిష్టుండయి
౨౪ కథావినోదంబులనుండి పాణినీయవ్యాకరణాదిచిత్రక
౨౫ రత్వజ్ఞుండును పదక్రమయుతయజుర్వేదపారగు
౨౬ ండు నాత్రేయగోత్రపవిత్రుండును మయూరాయ్యర్య
౨౭ పుత్రుండును నైన కశ్చరసూరిం గారుణ్యదృష్టిం జూచి శక
౨౮ వరుషంబులు ౧౧౮౪ వర్తింపంగాను అంగీరససంవ
౨౯ త్సరాన బూదపూరిసమీపంబున దన స్వామి గణప
౩౦ తిదేవమహారాజుపేర తడాగంబు నిర్మించి ఆ శ్రా
౩౧ వణ శుద్ధ బుధవారాన సోమగ్రహణకాలమున
౩౨ * * * * * * * సమాహితచిత్తుండై సత్కారపూ
౩౩ ర్వకంబునం గులశీలవిద్యాతపస్సంపన్నులైన బ్రాహ్మ

౩౪ * * * * *

౩౫ * * * * *

పశ్చిమము

౧ శ్రీమ న్కల్యాలగుండదండా ధీశ్వరుండు ఈ గణపసముద్రము
౨ బ్రాహ్మలకు ఇచ్చినక్షేత్రము॥ భరద్వాజగోత్రులైన సోమనాథభట్టోపా
౩ ధ్యాయులకూనూ మనభట్టుపాధ్యాయులకూను సర్వప్రాయచ్ఛిత్తా ర్తక
౪ ంబై గోచర్మము నాలుగుమఱుతులూను అడ్డం ఆసోమనాథభట్టోపా
౫ ధ్యాయులకు చెఱువుప్రతిష్ఠాచార్యదక్షిణ అడ్డం హారితగోత్రులైన బొమ్మక
౬ * * * * గారికి చాతుర్మాస్యనిత్యమాధానవ్రతానకై
౭ * * * ఆ సూరదేవలుంగారికి మఱుతులుం బాగి
౮ * * * బుణ్యముగాను గౌతమగోత్రులైన దేవ *
౯ * * * తులుం బాతికఅడ్డ * *
౧౦ * * * శాస్త్రులకు ఉభయముఖి అడ్డ
౧౧ * * * యా విశ్వామిత్రగోత్రులైన
౧౨ * * * ద్రానమును సేయించెను దక్షి(ణ)
౧౩ మఱుతులు॥ శ్రీవత్సగోత్రులైన * * * దీ శాస్త్రులకు *
౧౪ * * * * * *
౧౫ * * * * * *
౧౬ * * * * * *
౧౭ ణ మఱుతులుం కౌండిన్యగోత్రులైన పరమ * * * నారాయ
౧౮ * * నం గారికి మఱుతులుం కామకాయనవిశ్వామిత్రగోత్రపవిత్ర
౧౯ * * * మఱుతులుం కౌండిన్యగోత్రులైన బొంతలవిఠల
౨౦ * * * శ్వరభట్టోపాధ్యాయులకు మఱుతు
౨౧ * * * * * *
౨౨ ర్ణవానాందుగ్ధాబ్ధివత్పురుషరత్నగణైర * * * * * *
౨౩ ప్రశస్తమస్తి తత్రాపి కాకతీయకులం * * * * *
౨౪ ధాత్రాధాత్రీం సముద్ధర్తుమాకల్యం * * * * *
౨౫ తం॥ జాతః ఖ్యాతః * * * శ్చార్యాము * * * * *

౨౬ మిత్రానాకభూపాలకాలః। * * * *
౨౭ * * భూతిరాజ్ఞీం ధీరః ప్రోలనామా *
౨౮ తః। తస్య * * * చరిత్రస్య సమాసీదస
౨౯ ః। మహావీరో మహా * * మహాదేవ మహీప
౩౦ తిః॥ చంచచ్చామరదాయినీ కలరణత్ర * పి
౩౧ * త్ప్రతాపానలః। ఆసీదథ * * * * గ
౩౨ ణపతిక్షోణీపతి * * * * * * *

22

వరంగల్లు శాసనము

ఉత్తరము

౧ * * * * *
౨ లేశ్వర పరమమా
౩ హేశ్వర శ్రీస్వయం
౪ భునాథదేవదివ్యశ్రీ
౫ పాదపద్మారాధక
౬ పరబలసాధక ప్ర
౭ త్యక్షప్రమథగణావ
౮ తార లాడచోడకట
౯ కచూఱకాఱ మం
౧౦ నియబేంటకాఱ క
౧౧ దనప్రచండ చల
౧౨ మర్తిగండ విభ
౧౩ వదేవేంద్ర సత్య
౧౪ హరిశ్చంద్ర చతుస్స
౧౫ ముద్రపరమదిక్పా
౧౬ రితకీర్తి సప్తమచక్రవ
౧౭ ర్తి ఉపమన్యుప్రముఖా
౧౮ ఖిసకలభక్తజనానంద
౧౯ కారణ వైరిసంహారణ
౨౦ ఆదిరాజ చారుచరి
౨౧ త్ర సుజనైకమిత్ర సుస్థి
౨౨ రనిజరాజాన్వయ నా
౨౩ మాది సమస్తప్రశస్తిస
౨౪ హితం శ్రీమన్మహామం
౨౫ డలేశ్వర కాకతియ్యప్రో
౨౬ లవరాధీశ్వర గణపతి
౨౭ దేవమహారాజులు సు
౨౮ ఖసంకథాదివినోదంబు
౨౯ నం బృథివీరాజ్యంబుసే
౩౦ యుచుండంగాను సర్వజి
౩౧ ధారిసంవత్సర శ్రావణశు
౩౨ ద్ధపంచమియుంగురువారము
౩౩ నాడు శ్రీవీరభద్రేశ్వరదేవ
౩౪ రకు అంగరంగభోగాలకు

౩౫ మరియును ఇచ్చిన ఆ *
౩౬ నిచిన మరియ ఆ *
౩౭ దేశిపరదేశి బే *
౩౮ సినులిచ్చిన ఆ *
౩౯ తి అందు మాడ

దక్షిణము

౧ డెలమకు ఇచ్చిన ఆయ
౨ ము నీలిఅందుమాడనురెం
౩ డువీసాలు పోకమేరనుస్వ
౪ దేశిపరదేశిబేహారులూ
౫ నూనఖరమూను ఇచ్చిన హా
౬ యము పోకలఅందులక్షు
౭ నుపాదిక సాసిబ్బరూను
౮ ౦కులపంటను ఇచ్చిన ఆ
౯ యము బెజుకికవలదు
౧౦ ఆకులు కూరకాయబేహా
౧౧ రులలోను ఇచ్చిన ఆయా
౧౨ లు కూరకాయబండ్లఅందు
౧౩ బండిని పాదిక నారికాళపు
౧౪ కాయ మాదుఫలపుకాయ క
౧౫ ౦మరేనుపండు మామిడిప
౧౬ ౦డు చింతపండు మొదలు
౧౭ గాగల ఫలజాతులందెల్లాను
౧౮ బండినిపాదిక ఊజుకా
౧౯ యలబండ్లఅందు బండి
౨౦ నిపాదిక నువ్వులబండ్లఅం
౨౧ దు స్వదేశిపరదేశిబేహారు
౨౨ లెల్లను ఇచ్చిన ఆయాలు
౨౩ నూవులు గోధుములు పెసలు
౨౪ వడ్లు జొంనలు మొదలుకా
౨౫ గల బుసిభండాలందెల్లాను
౨౬ బండిని మానెడు నూనెనేతి
౨౭ బండ్లఅందు బండిమానెడు
౨౮ బు భండాలందు పడిపెజు
౨౯ కలమానెడు ఉప్పుబండ్లఅందు
౩౦ స్వదేసిపరదేసివివిధబేహారుల
౩౧ లోను ఇచ్చిన ఆయాలు పదిపె
౩౨ జుకలమానెడు బండ్లందుబెల్ల
౩౩ (మా) నెడు నూనెబేహారులెల్లా
౩౪ ను ఇచ్చిన ఆయము కడున
౩౫ నిత్యలు అందు మేరె అశేషనగ
౩౬ రమూను ప్రతియూరాను ఇ
౩౭ చ్చినఆయము ఇంటన్నుపాదికి
౩౮ బియ్యము నందునఖరముఇచ్చి
౩౯ న ఆయము ఉపహారానకు ని
౪౦ త్యలుగడిని బురదునేసిచయ్యు
౪౧ ముకరెబోదకుడు రుకంమచోప

పడమర

౧ దలుగాగల గంధ్యభం
౨ డాలందు మాడపాదిక
౩ ఆవలు మిరియాలు తన
౪ కానుపునూనెమొదలుగా

౫ గల కొలభండాలం దెల్లా
౬ ను మాడపాదిక గంధ్య
౭ వారాను తగరంవారాను
౮ మూసలవారాను ఇచ్చిన
౯ ఆయము తగరమునందు
౧౦ సీసమునందు రాగిఅందు
౧౧ తులానపలమెను లోహ
౧౨ ంలందెల్లానుఈలెక్క । ఉభయ
౧౩ నానాదేశిని ఇచ్చిన ఆయాలు
౧౪ చందనమునందు తులాన
౧౫ పలమెడు కప్పూరమునం
౧౬ దు వీశెనురెండుసినా
౧౭ లుజవాదిఅందు మాడ
౧౮ పఱుక కస్తూరిఅందు నూ
౧౯ ఱుచిన్నాలను రెండుసిన్నా
౨౦ లు పట్టూనూలిఅందు తులా
౨౧ నచింనము చవరాలందు
౨౨ తులాన చింనము మంజిష్ట
౨౩ అందు మాడను అరవీసాము
౨౪ [illegible]ంతము దాపూరి[illegible]
౨౫ ష్ఛపట్టాదు కో[illegible]
౨౬ డము[illegible]ందు వీశెచ[illegible]నము ము
౨౭ త్యము[illegible]బ్రాకినాలపూ[illegible]
౨౮ మొ[illegible]లు[illegible]ల సుం[illegible] హ
౨౯ లందెల్లాను మాడక[illegible]సాము
౩౦ ఉభయనానాదేశి[illegible]ఇచ్చి[illegible]
౩౧ ఆయాలు పసపునకు ఉ[illegible]
౩౨ అందు జాజానందు [illegible]ము
౩౩ నందు కం[illegible]అందు పెండలము
౩౪ నందు మాడను రెండువీసాలు
౩౫ ఉభయనానాదేశికిని ఇచ్చిన
౩౬ ఆయాలు నూలిమేలగల
౩౭ ందు గొఱుపదాలమా[illegible]
౩౮ * నులకబాదికమంచాల
౩౯ * లలందు నూంటచింనము
౪౦ * నసు పట్టలందు నూంట
౪౧ * * ము

23

ముప్పవరము శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీమతు
౨ కాకతిగణప
౩ తిదేవర సుఖ
౪ రాజ్యముసేయం
౫ వంతబొల్లిరెడ్డికి
౬ కొమ్మసానికిం బుట్టి
౭ నకొడుకు మల్లి
౮ రడ్డి రామేశ్వరదే
౯ వర బ్రతిష్ఠసే
౧౦ సి గుడికట్టించి ఈ

౧౧ దేవరవృత్తులు
౧౨ పండివాయమర
౧౩ పమిట్టకొమ్మువద్దిచె
౧౪ ఋవు

రెండవవైపు

౧ కట్టకడమ
౨ ఋగు ఈధర్మ్మ
౩ ము సెడివో
౪ కుండసడ
౫ పినవారికి
౬ క్షేమంగా
౭ ఇంతవట్టు
౮ గణపతి
౯ దేవర
౧౦ * * *

24

మల్లెవాడ శాసనము

తూర్పు

౧ స్వస్తి సమధిగతపంచమహా
౨ శబ్ద మహామండలేశ్వర పర
౩ మహేశ్వర అన్మకొండపుర
౪ వరాధీశ పరనారీసహోద
౫ ర ఆదిచోడకటకచూఱ
౬ కార మన్నియబెండకార విభవ
౭ దేవేంద్ర సత్యహరిశ్చంద్ర శ్రీ
౮ స్వయంభూదేవరదివ్యశ్రీ
౯ పాదపద్మారాధక పరబల
౧౦ ప్రతాపాశ్రిత వితరణక
౧౧ ర్ణ తాప్రతపోషక శరగిశా
౧౨ య్యమందర పరబలసా
౧౩ ధక ఉపమన్యప్రముఖచక్రపనాస౧
౧౪ కరణ వైరిసంహారణ చతుస్సము
౧౫ ద్రముద్రాధిక అర్జితకీర్తి సప్తమ
౧౬ చక్రవర్తి ఆదిరాజ చారుచరిత్ర
౧౭ రాజేశ్వర * * * స్థిరతనిజరాజ
౧౮ స్వ (య) నామాది స్వస్తి సమస్త
ప్రసస్థి స
౧౯ హితం శ్రీమన్మహామండల
౨౦ కాకతిగణపతిదేవమహారా
౨౧ జులు సుఖసంకథావినోదం
౨౨ బున పృథ్వీరాజ్యంబుసేయుం

పడమర

౧ శ్రీమతు చిరమట్టలోను
౨ నకరమున కరేసు
౩ దేవరకు అర్చన
౪ వృత్తి ఆనఇడి నిచ్చిన
౫ ను దీనికిశివవక్రము
౬ కరుకు కీడును * అమప
౭ డము దీనికి విగినముప
౮ లికిన వరికి నరకాము

దక్షిణము

౧ శ్రీమతు ఓరుకంటి
౨ స్థలేశ్వరదేవరకు వి
౩ లెలపెదచఱువు ప్రి
౪ తి ఆదపితుకడిపె
౫ ద్దచెఱువున వ్రితి.

25

సోమవరము శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీస్వయంభూసో
౨ మనాథదేవరకు
౩ ఉత్తమగండభీమ
౪ నాథండు ఒకటఇరా
౫ నకు ఒకవిధానకు నా
౬ చంద్రార్క స్థాఇగాతన
౭ వ్రిత్తిమగఇచ్చెం
౮ శ్రీమన్మహామండలేశ్వరకా
౯ కతగణపతిదేవమహారా
౧౦ జులు ప్రిథివిరాజ్యము
౧౧ సేయుచుండంగాను దుర్మతి
౧౨ సంవత్సరచైత్ర శు ౧౦ శ్రీ
౧౩ సోమనాథమహాదేవరకు
౧౪ అంగరంగభోగాలకు చెఱువం
౧౫ దల నీర ఎంద్దకుంగాలువ
౧౬ లు కొండకిందుగాను * *
౧౭ * * * *
౧౮ పొడవరము దామురాజుపో
౧౯ తరాజునకు ధర్మ్మముగానిచ్చె
౨౦ సినది.

26

సోమవరము శాసనము

దక్షిణము

౧ స్వస్తిసమస్తప్రశస్తిస
౨ హితులైన శ్రీమతు కాక
౩ తియగణపతిదేవమ
౪ హారాజులకూ స్వస్తిభు
౫ మనప్రశస్తిసహితు
౬ లైన శ్రీమతు రేచెఱ్ఱు
౭ లరుద్దురడ్డికి ధర్మ్మ
౮ ముగానిచ్చిరి

27

చినకందుకూరు శాసనము

[చిత్రింపబడి చంద్రుఁడు సూర్యుఁడు ఒకవరుసలో నున్నారు. పానవట్టముతో లింగము రెండవవరుసలో నున్నది. కత్తియు వృషభమును మూడవ వరుసలో నున్నవి.]

౧ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తిస (హి) తం శ్రీ
(మ) న్న (హా) మండ
౨ లేస్వర కాకతీయగణ
౩ పదేవమహారాజులు
౪ సుఖసంగతివినోదం
౫ బులం ప్రిథివిరాజ్యంబు
౬ సేయుచుండగా శుభక్రి
౭ తుసంవత్సర పౌస్యశుద్ధప
౮ కాదసి విడ్డవారమునా
౯ కందుకూరిప ఈడిలుఅఱు
౧౦ వైమానిసి చాకికుంటవెనుక
౧౧ రామేశ్వరదేవరకు భోగనాథ
౧౨ దేవరకు నివేద్యానకు అద్దు
౧౩ ఇరుకాత్ర్యఽపండను ఇచ్చిరి
౧౪ సామాంనోయం ధర్మ్మఽస్యే
౧౫ తు న్రుపానాం కాలే కాలే పాలనీ
౧౬ యో భవద్భి సర్వ్వాఽ నేతాంభా
౧౭ వినం పార్థ్థిఽవే(ం)ద్రాం ను భూయో
౧౮ భూయో యాచతే రామచంద్రః
౧౯ మంగళం మహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ

28

చినకందుకూరు శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీమ
౨ తుంమహామ
౩ ండలేశ్వరం ప
౪ రమమాహేస్వ
౫ ర కాకతీయ
౬ గణపతిదేవ
౭ మహారాజులు
౮ సుఖసంగథావి
౯ నోదంబునం బ్రి
౧౦ థివిరాజ్యంబు
౧౧ సేయుచుండం
౧౨ గాను వి
౧౩ భవసంవ
౧౪ త్సర వైశాఖసు
౧౫ ద్ధపంచమిూ గురు
౧౬ వారమునాండు

రెండవవైపు

౧ కాసఅపాసెట్టి
౨ ఎత్తించిన
౩ శ్రీభోగనా
౪ తదేవరకు
౫ సావాసిరచ్చ
౬ బట్టను ఏఈ
౭ డిల ౬౦ మాసి
౮ నిచ్చినచెఱువు
౯ ఈముదుదేవరకు యో
౧౦ గిరానకున్నూ దీపా
౧౧ నకును మూండు
౧౨ మత్తర్లరు మా
౧౩ నవతనుబెట్టి
౧౪ తిమి మిగిలినది
౧౫ రంగభోగానకు
౧౬ తాటితోంట

మూడవవైపు

౧ స్వస్తి శ్రీమతు
౨ మహామండలే
౩ స గణపతిదేవ
౪ నికి పుణ్య(౦)గాను.

29

నా గు ల పా డు శా స న ము

౧ రక్తాక్షిసంవత్సరజేష్ఠశుద్ధ
౨ పాడ్యము గురువారాన గణపిర
౩ డ్డిస్నిమరెడ్డి తమతండ్రి కామిరె
౪ డ్డికి తమతల్లి కామసానికిం దమకుం
౫ బుణ్యముగాను ముసెడికాల్వను
౬ నీరునేల పదిమఱుతురు నామ
౭ సముద్రము తూర్పుర్లగొమ్మున వె
౮ లివాలము ఆఱుమన్లున్ను ఆ
౯ చంద్రార్కర్లముగాను అంగరం
౧౦ గభోగాలకు ఇస్తిమి॥

*

౧ స్వస్తి శ్రీమతు కాకతిగణ
౨ పద్దేవమహారాజుల
౩ కుం బుణ్యముగాను.

30

నా గు ల పా డు శా స న ము

౧ రకుతాక్షిసంవత్సర జేష్ట శు ౧ గు। శ్రీమతు కామయ
౨ నామయమల్లయలు మాతండ్రి కాట్రడ్డికి మాత
౩ ల్లి పారసానిఅమ్మకు మాకుం బుణ్యము

౪ గాను ముసిడికాలువను పెట్టినవ్రి
౫ త్తి నాలుగుమఱుతురు॥ ఇత్రికూ
౬ టానకె। క్షయసంవత్సర ఫాల్గుణ బ ౧౧ సో। శ్రీమ
౭ తుకామయంగారు మాతండ్రి కాట్రడ్డింగారికి మా
౮ తల్లి పారసానమ్మంగారికి నాకుం బుణ్యము.
౯ గాను శ్రీనామేశ్వరదేవరకూ శ్రీఅగ్త్యేశ్వరదే
౧౦ వరకూ శ్రీకాళేశ్వరదేవరకూను నాగులపాటి
౧౧ తూర్పు౯న నామసముద్రాన రావికాల్వందు
౧౨ అంగరంగభోగానకై పెట్టినవ్రిత్తి నాల్గుమఱ్తు౯రు॥
౧౩ క్షయసంవత్సర ఫాల్గుణ బ ౧౧ సో। శ్రీమతు నామ
౧౪ యంగారు మాతండ్రి కాట్రెడ్డింగారికి మాతల్లి పార
౧౫ సానమ్మంగారికి మాకుం బుణ్యముగాను శ్రీనామే
౧౬ శ్వరదేవరకూ శ్రీఅగ్త్యేశ్వరదేవరకూ శ్రీకాళేశ్వర
౧౭ దేవరకూ పినదేవులపల్లి దక్షిణాన చింతలచె
౧౮ ఱ్కు౯ రెండు మఱుతురు ఊరొ
౧౯ ద్దచెఱ్కు౯ రెండుమఱుతురు
౨౦ న వ్రిత్తి అంగరంగభోగాలకు
౨౧ ం బెట్టితిమి॥

31

పమ్మి శాసనము

మొదటి వైపు

౧ స్వస్తి శ్రీ శకవర్ష౯ములు ౧౧౫౬
౨ అందు దుర్ము౯ఖిసంవత్స
౩ ర వైశాఖశుద్ధ ౧౧ గు। స్వస్తి శ్రీ
౪ మన్మహామండలేశ్వర కాకతీ
౫ యగణం రుద్ర (దే) వ మహారాజులు
౬ పృథ్వీరాజ్యం సేయుచుండంగాను .
౭ స్వస్తి శ్రీమతు పమ్మి ప్రచన్న వల్ల
౮ భుని తిరుప్రతిష్ఠ దేవనప్రగడ సే
౯ యింపంగాను స్వస్తిశ్రీమన్మహాసా
౧౦ మంత వియ్యా౯ల నాగసానమ్మం గా
౧౧ ర్ను ఆమల్రాజును ముమ్మడిరాజును
౧౨ రేంబత్తి౯నుండి పమ్మికివచ్చి ఆదేవ

౧౩ రకు దండంపెట్టి ప్రగడమాకు మహా
౧౪ సంతోషం।సే స్తిరి చేయుదు విచ్చేయు
౧౫ డి ఇ దేవర ప్రియం మాసగడన
పండింపు
౧౬ మని పంపిన దేవరదిమకరి। సమస్త*
౧౭ నకు అంగరంగభోగానకు కాని వా
౧౮ రికినిచ్చిండ్దినవప్పింపికొంచయితిరిము
౧౯ సేయింపంగా మండపంబు సేసి ప్రె
౨౦ గడ వేయింపంగాను ౨ స మండ పా
౨౧ నంగాను ఇటఖండ ఇంని వయా
౨౨ లు తిరువగాడు వల్లన పెట్టింప
౨౩ ఆదానిలో రక్తాక్షి సంవత్సర మార్గ్గ
౨౪ సిర శుద్ధ ౧౧ గు। పెట్టిన వ్రిత్తులుకు
౨౫ సొమ్ము నూ * * * చెఱ్వు
౨౬ వ్వాల్లి చెఱ్వు సవారి కొడుకు పా
౨౭ పిరాజు పెట్టించిన వ్రిత్తి గంధసిరి
౨౮ ౧ ను వల్లభి ౧ వద్దేపాట ౧ ను కొండ
౨౯ పల్లి ౧ ను నాచే పల్లి ౧ ను పండేరం
౩౦ గుంబల్లి ౪ ను వెరసి వె ౨౦। న్నూ దేవ
౩౧ ర సమస్తమైన వ్రయంలు నడపికొం
౩౨ చ్నూ తిరుమాడులు తిరిగిరాను మో
౩౩ * * చే ఇంపంగా సలివేంద్ర సవ్వాం

రెండవవైపు

౧ కొండపల్లి పొలం చిఱుమఱ్ఱి ప
౨ ండ ఈ గుంబల్లి నడుమ ముప్పడి
౩ కుంటను ఆ లోపడి పాయాను
౪ మాధవకుంట ఆప్పమంచెల్లిచ్చిన
౫ * య్యాం వారి పాలిమావిండుతో
౬ టాను ఆస్థలాను బీరంవారి కుం
౭ (౦) టను వారి వట్టం పొలంపాలు ౨।
౮ అడపనవాయ పడ్మటన ౪ ను
౯ పొదట గుబ్బలికడ కసిరాజన ౧
౧౦ వీరిదే మద్దెకుంట కడన ౧ గుం
౧౧ డెబోని వారి మావిండి తోంటను
౧౨ వ లేక నావె కుంట వెనక పువ్వుతో
౧౩ ంట సనికె దేవయబగుతుండు
౧౪ నిత్యం ౫ం సేవంతిపువ్వులు పెట్టువా
౧౫ ండు రాజులు దీపకంబాల కిచ్చిన
౧౬ మోదాల కుర్మయనిచ్చిన కొఱమ*
౧౭ మలే బోయిని కుంటను రుదుర్న ప్ర
౧౮ గడ దీపకంబానకు తామరి పెట్నిది*
౧౯ ఎత్తించెఱ్వు బండతోంటకడన ౧౦
౨౦ దొడ్డికుఱువన ౧ కట్టంగూరి తెర్వున*
౨౧ పోచెన ప్రెగడ కంబానకు గండ
౨౨ కి తెప్పవారి మామిడితోంటను
౨౩ గడ్డ మప్పయన ౧ ఇది రాజులు
౨౪ పంపిన క్రమము ఈ వ్రయం ఎవ
౨౫ రిపేర వ్రాసినది అడ్డునడపెడి వా
౨౬ నికి ఒక మేర వెలవేసి మరోవిధము
౨౭ ం సేసినవారు అందే మేంగొన్నవా
౨౮ రు బ్రహ్మహత్యాది దోషాలం జను
౨౯ వారు పుటుబుండు గో తిగడ్డు
౩౦ నంబుట్టు వారు కేశవాయనిములు
౩౧ కంబాలుపెట్టిన నాశంసేసిన త్రోచినచే
౩౨ లు లబ్ధముల పుట్టిమఱుతురాను
౩౩ గారలపాటి పుట్టిని పెదబీరవెల్లి పు
౩౪ ట్టి మఱుతురాను పమ్మితాంవరని

మూండవ వైపు

౧ దేవరకుడి పోకలు ని
౨ త్య ౨ లెక్క నేంటికి ౪౭౭౦
౩ ఆకులు ౪౭౨౦ ఉపారం
౪ పప్పు పెసలు మడికి ఖన ౨౫
౫ చాతుర్మాస్య ఏకాదసులున *
౬ జాగరంబియ్యంన ౧౧। పెస
౭ లూన ౧౬ఆగామరు నర
౮ నూలు వ ౨౫ బ్రాహ్మణ దక్షి
౯ ణకు ఆఅపుట వార్ద బియ్యం
౧౦ న ౨౫ తిరుపణ్యాలకూ భోగ
౧౧ ం మలికి మేఖువడ్లు వెట్టెడి
౧౨ శ్రీజయంతికి ఇప్పపువ్వు
౧౩ న ౧౨ నువ్వులున ౪ తోంటి
౧౪ శేఖుకుడ్మ చింతపండ్మ్నా
౧౫ నేయి * కి ఖ౫ * * * *
౧౬ పారంబియ్యం న ౨ మేలు
౧౭ తరిపెసలు బియ్యం న ౨౫
౧౮ బ్రాహ్మణ దక్షిణ పోంకలకు ౨౫
౧౯ వీరికి బియ్యం న ౨ తిరుజ
౨౦ * లకు భోగంపాటికి *
౨౧ * కు పాపలిపల్లి భోగందేవ
౨౨ రకు బియ్యం న ౪౫ పెసలు
౨౩ న౫ నేయి ఖ ౧ పెదకొండప
౨౪ ల్లి భోగం * * బియ్యం న ౧।
౨౫ పెసలునూ నేయి కొ ౧ కోప
౨౬ ల్లి దీపకంబాలకునూ నెయ్యి
౨౭ న ౨ ఇంత వట్టునకూ పిండి కొ
౨౮ మ్ములు చందనం మాధ్యాన్హన*
౨౯ కు అభ్యంగనానకు పిండివంట
౩౦ కునూ నేయుకి గాగం బియ్యము
౩౧ పెసలు దేవర భోజనానకు
౩౨ పోంకలు నాకులూ *
౩౩ * * * * మాసోత్సవ
౩౪ లు చేయింప * * *

నాల్గవ వైపు

౧ దేవర ఉపకరణాలు రెండు
౨ ను పిడిగంట ౧ చాపగలం
౩ తలు ౨ పటాలిచ్చిన కంచుకర
౪ టతులు ౨ జయగంట ౧ దేవ
౫ నప్పకినిచ్చిన గంట ౧ కంసాలి
౬ పోతు పెద్దతాలాలు ౨ పెకనా
౭ రకులు ౨ కింద్రి * *
౮ రు దుర్గప్రగడిచ్చిన పెద్ద ప
౯ ళ్లెం ౧ పిన్నపి రెడ్డిచ్చిన పెద
౧౦ పళ్లెం ౧ వీసపిడిన పడులు ౨
౧౧ ప్రాంతంపళ్లెం ౧ * రలు ౭౬
౧౨ ముడుంబ నరసింహా
౧౩ చాలుఙ
౧౪ ముడుంబ నరసింహ్వా
౧౫ చాలుఙ శోభకృతు
౧౬ చైశు ౧౪
౧౭ ౧౭౩౬

32

బూర్గుగడ్డ శాసనము

పడమర

చక్రము - శంఖము

ఓం జయంతిజగదజ్ఞానస్తమస్తిమిరభాస్కరః
రామానుజపదాంభోజ భూషణాంపురుషో
త్తమః॥ స్వస్తి శ్రీమన్మహామండలేశ్వరకాకతీయ
రుద్రదేవమహారాజులు పృధివిరాజ్యము
సేయుచుండగాను వారిప్రధాని సత్రముబొ
ల్లమరాజుంగారితమ్ములు దేవకీపుత్రదా
సులు స్వస్తి శ్రీశుభశకవర్షములు ౧౧౫౦ ల
గు విభవసంవత్సర జ్యేష్ఠ శు ౧౦ గురువా
రమునాండు బూరుగడ్డగ్రామమధ్యము
నందు సకలజనహితార్థముగాను ఉ
భయఫిరాట్టిసహితమై చెన్నగోపీనాధని
ప్రతిష్ఠసేసి అంగరంగభోగాలకు ఇ
చ్చినవృత్తి ప్రోలసముద్రముపడుమట
కొమ్మునను కూచినేనికాలువను కాతీ
కవై శాఖాలంపెట్టినది పదిమఱుతురు
శ్రీమన్మహాప్రధానిసత్రము బొల్లమరా
జుంగారు తమతల్లిపేరను మంద్రా
జుచెఱువుముందటను పోచపుర
ముగట్టించి చెన్నగోపీనాధనికి ఆచం
ద్రార్కస్థాయిగా రుద్రదేవమహారాజు
లకుం బుణ్యముగా నిస్తిమి పూర్వద
త్తమైన దేవబ్రాహ్మణక్షేత్రములు వారికి
ఆయూరికి నీరునేల మంద్రాజుచెఱు
వున్ను అనుగసముద్రమును ఆయూరికి

౨౫ బొాలపురతూర్పు౯నను చిలుకూరి తెరువు
౨౬ అనుగసముద్రము నీరుముంపుడు
౨౭ ను దక్షిణానను నందెదొానాను గరిశిబండా
౨౮ ను పుచ్చకాయలబొల్లిబండాను పడుమ
౨౯ టను పడిదిలానకు వచ్చిన లోంతుం గాలు
౩౦ వమేర మంద్రాజుచెఱునకువచ్చిన అలు
౩౧ గుకాలువమేర కెదార (స) ముద్రపి పడు
౩౨ మటికొొమ్ముమేర బేతప్రోలిమాచపుర
౩౩ మునడిమి పెద్దబండమేర ఆవలను
౩౪ వొానకొొండగరును మాచపురానకు
౩౫ మైచిలుకూరిన్ని పెద్దవెనమేర బేతప్రో
౩౬ లి చిలుకూరికి వచ్చిన తెరువు పెదకుంటమేర
౩౭ గొారిరన్న దేవనికొొడుకు రుద్రదేవంగారు చెల్లం
౩౮ గారిబాటను శ్రీగోపీనాథునికి నీరునేల కార్తీ౯క
౩౯ వైశా (ఖా) లకును జెల్లబెట్టింది మఱితు
౪౦ రునకు రేగడిపోడును సర్వ౯మాన్య
౪౧ ముగాను ధారపో స్తిమి

33

పానగల్లు శాసనము

౧ శ్రీమతు కాకితపు
౨ రవరాధీస్వర రు
౩ ద్రదేవ మహారాజునకు
౪ పుంన్యముగాను తంత్రపాలు
౫ మల్లినాయకుడు శ్రీ అభిన
౬ వసోమనాథ దేవరకు విద
౭ యాదిత్య సముద్రము వెనక
౮ నలుగు మఱితురు ఇర
౯ గురు పండ నీరునేల వెలిబుమి
౧౦ ఇరువై ౧౧ ఆదిత్యాభద్రనిక
౧౧ ల్యంతదిగి చెఱిచిన వరికి గంగ్గ
౧౨ కఱుత కవిలె చెఱిచిన పవ
౧౩ ముందటి శ్రీపతిప * * నది

34

పానగల్లుశాసనము

పడమర

౧ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశ
౨ బ్ద మహామండలేశ్వర పరమమా
౩ హేశ్వర పతిహితచరిత వినయవి
౪ భూషణ శ్రీఅనుమకొండపుర
౫ వరాధీశ్వర చలమత్తిగండ మూరురా
౬ యజగదాళ నామాది సమస్తప్రశస్తి
౭ సహితంశ్రీస్వయంభుదేవరదివ్యశ్రీ
౮ పాదపద్మారాధకులైన శ్రీమన్మహా
౯ మండలేశ్వర కాకతీయ్యమనుమ రు
౧౦ ద్రదేవమహారాజులు నిత్యోదితు
౧౧ లై పృథ్వీరాజ్యముసేయుచుండంగా
౧౨ దద్రాజ్యంబునందు పానుగంటిస్థ
౧౩ లమునకధిపతియైన (ఆద్యహి) స
౧౪ మస్తభువనాశ్రయ పృథ్వీదేవవల్లభమ
౧౫ హారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభ
౧౬ ట్టరక ద్వారావతీపురవరాధీశ్వర దా
౧౭ * (ష్ణు) వంశోద్భవ యాదవకుల
౧౮ కమలకలికావికాసభాస్కర అప్ర
౧౯ తిమల్ల అహితరాయదరశీల ఉ
౨౦ (ద్య) దేవరాడభూపతి కాకలప్రవ*
౨౧ శీంద్రనిద్దలనోద్దండదిఙ్మండల కు
౨౨ లిశవరాఖండల కిమిడిక్షోణీవల్లభజ
౨౩ జ్జలదేవ కరిపుటసంఘట్టనప్రారాజ్య
౨౪ రాజ్య తురు (ఖో) పల్లవమేదినీసము
౨౫ ద్ధరణమహావరాహ గిరిదుర్గ్గమ దు
౨౬ ర్గ్గప్రణోల్లోలయ భోజరాజభూపాల
౨౭ వ్యాలకోద్రావణవిహంగరాజ (గూ)
జ్జ
౨౮ (ర) రాయవారణంకుత్తమాలద్వి
౨౯ యమానమర్ద్దన * * * రాచిత
ప్రచండ
౩౦ పండారలక్ష్మీకచవంశావలీవనదహన
౩౧ దావానల (ఇ) త్యాది సమస్తప్రశ
స్తి వి
౩౨ రాజమాన శ్రీమత్ప్రౌఢప్రతాపచక్ర
౩౩ వర్త్తి శ్రీశాంర్జ్గపాణిదేవమహారా
౩౪ జులు * రాజులప్రశస్తులు * *

ఉత్తరము

౧ స్వస్తిశ్రీశకవరుషములు ౧౧౮౭ యగు ప్ర
౨ భవసంవత్సర అధికజ్యేష్టబహుళ ౧౩ * * *
౩ * ౦డి సూర్య్యగ్రహణకాలమునప్పుడు శ్రీ
౪ శాంర్జ్గపాణిదేవమహారాజులు శ్రీఖాయా

౫ సోమనాథదేవుని అంగరంగభోగానకు తం
౬ మసముద్రము వెనకను ఆఱుమఱ్తురు
౭ (ఉ) దయసముద్రము వెనకను ఆఱుమఱ్తురు
౮ * నూడంబండ్రెండుమఱ్తురు నీరునేల ఇరుగా
౯ రుం బండను ఆచంద్రార్కస్థాయిగా ధారాపూ
౧౦ ర్వకము ఇచ్చిరి సామాన్యోయం ధర్మసే
౧౧ తు నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయో భవద్భిః స
౧౨ ర్వానేతా న్భావినః పార్తివేంద్రా న్భూయోభూయో
౧౩ యాచతే రామచంద్రః॥ బహుభిర్వసుధా
౧౪ దత్తా రాజభిః సగరాదిభిః। యస్య యస్య య
౧౫ ధాభూమి స్తస్య తస్య తధాఫలః। స్వదత్తా ద్వి
౧౬ గుణం పుణ్యం పరదత్తానుపాలనం। పరదత్తా
౧౭ పహారేణ స్వదత్తా నిఃష్ఫలంభవేత్। కరణము
౧౮ దిండిమరాజు తనవృత్తి వెలిపొలము * * *
౧౯ త్రిదివనముదక్షిణాన ముప్పందుము నేను (సో)
౨౦ మయదేవనిదీపానకు ధారాపూర్వకము
౨౧ గానిచ్చె। స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహరేతి
౨౨ వసుంధరా। షష్టిర్వరుషసహస్రాణి విష్టా
౨౩ యాం జాయతే క్రిమిః॥
౨౪ యతపూరపరాగయందుర * * * వ్రాతకు * రాజ
౨౫ త * తక్యః * * * * * * * *
౨౬ * * * * * * * * * * * * * *
౨౭ * * * * * * * * * * పయోదరైః పరిత
౨౮ * * యాగరా * స్వవరైః॥ ఆసీద్భూపతి
౨౯ * * * * * * * రణః కాకత్యవంశోద్భవో *
౩౦ * * * * * దరాహితయశో * * క్షోత్కారః।
౩౧ * * * య కాలరాత్రిరమలక్షోణీశచూడామణి
౩౨ * * *దారగుణేక్షుణో గణపతి భూర్వరిస్తుతి * * *

33 (తన)యః ఖలు రుద్ర దేవక్షోణీపతి
౩౪ * * * * * * * * * * * * * * *
౩౫ * * * * రాకరః । వామంచాపశ్రైన్నిర్ధాయ చరణే
౩౬ * * * రేఖామయ్యై (శి) లాపా * లితభూతిమూ *
౩౭ * * రణక్షోణీభుజంమూర్ధని॥ తత్పాత్రీ తనయా
౩౮ ప్రశాస్తి పృధివీం నీహారహేరాచలైః * * యస్య *
౩౯ రాజతి * * దిశాంపారంపరంజగామ * * * * లా
౪౦ కాంరతవతుసః పరనృపా యంయాంతి రక్షాక
౪౧ * * మాపాల * * రుద్ర దేవ ఇతి చ క్షోణీభుజా
౪౨ మగ్రణిః॥ తన్మంత్రీ బొల్లసేనాపతిరితి నిఖలక్షోణీర
౪౩ క్ష * * * రక్షపాలమత్తద్విరదమృగపతిరిష్ట *
౪౪ ధికారః తత్సూను ర్మల్లినాధ * * * *
(౮ పంక్తులు తెలియుటలేదు)

35

పా ను గ ల్లు శా స న ము

ద క్షి ణ ము

౧ య * మరాజ్యాభివృద్ధయే । తేనదత్తా మ(భీ)ష్టాయ
౨ సోమనాధాయ శంభవే॥ అంగరంగోపభో
3 గాయ మితావంచనివర్తనైః। ఉదయాదిత్యదిత *
౪ * * * * * *॥ * * * * శాసనం చేదం *
౫ * * * * * చాతురం । గోదండభట్టదుహితరం
౬ సుతేన * * తసూరిణా॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యో
౭ హరేత వసుంధరాం । షష్టివ్వర్షసహస్రాణి విష్టాయాం
౮ జాయతే క్రిమిః॥ స్వస్తి సమధిగతపంచమహా
౯ శబ్ద మహామండలేశ్వర అనుమకొండపురవరాధీశ్వర చ
౧౦ లమర్తిగండ మూరురాయజగద్దళ నామాది సమస్తప్ర
౧౧ శస్తిసహిత శ్రీ కాకతీయకుమారరుద్ర దేవమహారా

౧౨ జులు పృథివిరాజ్యంబు సేయుచుండంగాం దత్పాదపద్మోపజీవి
౧౩ రాయస్థాపనాచార్య్యన్ నిశ్శంకవీర యశకాజక్కన నా
౧౪ యంకులకొడుకులు ఇంమడిమల్లికార్జుననాయ
౧౫ ంకులు స్వస్తి శ్రీశకవర్షంబులు ౧౨౧౩ అవు వికృత
౧౬ సంవత్సర జ్యేష్ట శు ౭ మం । వారమునాండు కుమారరుద్ర దేవ
౧౭ మహారాజులకుం బుణ్యముగా పానుముగంటిని
౧౮ ఛాయాసోమనాథదేవరకు అంగరంగభోగార్త్థమై ఉదయా
౧౯ దిత్యసముద్రము వెనుకను ఇచ్చినవృత్తి నీరునేల * * * * *
౨౦ ల్వను మ ౨ ఉత్తమగండకాల్వను మ ౨
౨౧ * * * * * * * * * * * *

ఉత్తరము

౧ వ (కే) శ్వర * * తిచలితార్త్థప్రదాయక
౨ పురు * రాదిగా * ణవందితః * పదాంబుజ
౩ * * * * రతికలిత్రృప్తా పయోధిమగ్నాజ *
౪ * * ంతుకామః । యోదంష్ట్రాంకితశుక్తితీయవ
౫ * * * ద్రవః పాతు సదావరాహః ॥ *
౬ సమాయతం నాభిసరోజమధ్యే చతుర్మ్ముఖో
౭ * * * * * ధాయ । స్వవక్త్ర బాహూరు పదాంబు
౮ (జేభ్యో) * * * * * విప్ర * * వైశ్యశూద్రాన్ ॥
౯ * త్త్వవనో * * * వ తత్ర కాకత్యవంశో
౧౦ భువనైకనుత్యః । ప్రోలాభిధానో నృపతిబ్బ
౧౧ భూవ తస్మిన్మహాసీతిపరః ప్రసిద్ధః । తదీయ్య
౧౨ సూను ర్మ్మహాదేవభూపః విరాజమానస్సి
౧౩ రతామరాద్రిః । దుర్వ్వారదోర్వ్విక్రమ * * *
౧౪ * * * వాతాశనవైనతేయః । ప్రత్యర్త్థి * *
౧౫ పతికుంజరేంద్ర విదారణక్రీడన * * * * ॥
౧౬ ద్రః * త * * త్తపరాక్రమోభూ త్తదంగభూశ్శ్రీ
౧౭ గణపత్యధీశః॥ స్ఫురజ్జయశ్రీమతి * * * *

* * * దాత్మజా కువ్వ౯తి రాజ్యమున్నతం । * *
దతిపతిగవ్వ౯పవ్వ౯త క్షమాధరణిరా
జా భూమణే । రాజ్యేన్వయభూయు * యాద
వానాం వంశోమహోనున్నతిమా న్విభాతి । జాదా
య్య౯శౌయ్య౯ * * * * * భోగం * * * *
బుధిరున్నతి * । తదన్వయే * * మదివభూ
పతి బ్బ౯భూవభాస్వద్విభవామరాద్రిః * * * *
ణధారాజలవారితక్షమా సుపవ్వ౯ * క * *
దరిద్రతానః । * * త్తమాజేతు * * భూపః ।
ప్రకాశమాన స్తనయ స్తదీయః । రరాజరాజిష్ణు
* * * * * * * * భూతిః శరణాగతానాం
* * * * * * * * *
విదితప్రతాపః । వసుంధారాప్టావదకీ ర్త్తి౯దాన త్రిరా
స్తతా * * * * * * సూనుః॥ త్రిగతివ్యాపి త
* * త్తి౯ః శ్రీమదానుపమూ ర్త్తి౯ః నృపతిచయముఖ్య
స్స * * రమూ ర్త్తి౯సఖ్యః హృదయనాలాతవగ్గ౯ః ప్ర
* * రద్వయవగ్గ౯ః సకలగుణవిశాలః శింఘణ
క్షోణిపాలః । శింఘణదేవతనూజః పరనృప
కరీంద్రకేసరి జ్జ౯యతి జగదభిమతఫలవితరణ *
* రకభూరుహాఖ్యాతః శ్రీతనుదసమాదేవితన
యః ప్రౌఢప్రతాప (శూ)రోయం । మానవపతిమూ ర్త్తి౯మణిః॥
* రశ్రీ * * * * గః॥ శ్రీశాంఙ్ఞ౯పాణిదేవః శ్రీ
ఘాయూసోమనాధదేవాయ ద్వాదశనివ ర్త్త౯నాని ప్రా
(దాత్) * * * * * *

36

బూదపూరు శాసనము

౧ స్వస్తి సమధిగతపంచమహామండలేశ్వ రానుమకొండపురవరాధీశ్వర కాకతీయరుద్ర దేవమహారాజులు ఒరుంగంటను పృథివిరాజ్యంబు
౨ సేయుచుండంగాం దత్ప్రసాదాసాదితరాజ్యలక్ష్మీనివాసుండయిన శ్రీమల్యాలగుండ దండాధీశ్వరునిధర్మపత్ని కుప్పమాంబిక తనపతి పరలోకానికింజని తేని
3 బూదుపూరను గుడికట్టించి శకవర్షంబులు ౧౧౯౮ వర్తింపంగాను ధాతృసంవత్సర మాఘశుద్ధ ౧౦ గు॥ గుండయపేరను లింగప్రతిష్ఠసేసి ఆకాలమునందు
౪ ఆకుప్పసానంమంగారు తమకొడుకులు బాచయబొప్పండు గణపతిదేవండు పవ్వర్తముమల్లయ తమ్ముండుమల్లయ, బుద్ధయ విఠయ కాటయకొడుకు
౫ గుండయ వీరుసహితమయి ఆగుండేశ్వర దేవరకు ధారాపూర్వకమయినవృత్తి నీరునేల బాస్సముద్రాన మ ౨ కుప్పనముద్రాన మ ౧ గణపసముద్రాన మ ౪ బుధునికుంటను
౬ మ ౪ వెరసి మ ౫ వెలివొలము బూదుపూరను మ ౧౨ పోతులమడుగున మ ౯ వెరసి మ ౨౧ ఇంతవట్టు ఆచంద్రార్కస్థాయిగనిచ్చి చిలజియ్యలకొడుకు సిద్ధజియ్యలాను
౭ బాచజియ్యలకొడుకువై జజియ్యలాను ఈస్థానానకు ఒడయులై బిడ్డతరము ప్రసాదోపజీవులై ఉండుండని పంచి తద్ధర్మసంరక్షణార్థంబయి పదక్రమయుత యజుర్వేదపారగ
౮ శబ్దవిద్యావిశారద కవీశ్వరుడయిన ఈశ్వరభట్టోపాధ్యాయులను శాసనంబుసెప్పంబంచినం దత్ప్రారంభంబెట్టిదనిన॥ శ్రీవరాహరహస్సత్వం శ్రీవరాహజగత్ప్రభో
౯ రక్షతా దుదధేరంత రక్షతాక్షిప్తమంబువత్ ॥ శ్రీమన్మల్యాలవంశే శశికరనికరాందోళనోన్మీలన శ్రీ మిశ్రీభూతప్రభూత ప్రకటపటునటత్కీర్తివల్లీవితానః
౧౦ ఆసీదాపీరలూనావళి మిళితలసత్సంపదున్మేమభూషా వేషాశేషాభిరామః క్షితితలతిలకో గుండదండాధినాథః ॥ శ్రీకోనవంశనిజశేఖరబుద్ధయాఖ్య పుత్రీపవిత్రచరి
౧౧ తా భరితాగుణౌఘైః। శృంగారసారకరణిః కరణీయదక్షా కుప్పాంబికా జనిచతస్య సతీకలత్రం॥ లక్ష్మీనారాయణాఖ్యం జలశయనమథా శూన్యశయ్యాభిధానం సా॥

౧౨ నం సారుంధతీయం ప్రతశి * * ద్వాదశీషువ్రతంచ। కల్పోక్తం తచ్చ తచ్చ వ్యథిత కులసతీ స్తోమసీమంతభూషా కూపాహార్వాటివాపీ సశివవనతడాగ(శ్రీ)ముకుంద ప్రతిష్ఠాం॥

౧౩ భూదానం భూరిదానం రథతురగసదాదాన మన్నప్రదానం గోదానం గేహదానం వివిధవరపటీదాన మంబుప్రదానం। తత్తచ్ఛత్రప్రదానం విధివిహితమహాదాన మన్యచ్చసర్వ్వం కుప్పాంబా కల్పవల్లీ ము

౧౪ హురకృత సతాంవయ్యశయ్యాప్రదానం॥ శాకాబ్దే వసునందశంకరమితే శ్రీధాతృసంవత్సరే మాఘేమాసి సితేచధర్మదివసే వారేచవాచాంపతేః। కుప్పాంబా పతిసంజ్ఞయా

౧౫ కృతముదా లింగప్రతిష్ఠామదాత్। క్షేత్రం తిల్యమతుల్యమప్యధిఫలం శాలేయ మస్మైతదా॥

౧ శ్రీమతు బాచయబొప్పనికి విర్థయకునై నారాయణునిని అవ్వపేరుమాడిని వారణ సికిం బుచ్చి

౨ బాసముద్రంవెనక బెట్టినవ్రిత్తి మ ౨ వేసవి ౨ మ

37

పామాపుర శాసనము

౧ స్వస్తి ప్రశస్తిసహితులైన శ్రీ
౨ మన్మహామండలేశ్వర కాకతియ్యరుద్ర
౩ దేవమహారాజు సుఖసంకథా
౪ వినోదంబునం బృధ్వీరాజ్యముసే
౫ యుచునుండగాను శకవర్షము
౬ లు ౧౨౦౦ బహుధాన్యసంవత్సర శ్రా
౭ వణ శు॥ ౧ గు స్వస్తిసమస్తప్రశ
౮ స్తిసహితులైన విడెముమాదయ
౯ గారు రుద్రదేవమహారాజునకు
౧౦ ంబుణ్యముగాను పొన్నముచ్చరా
౧౧ మనాథదేవరకు నందాదీపమునకు ఆ
౧౨ యూరంగల * * * గాంది సుంకా
౧౩ లు ఇచ్చిరి వారికరణము రంగయవ్రాలు
౧౪ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరే
త వసుం
౧౫ ధరాం షష్టివర్షసహస్రాణి వి
౧౬ ష్టాయాం జాయతే క్రిమిః

38

పామాపుర శాసనము

౧ స్వస్తి శకవ
౨ ర్షములు ౧౨౦౦
౩ బహుధాన్యసంవత్స
౪ ర కార్తికబహుళ
౫ ౧౧ వ॥ కాకతిరుద్ర
౬ దేవమహారాజు
౭ నకు పుణ్యముగా
౮ ను పౌర్ణముచ్చరా
౯ మినాథదేవరకు
౧౦ ఆయూరి బుఱ్ఱ
౧౧ సుంకాలు అన్నమ
౧౨ రాజు ఇచ్చెను
౧౩ సూరయప్రాలు

39

కోలనుపాక శాసనము

మొదటివైపు

పానవట్టము

౧ శ్రీశివమస్తు॥ అవ్యాద్వ్వరా
౨ హ స్తాంయస్య దంష్ట్రాగ్రేజ
౩ యతితమా । బోధాపికాళీ
౪ * బంధాగ్ర శ్యామశుభ్రాబ్జ
౫ కోరకం॥ అవ్యాజోద్దామ
౬ భూయా సభవతు భవతాం
౭ భూతయే దంతి వక్త్రః పార్వ్వ
౮ త్యాః ప్రేమపాత్రం ప్రణతజ
౯ నమనస్తోష పోషప్రదాయైః స
౧౦ వ్వేషామర్ణ్ణవానాం జలమలి
౧౧ ముగలద్దాన పార్థః ప్రవాహై
౧౨ రుద్వేలం సావిలేపః కలయ
౧౩ దిశి హితా యస్య హస్తావిహా
౧౪ స్థః॥ చాంద్రీకలా దిశతుదిస్స
౧౫ కలాం విభూతిం సాంద్రామ
౧౬ లౌఘ పరివాహిభి రంశుజాలైః
౧౭ ॥ ఉజ్జీవయంత్య విరతం భువన
౧౮ ం ప్రశస్త ంభానోః కరైః ప్రతి
౧౯ దినంపరివర్ద్ధ్యమానా॥ ఆమ్నాయో
౨౦ దారధామ్న స్సరసిరుహాదృశ స్త
౨౧ స్థిజో నాభిపద్మే ధాతుస్త్రాతుః ప్ర
౨౨ జానామ జనిమత భుజో భూభుర్
౨౩ జో దుర్జ్జయాఖ్యః । వంశే తేషా
౨౪ మభూవం నతవితవిభవాః
౨౫ కాకతీయానరేంద్రాః కుర్వాణాః
౨౬ క్షోణిరక్షాం నిజభుజపరి

౨౭ ష్మై జ్జాగరూకానుభావాః॥ తద్గా
౨౮ య్యాస్య వికాంతిభూః కారు
౨౯ ణ్యస్యగృహం సువే శ్మయశసో
౩౦ గంభీరతాయాఃపదం । ఔదా
౩౧ య్యాస్యనికేతనం గుణమణి శ్రే
౩౨ ణీ * * మ్మందిరం లక్ష్మ్యా స్సచ్ఛ
౩౩ రితస్య కేళి సదనం స్యాత్ప్రోల
౩౪ రాజాహ్వయః తస్యాత్మజో

రెండవ వైపు

౧ ణిపతి రమల దోర్దండవి
౨ భవో యదీయాం స్తస్యా
౩ సీత్పరిమథితవైరి ద్విపమదః
౪ మహాదేవం దేవం యు
౫ మనుదిత బాలార్క మ
౬ హసం భుజంగ వ్యాసంగో
౭ ఝ్ఝిత తను యమస్వంత
౮ మనుజః॥ తత్పుత్రో
౯ గణపతి నామధేయ
౧౦ సంజ్ఞే జలనిధి మేఖలాం
౧౧ భువం యః । దో స్తంభే
౧౨ మణివలయంచకార శ్తై
౧౩ ర్దిగ్నాగైః ఫణిపతినాకథం
౧౪ చిదూఢాం॥ జాతాతస్య పయో
౧౫ నిధే రివరమా శ్రీరుద్రదేవీ
౧౬ సుతా భాస్వద్భి న్నృపమౌలి
౧౭ రత్ననివహైః నీరాజితాంఘ్రి
౧౮ ద్వయా॥ త్యాగేన త్రిదివద్రు
౧౯ మా న్దశదిశః కీర్త్యాథనా
౨౦ నాంహతిం లక్ష్మ్యైకించ
౨౧ భుజాబలేన విజయం
౨౨ న్యక్కుర్వ్వతి వర్తతే॥ భాగ్య
౨౩ ర్వ్విశ్వస్యతస్యాః పతిరభవ
౨౪ దధో వీరభద్రాభిధాన స్సా
౨౫ ందయ్యేందుమన్వాం
౨౬ పతిమపి మహసా
౨౭ మందభాసా వితన్వన్ । య
౨౮ ద్వైదగ్ధ్యం విదగ్ధాయ దురు
౨౯ వితరణం యాచకో
౩౦ దూయదాజ్ఞాం రాజానోయ
౩౧ త్ప్రతాపం విమత నృపత
౩౨ యోర్జనతే జ్ఞాతభావాః॥ జ్యే
౩౩ ష్ఠశ్చాలుక్య వంశార్ణ్ణ

మూడవ వైపు

౧ శివాఖ్యైయ్యత్తేజస్ఫూర్తిః (వీ)
౨ రై రరినృపతి తమస్సంచయై
౩ రాశు యాతం॥ లక్ష్మాంబా
౪ యాం సుతోజాత శ్రీమహా
౫ దేవరాజతః । నామ్నోందుశే
౬ ఖరో రాజ కుమారశ్శివయో
౭ రివ॥ ఇందుశేఖరనరేంద్ర
౮ నందనే నందతి స్వయము
౯ శేషనందనే । జగ్ముషాంవిత
౧౦ రణం రణం మువహు స్వస్థ

౧౧ త్రైవ విదుషాం ద్విషామ
౧౨ పి॥ లెంక స్తస్యా కలంకః నృ
౧౩ పతి సరోజాత రాజ న్మృగాంకో ని
౧౪ శ్శంకశ్శస్త్ర తేజస్ఫురతి రణశి
౧౫ రస్యుద్ధతారాతిఘోరే। య
౧౬ స్యాస్యుత్కృత్త మత్తద్విపవిపు
౧౭ లశిరోవ్రాతనిర్యాతముక్తా
౧౮ బీజైర్జాతా సుకీర్తి ప్రతతివిత
౧౯ తయః ప్రోల్ల సంతి త్రిలోక్యాం॥
౨౦ భువి మాచ నాయకాఖ్యే
౨౧ విదితో జనకో జనన్యపిచ
౨౨ సాక్షాత్। గుణ విజితమహా
౨౩ లక్ష్మీ శ్శీలవతి భవతి మాడచి
౨౪ యస్యా॥ వీరేందు శేఖర పదా
౨౫ ంబుజ సేవకేన శ్రీపోతినాయ
౨౬ క ఇతి ప్రథితేన తేన। యూవంశ
౨౭ వర్ద్ధన సమాహ్వాయ విశ్రుతా
౨౮ సా కుల్యా కృతా ప్రరుచితా కొలి
౨౯ పాక పుర్యాం॥ అస్యాంకాకతి
౩౦ సంతతిక్షితి భృతాం భృత్యాశ్చ
౩౧ రాయేశ్వరా దక్షీ తూన్నృతమా
౩౨ స త్రిభువనఖ్యాతైక వీరా
౩౩ * * * *

నాల్గవ వైపు

౧ సంధ్యాత్రయోధికాయు ద్వేని వేద్యా
౨ యనివర్తనె। తాంజలాప్పణ సి
౩ ద్ధ్యర్ధం పాద మేక మనంతరం॥
౪ సాయంప్రాతస్సదాదీపా శ్చతు
౫ రుత్తర వింశతిః తేషామాచవర్తితం
౬ త్తైలం తదర్ధం ద్వేని వర్తనం॥ సేవన్తి
కాను
౭ దానసంతి సంధ్యంచ సహస్రకం స
౮ త్యంచ సేవధ్యానాయ భవత్వితి
నివర్తన
౯ నం నివర్తనానాం త్రితయం రంగ
౧౦ భోగపుర స్థితే॥ ఏకం నివర్తనం తస్య
౧౧ సతదచ్ఛర్క జనాయచ। ప్రోతినా
౧౨ యకదత్తాజి సంఘురతుక నరాయ
౧౩ చ। పాదంచేతి హానస్సర్వ మవశి
౧౪ ష్టం తందంతికే॥సర్వాంగ భాగరమ్యో
౧౫ దదాత్సోమ నాథస్యభక్తితః। ప్ర
౧౬ మాద్యబ్దేదిపేకృష్ణ పంచమ్యాంమకర
౧౭ సంక్రమే। ఏకమేతం చతుష్ష
౧౮ ష్ట్యా కాంస్య పాత్రంచ నూతనం।
అష్టాద
౧౯ శఫలైర్యుక్తం తదాధారం చ
౨౦ కల్పితం— * * *
౨౧ దద్వయాన్మై తేరప్యఖలైరసావ
౨౨ నుమతా పంచాత్య సామాత్యకః
౨౩ శ్రీనామ సాధనీయతాచనవ్యత్తి
౨౪ హేతాప్వీరేందు శేఖర నగాధిప శేఖ
౨౫ రేణ॥ చాళుక్య వంశమణినా ప్ర
౨౬ తిపాదితా సా త్రింశన్నివర్తనస
౨౭ ముద్వహన ప్రవీణః॥ తతోగ్రవం

౨౮ దీశ్రీ సోమనాథాయచ నివర్త
౨౯ నం। ప్రాదాద్గార్గ్యేణ చ తస్యార్ధా
౩౦ మక్యవిఘ్నేశ్వరాయచ। పాదం
౩౧ జ్యోతిర్విద్దేవపాద మన్ని పెద్దాహ్వా
౩౨ యాయచ కోడ్డూరు వ్వాసనామ్నే
౩౩ చర్చా ప్రాయార్ధం నివర్తనం॥ అన
౩౪ ంతనాయకాఖ్యాయ లాదయ
౩౫ చనివర్తనం। తస్యార్ధ మచ్యు
౩౬ తాఖ్యాయ నాయకాయ చ శా
౩౭ సనం॥ స తే ప్రోక్తవతే చ శ్రీరామా
౩౮ యార్యాయ త్రిపాదికాతత్ర భోగక్రమ
౩౯ ంచైవం దేవస్యాచ్ఛిత్తి వత్స్యాయం॥

40

బూరుగుగడ్డ శాసనము

దక్షిణము

౧ గరిశకుంటలోని పెద్దతోంటను దేవకి
౨ దేవరలవంగపువ్విత్తులు దోరిదపు
౩ చెఱువులను వల్లభరాజు పెట్టినది
౪ నల్లంజెఱువు వెనక నిరుగారుంబా
౫ ఆ మఱుతురు ఆడూరనేచాకిప
౬ డియబడవెలిపొలము పుట్టి
౭ కోకరానినిలోలయ పెట్టినది ఇరుగా
౮ రునడ్డచిలుకూరను ఏలికంగారి
౯ పాలునిరుకారు నిచ్చింది పాదిక
౧౦ కూరినపఖాతలాతీయశననిచ్చిందిఇరు
౧౧ గారును అడ్డవెలిపొలము పందుము
౧౨ తాండికొండనుండి నల్లదేనిగానోప
౧౩ యవెట్టినది ఇరుగారుమఱుతు
౧౪ రు గోపీనాతనింజేసిన కాసిగో
౧౫ పాళదసికింని కసేకరుణాకర
౧౬ దాసికింని ఇద్దఱికిని రెండుమర్తురు
౧౭ న్ను రెండుపుట్లున్ను మద్దెలకాం
౧౮ ద్రు ముప్వ్వరు ముండు మఱుతు
౧౯ రు మూండుపుట్లు। ఆవండికోనికి
౨౦ మఱుతురుంభూమి వాసెకాని
౨౧ కి మఱుతురుంభూమిన్ని యెత్తుకా
౨౨ నికి ఆబందుమున్ను కొడిలకా
౨౩ నికి మర్తురుంబుట్టిన్ని * * *
౨౪ బిడ్డలకున్ను రెండుమఱుతురునురెం
౨౫ డుపుట్లున్ను పాంతలు ఇద్దఱు వ్రిత్తిరం
౨౬ డుమఱుతున్ను ౨ పుట్లున్ను సి
౨౭ పండితలుఎనమండ్రకున్ను ఎని
౨౮ మిదిఅడ్డలు నెనిమిదిపందుములు
౨౯ జేగంటలవారుఏగురకున్ను ఎనిమి
౩౦ దికలునేనుపందుములున్ను గొ
౩౧ డగులవారికిన్నలుగురకున్ను నా
౩౨ లుగుపాదికలున్ను నాలుగుప
౩౩ ందుములున్ను సింగపాదముల
౩౪ వారుఇద్దరకున్ను రెండుపాది

౩౫ కలున్ను రెండుపందుములున్ను శం
౩౬ కులవారుఇద్దఱకున్ను రెండుప
౩౭ * లున్ను రెండుపందుములున్ను దీపా
౩౮ లవారుఇద్దఱకున్ను రెండుపాదిక
౩౯ లున్ను రెండుపందుములున్ను॥

41

బూరుగుగడ్డ శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీచన్నగోపినాతనికి రాజుటము
౨ పాటిపైడికాలువను మఱుతు(గు)
౩ పిన్నయఈచ్చింది ఆచంద్రస్తఇ
౪ శ్రీచెన్నగోపీనాధనికి గోసవిఉప
౫ హారానకు భండారువుసాంన్న
౬ యంగారువెట్టినవ్రిత్తి ప్రోలసము
౭ ద్రముతూముకాలువను గడ్డి
౮ గభావిచేలలో మోగవాతనుం
౯ నీరునేల కాత్యార్వై శాఖాలంజెల్ల
౧౦ మఱ్ఱురుంవెలివాలము ఉూ
౧౧ రిఉత్తరానఅనుంగసముద్ర
౧౨ ముపడుమటిశిరాంమున పు
౧౩ ట్టెండు ఇయుపహారము స
౧౪ మప్పిర్ణంపనిచ్చినపళ్ళ్యముఒక
౧౫ టి ఆడ్యనఒకటి కుడుకలు
౧౬ రెండు ఇంతవట్టు ఆచంద్ర
౧౭ స్థాయిగానుచెల్ల నిచ్చిరి॥
౧౮ శ్రీచెన్నగోపీనాధనికి చింతా
౧౯ మణిదేవయంగారు రాజ
౨౦ నంపాటిపెద్దచెఱువు వెనక ద
౨౧ క్షిణపుంగాము వ్రిత్తి నీరునేల
౨౨ కాత్యార్వై శాఖాలంజెల్ల అఖండ
౨౩ దీపానకు అద్ద ఆచంద్రస్థాయి
౨౪ గా ఈచ్చిరి॥ లింగ్గగిరిచెఱు(వు) క్రింద
నీటు
౨౫ నేల॥
౨౬ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తిసహి
౨౭ తులయిన సర్వ్వలోకాశ్రయ శ్రీవి
ష్ణువ
౨౮ ర్ధనచక్రవర్తులైనఅంమజియ్యాగణ
౨౯ పద్దేవండు బూర్గుగడ్డ శ్రీగోపీనాధని
౩౦ దుద్దడంకుంటరాచవారికి రంగేశఅం
౩౧ తరస్థలము * * * దీపార్తులిచ్చి
౩౨ అంగరంగభోగాలకు సర్వ్వమాన్య
ముగా
౩౩ ను ఆచంద్రస్తాఇగా ధారపోసి చెల్లిం
౩౪ చినారము శ్రీ శ్రీ శ్రీ

42

బూరుగుగడ్డశాసనము

ఉత్తరము

౧ తొ౦రజువారిద్దఆకుంన్ను ముయ్యేదు
ము
౨ ముప్పందుము వెలిపొలము పొంటింస
౩ లువమడుగువారికి * * గాను ప
౪ దెందుము వెలిపొలమున్ను భానిస్సలి
౫ ద్దతికిన్ని రెండు పాదికలు రెండేందు
ములు
౬ దివ్వెకంమములపదుండ్రకున్ను పది
పాది
౭ కలు పదిపందుములున్ను తలారికి
౮ ముయ్యేదాముపందుము వెలిపొల
౯ ము ఆగమితొంమండ్రకుం తొమ్మి
అడ్డ
౧౦ లుం తొమ్మిదిపందుములున్ను భండా
రికి
౧౧ మఱుతురుంబుట్టెన్ని * *
౧౨ కత్తాణాలుఇద్దఆకున్నూ రెండుఅడ్డ
లుం
౧౩ రెండుపందుములుంను అధికారి శ్రీ
౧౪ రామదానికి ముయ్యేదానుపుట్టెడు
౧౫ వెలిపొలంమును సామాన్యోయం
౧౬ ధర్మ్మసేతున్నృపాణాం కాలే కాలే
పాలనీయో్యా
౧౭ భవద్భిః। సర్వానేతాన్ భావినం
పార్థివేం
౧౮ ద్భ్రాన్ భూయో భూయో యాచతే
౧౯ రామచంద్రః॥ స్వదత్తా ద్విగుణం
పుణ్యం
౨౦ పరదత్తానుపాలనం। పరదత్తాపహారే
౨౧ ణ స్వదత్తం నిష్ఫలంభవేత్॥ శత్రుణా
౨౨ పిక్రుతోధర్మ్మం పాలనీయః ప్రయ
త్నతః
౨౩ శత్రురేవభవే చ్ఛత్రు ధర్మ్మశ్శత్రు
న్నకస్యచిత్
౨౪ ద్వివంతియమత్సరాత్ త్సభా
౨౫ జో నరాధమా ధర్మ్మమధర్మ్మ
౨౬ శీలాః తేగోఘ్నమాతృఘ్నపితృఘ్న
౨౭ లోకాన్ ప్రయాంతి విప్రఘ్నగ
౨౮ తిం చ ఘోరాః॥ కేదారము
౨౯ వెనకరాట్నముపొలమునను
౩౦ శ్రియంనాధిపతిమఠమునకు
౩౧ నాలుగుమత్తురు ఇరుగారుంబో
౩౨ కేసవదాసులకు మత్తురుఇరు
౩౩ గారుంజేలు
౩౪ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తిసహితమైన కొం
౩౫ డురిపురవరాధీస్వర సూర్య్య
౩౬ వంశోద్భవకులతిలకా కాశ్య
౩౭ పగోత్ర కరికాలాన్వయనామా
౩౮ ది స్వస్తి ప్రశస్తిసహితమైన శ్రీ
౩౯ మనుమహామండలేశ్వర.

43

గణపవరము శాసనము

మొదటి వైపు

లింగము పానవట్టము చిత్రింపఁబడియున్నవి.

౧ స్వస్తి శ్రీజయాభ్యు
౨ దయశకవరుష
౩ ములు ౧౨౧౮ అవు
౪ నేంటి నందనసంవ
౫ త్సర చైత్ర శు ౧ గు
౬ శ్రీమన్మహామండ
౭ లేశ్వర ప్రతాపకుమా
౮ రరుద్రదేవమహారా
౯ జులు ప్రిథివిరాజ్యము
౧౦ సేయంగాను శ్రీ
౧౧ మన్మహాప్రధాని గం౧
౧౨ దేవనింగారి
౧౩ కఱము * * *

రెండవ వైపు

౧ స్వస్తి। వెరసిపాటికం
౨ దుచేనూను ఇరు
౩ గారూంజేలనిచ్చిరి
౪ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో
౫ హారేతి వసుంధరా। ష
౬ ష్టిర్వర్షసహస్రాణి వి
౭ ష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥
౮ మీనకర్కటయోర్మధ్యే యా
౯ వశ్చరతిభాస్కరః ఫలమేకంతు
౧౦ పాయాన్నాఃసువర్ణ్ణంకోటిరుచ్య
౧౧ తే॥

44

గజగట్లపల్లి శాసనము

మొదటి వైపు

౧ అవిఘ్నమస్తు శ్రీసోమనాథా
౨. యనమః ఖసం। శ్రీమదు
౩ మోత్తదత్తపుత్రులగు సివభద్రు
౪ నిశా(స)నం శశివమౌళి శంకరు
౫ శంభు నభవు పశుపతి భూ
౬ తేశు పరమాత్మ ధూర్జటి కా
౭ లాంతకుని నీశు కాలకంఠు గ
౮ ంగాధరుని శూలిధారుణు
౯ సదాశివు దిగ్వాసు నత్తుయు న
౧౦ త్రిపురవైరి। మర్ద్ధనారీసవ
౧౧ ర్ణమహితదివ్యాకారుం త్రిణ
౧౨ యను విశ్వేశు దివిజవరదు

౧౩ శాంతు నిత్యు నచలు సకతు
౧౪ రుని నిలోఁకు వరదు మణిపు
౧౫ రేశు వహ్నినేత్రు సోమనాథు

రెండవ వైపు

౧ వొడబడి ప్రాదు
౨ లు సూర్యచంద్రు
౩ డులును భూమిద
౪ వంని గలంతగాలం
౫ మును చేలన ౧౧ మ
౬ ంగళమహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౭ ఇద త్తి ఎలకాలము
౮ ను ఏలరాజులుంను
౯ ప్రజలుంను పరిపా
౧౦ లించి * పాలించు ప్రజ
౧౧ లాను ఇహాలోకంము
౧౨ నందు అనంతసుఖము
౧౩ ములు భోగింతురు
౧౪ నంమూడి యిదిసత్యం.

మూండవ వైపు.

౧ శివలోకమునందు శివసా
౨ యుజ్యపదస్థులై యుండు
౩ దురు షష్టివరుషసహ
౪ స్రాణి స్వర్గంతిష్ఠతి భూమి
౫ ద(ః)। లోభతా * సుమంతో
౬ చ అంధసమ్నరకం వ్రజేత్ ॥
౭ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా
౮ యో హరేత వసుంధరాం
౯ షష్టివర్షసహస్రాణి
౧౦ విష్టాయాంజాయతే
౧౧ క్రిమిః॥ గామేకాం వ్రతకా
౧౨ మేకాం భూమహార ప్యేక
౧౩ మంగుళం పారంన
౧౪ రకమాప్నోతి యావదా
౧౫ భూతసంభవం॥ శ్రీసో
౧౬ మనాథాయనమః శ్రీ

45

మణూరు శాసనము

మొదటి వైపు

౧ వుండి భుక్తిముక్తులిచ్చుం బొ
౨ లుపుగాంగ॥ పరమాత్మనేనమః
౩ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్దా
౪ ది శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కా
౫ కతీయ్యప్రతాపరుద్రదేవమా
౬ హారాజులు యోరుంగంటిప
౭ ట్టణంబునందు సుఖసంకథా
౮ వినోదంబులం బ్రిథివిరాజ్యంబు
౯ చేయుచుండంగాను తత్పాద
౧౦ పద్మోపజీవులయిన విశ్వెమురుద్ర
౧౧ దేవుండును అనుమకొండఅం
౧౨ నువెంకాను మణూరిదూబ

౧౩ శ్రీసోమనాధదేవర అంగ
౧౪ రంగభోగానుకు శకవరుషం
౧౫ బులు వేయింనియింనూట

రెండవవైపు

౧ పర్యాయఆగు నేంటి ఆ
౨ నందసంవత్సర మా
౩ ఖ శు ౧ ఆదివారాన
౪ (మ) ణగూరి రెండుపొలా
౫ ల కొత్తులచెఱువైన
౬ చాసముద్రము వెన
౭ క గార మేకుజువాయ
౮ ల పడుమటి పొలాన
౯ మూాండుమఱుతురు
౧౦ ంనూ తూర్పుమూాం
౧౧ డుమఱుతురుకు
౧౨ యిరిగాలంముంను
౧౩ సంపూర్ణమే । చేల బు
౧౪ ట్టినవ్రిత్తి ఆరు॥
౧౫ మర్తురినీరునేల ఇదరి
౧౬ ది ఆకాలమునంద మ
౧౭ ణూరుసహితము
౧౮ ఆస్థలము పండ్రెండు
౧౯ గజగట్లపల్లిప్రజలు
౨౦ ంను తమతమవంశాన

46

అలంపురము శాసనము

ఓం ఓం ఓం విరూపాక్ష॥

౧ శ్రీ స్వస్తి హాతంపురవర ప్రతితమహోదయం సకళభువనైకనా
౨ థ శ్రీ బ్రంహ్మేశ్వర దేవరు సమస్తభువనాశ్రయ స్వస్తి శ్రీ
౩ మతు కాకతీయప్రతాపరుద్రదేవమహారాజులు ఒరుగం
౪ టిపట్టణంబునం సుఖసంకథావినోదంబునందు పృధివి
౫ రాజ్యంబునేయుచుండంగాను శకవర్షంబులు ౧౨౨౧
౬ యగు వికారిసంవత్సరభాద్రపద శు ౧౫ గు॥ స్వస్తి స
౭ మస్తభువనవిఖ్యాత పంచాశతవీరశాసనలబ్ధానేకగుణగణాలం
౮ కృత సత్యశౌచాచార చారుచరిత్ర నయవినయవిపులవిజ్ఞా
౯ న వీరభద్ర రాజ్యసమయధర్మప్రతిపాదకులైన అలంపూరి
౧౦ ంముంమ్మడి బ్రంమ్మిసెట్టి పుట్టిసెట్టి పృథూదయకథాదిబ్ర

౧౧ ంమ్మిసెట్టి నాడసేనాలోకసిరియాళ్ళసెట్టి బడవరుబెలి
౧౨ జసెట్టి మిండగుడ్డలఅంన్నిసెట్టి పట్టణస్వామివలిసెట్టి బ్రం
౧౩ మ్మిసెట్టి పిండిబాసెట్టి * * మాందికెసెట్టి తలవాడినా
౧౪ రెవబోగిసెట్టి కంచ్చిమూరిసెట్టి కొడుకుఎఱ్ఱమాచినసెట్టి పాక
౧౫ నాటిప్రోలిసెట్టి నల్లగస్సెట్టి ఓగెబాస్సెట్టి లక్కిసెట్టిల
౧౬ ఖయసగరదదేవిసెట్టి మంచమసెట్టి లోకిసెట్టి వచ్చెనాయినినా
౧౭ గిసెట్టి కోడూరిహెంగడిగస్సెట్టి రేవకనాగిసెట్టి వట్టెంపోచిన
౧౮ సెట్టి అట్టు ఇంతవట్టు వారుసహితమైన ఈ స్తళము సమస్తము దేవం
౧౯ ద్రూను శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరమహాస్థానాధిపతులైన పెదమల్లం
౨౦ మల్దేవరాజు ముఖ్యమైనరాజులచేతను పెసఋవాయతూపశ్చి
౨౧ కాళవారిచేని ఉత్తరానిరేగడుచేను విలిచి శ్రీగారేశ్వరదేవర అంగరంగ
౨౨ భోగానకు అందులతపోధనులపద్మజియ్యకొడుకులుమాడజియ్య నాగ
౨౩ జియ్యగారి కాడ్లుకడిగి ధారాపూర్వకముసేసి ముఫైరెండుజెనలకా
౨౪ లను ఆచంద్రార్కస్థాయిగాను యిచ్చిరమఱ్ఱురులు మ ౫ మంగళ
౨౫ మహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ కోరెలచంనమల్లిశెట్టికొడుకుకరెకెపిరెళబేరి
౨౬ స్వదత్తాం ద్విగుణంపుణ్యాం పరదత్తానుపాలనం పరదత్తాపహారేణ
౨౭ స్వదత్తం నిష్ఫలం భవేత్॥ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరా శష్టివ
౨౮ ర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమి॥ కొరదరాలు.

47

నాగులపాడు శాసనము

ఉత్తరము

౧ స్వస్తి శ్రీమంహామండలేశ్వ
౨ ర కాకెతియ్యప్రతాపరుద్ర
౩ దేవమహారాజులు ప్రి
౪ థివీరాజ్యముసేయుచు
౫ ండంగాను శకవర్షక్ ౧౨
(౬) ౨౫ అగు శోభకృత్తుసంవ
౭ త్సరవైశాఖశుద్ధ పంచా
౮ దసీ బుధవారమున నా
౯ గులపాటి మూలస్థానం
౧౦ శ్రీమల్నాథదేవుని ఆయూ
౧౧ రిపదునెన్మిమిదిసమయాల
౧౨ సమస్తప్రజాను రంగభో

౧౩ గాన్నకై తంమేలినకాకెతి
౧౪ య్యప్ర తాపరుద్ర దేవమ
౧౫ హారాజులకుం బుణ్యా
౧౬ ముగాను పెట్టినవ్రిత్తి దు
౧౭ క్కివడ్డపొలము వ్రిత్తులు
౧౮ స్తానమాన్యాలసహితము
౧౯ ంను ప్రజదుక్కికిని మత్తురు
౨౦ ఒక్కటికి కార్తీకము ఆఱునె
౨౧ ల్లకు అడ్డగుకోమట్లు ఆరం
౨౨ భము సేయనివారు ఇం
౨౩ టంబాదికఈదఆవారు పా
౨౪ లుఒకటికిపాదికగొల్లవారు
౨౫ న్నూ అక్కసాలవారున్ను ప్రెతులూ
౨౬ నింటరెండువీసాలలెఖ్ఖ సాలెవా

తూర్పు

౧ రు మంగ్గలులుఒక్కటికిరె
౨ ండువరహాలలెఖ్ఖను
౩ కుమ్మఱవారు ఇం
౪ టపాదికాను వైశాఖ
౫ ము ఆఱునెల్లకూను
౬ ఇక్రమానసె ఆచంద్రార్క్క
౭ ముగానుం బెట్టవారు
౮ యావశ్చంద్రశ్చ నూర్య్యశ్చ
౯ యావత్తిష్టతిమేదినీ
౧౦ యావత్సర్వకథాలోకేతా
౧౧ వధర్మ్మం ప్రతిపాల్యతే॥ ఈధర్మ్మ
౧౨ ము యెవ్వారేం బ్రతిపాలింతు
౧౩ రు వారలనంతమైనపుణ్యాం
౧౪ ఈధర్మ్మాలకు యెవ్వరేంబాధసేయు
౧౫ దురు వార్కి బ్రహ్మ

దక్షిణము

౧ కల్యాణైననాయకనరక
౨ ములు ఇట్టుకదాపెద్దలవచ
౩ నములు। స్వదత్తా పరదత్తా
౪ ంవా యో హరేతి వసుంధరే ష
౫ ష్టిర్వ్వర్షసహస్రాణి విష్టాయాం
౬ జాయతే క్రిమి॥ శత్రూణాపి కృతో
౭ ధర్మ్మః పాలనీయ్యః ప్రయత్నతః। శ
౮ త్రురేవభవేచ్ఛత్రు ధర్మ్మశత్రూ
న్నక
౯ స్యచిత్॥ స్వదత్తాం ద్విగుణంపుణ్యాం
౧౦ పరదత్తానుపాలనం పరదత్తాప
౧౧ హారేణ స్వదత్తం నిష్ఫలంభవే
౧౨ త్॥

48

టేకుమాల శాసనము

మొదటివైపు

౧ నమస్తుంగశిరశ్చుంబి
౨ చంద్రచామరగారవే ।
౩ త్రైలోక్యనగరారంభ్భ మూ
౪ ల స్తంభ్భాయ శంభవే॥
౫ సస్వస్తి శ్రీజయాభ్యుదయ
౬ శకవరుషంబులు ౧౨౩౦ అ
౭ వునేంటి కీలకసంవత్సర ఆ
౮ షాఢ బ ౫ సో। కాకతియ ప్ర
౯ తాపరుద్ర దేవమహారాజు
౧౦ లు ప్రిథ్వీరాజ్యముసేయుచుం
౧౧ డంగాను స్వస్తి శ్రీమంన్మహా
౧౨ ప్రధాని పురవరిమహాదే
౧౩ వనాయంకులు

రెండవవైపు

౧ తేకుంబెడ్డఅష్టాదసిప్రజల
౨ అనుమతిని ఆ తేకుంబెడ్డ ఆ
౩ స్థళము ఊడ్డసువన్నార్థసం
౪ చల్లనిచూపుందగిలి మాడ
౫ కుమాడబడి పాతుకలెఖ్ఖను
౬ ఆయూరిమూలస్తానరం
౭ గనాతదేవరభోగానకు ఆ
౮ చంద్రార్కముంన్ను ఇచ్చిరి॥
౯ ఇయ్యీవికి వక్రమఇనవా
౧౦ (ండు) పంచమహాపాతకుండు
౧౧ సామాన్యోయం ధర్మ్మసేతు
౧౨ న్నృణాంకాలేకాలేపాలనియో్యా
౧౩ భవద్భిః సర్వ్వేనేతాం భావినో
౧౪ పార్త్థివేంద్రా న్భూయో
౧౫ భూయో యాచతే రా
౧౬ మచంద్రః॥

49

మాటూరుశాసనము

౧ స్వస్తి శకవరుష
ంబులు ౧౨౩౨ అగు సాధారణ
సంవత్సర శ్రావ
ణ శుద్ధ అష్టమిని సోమ
వారమునాండు స్వస్తి
శ్రీమన్మహామండలేశ్వ
ర కాకతియ్యప్రతాపరుద్ర
దేవమహారాజులు పృ
థ్వీరాజ్యముసేయుచుండ్డ.

50

మేళ్లచెఱువు శాసనము

మొదటివైపు

౧ ఓం స్వయంభూనాథాయనమః
౨ స్వస్తి శ్రీశకవరుషంబులు ౧౨౩౩ ల
౩ గు నేంటివిరోధకృతుసంవత్సర మా
౪ ఘశుద్ధ ౧ సో। వారాన స్వస్తి శ్రీమన్మహామ
౫ ండలేశ్వరకాకతియ్యప్రతాపరుద్ర
౬ దేవమహారాజులు పృధివిరాజ్యము
౭ సేయుచుండంగాను బామిరాజు
౮ ఎఱ్ఱయప్రగడవారినాయంకఱమంగు
౯ నాగిరడ్డి బొల్లయరడ్డి వారియధికా రాన మే
౧౦ ళచెఱువుమూలస్థానముశ్రీస్వయంభూ
౧౧ దేవరకు రంగభోగానకు అందుల
౧౨ వెలుమలేగురూను సమస్తప్రజను ఆదేవు
౧౩ నిసంనిధినిధారలువోసిఇచ్చినక్రమము
౧౪ దేవబ్రాహ్మణ వృత్తులూనుకాఱ్ఱకాన
౧౫ నీర్నేల పెద్దగాడ్యము పదమూండు మఱ్ఱు
౧౬ రుంగాళ రాచపొలము ఊరిచతు
౧౭ స్సీమాన రేగడూవెల్లడూమనస్యాను
౧౮ చాలువారినంతవట్న కూను
౧౯ పుట్టికిచిన్నములెక్కాను నీర్నేలకా
౨౦ ఱ్ఱకవై శాఖాలకు దుక్కివడ్డంతవ
౨౧ ట్నకు మఱ్ఱురు చిన్నములెక్కాను
౨౨ ఆచంద్రార్కస్థాయిగాను ధార
౨౩ లువో స్తిమి తక్కినప్రజలూను ధా
౨౪ రలువోసిఇచ్చినక్రమము కోమటి
౨౫ వారలుమాడలెక్కాను సాలెవారు
౨౬ ఎంటబడిఆఱుసిన్నాలలెక్కాను గొ
౨౭ ల్లవారుఎంటబడినాల్గుసిన్నాలలెక్కా
౨౮ ను ఇంతవట్టునున్నభూమిన్ని సూర్య్య
౨౯ చంద్రులూంగలంతకాలమూను
౩౦ ధారలువోసి ఇ స్తిమి ఈధర్మ్మము
౩౧ ప్రతిపాలించినవారిపితాళ్ళుఇరువై
౩౨ యొక్కకులమువారున్ను ఈశ్వరసారూ
౩౩ ప్యులవుదురు ఈధర్మ్మము సముప
౩౪ లంరానవారి పితాళ్ళు నరకాస్తుల
౩౫ వుదురు। స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యో హ
౩౬ రేతివసుంధరాంషష్టివర్ష సహస్రా
౩౭ ణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

రెండవవైపు

౧ స్వయంభూదేవర వృత్తి చేల అ
౨ అరిగొఱ్ఱవల్లను దేవభోగం
౩ జీతాలకు తూమెడు
౪ ఏందమ లిడెను మాడ
౫ లలెక్కను తప్పకపెటువారు.

51

ఓరంగల్లు శాసనము

౧ * * * * టనః సర్వ్వ * * *
౨ నద్రేవకటితటీసంగినో యస్యభ్రం
౩ గాః। భాతీద్యస్తామితిఅఖిలజనారబ్ధ
౪ శ్యాయ్యం స్సిరాయాః కర్ణ్ణో
కర్మ్మస్వ
౫ స్వయమివకృతం కీర్త్తయంతోతరా
౬ యాః॥ క్రీడాక్రోడతనుః సదాదిశతు
౭ వః శ్రేయః(శ్రి)యోవల్లభో యస్యాశ్యే
౮ మదుష్ట్రైః (త్రై) శశాంకవిలస ద్దంష్ట్రా
సితం
౯ భూతలం। మధ్యేమేరుయుతం వ్యరా
౧౦ జదమల స్థూలేంద్రనీలస్థలే జాతంరా
౧౧ జతనాలమంబుజమివ స్వర్ణ్ణోల్ల
౧౨ సత్కర్ణ్ణికం॥ శ్రీమానంభోధివేలా
వలయి
౧౩ తవసుధా ధామవిఖ్యాతవీర క్షోణీ
౧౪ పశ్రేణిమానో న్నతిమహితధర
శ్శైఖరీభా
౧౫ వితాబ్జః। ప్రఖ్యాతః కాకతీశ స్సకల
గుణ
౧౬ నిధిః భూరిసార ప్రతాపప్రాకార
౧౭ త్రాతలోకః క్షితిపతితిలకః ప్రోలనా
౧౮ మానృపోభూత్॥ యస్యాదాజ్ఞా నిజ
౧౯ భుజబలత్రస్తవీరారివర్గాః త్సంత్రస్తా
౨౦ నాం మహితగగనే ధావతాః వైరభా
౨౧ జాం। ఉల్లుంభన్తి శ్చికురనికరం
కంటకైర్మ్మో
౨౨ చయన్తో వస్త్రృందీత్వాం తుపణకమ
౨౩ తాం శిక్షయంతిస్మ(క)త్వాః॥ యోదా

52

వరంగల్లు శాసనము

మొదటి వైపు

౧ * * * * *ః। నిత్యంసన్మానహి
౨ * * * * * * ఖలపితంస్వర్గి
౩ (భా)గ్యందదానః కల్పద్రుమ్మోజాత
౪ చిన్తామణిసురభిగణం
౫ సోభవన్నోపమానం॥ వలి* * *
౬ భుజగాత్తగోనిపతనాం * * * *
౭ నిర్గ్గ్రాహి పాతో గ్రాహి * * *
౮ ద్విలేమృగరిపో శ్శైలేరయా * *
౯ తసి। భీతస్సంభవమాకల
౧౦ య్యసచివో స్సార్థంయదీయో
౧౧ ద్విషో నిశ్చిన్తన్తితృణం రణేషు
౧౨ శరణం నిర్భీతిలభ్యంభువి॥ తస్యా
౧౩ సీత్ప్రోలభూపాలః పరాక్రమ
౧౪ నిధిః సుతః। ఉదగ్రదు (గ్రా)

౧౫ రాతి రాజదవానలః * *
౧౬ యద్దత్తవిత్తవిభవాన్వితవిక్ర * * *
౧౭ సంకాయమాన మఖని * * *
౧౮ నవ్యహవ్యం। దేవాన్సుధాబ్ధి * * *
౧౯ సం బహుసేవమానా దుగ్ధాబ్ధి * *
౨౦ మన్ధనవిధావను తేరస్మ॥
౨౧ శైలైః కల్పితసేతునా సహబ
౨౨ లైస్త్రీనోఽర్ణవం రాఘవం యత్కీ-
ర్తిఞం
౨౩ హసతీవ శారదనిశా
౨౪ శీతాంశుబింబద్యుతిః। ఆభీతా
౨౫ నలక్ష్మీ యశోజలనిధీ నేకైవ
౨౬ యల్లీలయా సప్తాపిద్రుత

రెండవవైపు

౧ కన్నోఽను * * * రుహవిలసిత
౨ వసుహేతిర్వ్యాఽజిభి ర్జఽష్టశాలా
౩ వసతిరపిశివానాం భీకరేపి
౪ ప్రసన్నే వ్యభవదధిపు * * యత్ర
౫ చిత్రంసమానా॥ తస్యాసీత్తన
౬ యః శ్రీమాన్మహాదేవమహీప
౭ తిః మహేశశ్రీపదాంభోజ పూజా
౮ విగతకల్మషః॥ గౌరీభర్తుః ప్రసా
౯ దా దధిగతనియతప్రాజ్యరాజ్య
౧౦ స్యభూమా యస్యశ్రీపా
౧౧ దపద్మ వ్యసనవిలసిత స్స్వర్ణ్ణ
౧౨ దిండోమకర్ణః। సీతాంనానా
౧౩ దిగన్తాగతనతనిఖిలక్షత్రి
౧౪ * * * *
౧౫ * * * *
౧౬ * * * *
౧౭ * * * *
౧౮ * * * *
౧౯ ఆద్యోపమన్యుమునిసక్త మహీ
౨౦ ప్రశస్తా * * రాణికిం నవితథేతిబు
౨౧ ధైరుణద్ధి॥ లబ్ధ్వాచిరాయ చతుర
౨౨ స్తధరాధిపత్యం యోల్లఽభంస
౨౩ కలసమ్మతసంవదాఢ్యః। మత్యాత్మ
౨౪ నాయతదశేష మనుష్యశం
౨౫ భుః శ్రీపాదపద్మపరిపూజనత
౨౬ త్పరోభూత్॥ ప్రబుద్ధశివసిద్ధాన్తా
౨౭ ద్ధ్రువేశ్వరమునీశ్వరాత్ యో
౨౮ శిక్షితాఖిలంధర్మ్మఽం ప్రయత్న

మూఁడవవైపు చెక్కి వేయబడినది.

53

రుద్రేశ్వరము శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీజయశ్చాభ్యుదయ
౨ ంబగు శ్రీమతు గోసగి ఈ
౩ శ్వరదేవండు ఆఱుమాడలూ
౪ ఆఱినుమత్తుఽరువంట తమ్మేలి

౫ న శ్రీకాకతీయరాజులకు
౬ రాజ్యాభివృద్ధిగాను చతుర్ముఖ దేవరాను
౭ సూర్యదేవరాను ఉమామ
౮ హేశ్వరదేవరాను ఆదేవిదేవర
౯ వేయిలింగాలూను రుద్రేశ్వరవ
౧౦ లోపలను బ్రతిష్ఠసేసె మంగ
౧౧ ళమహా శ్రీశ్రీశ్రీ

54

మాటూరు శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభు
౨ వనాశ్రయ శ్రీ
౩ పృథ్వీవల్లభ మహా
౪ రాజాధిరాజప
౫ రమేశ్వర పరమభట్టారక స
౬ త్యాశ్రయకులతిలక
౭ చాలుక్యాభరణ శ్రీ
౮ మత్త్రిభువనమ
౯ ల్లదేవరవిజయరాజ్య
౧౦ ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి
౧౧ ప్రవర్ధమాన మాచంద్రా
౧౨ ర్కం సేయగా సమధి
౧౩ గతపంచమహాశబ్ద
౧౪ జయశారీరేవం డూర్జిత
౧౫ * వర్మ చోలకుల * లి
౧౬ * ందుతమిడానిళండిం *
౧౭ స॥ శ్రీరమణీయు * (డు)
౧౮ దారుండు ధీరుండు దారిద్ర
౧౯ వైరియనుపేరదెగడు కాకతి
౨౦ రాజులంజేకొని డాయంగ
౨౧ తాంధ్రరాజ్యంబునిలిపి పా
౨౨ డిరి * ప్రతిపత్తులు।
౨౩ శాసనములు (సాద)
౨౪ బెడుసొప్పంబడసి కడుహా
౨౫ ధిమం * దెరతిమి * * లర
౨౬ సములునూటగొని జగద్దే
౨౭ * * * * * *
౨౮ శ్రీశకవర్ష ౧౦౪౧
౨౯ మహాదేవరకు నాథత్యదే
౩౦ వరకు నిడలికెడుత
౩౧ విసులపమలనమ
౩౨ * మున మత్తుడు ౨
౩౩ * * ంనివేద్యమునకు
౩౪ మత్తు ౧ పాతికలు *
౩౫ పొలము ఖ ౧ నారాయ
౩౬ ణవీరకుమత్తు ౨ నిత్య
౩౭ పుష్పమునకుమత్తు *
౩౮ వకవెలిపొలము
౩౯ * * * * * * * కు
౪౦ మత్తు ౪

౪౧ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో
౪౨ హరేతే వసుంధరా షష్టి
౪౩ వర్షసహస్రాణి
౪౪ విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః
౪౫ బహుభిర్వసుధాదత్తా
౪౬ * * * * * *
౪౭ * * * * * *
౪౮ * * * * * *
౪౯ నారాయణదేవరె
౫౦ పోలముమంజెచెడడి
౫౧ వంకసవ్రాలు॥
౫౨ శ్రీవాణీప్రియుండు
౫౩ దికత్త * * * త్సేవ్యు
౫౪ ండు * * * * *
౫౫ * * * * * *
౫౬ మహీ తేజంబుతో వారల
౫౭ గావంబూని పులిందవంశక
౫౮ ర్త * * * * * *
౫౯ * * * * * *
౬౦ యాచినసుపున్యతుండు
౬౧ మద్దెనుమహీని॥ వాదిత
౬౨ తాక్రమంబుని సహిం
౬౩ పక యన్నడుగొడమ * *
౬౪ శ్రీచలధీరుండెసగ
౬౫ నాజిజయించె * * * *
(8 పంక్తులు తెలియుటలేదు)

55

గూడూరు శాసనము

౧ శ్రీఅనుపమదుర్జయాన్వయను
౨ ధాబ్ధి ననేకులురాజనందనులుసని
౩ న బిఱింద వెన్నడును సంభవుడయ్యె
నతి
౪ ప్రసిద్ధుడై వినుతవిరోధిమండలిక
౫ వెన్నడు వెన్నుడవోలె వానికిని ఘను
౬ డగునెఱ్ఱభూపతి జగద్వినుతుండు (ద)
౭ యించె గీర్తితోను॥ భావితకీర్తి
నాత (నికి)
౮ పాండవమధ్యమభీముడోయనంగా(వి)
౯ రియాలభీమన్రివఘుస్వరుడై (యు)
౧౦ దయించె వానికిను భూవినుతుణ్ణు
౧౧ మండలికభూమను డెఱనరేంద్రు
డు (త్ర)
౧౨ మశ్రీవినుతుండు బంధుజనసేవ్యుండు
౧౩ దానుదయించె నున్నతిని॥ అతణ్డని బొ
౧౪ ట్టబేతవసుధాధిపు జేకొని వానివైరి
౧౫ నుద్ధ్రితమునజంపి యాకొరవిదేశ
౧౬ మునందు ప్రతిష్ఠనేసి తత్తనయున
౧౭ మేతు డోడగలి * * యముబి
౧౮ ట్టరగద్యనంబు నప్రతిముడు వాని
౧౯ తామొగుడు పర్బియుపండ్రడునెఱ్ఱి
౨౦ డాప్పుడై॥ అరుదగునట్టి ఎఱ్ఱనివు
౨౧ నంగన గామమసాని యాకమే

౨౨ ల్గరదని బేతభూవిభుని గాక
౨౩ తివల్లభుచేసి వానితాబరగగజేత
౨౪ బెట్టి ఘనుబల్లవరాయనియూ
౨౫ గిజొచ్చె బాస్కరవిభుచక్రవర్తి
౨౬ గని కాకతినిల్పుటగోటిసేయదే॥
౨౭ కారకకాలుడై పడుసెగాడయ
౨౮ నాయకుజంపి సూరడవ్వేలుపు
౨౯ గొండరవ్వనిృపువేలుపుగొండ
౩౦ ననిల్పి వానిచేమేలుగమూడ
౩౧ ముప్పయిని మేలుగనేరెడు
౩౨ బోదిపాడునుం మేలుగటే
౩౩ కుమూవిష్ణు మేలుగరెండెయ
౩౪ రాజుసంగ (డై)॥ సూత్రధారి
౩౫ కొమ్మోజనబరహా॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౩౬ అడపగట్ట దేవరకు జేను

56

ధర్మసాగరము శాసనము

మొదటి వైపు

౧ * తేసినరాయసహ * * * *
౨ వంసుంకరా ప్రోత్త్రీలసద్విజగ్ర
౩ * * సలీలాస్యవిలాసినీ వ * *
౪ శ్రీశ * * బశతపతజనా లోకన్విధా
౫ * దశిసుతూర (శ్రీ) యం। * మా
లోకకల్పద్రుమరాజసింహ।
౬ (శ్రీ) కాకతియ్యాన్వయ మానసజ్జ
౭ * దన్వయక్షీరనిధామహా
౮ (జః) రాజేందురాసీ ద్గణప
౯ (త్యా) తీశః। యఃశత్రుపంథాని
౧౦ (ని) మీల్యభాసా వ్యదదాయతో
౧౧ * చకారవర్గాన్॥ యశ్చప్రతాప
౧౨ * లనస్యసనిడా వసుంధరా
౧౩ యూఃకరమగ్రహీద్రసా *
౧౪ తీవకీర్తి కకుభంతమండగా *
౧౫ * పత్యవాతాసహానాభా
౧౬ యోక్షితః॥

రెండవ వైపు

౧ * * * * * * * * వ్యాంభృతా
౨ * దానైః। సర్వార్థహ్యాసంకలయతికలానా
౩ * వేధతుర్థభరక్తః స్తస్మింనాసీద్గలేతక
౪ తోలభాస్కరమంత్రివయ్యః॥
౫ యత్రాభవచ్ఛన్నగణ్ణశ్చంద్రసమద్యుతిః। సద
౬ * * * యుక్తోనతువక్రంకళాచ
౭ * * * జోభాతిగణాధిపోయంప్రదా

౮ * * * * కలనేనసేవ్యః । దానార్ద్రహస్తే
౯ * * * * లతద్విజేంద్రభృంగోఽగణనా *
౧౦ * * * * మ్మర్గ్గకలిత సకలస్వామి (కా)
౧౧ య్యార్యమపిలక్ష్మ్యావాసః శశిపద *
౧౨ గాంభోజచిత్తద్విరేఫః । తత్పుత్రోయం *
౧౩ * * * * మంత్రిమల్లశ్చకాస్తి సస్థాప
౧౪ * * * * సద్ధర్మమూర్తియ్యర్గేస్మి
౧౫ * * * * * * వహాత్యస్మిన్మంత్రిమ *
౧౬ * * * * * * మ్మర్యః । ధీమతాం మం
౧౭ * * * * నాంశిరాంసివినమంత్యహో॥
౧౮ * * * వచానుత్తంమంత్రిమల్లస్యనిశ్చిత *
౧౯ * * * * పి పద్మానాం ప్రబోధంకురుతేయో

మూడవవైపు

౧ * * * * * * *
౨ దిగాగేమోరపతిప్యోర్వధిమ్మర్తః ॥
నైఋ
౩ త్యాందిశిగొరెండిమట్టిడిఃకుంటసంజ్ఞక
౪ పశ్చిమేకడపట్టయిలిగబండావధి *
౫ కహోః॥వాయవ్యంపల్లఅలాంకేతిప్యోవ
౬ దుస్తదుదవః । దిశోత్యుత్తరస్యమేశాన
౭ ంరెగడుం * వధిమ్మర్తః॥ త్రిధావిభ
౮ జ్యతత్క్షేత్రం ద్వావంశౌ విశ్వకా
ప్పితౌ
౯ * లయేన తృతీయ్యాంశః కల్పితః
౧౦ స్వస్వభుక్తయేః । తత్రేదమంశద్వయ
౧౧ భూమ్యావనతః సంగీతముఖ్య
౧౨ ఃశ్చరణద్వయంస్థలం। పాదత్రయోపే
౧౩ తనివర్తనత్రయ ంలాస్య(త్ప)థా
౧౪ యద్దశవారయాజతాం ॥ ఏకైకో
౧౫ భజతి మృదంగవాదకోద్వో త్రీం
నన్వ *
౧౬ స్వవర్మలరంధ్రపూరకశ్చ । ప్రత్యే
కంచర(ణ).
౧౭ యుగంతు కాహాళా యాద్ధాతాకా
౧౮ జలజకరండవాదకౌచ ॥ సాద్ధ్వా
నివర్తన
౧౯ * ష్టకమవంతం గోపభుక్తంయేశంశ

నాలుగవవైపు

౧ నేతునృపాణాం (కాలేకాలే) పాలనీయో
౨ భవద్భిః । సర్వానేతా న్భవినః పార్థివేంద్రా న్భూ

౩ యో భూ యో యాచతే రామచం
౪ ద్ర॥ స్వదత్తాం పరదత్తాంవా యోహరేత వసుంధ
౫ రాం। షష్టిర్వర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయ
౬ తే క్రిమిః। స్వదత్తాద్ద్విగుణంపుణ్యం పూర్వదా
౭ త్తానుపాలనం। పూర్వదత్తాపహారేణ స్వదత్తం
౮ నిఃఫలంభవేత్॥ శ్రీ ప్రసన్నవిశ్వేశ్వర
౯ వాక్యార్థము॥ విశ్వేశ్వరసముద్రమూను (వెలి)
౧౦ పొలమూను మూండుపాడ్లునేసి అం
౧౧ దులోను ఒకపాలుగలంత మల్లయకు ఊత్త్వర
౧౨ రెండుపాడ్లు ఎలుకుర్కి ప్రసన్నవిశ్వేశ్వరదే
౧౩ వరకు సమర్పించినందుల విని యో
౧౪ గము భోగమువారు పదినెనిమండ్రకు ఎని
౧౫ మిది మఱుతురూను అడ్డగాడికిని చలివంది
౧౬ రికిని అడ్డపండివేసి ఆరాధ్యులకొడ్కులిద్దఱకూ
౧౭ మఱురు ఉంనంతవట్టు అంగభోగానకు గుడి వ్రి
౧౮ త్తి గొరకె కుంటవ ౧౪ రెనుకుంటవ ౨ కేసమరెడ్డి కుంట ౨
౧౯ ఇంతవట్టు ధర్మానకు ఆయాయికాలమ
౨౦ ందు వర్తకులయినవారు సహాయులై దేవుని కా
౨౧ రుణ్యము వ * * * మంగళమహా శ్రీ శ్రీ

57

ఇనుగుర్తి శాసనము

ఉత్తరము

౧ ◎ పుణమ దమరమాలిష్కలనాలాప
౨ లాలీ మనుకరనివరం వై కుంజ్యమానాం *
౩ ద్మః। లవనుతవదతీష దాప్తయేదీప్త *
౪ షా। భుజగఫణామణిం వా పింజరః కుం

౫ జరాస్య॥ సంజీవనోషధిమి వాఖిల
౬ విష్టపానాం ఖద్యోతలేవ హృదియః సతతం
౭ భవానీం॥ క్షేమంకరోతు భవతా మయమిందు
౮ మౌలి బాలన్వలాతిలకవిభ్రమ భర్తృనేత్రః॥
౯ స్త్రియం పుష్ణాతు వో విష్ణు * * * ద్రాగసంగి
౧౦ నః॥ * * * * * * * వా
౧౧ ర్ణవాః * * * * నామాస్పదం వా
౧౨ * * రిదితి * * * తామన్వయాయ * *
౧౩ కాస్తి। యత * * * * * తితాభూమిపా * *
* * *
౧౪ తేస్మరతిన * * * * మను యాదవానాం।
౧౫ తస్మిన్నుర్వీ * * * * నః ఖ్యాతో
౧౬ చేతక్షోణిపాలో బభూవ యస్యాకల్యా
౧౭ నత్రిషాభూత భూపా ముంఛ్ఛంవర్యో విక్రమ
౧౮ (స్వకాయవకః)॥ తత స్తతోజాయత భాను
౧౯ తేజా దజప్రతాపో భువిదుర్జభూపః। య
౨౦ స్యత్ర్పతాపాపహతా (స్న) * * భూపా దివాదీ
౨౧ పనిభాబభూవుః। తస్మా దస్మిన్నజని

పడమర

౧ సుజనై కాశ్రయః శ్రీనివాసో బుద్ధక్షోణీ
౨ పతి రతిమనాం సచ్ఛవ్యాగ్నిత్యకీర్తిః।
౩ యస్యా రాజ్యం గుణగణమయీా కీర్తయం
౪ తో మహాంత స్త్యాగంభోగపివదిత మధి
౫ ద్వేర మాజోవద న్తి॥ తతోముప్పాంబాయా మ
౬ ధిగతజనీ రుద్రనృపతి ర్జయత్యేక *
౭ దస్మిప్ర * * వన్నృపాణాం గుణగణః। ధనీ
౮ ధీరో వీరః సువిరువిత కర్తావ సుభగః
౯ ద్రమిా దతుస్త్యాగీ మితమధురవా గార్ద్ర

౧౦ హృదయః । సూరో్పాృవా న్నిజగురుజనా
౧౧ దేతి ధీశింసమగ్రం త్యాగీసన్న ప్యయతి
౧౨ సతతం లుబ్ధభావం గుణేషు । సత్యం వాజ్మి
౧౩ * * పిధవనం నానృతం వ * మిాషేలోకోత్కృ
౧౪ ష్టై ర్గుణనిధిరయం (భాతి) రుద్రాభిధానః
౧౫ * * * * * *
౧౬ లవిజృంభణాని తావత్యసిద్ధా న్యవదా
౧౭ న్యవా * యావన్న జాతో భువిరుద్ర దేవః ॥
౧౮ నేవసానగరీభాతి నసాసంస న్న సాక
౧౯ ధా । యత్ర సంతుష్ట * రాద్రాం రుద్ర దేవోన
౨౦ వర్తతే । సప్రాప్తుం స ప్తసంతానా నుపయేమే
౨౧ యధావిధిః ॥ మేలాహ్వాయమహాదేవీం * త

ద క్షి ణ ము

౧ కీర్తిరుతసుతాం । యస్యాః కాకతిరాజ
౨ వంశతిలకః పోలిప్రజేశాత్మజః శ్రీమద్రు
౩ ద్రనృపానుజ స్సహిమహాదేవో నృపాలః పితా ।
౪ మాతా బయ్యమనామధేయవనితా దేవీభువో
౫ భూమణం । భ్రాతేకోదరసంభవో గణపతిర్భూభపా
౬ లచూడామణిః ॥ ఏకేకావయవధి నేమవర్ణ
౭ నేస్యాః కః స క్తః కవిరావివాదచారుమూర్తిః
౮ యత్రాం * భృసనమితా త్రుదంగం రంగే త తేదస్రి
౯ మితతరా సా * నావాం॥ * త్వాకారం నిజక
౧౦ రతలే బిభ్రతీ చారుపద్మం పాదన్యాసా న్నిధివ
౧౧ * మధః కుర్వతీ పద్మమేవ । సాక్షాల్లక్ష్మీ రివద
౧౨ ర * * * త్వా మ్మాత్మరూపం నృణాం భూయోప్యమత
౧౩ తాసాం కివ తంకరోతి॥ ప్రసూయతనయాన్ని
౧౪ * * పినిధాయ దేవభద్రం తడాగవనసంతతి
౧౫ * ప్రతిష్ఠాప్య చ * * * హానిహాస

౧౬ * తిచనిర్మాప్య యాం విసాలమమలం యసోల
౧౭ * సప్తసంతానజం సోయం తయాసాక మనేక
౧౮ యూపా న్నిర్మాయ ధర్మా నిహ రుద్రదేవః। సుధాసమృద్ధ్యా
౧౯ * క రమ్యహర్మ్యా విప్రాన్సమప్రీణయ దగ్రహారైః॥ సా
౨౦ కే * హ్యార్కేందుసంఖ్యే క్షయ సరది ముదా ఫాల్గునేమా
౨౧ సి సోయం నామ్నామాతుః పితుత్రిషుధరభవనే ష్వా

తూర్పు

౧ * నఖాద్వయేన। కృత్వా సంభోః ప్రతిష్టాసదవః
౨ పినాకే భూషణైః చింతపల్లిగ్రామం ప్రాదాదద
౩ విరతరమువితాం గాదిభోగప్రదానం॥ మద్వంశ
౪ పరవం సేవా యేనృపాః పాపవర్జితాః। తేపా
౫ లయంతి మదర్థం తేభ్యో ర్ధోయమంజలిః॥
౬ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యో హరేత వసుంధరాం। షష్టిం
౭ వర్ష సహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

చాళుక్యశాసనములు

చాళుక్య శాసనములు

1

గంగాపుర శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తప్రసస్తి
౨ సహితం శ్రీమచ్చాళు
౩ క్యప్రతాపచక్రవర్తి
౪ జగదేకమల్లవర్షద ౧౮·
౫ నెయ విభవసంవత్సరద
౬ భాద్రపదబహుళ ౩ ఆ
౭ దివారదందు నగరేశ్వరదేవర
౮ గె పథాత్మ * * వాగర * శ్రీగి
౯ రిపండితర్గ్గె రాజ * * * *
౧౦ * * తిరువి * * యపత్ర *
౧౧ * సవసెట్టియు * * * *
౧౨ రుకూడి * * * లరదర
౧౩ సర్వ్వనితికబంతరి ధారాపూ
౧౪ ర్వ్వకమాడి కొట్ట ధ
౧౫ ర్మ్మ స్వదత్తం పరదత్తం వా
౧౬ యో హరేత వసుంధరాం
౧౭ షష్టివర్షసహస్రాణి
౧౮ విష్టాయాం జాయతే
౧౯ క్రిమిః॥

2

గంగాపుర శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీమత్ప్రతాపచక్రవర్తి జగదేకమల్లవర్ష
౨ ద ౮ దుర్మ్మతిసంవత్సరద మార్గశిరబహుళఅమా
౩ వాస్య ఆదివారదద్య కోడూరునవపురదస్థానపతి సందేవ
౪ సందియమ్మకుడె బనమరికం యదలాగిలా * తు
౫ కూడి తమప్రీతియొళగె హాలకుండెయ హెఱగెయు మ
౬ త్తకు గట్టియుం మత్తరు త్రాంధలంతు మూఱుమత్తరు వయ్యా
౭ * * * * సాగరనాయకనర్య్యలు * * * సలమ
౮ * * * య్యాం తన్నద్రితీత్యయందగడిద సాగరి * * * రిగ
౯ * * * * ముద్రస్థాపితయాగి కొ * * * * * * పడి
౧౦ * * * * యుం. బెంకణాదిత్యసోమిశెట్టియుం* లదంకరద

౧౧ కీ త్తిఁనారాయణసెట్టియు గొనిసెట్టియుం హెమ్మాఁడి బూ
౧౨ (దపూ౯)యుళబాదిసెట్టియుం కొట్ట*సెట్టియు త్రై)లోక్యమల్ల
౧౩ సెట్టియుం * * * * * * * *
౧౪ * * * * * *
౧౫ విసెట్టియుం (అ) శప్రజెనామ్మరయ కుమతమా * * *
౧౬ సెట్టియుం బొనగియదాసిసెట్టియుం త్రిభువనమల్ల (బే)
౧౭ తినాయకునుం పాణనాయకునుం ఒళపతిమ్మనాయక
౧౮ రుం మూవత్తారుం బిడినసెట్టికఅరుం సమస్తప్రజ
౧౯ యుం కూడి సాగరేశ్వరదేవర్గఁ సోమేశ్వరదేవర్గఁం అప్పొరద
౨౦ * వాన * న్నదె ౧౦౦౦ యిరహెరగిగ హ ౮౧ దుగ్గి ధారా
౨౧ పూర్వ్వఁకంమాడి * * * కొట్టిదంతిధిం స్వదత్తాం పరద
౨౨ త్తాం వా యోహరేత వసుంధరాం షష్టివర్షఁసహస్రా
౨౩ ణి విష్టాయాం జాయతె క్రిమిః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతి
౨౪ వంశజా వా పాపాదపేత మనసో భువి భూమిపాలాః యే
౨౫ పాలయంతి మమధర్మ్మఁమిమం సమస్తం తేషాం మయా విర
౨౬ చితోంజలి రేషమూర్ధ్నిః॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

3

కొలనుపాక శాసనము

తూర్పు

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్ర
౨ య శ్రీపృథ్వీవల్లభ మ
౩ హారాజాధిరాజ ప
౪ రమేశ్వర పరమభట్ట
౫ రక సత్యాశ్రయకు
౬ లతిలక చాళుక్యాభర
౭ ణం శ్రీమజ్జగదేకమ
౮ ల్లదేవరవిజయరా
౯ జ్యముత్తరోత్తరాభివృద్ధి
౧౦ ప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రా
౧౧ ర్కఁతారంబరం సలుత్తమి
౧౨ రెతత్పాద * * * * *
౧౩ సమస్తరాజ్యభరనిరూపి
౧౪ త మహామాత్యపదవీవి
౧౫ రాజమాన మానోన్నత ప్ర
౧౬ భుమంత్రోత్సాహశక్తి

౧౭ యసంపన్నరప్ప శ్రీ
౧౮ మనెవెగ్గడే * * *
౧౯ * * * *
౨౦ * * * *

పడమర

౧ ◎ స్వస్తి సమస్తభువ
౨ నాశ్రయ శ్రీ
౩ పృధ్వీవల్లభ మహా
౪ రాజాతిరాజపర
౫ మేశ్వర పరమభట్ట
౬ రక సత్యాశ్రయ
౭ కుళతిళక చాళు
౮ క్యాభరణంశ్రీమ
౯ త్రిభువనమల్లదే
౧౦ వర విజయరాజ్య
౧౧ ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి
౧౨ ప్రవర్ధమాన మాచంద్రా
౧౩ ర్కతారంబరం కల్యాణ
౧౪ దనోలె విడిసి సుఖ
౧౫ సం కదావినోదదిం రాజ్యం
౧౬ గెయ్యుత్తమిరె తత్పాద
౧౭ పద్మోపజీవి * * *

దక్షిణము తెలియుటలేదు.

ఉత్తరము

౧ శ్రీజగదేకమ
౨ ల్లదేవరు

(మిగిలినభాగము తెలియుటలేదు)

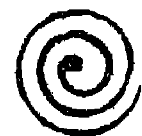
4

కొలనుపాక శాసనము

౧ (స్వస్తి) సమస్తభువనాశ్ర
౨ య శ్రీపృధ్వీవల్లభ మ
౩ హారాజాధిరాజప
౪ రమేశ్వర పరమభట్టార
౫ కం సత్యాశ్రయకు
౬ ళతిళకం చాళుక్యాభర
౭ ణ శ్రీమజ్జగదేక (మ)
౮ ల్లదేవరవిజయరా
౯ జ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి
౧౦ ప్రవర్ధమాన మాచంద్రా
౧౧ (ర్కతా)రంబరం సలుత్తమి
౧౨ రె తత్పాదపద్మోపజీవి
౧౩ సమస్తరాజ్యభరణ కుల
౧౪ మహామాత్యపదవీవి
౧౫ రాజమాన మానోన్నత ప్ర
౧౬ భుమంత్రోత్సాహసక్తిత్ర
౧౭ యసంపన్నరప్ప శ్రీ
౧౮ మన్మపెగ్గడె * * *
౧౯ * * * *
౨౦ * * * *

5

గంగాపుర శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్ర
౨ య శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారా
౩ జాధిరాజ పరమేశ్వర పరమ
౪ భట్టరక సత్యాశ్రయకుళతి
౫ ళకం చాళుక్యాభరణ శ్రీమతు
౬ ప్రతాపచక్రవర్తి జగదేకమల్ల
౭ దేవరవిజయరాజ్య ముత్తరోత్త
౮ రాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రా
౯ ర్కతారంబరం కల్యాణపురనె
౧౦ లె విడినొళుసుఖసంకథావినో
౧౧ దదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె
౧౨ శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమప్రతా
౧౩ ప * రామజగదేకమల్లర
౧౪ * * * తనయకు * * ధాతు
౧౫ సంవత్సరద శ్రావణశుద్ధపౌర్ణ
౧౬ మి శుక్రవారదందు సోమగ్రహ
౧౭ ణసంక్రమణవెతిపాతని
౧౮ మిత్తదందు శ్రీమత్త్రైలోక్యమ
౧౯ ల్లశ్రీకేసవదేవరపురదా
౨౦ గయు మళిగెయ కొట్ట
౨౧ * * * బొరుగెవియు
౨౨ ఖరాగి యల్లియుదం *
౨౩ * * * *
౨౪ * * * *
౨౫ రగె నుదయుగొనద్య
౨౬ రెహాపురద బూవిసి
౨౭ * వ * నిదిరరు వితి
౨౮ నెయదాఖసెట్టి సెమినసాగి
౨౯ డిసియుదనూ చేరు * *
౩౦ పళేశ్వరదేవర బిట్టదు మన
౩౧ * * * * తయమ
౩౨ తెయులు ఔళిపొలవు * గ
౩౩ దిసకొణియ తినర్మనె
౩౪ హాగ భట్టియు ఒణ్ణింగెవాగ
౩౫ నెరలు మొండెయ బందరు
౩౬ సమస్తంకూడి యళలు విన
౩౭ రం * నట్టిరింతగర్ణమాలె * నా
౩౮ ల్వరుసెట్టికఱర సమస్త
౩౯ సమయంగళసన్నితానగ
౪౦ లు కూడి కొట్టియ సాసన
౪౧ మయ్యార్ణదలు నడుసువదగ్గ
౪౨ బ్రాహ్మణర * * తరమగణగ
౪౩ రాజపణ్డితగ్గణ కొట్ట విప్రత్తి దా
౪౪ తడియులు సాయిర బ్రాహ్మణరం సాయిర
కవిలె
౪౫ బిట్టపాతకరం ఈ వ్రిత్తిగా
౪౬ దవరిగె సాయిర బ్రాహ్మ
౪౭ ణర సాయిర కవిలె
౪౮ యుమ కొళపాప

6

అలంపుర శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీ ప్రిధ్వీ
౨ వల్లభ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వ
౩ ర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయ
౪ కుళతిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీ
౫ మత్త్రైలోక్యమల్ల దేవర వి
౬ జయరాజ్యముత్తరోత్తరాభివ్రి
౭ ద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క
౮ తారంబరం సలుత్తమిరె కల్యాణ
౯ దనెల విడినోళ్ సుఖసంకదావి
౧౦ నోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె శ
౧౧ కవర్ష ౯౩ నెయ సాధారణ(సంవత్స)
౧౨ రదఆషాఢసుద్ధ బృహస్పతివా
౧౩ ర దన్దు * త్రిరాహసునిమిత్త
౧౪ వివస్వదె దానపయ్యాగళెహ
౧౫ బ్బదిన మళాద్యపచనకంపన్ని
౧౬ తర ధారా * * కడిపరమే
౧౭ శ్వర (దత్తి)యాగెత * దనగ్గదివ్యదా
౧౮ నకగళెగె పాడియముదల సత
౧౯ * * * * పడ్డవబిట్ట తియకె
౨౦ * * * ద్యవత్తిద్యబ్రహ్మపురి
౨౧ * * * జన మానెయూర బట్టి
౨౨ * * * దలు కొట్టకరియనెలం
౨౩ మత్తిప్పత్తు అన్తగుర్వనమస్య
౨౪ కరియనెలం మత్తరు ౪ దేవ
౨౫ రవరిసూత్రది బడగవెళవ
౨౬ * య కూడలె తంకతోడమ
౨౭ దత్తధర్మ్మవం కాపాడిసి
౨౮ దవగ్గె వారణాసియదొళు కు
౨౯ రుక్షేత్రదొళు ససిరకవిలయ (మం)
౩౦ చ * పిళం పారదనెకొట్ట(పాప)
౩౧ ఈధర్మ్మమాడిసవగ్గె వారణాసి
౩౨ యొళు కురుక్షేత్రదొళం * స
౩౩ సిరకవిల్లయుమం సాయిరచతువే
౩౪ దపారగరప్ప బ్రాహ్మణరుమం నడి
౩౫ దపావం * * ॥ బహుభిర్వసుధాద
౩౬ త్తం రాజభిస్సగరాదిభిః యస్య యస్య
౩౭ యదాభూమి తస్య తస్య తదాఫళం॥
౩౮ స్వదత్తం పరదత్తం వా యోహరేత వసు
౩౯ న్ధరా షష్టిర్వర్షసహస్రాణి విష్ఠా
౪౦ యాం జాయతే క్రిమిః॥

7

డాకూరు శాసనము

౧ ◎ శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ
౨ నమస్తుంగశిరశ్చుంబి చంద్రచామరచారవే

౩ త్రైలోక్యనగరారంభ మూలస్తంభాయ స
౪ ంభవే ◎ స్వస్తి శ్రీ సకవర్ష ౧౦౧౩ నెయ శ్రీ
౫ మచ్చాళుక్యనూమ్మ౯డి త్రైలోక్యమల్లపదేవర ౩
౬ నెయ అంగిరసంవత్సరద భాద్రపదసుద్ధ
౭ ౩ సోమవారదిండ్ద శ్రీమనుమహోమం
౮ డలేశ్వరం సోపెమ్మ౯డిగళు డాకూర శ్రీ
౯ బజ్జేశ్వరదేవర్గ౯ ఉత్తరాయణసంక్రాంత్తిని
౧౦ మిత్తదందు ఆవియె ప్రభు తంన్నెదుర
౧౧ సనుం మాత్తరడరసనుం సమస్తగ్రామ
౧౨ దళుం కూడి శ్రీమయళలేశ్వరదేవగం పూ
౧౩ జాగంధధూపదీపనైవేద్యక్కుం కొటకూ
౧౪ టప్రాసాదక్కుం చైత్రపుత్రారోహణక్కుం అప్ప
౧౫ కబ్బెయకెఱయకెళగె నిరుపొదియుం నదెకా
౧౬ త్తి౯కవైశాఖదిం ధారాపూర్వ్వ౯కమాడి కొట్ట
౧౭ గద్దెమత్తరు ౨ బడగదొలదలు కరిదుమత్తరు * క
౧౮ * * దణహొలదలు కట్టంగాలువెబడగలు గొ
౧౯ ధ్యకదలుకరం ౬ మత్తరు ౧ దేవరమూలె హం
౨౦ దొండమత్త ౧ * * కెరియ * లహాదినెందుకం
౨౧ ఱమనెయ నివశిణదందు రొళగణగాణ
౨౨ * * * * * లలగియు దరలిహారదరు
౨౩ * * * * *
౨౪ మఱుతు దేవమాన్యవు ధర్మ౯విచారదల్లి
౨౫ ముద్రాపణమాడి న్తిధర్మ౯వం ప్రతిపాదిసు
౨౬ వరు ధర్మ౯ * * * యంమాడిదవరు వా
౨౭ రణాసియల్లి బ్రాహ్మణరుమం కవిలెయుం
౨౮ మడిద పాతకవె కుతః ◎ ◎ స్వదత్తం పరదత్తం
౨౯ వా యోహరేతు వసుంధరి సష్టివ౯ష౯సహస్రా
౩౦ ణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ ◎ సాసనవి

౩౧ దెరు దెల్లియసాసన వార్త * రెసలిసువనాసీ
౩౨ సాసనవనెంబ పాతకనాసళం కొరవకెగళ
౩౩ గళ నిళిగుంర్గిం: సుభమంగళం మహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

8

నంబులకుంటశాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీమత్త్రైలోక్యమల్ల దేవర దివ్యశ్రీ
౨ పాదపద్మోపజీవిదళప్ప మహా
౩ ప్రధానం మనెవెగ్గడ దండనాయ
౪ కం సహవాసిగళి గదిష్ఠాయకం కస్తీ
౫ రవిషయముఖమండనం స్వామివం
౬ చకశిరక్షమండనం నామాదిసమస్త
౭ ప్రసస్తిసహితం శ్రీమన్మహాప్రధాన
౮ నుడిదం తొగండసహవాసి భీమ
నాయ్య
౯ న మద్యున నావణయ్యన మాతిసిడ
౧౦ కెఱెసినప్రతిష్ఠెయాభీమేస్వరదేవరిగె
౧౧ సెట్టియకెఱెయ సోదరెబాదయ ము
౧౨ ద్దడవంకణ ముదుదినుంకొట్ట ఎడవాల
౧౩ * హిన పొలదకంగృదియ హాక్యది
౧౪ కరంబ మత్తరు ౧౦ కబిలంగె
మత్తరు ౬
౧౫ నేమిసెట్టి అళదిక్కిడబెద్దెడకళ గణక
౧౬ తరులిం రుద్రమయ్య పావలుకట్టెకర
౧౭ భీ మత్తరు ౧౨ గణ్డూమత్తరు ౧౪౦
౧౮ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాసబ్దమ
౧౯ హామండలేస్వరం మధ్యదేశాధీశ్వరం
౨౦ అయ్యణవంసాన్వయ రో శ్రీసీలక
౨౧ ణ్ణదేవరసంగె మహాదేవియరలు
౨౨ గె ప్రట్టిసళెపద్మలదేవి కలికాలకు
౨౩ లరత్నప్రదీప కుమారాంకుస న
౨౪ య్యనసింగ కాంచీపురత్రిపురమ
౨౫ హేశ్వరం సంకరసచోడమహారా
౨౬ జగే పద్మలదేవిగం పుద్దిద ళాగో
౨౭ త్రపవిత్రసౌభాగ్యనిధాదీవవర్తి
౨౮ తకీర్తి దిగన్తరప్రవర్తితకీర్తి
౨౯ రూపలావణ్యవిలాసవిభ్రమోద్భా
౩౦ సిని పాత్రివిద్యాధరి భీమేస్వరదే
౩౧ వపాదపంకజభ్రమరీ మల్లహ
౩౨ ణిదేవి మాడిసిద దేవాలయ॥
౩౩ ధర్మ కీర్తిసిద్ధవరు మహా
౩౪ పాతకరు॥ ౦

9

అలంపురము శాసనము

౧ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౨ స్వస్తి శ్రీహితంపుర పధితమహోదయ
౩ సకళభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మే
౪ శ్వరదేవరు సమస్తభువనాశ్రయ
౫ శ్రీ ప్రిథ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజ పరమ
౬ భట్టారక పరమమాహేశ్వర సత్యాశ్రయకుళ
౭ తిళక చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రైలోక్య
౮ మల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరా
౯ భివ్రిద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్కతారంబ
౧౦ రం సలుత్తమిరె॥ తత్పాదపద్మోపజీవి స్వస్తి
౧౧ చరణసరోరుహావిహతవిళోచనత్రి
౧౨ ళోచన ప్రముఖా ఖిళప్రిథ్వీశ్వర కారితకా
౧౩ వేరీతీర కరికాలకులరత్నప్రదీప కుమారా
౧౪ ంకుసం కాంచ్చీపురత్రిపురమహేశ్వరం శ్రీ
౧౫ మన్మహామణ్డలేశ్వర నిరుగనీచోళమహా
౧౬ రాజబ్బ స్వస్తి తత్పాదపద్మోపజీవి॥ సమస్తరా
౧౭ జ్యభరనిరూపిత మహామాత్యపదవీవిరా
౧౮ జమాన మహోన్నత ప్రభుమంత్రోత్సాహ
౧౯ శ్రద్ధాశ్రయసంపన్న ర * శ్రీమత్సా * * *

(ఆవలిభాగము నేలలో పూడియున్నది)

10

అలంపుర శాసనము

౧ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౨ స్వస్తి హితం పురవత్ప్రతీత మ
౩ హోదయ సకళభువనైకనాథ

౪ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరు దేవరు సమస్తభువనా
౫ శ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహారాజా
౬ ధిరాజరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యా
౭ శ్రయకుళతిళక చాళుక్యా
౮ భరణ శ్రీమత్త్రైలోక్య మల్లదేవర వి
౯ జయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవ
౧౦ ర్ధమాన మాచంద్రార్క తారాంబరం కల్యా
౧౧ ణద నెలు విడినోల్సుసుఖసంకథావినో
౧౨ దదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె స్వస్తి శ్రీమన్మహా
౧౩ మండ్డలేశ్వర బిద్దనచోడ మహా
౧౪ రాజర యాజెమన్నాఋమం దుష్టనిగ్రహ
౧౫ శిష్టప్రతిపాళ నడిదాళుత్తమిరె ఆ *
౧౬ * య్యర్ణనూఱర । సోదెరె కొసనయ (పగ్గడె)

11

అలంపుర శాసనము

౧ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౨ స్వస్తి హితపురవర ప్రతీతమహోదయ
౩ సకలభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరు
౪ సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహా
౫ రాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్ర
౬ యకుళతిళకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్తు
౭ భువనైకమల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృ
౮ ద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్క తారంబరం సలుత్తమి
౯ రె తత్పాదపద్మోపజీవి సమస్తరాజ్యభారనిరూ
౧౦ పిత మహామాత్యపదవీ విరాజమానమానోన్న
౧౧ త ప్రభుమంత్రోత్సాహశక్తిత్రయసంపన్న బంధుజన

౧౨ సుహృదోత్పన్నం ద్విజకులాంబరవిరాజితనిసాకర వత్స
౧౩ కులకమలనదివాకర దిసావళయపూరితో జ్వలకీ త్తి
౧౪ విధాన నియోగనిధానం ఉభయదోషియ * రజనర
౧౫ కుళజళధర ప్రభంజన నామాది సమ స్తప్రశ స్తిస
౧౬ హితం శ్రీమద్వడ్డెరావుళదణ్డనాయకం నారగో
౧౭ మయ్యంగళు సకవరిశ ౯౮ నెయ నళసంవత్సరద మా
౧౮ ఖసు ౨ ఆదివారదందు శ్రీపర్వతద పశ్చిమ
౧౯ ద్వారాధిష్టితమప్ప శ్రీమదళంపూర శ్రీ బ్ర
౨౦ హ్మేశ్వరదేవ రంగభోగకుం ఖణ్డస్ఫటి *
౨౧ * * ధారకం సుదాకమ్మ రాజ్యోపభోగకం సు
౨౨ ఖోపచారపూజగె పరమేశ్వరద త్తియాగి
౨౩ నాలుంనొడ వడ్డరావుళమనటియ మదయ
౨౪ సర్వాధిపతి బ్రహ్మరాసిభట్టారకర కాలంక
౨౫ ఱి ధారాపూర్వకమాడి కొట్ట సాసన మమం
౨౬ * న్తిదానె । ఆడకంక ఈవ ౧ బళకొడిగెగె వ ౧ కు
౨౭ దురెగరు ॥ కప్పుర బీసి ౧ కెహ శ్రీఖణ్డ బీసి ౧
౨౮ గొవి ౧౦ హులియతొగలు ఉడిగెగె వ ౧౪ పట్టనూత్ర బెడి
౨౯ సిగెగె వి ౧౦ సంకటపిటిగె వి ౧౦ వత్తియమళయ వి ౧
౩౦ * * గొడిగెగె వి౪ తమ్మిరదడకు వి ౨౪ కణికాలబెల్ల ౩
౩౧ గెవి ౧౪ * * * పటిగ వి ౧౪ దటిసినదపరిదె వి ౪ మహా
౩౨ * * టిర వి౪ సాసవియపటిగె వి ౨౪ * * * * *

12

అ లం పు ర శా స న ము

౧ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
౨ స్వ స్తి హితపురవరప్ర తీతమహోదయ సక
౩ ళభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరు సమ స్త
౪ భువనా శ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరా

చాళుక్య శాసనములు

౫ జపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకు
౬ ళతిళకం చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్రిభువన
౭ మల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివ్రి
౮ ద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క తారంబరం సలుత్త
౯ మిరె * * * * * * * * *
౧౦ * * * * * * * * * *
౧౧ * స్వర కారితకావేరీతీర కవికాలకులవర్త్త
౧౨ * * * * * * * * * *
౧౩ * * * * * * * * * *
౧౪ * * * * చోళమహారాజరు చాళుక్యవి
౧౫ క్రమవర్ష ౧ నెయ ధాతుసంవత్సరద * * *
౧౬ * * * * * రద సూర్య్యగ్రహణ నిమి
౧౭ త్తదిం బ్రహ్మేశ్వరస్థానపతివరప్ప శ్రీ
౧౮ * * * * రదేవరగె భోగక్కం
౧౯ * * * * * * ళభోగి
౨౦ క్కం * * * * * * *
౨౧ * * * * * * * *
౨౨ * * * * * సర్వ్వమాన్యమాగయు
౨౩ మహాస్థానపతిదళప్ప * * * *
౨౪ హారాసి పణ్డితర క్కైల * * * *
౨౫ * * మాడి కొట్ట ధర్మ్మమ * * *
౨౬ * * * * ప్రయాగయోళ్ కురుక్షేత్రదోళ్
౨౭ వారణాసియోళ్ హత్తుసాసిర కవిలయు
౨౮ * * * * బ్రాహ్మణరుమ నళిదపాప॥
౨౯ * * స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహరేత వసుం
౩౦ ధరా షష్టివర్షసహస్రాణి విష్టాయాం
౩౧ జాయతే క్రిమిః॥

13

లేములవాడ శాసనము

పడమర

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీ ప్రిధ్వీవల్లభ మహారా
౩ జాదిరాజపరమేశ్వర పర
౪ మభట్టారక సత్యాశ్రయ
౫ కుళతిళక చాళుక్యా
౬ భరణ శ్రీమత్రిభువనమ
౭ ల్లదేవరవిజయరాజ్య ము
౮ త్తరోత్తరాభివ్రిద్ధిప్రవర్ధమా
౯ న మాచంద్ర తారాంబరః సలుత్త
౧౦ మిరే శ్రీమతు కుమారః సోమేశ్వ
౧౧ రదేవరు శ్రీసుతుజల్లోవారన *
౧౨ గ్గొభిన్నపా రెద్దు చాళుక్య
౧౩ విక్రమగాల (ద౨నె) యవ్య
౧౪ యసంవత్సర వైశాఖ సు
౧౫ ద్ద సోమవారదందు శ్రీమద్య
౧౬ * * స్వీరద దేవరగె సుపద్యక
౧౭ * * * * * *
౧౮ రాసముపేకు! దొడమ
౧౯ య తాపేశ్వయమూడి దా *
౨౦ వారణఃయలు కొట్టి ద
౨౧ వ్రిత్తిః యుప్పకోటివిద్యాంసరుం
౨౨ మనికొండపాడుం * * *
౨౩ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహ
౨౪ రేతి వసుంధరాం షష్టి
౨౫ వ్వర్షసహస్రాణి వి
౨౬ ష్టాయాం జాయతే క్రి
౨౭ మిః

ఉత్తరము

౧ స్వస్తి శ్రీలేంబాలవాడ
౨ సమావాసో సమస్తప్రశస్తో
౩ పేత సమధిగత పంచమహా
౪ శబ్దాద్యలంకారాద్యలంక్రితః శ్రీము
౫ హామండలేశ్వరం పో
౬ (ళ) వాకకుళతిళకః శ్రీసుజ్జ
౭ గద్దేవర సరుణు కచ్చళ ౧౦౩౧
౮ యయ సర్వధారిసంవత్స
౯ రద వైశాఖసుద్ధచతుర్ద
౧౦ సి ఆదివారదందు హారీ
౧౧ శ్వరదేవరగె నివేద్యగ్గం తపోదని
౧౨ ఆహారదాన *. సింపుపరి
౧౩ శ్రీ ఈశ్వరపండితర కాలఃకప్ప
౧౪ ఇండిండికుంటయుం ధారాపూ
౧౫ ర్వకం మాడి కొట్టిరి ధర్మ్మ మానం
౧౬ రాదేయలు ఈధర్మ్మము నుపేక్షిం
౧౭ * బునాదారియలు సాసిరక్త
౧౮ * * * * కొండపొంతక
౧౯ మక్కు॥

దక్షిణము

౨౩ పంక్తులు తెలియుటలేదు.

14

అలంపురశాసనము

౧ ⓢ స్వస్తి హితపురప్రతీతమహోదయ సకళభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మేశ్వ
౨ రదేవరు * * * * * బ్రహ్మపురిగెరియ ప్రహ్లాద ప్రతిష్ఠెయ (స)
౩ మాధవదేవరు సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారా
౪ జాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టరక సత్యాశ్రయకుళతిళక చాళుక్యాభ
౫ రణ శ్రీమ త్త్రిభువనమల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృ
౬ ద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె జయంతిపురద నెలె వి
౭ డినొళ్ సుఖసంకథావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి
౮ గళప్ప మహా (స్థానా)తిపతి ధరణీంద్రరాశిపణ్డితర రాజ్యదందు
౯ శ్రీమద * * * * * * * * చాళుక్యవిక్రమవర్ష (౨) ౩ నెయ వ్య
౧౦ యసంవత్సర పుష్య బ ౧౩ సోమవారదం దుత్తరాయణసంక్రాన్తి
౧౧ నిమిత్తది అంగభోగరంగభోగక్క ఖండస్ఫుటిత * * * * *
౧౨ క్కం పంచోపచారపూజగె పరమేశ్వరదత్తియాగి ఆ * వూ
౧౩ ర అశేషమహాజనంగళు శ్రీవత్సగోత్రదవర కయ్యాలుకొరుకొట్ట మ
౧౪ త్త ౭ సోమెయపుళియ సాసియర పిట్టమభట్టర ఆత్రేయగోత్ర * * * *
౧౫ రు హిరియకెళదదారియమూడలు కట్టమత్తరు ౩ నళిమయునసళద వి
౧౬ గాపతిరాజనకొట్ట మత్తరు త్రళారబమ్మెయనాయకనమగ పచకయ
౧౭ ను మహాజనంగళకయ్యాలు కొడుకొట్టమత్తరు ౨ హాలబావియ తెంకణాదిస
౧౮ య (స) ళిమత్తరు ౩ చూపతెలచూరవనబడగలు మత్తరు ౧ * * * * *
౧౯ మరాజను డొంకబెవినిం తెంకలుకొట్టమత్తరు ౯ * *
౨౦ మనుకొట్టస్థళద మ ౧ దపదువల మహాజన * * * * * *
౨౧ వామదేవభట్టరుకొట్ట మత్తరు ౧ భాస్కరుకొట్టమత్తరు ౯
౨౨ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేత వసుంధరా షష్టిర్వ్వరుశసహస్రా
౨౩ ణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

15

గంగాపుర శాసనము

౧ స్వస్తి హితపురవరప్రతీతమహాశోదయ సకళభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరు సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ

౨ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదే

3 వర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె చాళుక్యవిక్రమకాలద 3 నెయ (ప్ల)

౪ వంగసంవత్సర దధికాషాఢసుద్ధ యాదిత్యవారదందు శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవర మహా స్థానాధిపతి సోదెరసిభట్టరకర చాతుజాతక

౫ (కో)డూరబ్రహ్మపురియ నెగళద హారలులె మెరన్నగమయద సన్నిధాన దలు పర్గదె మల్లమయ్యన మగనెడెయ

౬ (రె) దత్తం ధర్మద ఈభీమయ్యనమగ పొళలయ్యగె మల్లకరచావుణ్డకరగె విళిద్దకొణ్డ సత్తువకొళ్దం దవరసగర దక్షేమి *

౭ దతిద గూమ్డువెల్లనుం మతిమయ్యగమగళు * బొబ్బళితావ్వ వితెగంజతగం * * పొఱగాగి బదరవర నాకకుణ్డెయ మా

౮ * * * * పురదొళు ప్రయాగదొళ్ కురుక్షేత్రదొళ్ వారణాసియొళుం కవిలె యుమ్ బ్రాహ్మణరుం కొళద పాపక్కు

౯ * * * నీయనొళయ * * * * * * * * * న్ననోళ న్తం।శాదిసువ పొళగగె * * డిళిదవమ * రు

౧౦ * * * * * * * * పతెపడివణనంబిన్యనసన్నిధియొళ్దయశాసనమం * * * *

౧౧ * * * * * మదన్తాగి గెవ శ్రీమప్పనత్గ్గాంరెదోష॥

16

గంగాపుర శాసనము

౧ ◎ నమస్తుంగశిరశ్చుంబి చంద్ర చామ

౨ ర చారవే త్రైలోక్యనగరారం

3 భ మూలస్తంభాయ శంభవే

౪ స్వస్తి శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమవర్ష

౫ ద మూఱనెయ ప్రజాపతి

౬ సంవచ్ఛరద ఆశ్వ్యజబా ౧౧ మంగళ
౭ వారదం పలెరద దేవరపుర *
౮ తినొలన మల్లహాంమాడి నెది
౯ జగదేకమల్లనెయసన్ది బవఱు
౧౦ మనెట్టిద సర్వసెట్టి, నాదమసెట్టి
౧౧ సమస్తసెట్టికాఱరుం ఆళ
౧౨ కసమయంగళు సరాజ * * కొరగె
౧౩ హార్గ్గయ సన్నిధానద లాజవరస
౧౪ దానెగరసలె చరస్తరంనుమామ
౧౫ * *సాసనమయ్యోదమెం తెందడెమి
౧౬ డరనతిగుడిం గహాతింగెఱళి సూ
౧౭ ఆగుడిన హిరంగె హాసంజదది
౧౮ విగహాసాడిందు ఈనిదతుమార్కడిసి
౧౯ ద పాపాచరణం సెయలు కవిలెరు
౨౦ కొడను మహాపాతకనక్కు స్వదత్తంప
౨౧ రదత్తం వా యో హరేతు వసుంధరీ
షష్టిం వర్
౨౨ షర్సహస్రాణిం విష్టాయాం జాయతే
౨౩ క్రిమిః॥

17

నగునూరు శాసనము

౧ స్వస్తి శమస్తప్రశస్తిసహితం
౨ శ్రీమనుమహామణ్డలేస్వరం
౩ దొమ్మెరాజు శ్రీమచ్చా
౪ ళుక్యవిక్రమగాద
౫ ఉత్తమవిస్య నాళ్కనేయ్ద
౬ ప్రమాదిసంవత్సరద వై.
౭ సకబహుళ చదివెలు
౮ పుయమగు నుక్రవర
౯ మునాడు। మేడెరజు జ
౧౦ గదేవడుం ఎనభళి
౧౧ వేలుతో పొడిచి గెలి
౧౨ చె

18

అల్లాదుర్గ శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారాజా
౩ ధిరాజపరమేశ్వర పరమ
౪ భట్టారక సత్యాశ్రయకుళతి
౫ ళకం చాళుక్యాభరణం శ్రీ
౬ మత్రిభువనమల్లదేవర
౭ విజయరాజ్య ముత్తరో
౮ త్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన
౯ మాచన్ద్రార్కతారం స
౧౦ లుత్తమిరె తత్పాద

౧౧ పద్మోపజీవం స
౧౨ మధిగతపంచమహాశబ్ద మ
౧౩ హామణ్డలేశ్వర ప్రతాప
౧౪ మాహేశ్వర వైరినారా
౧౫ యణం నీతిపారాయ
౧౬ ణం * * * దయాసీలం
౧౭ * వలకోమలం చాళుక్య
౧౮ వా * రాజ్యాతి * * ధీశ
౧౯ నివారసిద్ధిత్రయన *
౨౦ హామణ్డళ * ర * * ఆ
౨౧ హవమల్ల పెమ్మాడి
౨౨ * చాళుక్యవిక్రమ
౨౩ కాలద ౮ నెయ రక్తాక్షిసంవ
౨౪ త్సరద ఆశ్వీయుజ శు ౮ బు
౨౫ ధవారముదంద్దు కిత్తిదిళా
౨౬ సి వొన్తిళి నాలయళతి
౨౭ పయర సము * యకో
౨౮ వాతడాగకె భ * * *
౨౯ ·జయకెఱెయ హిఱగె
౩౦ కమళ దేవల దానిగ
౩౧ రకాల్గట్టె ధారాపూర్వ్వ
౩౨ కమాడి కొట్ట గట్టిమత్తె౯౹౹

19

లేములవాడ శాసనము

౧ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ నమస్తుంగ శిరశ్చుంబి చంద్రచామరచా
౨ రవే త్రైలోక్యనగరా
౩ రంభ మూల స్తంభాయ శంభవే॥
౪ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వర
౫ పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకులతిలక చాళుక్యాభరణ
౬ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభి
౭ వృద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క తారం సలుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి॥
౮ వృత్తం॥ యే * దఃకమఠో మహాకురరవః ప్రో * * * *
౯ యత్పత్త్రాణి జవో యదీయసుమనశ్చాభాస్పదం తారకాః యశ్చావల్ల
౧౦ నమజ్జనీ స్థభవనం బ్రహ్మాణ్డకోమాతోవయం రాజాదిత్యనరేంద్రకీర్త్తిలతికా లోక
౧౧ త్రయవ్యాపిని॥ * * . * * హీరాతియంమండలః
౧౨ * రాజ్యం * * * * సత్యమం నుడివిదగోవ్యదం * *
౧౩ సియలాదదే నాలగెఱె హత్తిలదం * * * *
౧౪ రొప్పిసంగత్యగళయ * * * స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశ

౧౫ బ్బ మహామణ్డలేశ్వరం విరోధిమణ్డలికషూదనమహేశ రతోద్దండ మణ్డ
౧౬ * * * * ఖాణ్డవదావానలుంణ్డనం సుకవిబకనితుకర * రిత
౧౭ సహాకారమనం నిజదేవియ * * * సిలతాస * * * నర్త్తనవినోద లావకం * * *
౧౮ * దపదవహానేక రాజేన్ద్రి * ళ * * * సమయు దివసకర దివాకరకరతాకారం
౧౯ పఱుబకదంబినిమాఱననప్ప * గడప్పదఱనం విజయరాదదిం య
౨౦ జయసహరణం గణ్డరోరణం చీఱకదేకసూతకార పెర్మ్మాడియ
౨౧ * కాఱకం విహారప్రాజ * * * న్న వితతవితరణ వినోద * దెయనత
౨౨ * * * సరిమణ్డలికధిక్కార ప్రచణ్డారిమణ్డలికమణ్డ దిక్కృతాన్తదియ *
౨౩ యాసహానన నామాది సమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహా
౨౪ మణ్డళేస్వర రాజాదిత్యరసర కోసరదసంవల్లభెయ భాగము మవబ్బెయ
౨౫ * * సాసిరమం దుష్టనిగ్రహ విశిష్టప్రతిపాళనదిం పరిపాళిసుత్తుం
౨౬ రాజపానిలం బళవాడె * * * సుఖసంకథావినోదదిం రాజ్యం
౨౭ గెయ్యుత్తమిరె శ్రీరాజాదిత్యేశ్వరదేవరం ప్రతిష్టిసియ్యు మహూత్తుంగదే
౨౮ వాయతనమం మాడిసిరు రాజధానికల్యాణపురదలి విడినోళ్
౨౯ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర్గ్గె బింనపిగెద్దు కారుణ్యదింద యాగెయ్యు పరమే
౩౦ శ్వరదత్తియాగి పడెదు శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమకాళద ౧ నె
౩౧ యరుధిరోద్గారిసంవత్సరదుత్తరాయణసంక్రాన్తి నిమి
౩౨ త్తమాగె దేవరంగభోగక్కం మగకడిగుల ఖణ్డ * దతజణ్డద్వార
౩౩ క్కె విలుకొన్తు * * * అలళియ కుళుమదువొమతి పాదనరని
౩౪ మత్థిగ ళాహారదా * * విద్యుత్తిగ దేవక్షాణిసువదా * యరంబవి
౩౫ తక్కంవేణ్మిసాలె * * * ళెయ సకమపల్లియుమం లెంబుళవ
౩౬ దెయ తళవతి * * * రాజాదిత్యసముద్రదపిఱగె నితోణ్డురడ్డి
౩౭ బళవాన సేతువంకట్టి ఈస్థానక్కె భుజంగవళికాళామ * * * *
౩౮ తదాన నెనడెయసుభవ్రతవృతనప్పవం పొకనప్పదరు సునగరపండ
౩౯ మఠస్థానముంసూరు * * * నవ మోర్త్తిపాఱమదిజకళవ రీథ
౪౦ ర్మ్మంప్రతిపాళిసిదవర్గ్గె వారణాసియొళ్ * * * దారగర్గ్గె కొడి
౪౧ * కవిలెయుం కొట్టిదళవ ఈధర్మ్మమ నళిదవర్గ్గె నిబర * బ్ర
౪౨ హ్మణరుమం సతకవిలయు మనళిద పాపవక్కుం॥

౪౩ వత్॥ సామాన్యోయం ధర్మ్మసేతు నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయోభవద్భిః
౪౪ సర్వ్వా నేతా న్భావినః పార్త్థివేంద్రా న్భూయో భూయో యాచతే ర
చంద్రః॥
౪౫ శ్లోక॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యో హరేత వసుంధరా షష్టివర్ష
౪౬ సహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ బహుభి వ్వసు
౪౭ ధాదత్తా రాజభి స్సగరాదిభిః। యస్యయస్య
౪౮ యధాభూమి స్తస్యతస్య తధాఫలం॥ * * శ్రీమ న్మహా
౪౯ మణ్డళేశ్వరం రాజాదిత్యరసర స్వహస్తాదిత * * మంగళమ
౫౦ హా శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

20

అలంపుర శాసనము

౧ శ్రీ స్వస్తి హితపురవరప్రతీతమహోదయ సక
౨ ళభువనైకనాధ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరు
౩ మహాస్థానాధిపతిగళప్ప సోమేశ్వరరాజ
౪ భట్టరకురుం సర్వరాశిపాడయ్యలదు *
౫ శ్రీమచ్చాళుక్యసకవర్ష ౧౧ నెయ * * సంవత్సర
౬ ఫాల్గుణశుద్ధపంచమి వడ్డవారదల్లి సి
౭ * గినాగిసెట్టియు తమ్మోర్ద నెయ సాసనమం పుదెయ
౮ * కరియనెలం యత్తానాఙ్టం కదొళమ
౯ త * * మనుజచంద్రార్క్కతారంబరం సలుత్తమిరె
౧౦ * * * వారణాసియోళ్ దొరనుం రాగళ్దిపడిద్దమి
౧౧ * నన * * * ధూపం మాడువె సిబడను వా
౧౨ * * * * * * *
౧౩ * * * * * * *

21

కొలనుపాక శాసనము

ఉత్తరము

౧ స్వస్తి సమస్తభు
౨ వనాశ్రయ
౩ శ్రీపృథ్వీవల్ల
౪ భ మహారాజా
౫ ధిరాజపరమే
౬ శ్వర పరమభ
౭ ట్టారక సత్యా
౮ శ్రయకుళతి
౯ ళక చాళుక్యా
౧౦ భరణశ్రీమ
౧౧ త్రిభువనమల్ల
౧౨ దేవర విజయ
౧౩ రాజ్య ముత్తరో
౧౪ త్తరాభివృద్ధి
౧౫ ప్రవర్ధమా
౧౬ న మాచంద్రా
౧౭ ర్క తారంబరం

పడమర

౧ సమధిగత పంచమ
౨ హాశబ్దమహామ
౩ ణ్డళేశ్వరం పరమ
౪ హేశ్వర కోడూప్పు
౫ రవరేశ్వర (దసవమ్మా)
౬ మహా * * * *
౭ ళిక కాస్యపగోత్ర
౮ కలికాలాన్వయ
౯ నామాది సమ
౧౦ స్త ప్రసస్తిసహి
౧౧ తం శ్రీమన్మహా
౧౨ మణ్డలేశ్వరం కన్దూ
౧౩ ర * * తొన్డలలా
౧౪ * క * * రాజ
౧౫ * * * * *
౧౬ * * * * *
౧౭ * * * శ్రీమ
౧౮ చ్చాళుక్యవిక్రమ
౧౯ వర్ష ౧౩ నెయ విభ
౨౦ వసంవత్సర దుత్తరా
౨౧ యణసంక్రాన్తి
౨౨ వ్యతీపాతనిమిత్తం.

(తూర్పు, దక్షిణము, తెలియుటలేదు)

22

గంగాపుర శాసనము

౧ ఓం స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీప్రిథ్వీవల్లభ
౨ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టా
౩ రకం సత్యాశ్రయకులతిలకం చాళుక్యాభర
౪ ణం శ్రీమత్రిభువనమల్ల దేవర విజయరాజ్య
౫ ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్కతా
౬ రం సలుత్తమిరె కళ్యాణపురద నెల విడినోళు
౭ సుకసంకథావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తిరె తద
౮ నుజ్ఞాత రనేకతర్కశాస్త్రపారావారగరుం శ్రీమత్రిభువ
౯ నమల్ల దేవరారాధ్యరుమప్పు శ్రీమత్సకలప్రవ
౧౦ శభట్టారకరు శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమవర్షద ౧౬ నె
౧౧ య ప్రజోత్పత్తిసంవత్సరద పుష్య శు ౧౩ బృహస్ప
౧౨ దవార ముత్తరాయణసంక్రాంతివేదినిమిత్తం చ
౧౩ క్రవర్తిగె శయేర్ధమాగి దైవజ్ఞ రాదిత్యభట్టో
౧౪ పాధ్యాయగ్గ విట్టణబిట్ట ధర్మ్మం త్రైలోక్య
౧౫ మల్లశ్రీకేశవపురద జ్యోతివృత్తియం జ్యో
౧౬ తిశ్శాస్త్రపరీక్షాపూర్వకం దేవరిగె పాద
౧౭ పూజయం కొన్డు ధారాపూర్వకమాగె చం
౧౮ ద్రార్కతారాంబరంతాగి కొట్టర దే
౧౯ వరకొట్టార రలిగద్దేమత్తరు ౧॥

23

కొలనుపాక శాసనము

౧ శ్రీమచ్చాళుక్యవి
౨ క్రమవర్షద ౨౨
౩ నెయ ఈశ్వరసంవ
౪ త్సర (సువూపిష్ట)
౫ ప * బృహస్పతివా
౬ రదంద ఉత్తరాయ
౭ ణసంక్రాన్తి పట్టని
౮ ఖత శ్రీరాజధాని

౯ కొట్టిపాక శ్రీశ్వ
౧౦ యుంభుసోమేశ్వర
౧౧ దేవర అంగభోగక్కం
౧౨ రంగభోగక్కం కొడద
౧౩ గాఱుబళియ పా
౧౪ కృసాదయసెట్టి
౧౫ న మ * తభో
౧౬ గాభ్యంతర కొట్టియా
౧౭ గి ధారాపూర్వక
౧౮ మాడికొట్టరు ◎ ◎ ॥
౧౯ శ్రీసోమేశ్వరదేవరు
౨౦ దొడ్డికాగె గోఖన్న
౨౧ సోమరసరె ది * * * *

24

గంగాపుర శాసనము

౧ శ్రీ నమస్తుంగ శిరశ్చుంబి చన్ద్రి
౨ చామరచారవే త్రిలోక్యనగ
౩ రారంభ మూల స్తంభాయశంభవే॥
౪ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీ
౫ పృథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరాజ
౬ పరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యా
౭ శ్రయకులతిళకం చాళుక్యాభర
౮ ణం శ్రీమత్త్రిభువన్నమల్లదేవర
౯ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి
౧౦ ప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్కతా
రంబ
౧౧ రం సలుత్తమిరె చాళుక్యవిక్రమవ
౧౨ ర్ష ౨౩నెయ ఈశ్వరసంవత్సరద జ్యేష్ఠ
౧౩ సుద్ధ ౧౩ ఆదివా(ర)·దందు సూర్య్య
౧౪ త్తలగ్న త్రిళోక్యమల్ల కేసవపుర
౧౫ ద హాశ్విమదిసాదాగ * శ్రీ
౧౬ భీమేశ్వరదేవరగె మహాప్రధా
౧౭ నర వెమ్మ మహేశ్వర దండనాయక
౧౮ ర౨ నెయ హేమళంబిసంవత్సర పౌ
౧౯ ష్యసుద్ధపూర్ణమ సోమవార సోమ
౨౦ గ్రహణసంక్రాన్తినిమిత్యద * *
౨౧ సమస్తముద్రద్యరాఱయ కాళంగళవ
౨౨ * * * త్యనివేద్యక * * * రంగ *
౨౩ * * * * * సట్టియ కాలుగట్టి
(౬ పంక్తులు తెలియుటలేదు.)
౩౦ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతవ
౩౧ సుంధరా షష్టివర్ష సహస్రాణి విష్టా
౩౨ యాం జాయతే క్రిమిః॥

25

అలంపుర శాసనము

౧ (౧) స్వస్తి హితపురవరప్రతీతమహోదయ సకళభువనైక
౨ నాథ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరు సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవ
౩ ల్లభమహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యా
౪ శ్రయకుళతిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీత్రిభువన
౫ మల్లదేవరవిజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవ
౬ ర్ధమాన మాచంద్రార్కౢ తారంబరం సలుత్తమిరె (కల్యా)
౭ ణదనెలె విడినోలు సుఖసంకథావినోదదిం రాజ్యంగె
౮ య్యె స్వస్తి శ్రీపామడాచార్య్యపాదారాళ * * లుగజ
౯ పతి నరపతిరాజత్రయాధిపతి * * క * * *
౧౦ వర్తెయ విశాళవక్షస్థళనివాసిని యరప్ప * * *
౧౧ * క్షితి శ్రీమన్మహారాణి మన్నాదేవియరు శ్రీమచ్చాళు
౧౨ క్యవిక్రమవర్షద ౨౬ నెయ ఖరసంవత్సరద పుష్య
౧౩ సుద్ధతదిగె మంగళవార ముత్తరాయణసంక్రాన్తియ
౧౪ * శ్రీపరవర్తద పశ్చిమద్వారదిద్ద తమ్మస్వామ్మేమ * * *
౧౫ గ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరభోగక్కెం ఖ * * * * * * *

(మూడు పంక్తులు తెలియుటలేదు)

26

అలంపుర శాసనము

౧ స్వస్తి హితంపురవరప్రతీతమహో
౨ దయం సకళభువనైకనాథ శ్రీ
౩ బ్రహ్మేశ్వరదేవరు సమస్తభువ
౪ నాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహా
౫ రాజాధిరాజపరమేశ్వరం పరమభ
౬ ట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళకం చా
౭ ళుక్యాభరణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్ల
౮ దేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభి
౯ వృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్క
తారంబ
౧౦ రం సలుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి స
౧౧ మధిగతపంచమహాసబ్ద మహామణ్డ

౧౨ (లే)శ్వరం కల్కు డెపురవ రేస్వర న నేక
సమర
౧౩ సంఘట్టణోపలబ్ధవిజయలక్ష్మీసమా
౧౪ లింగిత విశాళ(వక్ష) స్థళం క్షత్రియప
౧౫ విత్ర భువనత్రినేత్ర రిపుమణ్డలిక
కుమా
౧౬ రగళగణ్డగ త్తరి పాళుగజకేసరి
వీరాంగనా
౧౭ వాస ** రంక* శ్రీమత్త్రిభువనమల్ల
౧౮ దేవనంక కాఅమణ్డలికబెంట కాఅ*ప్ప
౧౯ మహాసి * * * దేవపదారవిన్ద స
౨౦ * రణం * * * భరణ శ్రీమన్మహామ
౨౧ ణ్డళేస్వరం మల్లమహారాజరుం
ఆయజమా
౨౨ న్నారుమ దుష్టనిగ్రహ శిష్టప్రతిపాళ
౨౩ కదిం రాజ్యంగేయుత్తమిరె చాళుక్య
విక్ర
౨౪ మకాళ (౨౬) నెయ కాళయుక్తిసం
వత్సరద
౨౫ * * బ 3 సోమవార దుత్తరా
యణ సం
౨౬ క్రాన్తినిమిత్యది శ్రీపర్వతపశ్చిమ
ద్వారాధి
౨౭ ష్టితమప్ప శ్రీమదళంపూర శ్రీబ్రహ్మే
౨౮ శ్వరదేవ రంగభోగ కఖణ్డస్వదిక * *
౨౯ * దారకసుధాకర్మ్మ దువభోగక్కు
(౦) పంచో
౩౦ పచారపూజెగం పరమేశ్వరద త్తిఆగి ఆ
౩౧ గనమవియ వల్లయమహాస్థానాధిపతి
౩౨ శ్రీమత్సోమేశ్వరరాసి భట్టారకర
కాలం
౩౩ కట్టి ధారాపూర్వకంమాడి కొట్టరి
ధర్మ్మమ
౩౪ రా నువద్రవమాన శ్రీపర్వతదోళ్
వార
౩౫ ణాసియోళం గురుక్షేత్రదోళ్ పత్తు
సాసిర
౩౬ కవిలెయు పత్తుసాసిరతపోధనరుమ ప
౩౭ త్తుసాసిర వేద పారకరుమనళిద బ్రహ్మాంతి
౩౮ య॥ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో
హరేతు వసుం
౩౯ ధరా షష్టిర్వర్ష సహస్రాణివిష్టా
యాం జా
౪౦ యతే క్రిమిః॥ సామాన్యోయం
ధర్మ్మసేతు నృ
౪౧ పాణాం కాళేకాళే పాళనీయో
భవద్భి స
౪౨ ర్వాన్ నేతాం భావిన పార్త్థివేం
ద్రా(న్) భూయో భూ
౪౩ యో యాచతే రామచంద్రః॥

27

గంగాపుర శాసనము

౧ శ్రీకాన్తాదయిత శ్రియస్తు భ
౨ వత శ్రీవిక్రమత్క్ష్మాపతి
౩ క్షీరోదామల గర్భ్భగేహ
౪ లసతే భోగీంద్ర తల్పే
౫ హరేః॥ జయత్యవిదితం వి
౬ ష్ణో ర్వ్వారాహం క్షోభితార్ణ్ణ
౭ వం దక్షిణోన్నత దంష్ట్రా
౮ గ్ర విశ్రాంతం భువనం వపుః॥
౯ స్వస్తి శ్రీమచ్చాళుక్యవి
౧౦ క్రమవర్షద ౨౮ నెయ ధ్రువ
౧౧ సంవత్సర పుశ్య బ ౮ గు
౧౨ రువారదందు ఉత్తరాయణ
౧౩ సంక్రమణనిమిత్తవాగి శ్రీమ
౧౪ లేశ్వర అంగభోగ రంగభోగ
౧౫ నివేద్యక్కం సమస్తసిద్ధికాఱరుం అ౨
౧౬ సమయసమూహంగళప
౧౭ రిచయ నానాదేసియుకూడి
౧౮ నెరదుబిట్ట ధర్మ్మవేనెందడె స
౧౯ కహఱగె కానాగజసియ ప
౨౦ ఱం ౧ అరవనకొడగ దాయకొడ
౨౧ ల ఒందుసేరెకుండలి ఒందుసేరె *
౨౨ యళిగెయలు క తెఱయహేఱు
౨౩ ఆద్ధదర హత్తినహెఱంగె హత్తద

28

పూడూరు శాసనము

(సూర్యుని విగ్రహము, జనదేవవిగ్రహము గోవిగ్రహము వరుసగాఁ గలవు)

౧ శ్రీమత్పరమగంభీర స్యాద్వాదా మునిలాంఛనం
౨ జేయా త్త్రైలోక్యనాథస్య శాసనం జినశాసనం॥
౩ నిత్యపూజాలయ స్సర్వ్వం శ్రీపల్లవజినాలయం ।
౪ నిత్యపూజాలయ స్సర్వ్వం శ్రీపల్లవజినాలయం । స్వస్తి స
౫ మస్తభువనాశ్రయ ప్రిథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరాజపరమే
౬ శ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళక చాళుక్యాభరణం
౭ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవరు కళ్యాణపురదనెలె విడినోళ సుఖసంకథా
౮ వినోదది రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి సమధిగతపంచమహా
౯ శబ్ద మహామండలేశ్వర నయోధ్యసింహాసన వరాహలాంఛనం

బుడుక్వావ్పర్వరవరేశ్వరం బయానేగ శ్లనళంపూర భుజంగరిపుపక్షియ
కారణం గోవిందరనసింహం పద్మావతీలబ్ధవరప్రసాదం యశస్సుధాధవళి
త దిగ్వరేయెనుం ఆహారభయభైషజ్యశాస్త్రదానవినోదనుం మృగమ
దామోద శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవపాదారాధక పంచబళసాధకం
నామాది సమస్త ప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహామణ్డలేశ్వరం పూండూ
రహల్లకరసర్ । స్వస్తి శ్రీచాళుక్యవిక్రమవర్షద
౨౯ నేయ ప్రభవసంవత్సర పౌష్యద అమావాసే ఆదిత్యవార
ద ఉత్తరాయణసంక్రాన్తినిమిత్తమాగె తమ్మగురుగళు కనకసేనా
భట్టారకకెమె వీరకాంక * ధారాపూర్వ్వకం హాడికిటియ * ట్టికల * *
దలు యూరింపనువలు బిట్ట విరెమత్తరు ౧౦౦ పూండూరపొలద
ల కెసమత్తరు ౫౦ భీమసముద్రదకెఱయ * ళెగ గట్టమత్తు ౮౧
* టిళడిపిఱగె మత్తర ౧ తోంట ౨ * * * అంగడినిడె పు ౧౨
అన్గయనివేశనంగి పొన్నలుతావుబెట్టె ౧ పూలవత్తం మాన ౧౧
పెఱ్గెగద మా ౧౬ * * సాజ్జం సాయగరి ౧౬౦ యిజె ౩౦౦ ఱఱుల
* * * ఇన్తిసీరుమం ద్రవిళసంఘాశ్రయమప్ప పల్లవా
జినాలయక కొట్టి । ఇన్తిధర్మ్మమం తప్పదె ప్రతిపాళియసువరు॥
స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహరేతి వసుంధరాం షష్టివ్వర్షసహస్రాణి
విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥ స్వస్తి శ్రీజగతీతళైకతిళ
కే శ్రీపుండ్ర న(ం) జ్ఞెపురే శ్రీమత్పల్లవరాజఖడ్గజలతో
దుర్గే యశస్సోదరే । చూతారామసుగన్ధశాలివనకే సంతిష్ఠ
తే సద్వ్యరుః। శ్రీమత్కాంచనసేనపణ్డితపతిః విఖ్యాతకీ
ర్త్తిః ప్రియః॥ శార్దూళవిక్రీడితం॥ ఇమజాత్యళంకారం॥

29

కొలనుపాకశాసనము

శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ
మహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమ
భట్టారక సత్యాశ్రయకులతిళక చాళుక్యాభరణ

౪ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర విజయరాజ్యము
౫ త్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క్క
౬ తారంబరం కల్యాణపురదనెలెవీడినోళె సుఖసం
౭ కథావినోదది రాజ్యంగేయుత్తమిరె తత్పాదోపజీ
౮ వి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహాసామన్తా
౯ ధిపతి మహాప్రచండదణ్డనాయకం విబుధవరదా
౧౦ యకం సుజనప్రసన్నం గోత్రపవిత్రం పరాంగనాపుత్రం తుర
౧౧ గరేవన్తం వైరికృతాంతం సాహసోత్తుంగ నయ్యనసిగం
౧౨ నామాదిసమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమహాప్ర
౧౩ ధాన బాణసబెగ్గడ దణ్డనాయకం అనన్తపాల
౧౪ య్యంగళు శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమవర్షద ౩౦
౧౫ నేయ సర్వ్వజిత్సంవత్సరద పుష్యశుద్ధ నవ
౧౬ మి బుధవార ఉత్తరాయణసంక్రాంతియందు
౧౭ రాజధాని కొల్లియపాకేయ శ్రీమజ్జగద్దేవనారాయణ
౧౮ దేవరి గాళహిళలు హానెరడ తెరడళియ సిరియపెంబ
౧౯ ఱితివట్టిపారికామయకావ ఆదితేయ
౨౦ మదేవర అంగభోగార్ద్ధం ధారాపూర్వకమాడి కొట్టరి ధ
౨౧ ర్మ్మ మనరొబ్బ్ర ప్రతిపాళిసువర వరధర్మ్మ
౨౨ స్వదత్తాం పరదత్తాంవా యో హరేతు వసుంధరా
౨౩ షష్టివ్వర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

30

అలంపుర శాసనము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరా
౩ జపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్ర
౪ యకులతిలక చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రి
౫ భువనమల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్త

౬ రాభివృద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్కతారం కల్యాణద నేల్
౭ (విడిసి) సుఖసంకదావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె
౮ తత్పాదపద్మోపజీవి సమధిగత పంచమహాశబ్ద మహా
౯ మణ్డలేశ్వర కోడూర్పురవరేశ్వర చలువానెగద్దం పతి
౧౦ హితరత్నాకర రిపుతిమిరదివాకర దియదుత్తరవృత్స
౧౧ * నసింగ దియూళనాగమణ నయ్య (న) గన్ధవారణ నామాది
౧౨ సమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహామణ్డళేశ్వరం మల్లరస
౧౩ చాళుక్యవిక్రమవర్షద ౩౯ నెయ సర్వ్వజిత్సంవత్సర దుత్తరాయ
౧౪ ణసంక్రాన్తినిమిత్తం శ్రీపర్వతపశ్చిమద్వారస్థిత మప్పళపూడి
౧౫ శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరగె ఖణ్డస్వదర జీర్ణోద్ధార సుదర
౧౬ అంగోపభోగక పంచోపచారపూజెగం పరమ * రేదతి *
౧౭ * * * ఆమాడి యయ్యార్యరు హిడదపళియ తుంగభ
౧౮ ద్రెయతటియ ర * * దొళిల * * * * బణ్నర్గకెఱ
౧౯ * * దొడుకొణ్డు * దోషసహిత మన్నయమం * * *
౨౦ * * మల్లియమహాస్థానాధిపతి శ్రీమద్వ్రతర
౨౧ ణేన్ద్రిరాశిపణ్డితరక్కైలె * త్రిధారాపూర్వకమాడి
౨౨ కొట్టరు ఈధర్మ్మ నడిదవర్గ్గె ప్రయాగెయాదం వారణ
౨౩ సియాదం కురుక్షేత్రదోళ్ శ్రీపర్వ్వదోళ్ హాత్తు
౨౪ సాసిర కవిలెయు బ్రాహ్మణరు తపోధనరు మ
౨౫ నడిద పాతకమ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి
౨౬ వసుంధరా షష్టివర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే
౨౭ క్రిమిః॥

31

అలంపుర శాసనము

౧ స్వస్తి హితపుర ప్రతీతమహోద
౨ య సకలభువనైకనాథ శ్రీబ్రహ్మే
౩ శ్వరదేవరు సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీ
౪ పృథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరాజపర
౫ మేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయ
౬ కుళతిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీమ

౭ త్రిభువనమల్ల దేవర విజయ
౮ రాజ్య ము త్తరో త్తరాభివృద్ధిప్రవ
౯ ర్ధమాన మాచంద్రార్క తారంసలు
౧౦ త్తమిరె ఆనతింతపరమకళ్యాణా
౧౧ భ్యుదయ సహస్రఫళభోగినాగి
౧౨ ద్వితీయలక్ష్మీసమాన కళహంసయ
౧౩ * అనవరతవిత్తవితరణ విశిష్ట
౧౪ * ప్రతి * * దిజన్డ * * ప్వర్ణ పతి
౧౫ * * * దక్షిణచాళుక్యరామరాజ్య
౧౬ మదియళుభళూచన లక్షణలక్షి
౧౭ తాగి * య సర్వదినతాంగరుదుమ
౧౮ ధురవచనరచ నా * * * * లతరక
౧౯ శ్యపగోత్రరత్నప్రదీప శ్రీమ
౨౦ త్రిభువనమల్ల దేవవిశాళవ
౨౧ క్షుస్థళనివాసినియర ప్పాభినవస
౨౨ రస్వతి త్రిభువనమల్లనిజమహాదే
౨౩ వియరు చాళుక్యవిక్రమవర్షద ౩౯
౨౪ నెయ సంవత్సర * * దుత్తరాయణ
౨౫ సంక్రాంతినిమిత్తం శ్రీపర్వ్వత
పశ్చిమ
౨౬ ద్వారాదిద్ధతమప్పళంఫురశ్రీబ్రహ్మే
౨౭ శ్వరదేవరగె భోగ కఖణ్డసడి

32

గంగాపుర శాసనము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహా
౨ రాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్ర
౩ యకుళతిళక చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రి
౪ భువనమల్ల దేవరవిజయరాజ్య ము త్తరో
౫ త్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్కతారం
౬ బరం సలుత్తమిరె కండుర సోమలదేవియ
౭ రెమ్మమత్తయ్యరం * భీమరసను గంగా
౮ దేవియుం మాడిదప్రతిష్ఠ గంగేశిరమదే
౯ వర ధర్మ్మమాగి సహాయిసులు దెంబదు కొట్టి
౧౦ పాకెయ ఉప్పయణదనోలె పదిసుళు
౧౧ బిన్దపరెయె తమ్మధర్మ్మమం కై
౧౨ కొండు చాళుక్యవిక్రమవర్ష ౪౧ నెయ
౧౩ దుమ్ముఖసంవత్సర * * శుద్ధ ౯ సొ(మ)
౧౪ వారదందు వమావర * పన్నెరదఅళగ

౧౫ ణ వడ్డి కోడూరు మహామణ్డల నెలెయలి ఈ
౧౬ కెఱెయును ఆ_స్తరిక * కల్పెయు మ
౧౭ * * ఫుట్టాఖారొళు వనజళెయలెరె కి
౧౮ సుకొడలు జాఱడలెయ్యుమం భీమసము
౧౯ ద్రద ౧౨ రొ_త్తతుగళెయ్యుమం తొండెయన
౨౦ కుండెయుమం ౧౪౦ గాణంగళు మని *
౨౧ వెల్లమం చక్రవర్తి పెమ్మాడిరాయ త్రిభు
౨౨ వనమల్లదేవరు సోమశిలయ ప్రతిష్ఠ
౨౩ ప్ప గంగేశ్వరధూపదీపనివేద్యవిద్య *
౨౪ దానక * కం త్రిభోగాభ్య_న్తరమాగి
౨౫ వాగీశ్వరపండితర్గ్గె నమశ్యవాగి బిట్ట

33

నెక్కొండ శాసనము

౧ స్వ_స్తి సమ_స్తభువనాశ్రయ శ్రీప్రిథ్వీ
౨ వల్లభ మహారాజాధిరాజపరమే
౩ శ్వర పరమభట్టారకం సత్యాశ్రయకు
౪ ళతిళకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్రి
౫ భువనమల్లదేవర విజయరాజ్య ము_త్త
౬ రో_త్తరాభివ్రిద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క తారంబ
౭ రం సలు_త్తమిరె శ్రీజయంతిపురద నెలె విడినోళ్
౮ సుఖసంకథావినోదది రాజ్యంగెయ్యు_త్తమిరె శ్రీస్వ_స్తి సమ
౯ ధిగతపంచమహాశబ్ద మహామండళేశ్వరం జయాంగనాధీ
౧౦ శ్వర నుపహసితమనసిజమూర్తి త్రిళోకిలాళితకీర్తి బేగీశ
౧౧ వంశవనదవదహన న_స్తుర్బ్బరలేళయపలిన చోడకుల * *
౧౨ లో_త్తం పరిదవే_త్తినదెల్లిరిపురాయరుశరపదతిగడం బాహాబళ
౧౩ దళితబంగాళసాయ్యర్ కీ_ర్త్తినర్త్తనాచాయ్యర్ క్రిపాసపత్రితలోళ * *
౧౪ కామినీకర్ణజపానిజసైన్యసేనాహారిం కృతకదనకదుత్థితబహుళ

౧౫ దహాణో త్తం * * * విబుధప్రకరేశం రిపుకులరవిరుద్రవిద్రావణ నగణ్య
౧౬ గుణపుణ్యముద్రాపనారాయణ రాజహృదయకుముదినీసుధా
౧౭ కరం పరిజనసంపత్కారం శ్రీమచ్ఛందలదేవీనయనసరసిజసూర్య్య
౧౮ ం ప్రతిహతశౌర్య్యః గురుజనపదపరాగరంజితఫాల తట
౧౯ దనాలోళి సమస్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కుమా
౨౦ రం త్రైలపదేవర పట్టమహాదేవి లక్ష్మీదేవియరు కుమార
౨౧ పెర్మ్మాడిదేవరు బీటిదేవను రాజధాని శ్రీశ్రీకోడూరనేలే విజ * * * *
౨౨ సుఖసంకథావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె స్వస్తి శ్రీ చాళుక్య
౨౩ విక్రమవర్షద ౪౬ నెయ ప్లవసంవత్సరద శ్రావణదమావాస్య ఆ
౨౪ దివారదందు నెక్కొండియ శ్రీరామేశ్వరదేవర్గ్గె అంగభోగరంగభోగ
౨౫ * గన్ధధూపదీపనివేద్య ఈదెగులదఖండ స్వదత్త ఈలియ బ్రాహ్మ
౨౬ ణర తపోధనర దేవర బ్రహ్మపురినాగి యణబట్టిన గ్రాసకపాద
౨౭ మూాద * * ఈ త్రిభోగాభ్యంతరసిద్ధియే నాచంద్రార్క్కస్థాయి యా
౨౮ గి సర్వ్వనమస్యవాగి కందూరసాసిరదనోఱుం బాదసమకట్టిన
౨౯ కందూర ౭౦ ఱబడియ బాడం బూదుపూరం దేవరపెదగణకెఱెగని
౩౦ రి దుదె ప్రమాణ నెక్కొండయ బళగణబనద హాడువణ రాజనాదోళ * *
౩౧ మన త్తిమం బిట్టరు॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యో హరేతి వసుంధరా షష్టి
౩౨ వర్ష సహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ బహుభి ర్వ్వసుధా
౩౩ దత్తా రాజభిస్సగరాదిభిః। యస్య యస్య యదా భూమి స్తస్య తస్య
౩౪ తదా ఫలం॥ సామాన్యోయం ధర్మ్మసేతుం న్రిపాణాం కాలే కాలే పాల
౩౫ నీయో భవద్భిః న్భావినః పార్థ్థివేన్ద్రాన్ భూయో భూయో యాచతే రామచంద్రః॥

34

బూదపూరు శాసనము

దక్షిణము

౧ ఓం స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృ
౨ థివివల్లభ మహారాజాధిరాజపరమే
౩ శ్వర పరమభట్టారకం సత్యాశ్రయకుల

౪ తిళకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రిభువ
౫ నమల్లదేవర విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభి
౬ వృద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రార్క్క తారంబరం
౭ సలుత్తమిరె శ్రీజయంతిపురదని ఆది
౮ దినోళ్ సుఖసంకథావినోదదిం రాజ్యం గెయ్యు
౯ త్తమిరె సమధిగతపంచమహాశబ్ద మ
౧౦ హామండలేస్వరం జయాంగనాధీస్వర ను
౧౧ పహాసితమనసిజనిజమూర్త్తి త్రిళోకీలాళి
౧౨ తకీర్త్తి వేంగీశవంశవనదవదహననం త్త
౧౩ ప్రోరమళేయసవన చోళకుళ కుము
౧౪ దినీమార్త్తాణ్డ మదవేస్తినదవ రిపురా
౧౫ యకువర పణ్డతిగణ్డ బాహుబళదళితబంగా
౧౬ ళశౌర్య్యకీర్త్తినర్త్తనాచార్య్య క్రిపాస
౧౭ నపత్రితమాళవకామినీకర్ణ్ణోజాపాని
౧౮ జాస్యవ్యసన్నాహ కింకిళకపునవర్త్తి బహు
౧౯ దేవహాళాత్రవిళళితశబ్ద ప్రరపతి పు
౨౦ రవరబిరుద విద్రావణ మగత్యాగుణ కుపు
౨౧ ణ్యముద్రావణ రాయరాయణప్రీాదర

ఉత్తరము

౧ * * * యణప్రీదయ కుముద సు
౨ ధాకరపరిజనసంపత్కర శ్రీమచ్ఛన్దల
౩ దేవీనయనసరసిజసూర్య్య నప్ర
౪ త్తిహారనార్య్యం గురుజనపదపరాగ
౫ రాజిత చాళుక్యకటకరక్షపాళ నామా
౬ ది సమస్తప్రసస్తిసహితం శ్రీమ
౭ న్మహామండలేశ్వరం కుమారం తైలప
౮ దేవరపట్టమహాదేవి లక్ష్మా దేవియ
౯ రుం కుమారం పెర్మ్మాడిదేవనుం
బాఈ

౧౦ వనుం శ్రీకోడూరుపురదనేలే వి
౧౧ డినోళ్ సుఖసంకథావినోదదింరాజ్యం
౧౨ గెయ్యుత్తమిరె శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్ర
౧౩ మవర్ష్ద ౪౬ నేయ ప్లవసంవత్స
౧౪ రద శ్రావణదమావాస్యఆదివార
౧౫ దం పునేకొంటయ శ్రీరామేశ్వరదేవ
౧౬ గ్గ అంగభోగరంగభోగ ఈగన్ధధూ
౧౭ పదీపనివేద్యకే దగులదఖండస్ఫు
౧౮ ఓతకల్లియ తపోధనేర గ్రాసక
౧౯ పాదమూళ పరిగ్రహఈ త్రిభోగా

౨౦ భ్యంతరసిద్ధియం మాచంద్రార్క్కర ఆ
౨౧ యయాగి సర్వ్వేర నమశ్వ్వాగి కందూ
౨౨ ర సాసిరదనూఱుం బాడదసమక
౨౩ ట్టినకందూర ౧౧బడియ
౨౪ పూరం కొట్టరు దేవర
౨౫ పురి నారదేవబావ్వర రు

35

గూడూరు శాసనము

మొదటివైపు

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీప్రిథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరా
౩ జ పరమేశ్వ్వరం పరమభట్టారకం
౪ సత్యాశ్ర(య)కుళతిళకం చాళుక్యా
౫ భరణం శ్రీమత్రిభువనమల్ల దేవర
౬ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ద్ధమా
౭ న మాచంద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె జయన్తి
౮ పురదనేలే విడినోళు సుఖసంకథావి
౯ నోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరే॥ తదాత్మజ॥
౧౦ శ్రీ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహా
౧౧ మణ్డళేశ్వరం (పరమ) మహేశ్వరం విజయలక్ష్మీనివా
౧౨ సం రక్షుదక్షుదక్షిణదోర్ద్దణ్డం ద్వాదశమణ్డ
౧౩ ళికమార్త్తణ్డం ప్రతాపాక్రాంతనవఖండభూమణ్డళం
౧౪ రాజలీలాచమత్కృతాఖండళం కోదండచతుర్భుర
౧౫ జ శృంగారమకరధ్వజం త్రిభువనరంగప్రావర్తితం
౧౬ కీర్త్తినర్త్తకీనర్త్తనసూత్రధారం శరణాగతవజ్ర
౧౭ ప్రాకార మూఱురాయకలికువరబిరుదహ్మ
౧౮ దయాకరపం త్యాగజగరు పనర్థిజనచిన్తితార్థచిం
౧౯ తామణి సుభటమండళికమకుటచూడా
౨౦ మణి కుంతళరాజ్యాభ్యుదయకారణం సర్వ్వ
౨౧ దిగధిధారణం శ్రీమచ్చాళుక్యగంగపెర్మ్మాడి

౨౨ కుమారం సోమేశ్వరదేవ॥ వృత్తం॥ మొళవెత్తెత్తి
౨౩ ద తాళబాళజన * * * యోదమిత్రాంగనా
౨౪ కుళజాక్షీద్రవజాత దత్తరిపుసేనాచక్ర
౨౫ రక్తాం భువిం బళదత్తిం గళుపాహితాహితగళ
౨౬ త్రాళాంకమాతంగసం కుళదానేపపతే పరాక్రమప
౨౭ న సోమేశ్వరోక్షీశను॥ ప్రకటాటోపద చోడగణ్డ
౨౮ దనుజాధీశం తర (ట్టో) దస్సనికవీరామరకోటి
౨౯ * * * * * * *
౩౦ * * * * * * *
౩౧ * * * * * సోమేశ్వరాబ్ధీశ్వరు

రెండవవైపు

౧ త్పాదపద్మోపజీవి సమధిగత
౨ (పంచ) మహాశబ్ద మహాసామన్తాధి
౩ పతి మహాప్రచండ దండనాయక॥వృ॥
౪ * డు వరువిశిష్టసైన్యప్రబల విపినదా
౫ వానలం వారయోషిద్వదనాంభో
జాతరాగో
౬ దయదినకర నార్తీయదానాంబుధారా
౭ ముదితా శాప్రోత్థ కేకివ్రజ నమళయ
౮ శోమా క్తికాళంకృతా శారదనిద్రా
శిష్టచిం
౯ తామణియన నెగడ్దం స్వామిదండాధి
నాథ॥
౧౦ అతుళభుజాబళం రిపుభయంకరకార
౧౧ ణ మూర్త్తదాన మాశ్రితజన తుష్టికా
౧౨ రణ మమేయవిశుద్ధచరిత్రసం
౧౩ పదక్షితినుతకారణం నిజమనోహ
౧౪ ర మన్మథమూర్త్తి కామినీవ్రత
హితకార
౧౫ ణం దలేనుతివ్పూర్డు ధారిణి సావిదే
౧౬ వను॥కందం॥ క్షీరుమహీభృత్ప్రకరాధా
౧౭ రతెయిం దతసత్పదింద నుపమి
౧౮ తాకారదినె ని * వారిధివారియె
౧౯ తరవారి సావిదండాధిపన॥ స్వస్తి
౨౦ శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమశకవర్ష దర౪౭నె
౨౧ యు క్రోధిసంవత్సరద పుష్యబహు
౨౨ ళ౧ బుధవారదందు శ్రీమన్మహా
౨౩ మండలేశ్వరం చాళుక్యగంగ
పెమ్మార్డి కు
౨౪ మారం సోమేశ్వరదేవరు॥ మహాప్ర
౨౫ ధానంమన పెర్గ్గడె కోట్టిపాకెయెచ్చాసి
౨౬ రదదండనాయకం సాహిపయ్యంగళబిన
౨౭ పది నుత్తరాయణసంక్రాన్తినిమిత్తం
౨౮ గుముడూర మల్లేశ్వరదేవర గుడి
౨౯ గరంగభోగ సెడె సర్వ్వబాధాపరి
౩౦ సర్వ్వనమశ్యవాగి వెల్పుగొండ వీఱ
౩౧ బడియ బమ్మరిగయ ధారాపూ

౩౨ ర్వ్వకంమాడిదరు॥ స్వదత్తంపరదత్తం
౩౩ వా రాజభిస్సగరాదిభిః యస్య యస్య
౩౪ యదా భూమి స్తస్య తస్య త
౩౫ దా ఫలం॥ శ్రీమచ్చాళుక్యనాధ *
౩౬ * * * జనాంగీకృత సత్కిరీటస్తో
౩౭ మవ్యాకీర్ణ్ణ నానామణికిరణసమా
౩౮ వేష్ట్యపాదారవిందం కామప్రధ్వంసి గంగా
౩౯ జలవిలసిత జూటస్థలం చంద్రచూ
౪౦ డారామం మల్లేశ్వరం నిమ్మభీమతవః
౪౧ లసం * * * * వృత్త శ్రీశ్రీ

36

కొలనుపాక శాసనము

తూర్పు

౧ * * * * *
౨ * * * * *
౩ * * * * *
౪ * దేవరకీర్త్తి స్తంభ॥ స్వస్తి శ్రీ
౫ మచ్చాళుక్యవిక్రమవర్షద
౬ ఐయ్వత్తెనెయ విశ్వవసుసంవత్సర
౭ * * వాతీర్థద ఉత్తరాయణసం
౮ క్రాంతినిమిత్త శ్రీమన్మహామణ్డళేశ్వ
౯ రం చాళుక్యపెర్మ్మాడి కు
౧౦ మారసోమేశ్వరదేవ ర్మ్మహా
౧౧ ప్రధానం మణవెర్గ్గడె కొట్టిపాకె
౧౨ య సాసిరదదణ్డనాయకం స్వామి
౧౩ కార్య్యగళవిన్నపదిం నిజరా
౧౪ జధాని కొట్టిపాకెయ చాళుక్య
౧౫ కుళతిళకమెనిసిదం * * * *
౧౬ కదంబికాదేవి గంగ * * * గూ
౧౭ గంగళిగె పొరలబళియ పొను
౧౮ పొఱుమెంబూరం సర్వ్వమాన్యం
౧౯ సర్వ్వబాధాపరిహారమాగె
౨౦ ధారాపూర్వ్వకంమాడి కొట్టరు॥
౨౧ దేవియపెర్గ్గడె యాదిక * రాజ
౨౨ ధర్మ్మ మనూర్జితమాగె నడసువరు
౨౩ బహుభిర్వ్వసుధాదత్తా రాజభిస్సగరా
౨౪ దిభి యర్స్య యస్య యదా భూమి స్తస్య
౨౫ తస్య తదా ఫలం॥ మద్వంశజాః పరమ
౨౬ హీపతివంశజావా పాపాదపేతమ
౨౭ నసో భువి భావిభూపాః యేహోపి
౨౮ యాంతిమమధర్మ్మ మిమం సమస్తం
౨౯ తేషాం మయా విరచితోం జలిరేవ
౩౦ మూర్ధ్నిః॥ ఇదనాచంద్రార్కం బర
౩౧ ముదితోదితమ్మార్గె * మంజర
౩౨ మనుఖాస్పద * * పావ (దినదిత)
౩౩ ద్యారత్నం నరకగతిగె * * * *
౩౪ * *॥ శ్రీమత్ ఈబసదిగె పూ
౩౫ ర్వదలు నడద దేవభోగ సామ్రా
౩౬ పొఱగాగి బిట్టరొరు॥ ◎ ◎ ◎
౩౭ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

దక్షిణము

౧ అప్రతిమప్రతాపనె నవ్యదక్షిణసో
౨ జదాన త్తపదినప్రకర సమస్త జగ
౩ తీతళవ త్రిణతక్షితి సోమదేవకుల
౪ దణ్డనాథ * * * నెగళ్దం జగదొళె
౫ జనానురాగక్షేమమహితసంపదయె
౬ లిష్టజనోక్తసదుక్తియబృన్దం ప్ర
౭ భుశక్తిఖ్యాతియెం నిజకుల
౮ గతుళైశ్వర్యణమం మంత్రశక్తి
ప్రవేయిం
౯ తద్రాజరాజ్యాభ్యుదయ పదవియ
౧౦ * కృతోత్సాహశక్తిప్రభావాశ్రయిత
ప్రో
౧౧ త్సాహబలనొడె వినిహ నెడందె సా
మాన
౧౨ ప్రభుమంత్రోత్సాహశక్తిత్రయన *
౧౩ * యాన్వితం స్వామిదణ్డాధినాథం
వీరనిధి
౧౪ యం తక్షేమమహిమాస్పదనొబర
౧౫ దం తిమిత్రసద్య*కవిరాజ * * వరర
౧౬ వియంతె సదాన్నభోగనంబురుహా
తనూ
౧౭ జనతె చతురానన నింద్రగేంద్రపతిను
౧౮ స్థిరతరణం నెబణ్ణి * * సాధిచమూ
౧౯ పతియం జగజ్జనం హరిహరజ
౨౦ నబుధపదాంబురుహాన మద్రమ
౨౧ రనొప్పిదం సకళవస్తు * * * *
౨౨ * స్నమయ సముద్యుక్త * * *
౨౩ * * * * * * * * * *

సూర్యుడు

దూడ

చంద్రుడు

ఆవు

11

వరాహము

౧ త కళింగావనీపాళకం సమరదొళె బన్దె
౨ కొణ్డ తద్దేశమనం ప్రకటదొళె సు *
౩ గొణ్డత * * * * * రుం ముత్తి
రొణ్డకు
౪ నళతాగ్రణిగెల్దు చక్రితనయం స * *
౫ రొవ్వీణశ్వరం సకళ * * * *దంనితె
౬ సిదం * * జయస్తంభమనూ

పడమర

౧ ముదమనామతలకాల *కోటివినయా
౨ తి నిరుపమానగుణరత్ననుం
శ్రీకాంత
౩ స్వరంతి సకళసమయధర్మాణ *
౪ రగయ్యహమూ * * * కృతిదమృత
౫ మూతిణయ్యణక్షోణీరక్షితోపతిః॥
౬ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవ
౭ ల్లభ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వరపర
౮ మభట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళక
చాళుక్యాభర
౯ ణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవరు
సుఖసంక

౧౦ దావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె
తదాత్మజం
౧౧ సమస్తభువనమహనీయమహి
మోత్తుం
౧౨ గ మహాశూరంమహారాజాధిరాజపర
౧౩ మేశ్వరం శూరమాహేశ్వరం విజయ
లక్ష్మీని
౧౪ వాస దోర్దణ్డం ద్వాదశమణ్డ
౧౫ లికమణ్డలిమార్తాణ్డ ప్రతాప
౧౬ క్రాంతనవఖణ్డభూమణ్డల రాజ
౧౭ లీలావమతతాఖణ్డల కోదణ్డచ
౧౮ తుర్భుజం (వార) నారీమకరధ్వజం*
౧౯ * * * * ప్రవర్త్తోత్తర నత్ర
నత్రకీ
౨౦ నత్రనానూత్రధారం శరణాగత
౨౧ వజ్రప్రకారం మూరురాయకలి
బిరుద కు
౨౨ వీరహృదయయూకం* త్యాగనిజ
గరసి * * *
౨౩ జలవితీతా * బింబామణి సుభట
౨౪ మణ్డలికమకుట చూడామణి కుం
౨౫ తళరాజ్యాభ్యుదయ కారణం బప్ప
౨౬ నగన్ధవారణం శ్రీమన్మహీమండ
లేస్వరం
౨౭ చాళుక్యగంగపెర్మ్మాడి కుమారంసో
౨౮ మేశ్వరదేవ॥ ఆపూర్వాపర ద్రిశిఖా శి
౨౯ ఖణ్డకటకా దాసీతసీమావనీ ఆపశ్చి
౩౦ * తృ పయోనిధేరుపవనా దారమ్య
హేమూ
౩౧ * వా ఆకల్యం * రాధిపత్య *
దజమూ
౩౨ కుప్యమూణశ్చిరం జీయాద ప్రతిమ ప్ర
౩౩ తాపవిభవ స్సోమేశ్వరాధీశ్వరః॥విశతే
౩౪ * పునరనర * * * విషు ద్రవిళా
౩౫ ధినాధహస్త్యశ్వ భటారసాదనమనతు
౩౬ యకారణకోపిపాడకం సాశ్వతకీర్త్తి
౩౭ * దుదరబణ్నా * * * * కూ
౩౮ డావళయాధిప * తాజపుత్త్రనెరాదో॥
౩౯ తత్పాదపద్మోపజీవి సమధిగతపంచ
౪౦ మహాశబ్ద మహాసామంతాధీర
౪౧ * మానప్రచణ్డదణ్డనాయకం॥
౪౨ జయతిభువన * * * * భూతవి
౪౩ ఖ్యాతమూర్త్తిః * * * శన లీలా
శిష్ట
౪౪ విస్పష్టకీర్త్తిః ని * దన * * *
౪౫ దోభ * * * * దాధినాధః ప్ర
౪౬ థితవితరణ శ్రీస్వామిదణ్డాధినాధః॥

ఉత్తరము

౧ * * * * * *
౨ * * * * * *
౩ కరనిసిదువాయ్యా కుళుబిక
౪ రపురం తదురితో ద్రేకతుయ
౫ రితకరాదిం బదియం॥ హాడెయంసిర
౬ లాయెన్నరద్ద * తెలుంయమ్మ **

౭ * ముచ్చరొారడి నెసల్పడె * గర
౮ య్ధగుళబిట్టధ (మ్మ) * * బుదు
౯ బుళికూళగట్టి * * * దనొడగం
౧౦ టమార్గదనిరివెం * * ని * *
మెప్పు
౧౧ ద్రమళధారి * * తింద్రె త్తమగ్గ *
౧౨ * * * * * పద్మనందిసూరస్త
౧౩ డిపోపిదిదావరెణం పద్మప్రభ
౧౪ శ్రీయమునాపుణ్యకీర్త్తిః॥
తత్సూనుజా
౧౫ రాజితచారుమూర్త్తిః॥ సుద్ధాంతదే
౧౬ వో మణిమేహా * * రత్న
సింహా * *
౧౭ ర్వితత మద్యమేతదఖిళం ప్ర
౧౮ * దే * * * * * * * * *
౧౯ * * * * వయ్యర్వ్రాతః
౨౦ (ధ) మ్మ (కా) మాఖ్యే యత్కిరత్కి
౨౧ త జనశాసనపతి శ్రీకళి * ప
(8 పంక్తులు తెలియుటలేదు)
౩౦ ◎ శ్రీమత్త్రిక వోర * * మపదా
౩౧ * రొాగ * దపిరతిళరా మంగళ
౩౨ మహాతు శ్రీ శ్రీ శ్రీ ◎◎◎

37

పా ను గ ల్లు శా స న ము

౧ స్వీతదంష్ట్రాగ్రవిశ్రాంతభువనోవపుః స్వస్తిసమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ
౨ శ్రయకులతిలక చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవః కులశశిసాప్వర్తో
౩ * లితాఖండితారివర్గః శ్రీమత్కల్యాణపురస్థిర నిజవిజయస్కంధావారసుఖాంతర
౪ ద్రిం * * * దేవేఖిలాంస్యాత్యత్ర చళుక్యవిక్రమసమాసమ్మిశ్రత స్యాయర్యగో
అధ్యకేంప్రథితో
౫ శుక్ల దశమిాయుక్తాదివారేనిజాః॥ లబ్ధ్వా తైలవదేవాఖ్యాత్తనయా శ్చక్రవర్తినః
లబ్ధ్వాఖిలోర్వరంధ్యా
౬ వరః। సమస్తగుణసంఘాఘః శ్రీమద్భూమండలేశ్వరః॥ ధర్మార్యధామిక
నిజాగ్రధర్మభీమ
౭ గదికభర్త్రుః స్కంధాదిజారిపరిఖాయుగమత్రవిష్ణోః॥
౮ యస్తస్మైవైద్య నాథాహ్వాయః సిద్ధాగ్రసరశ్చ
౯ కుణయుగగోకర్ణబ్రహ్మపుర్యాస్థితిం మకరమగిర్ద్రావేరిపోతి సంపద్య
వయోర్యనిష్ఠా
౧౦ మల్పతోవ.

38

బూ రు గు గ డ్డ శా స న ము

౧ ◎ నమస్తుంగశిరశ్చుంబి చంద్రచామరచారవే త్రైలో
౨ క్యనగరారంభ మూల స్తంభాయ శంభవే స్వస్తి స
3 మస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహారా
౪ జాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయ
౫ కుళతిళకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర
౬ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచం
౭ ద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి సమ
౮ ధిగతపంచమహాశబ్ద మహాసామన్తాధిపతి మహాప్రధా
౯ నదణ్డనాయకం విబుధహితదాయకం సుజనప్రసన్న *
౧౦ * * తన్నగోత్రపవిత్రం పరాంగనాపుత్రం * * * *
౧౧ * * పత * * సాహసోత్తుంగ నయ్యనసింగ నామాది సమ
౧౨ స్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమనుమహాప్రధానం బాణసువెగ్గడె
౧3 * * * దణ్డనాయక నన స్తపాళయంగళ బరగిపని * రప
౧౪ ససిదరయ * సాసిరముమన్నాడు త్తనుగయ్యు * * *॥
౧౫ * * * * * * * * * *
౧౬ * జననాధరాజపతిదిందం కాడిత * కుమారన సోమేశ్వ
౧౭ (ర) * * ముదిరొడితదండుం జయగొంకనమునిదాక్షేప
౧౮ * * * * * * * * * *
౧౯ * * * దణ్డాధికులనెనిసిద దణ్డనాయకం * హద
౨౦ సవనెయ * ధరణకొనెయమధ్యదేశమెనిసి ద్దా
౨౧ * * * * నోహరమాత్మా జితపూర్వజన్మసుత్రా
౨౨ * * * * మత్సరజన్మం జదొరకొట్టస్తంభ మహనీయ
౨౩ * * * దొళుపుడినాసురతజంనెగళ్దం గణేశ్వరవమ్మనమం విప్ర
౨౪ వంశోత్తమ॥ ఆరమణీయ నోరమణనగ్రజనిష్టివిశిష్ట
౨౫ లోకనిస్తారక నన్వయాంబరసదత్సమం సాధుపయోధిమనె *
౨౬ బిట్ట నుదారచారుచరితం గుణ * * నేన్దుభాసలుధారణ

౨౭ పద్మనాభసమదానయశం నెగళ్దం ధరిత్రియొ॥ నెగడ్దదిప
౨౮ * * వాగి నతనయం విత్తవిద్వేష్టసస్వామిగయూధాస్తళ *
౨౯ * రవ ననుపమసౌందయ్యౌనుద్వితదవ్యపగుణం * * ప్రి
3౦ యం కుంతళదేశియవధూమల్లనాఖణ్డితలక్ష్మీగడెప్ప * *
3౧ త్రినయనకుముదినీచంద్రమం క్రిష్టరాజదాపురుహూత్ర్పర
3౨ * * * శానెలె * * కొమ్మమొదాయ్యౌపాదరయొళ్వంగెఱవమ్మౌని
33 * తిసాహసం నయనవి * రితకాశ్రయమం దు * కుమనితురర
3౪ మరవింద * తరె * * * * * * * *
3౫ * * * * నోపజనరువంతియ నెనగు * * * * నాజన * * *
3౬ * * * * * * * * * *
3౭ * * * * * * * * సామన్తచక్రసన్నిధంవిజయ శ్రీ
(5 పంక్తులు తెలియుటలేదు)

39

తాడికొండశాసనము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారా
3 జాధిరాజపరమేశ్వర పరమభ
౪ ట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళకం
౫ చాళుక్యాభరణం॥ స్వస్తియ
౬ నేకవైరిబలసుభటగి
౭ రి * గ్భూతం వీరవిఖ్యాతం
౮ వీరావతారం సళరహితం షౌను
౯ గొట్టాదిత్యం యాచకజనతా
౧౦ దినత్రానజిం * భావం వద
౧౧ * * దూరం సక * * తాప్రియం
౧౨ డాలువిద్యరామం * * కామ
౧3 కుమారక నిరప * * * లెద
౧౪ తయూపవ * ం దరమాననగం
౧౫ ధవారణం జిడ్డుగెండుసూత్త
౧౬ బళసువర్ణయకరసాడి
౧౭ వుయుబెంకాళం మచ్చరిప్పర
౧౮ గండదాయి స్వమిగ * * రా
౧౯ * వయిరి * * సూప్రకంబం *
౨౦ యున్నపం సంగ్రామభీమా
౨౧ దినానాతగ్గ బసరిదవ చాగి
౨౨ ముప్పనసింగం నోళం
౨3 బనసింగం నామాదిసమ
౨౪ స్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమ
౨౫ చ్చాళుక్యభూలోకమల్లవ
౨౬ ర్షద 3 నెయ కీలకసంవ

౨౭ త్సరద కార్తీకపౌర్ణమా
౨౮ స్యా వెతిపాతసంక్రమ
౨౯ ణదందు పల్లయటి *
౩౦ య శ్రీమాధవదేవరు
౩౧ ప్రతిష్టిసిద శిలె
౩౨ శవదేవ * నంఆడా
౩౩ ద్దిదగెగం * * * * *
౩౪ * * * * * * * *
౩౫ నాగెయనాయక
౩౬ రు దదాతి యెంతెందొడె
౩౭ * రహద్యాగె హిరియెది
౩౮ కతెజం దృతిస్యమి
౩౯ త * * * ప్పదె ప్రతి
౪౦ పాదిసువరు * * (ఆ)
౪౧ చంద్రార్కతారంబ
౪౨ రం సలొ॥ స్వద త్తం ప
౪౩ రద త్తం వా యో హ
౪౪ రెతి వసుంధరా
౪౫ షష్టివర్షసహస్రాణి
౪౬ విష్టాయాం జాయతే
౪౭ క్రిమిః॥ సామాన్యో
౪౮ యం ధర్మసేతు నృ
౪౯ పాణాం కాలే కా
౫౦ లే పాలనీయో భవ
౫౧ ద్భిః * * * * *
౫౨ * * * * * * *
౫౩ * * * * * * *
౫౪ * * * * * * *

40

గంగాపుర శాసనము

౧ ◎ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మ
౨ హారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకుళ
౩ తిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీమద్భూలోకమల్ల దేవర
౪ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచం
౫ ద్రార్కతారాంబరం రాజధాని కల్యాణపురద నెలెవిడినొళె సుఖ
౬ సంకథావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె శ్రీమచ్చా
౭ ళుక్యభూలోకవర్ష ౮ నెయ ఆనందసం
౮ వత్సరద జ్యేష్ట సు ౧౨ శుక్రవారదందు శ్రీమత్తైలపదే
౯ వరదణ్డనాయకం జియానందవజ్జర * * * * *
౧౦ రునా * * * కవర్గ్గపెబవ్వర కొమరుసొదరయ
౧౧ కరుకొటిసిద్ధ పోలెసెట్టి హెమ్మాడిసెట్టియ స

౧౨ మస్తసెట్టికొఅర సమయద సమీపదిం * *
౧౩ (త్ర)వాపిదేవరిగె ధారాపూర్వ్వకం మాల
౧౪ దింకట్టయ సోమనాథదేవరిగె నంనదీవిగె
౧౫ కం ఆవూరం వడ్డరావుళదలూ హేజ్జుంకదలూ తిం
౧౬ * * * నల్వవరణమం కొట్టరు ఇన్తిధర్మ్మమ
౧౭ నుత్తరాయణసంక్రాన్తినిమిత్తదిం కొ
౧౮ ట్టద వావాసుంకద ఖేణికాఅరు కొసజా
౧౯ గగువరగె తప్పదొ ప్రతిమాడిసువరు ఇద
౨౦ క్కేరు ప్రతిబంధకమాడిసిళరప్ప దొ
౨౧ వారణశియలు కవిలియం వధియిసిద
౨౨ దోషమ నెయ్దువరు స్వదత్తం పరదత్తం
౨౩ వా యో హారితి వసుంధర షష్టివర్షస
౨౪ హస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥

41

కొఱపోలు శాసనము

ఉత్తరము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారాజా
౩ ధిరాజపరమేశ్వర పరమ
౪ భట్టారక సత్యాశ్రయకుళ
౫ తిళక చాళుక్యాభరణం శ్రీ
౬ మదాహవమల్లదేవర విజ
౭ యరాజ్యముత్తరోత్తరాభివ్రి
౮ ద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రా
౯ ర్కఱం సలుత్తమిరె తత్పాదప
౧౦ ద్మోపజీవి సమధిగతప
౧౧ న్చమహాశబ్ద మహామ
౧౨ ణ్డలేశ్వర నుదిరన్తిగణ్డ స
౧౩ మరధనంజయ పురికుళా
౧౪ న్తకం వాహాళధూమకేతు
౧౫ యాహవమల్లనంకకాఱం
౧౬ శ్రీమతుసోమపెర్మ్మాడియుం
౧౭ సత్కులవధూవనవరత ప
౧౮ రమకల్యాణదుళియసహిత
౧౯ శ్రీపదభోగభోగినో ద్వితీ
౨౦ యలక్ష్మీసమానయయ్యా

౨౧ శ్రీమతులక్ష్మీబరసి
౨౨ యరు సకవర్ష ౯౯ నె
౨౩ య శ్రీముఖసంవత్సర పై
౨౪ శాఖసుద్ధపంచమి గురువార

పడమర

౧ కానవడెట్టత్తఅ బళలు
౨ నిజరాజధాని కొఅపొళి
౩ రళు తమయ్య బల్యరస
౪ మాడిసిద బిలేశ్వరద ప్రతి
౫ ష్టకం ఆనిమిత్తం దేవభోగ
౬ మాగె పెలికోళనం త్రిభో
౭ గాభ్యన్తరసిద్ధి తళభోగకా
౮ అపొళ ఆబళువపొలదళు
౯ కరియనేలం మత్త ౮౪
౧౦ కిసుకాళుమత్తరు ౧౭ తా
౧౧ మరెగెఅయబఅగె నెవె
౧౨ ళుదగట్టిమత్త ౮౩ వొమనొ
౧౩ య్యనకఅయపఅగె
౧౪ గట్టిమత్తరు ౮౧ దమ్మిళుర
౧౫ దెళిగె * * యగట్టిమత్త *
౧౬ డిమత్తరొడవుపురవు సల్య
౧౭ కాసియకొట్ట పొళఆద
౧౮ కరియఱుంమత్త ౪౩ య
౧౯ రగెఅయగన్ధమత్త ౮౮ వెమ
౨౦ ణయ్యనకఱెయ గట్టమత్తరు ౩౮
౨౧ సుకాలుమత్త ౨౦ సకళగొ
(౮ పంక్తులు తెలియుటలేదు.)

దక్షిణము

౧ ఇన్తివల్లమం ధారాపూర్వకంమా
౨ ఢికొట్ట * ళ్ధర్మ మాకళసారో
౩ హణమాగి నిరయజ్ఞలాసి
౪ యగ్గణంగ జిళదాతవాస్తపతి
౫ త్రిత్త * తమాగె యరప్పర
౬ దగ్గరాజళద్యాతవస్త్రపటి
౭ తిక్షితొత్తమాగి యరప్పర
౮ శ్రీమళకం నంబరసియ
౯ రు సమధిగతపంచమహా
౧౦ శబ్ద మహామండలేశ్వరసు
౧౧ భసినారాయణం కీర్తివిళాస
౧౨ శ్రీమత్త్రైలోక్యమల్ల దేవపా
౧౩ దపంకజభ్రమరం శ్రీమ
౧౪ తు పంబిమానడిగళుం మ
౧౫ త్తం సోమసముద్రం తామరె
౧౬ గెఅయూరుం * * మాళ
౧౭ తాగెకఅయొళ వకల్లంవివ
౧౮ ట్టబెవగ్గె ఇమసముద్రదపిఅగి
౧౯ గట్టమత్త ౩ తామరెగెఱెయ
౨౦ పిఅగె గట్టమ ౧ బీరమయ్యన
౨౧ కెఅయపిరగె గట్టమత్త ౩ క
౨౨ రియనేలంమత్త ౩౦ మాన్నగొ
౨౩ సని * * * * హలవనాపుం
౨౪ పరబ్రహ్మయం కొడసల *
౨౫ ఇన్తిధర్మ ప్రతిష్టద ప్రతిపా
౨౬ దిసిదవగ్గె కురుక్షేత్రదొళు త
౨౭ క్రవనంమాడిద ఫలవ కుంత
౨౮ * దవగ్గె వారణాసియొళు కవి

౨౯ లెయు నతిద పతకవు॥
౩౦ స్వద_త్తం పరద_త్తం వా యోహ రే
౩౧ త వసున్ధరా షష్టివర్ష సహస్రా
౩౨ ణి విష్టాయాం జాయ తే క్రిమిః॥
౩౩ బహుభిర్వ్వసుధాదత్తా రాజభి
౩౪ స్సగరాదిభిః యస్య య
౩౫ స్య యదాభూమి తస్య తస్య
౩౬ తధా ఫళం సామాన్యోయం
౩౭ ధర్మ్మసేతు ర్నృపాణాం కాలే
౩౮ కాలే పాళనీయో భవద్భి
౩౯ స్సర్వ్వానేతాం భావిన పా
౪౦ ర్త్థివేంద్రా న్భూయో భూ
౪౧ యో యాచ తే రామ
౪౨ చంద్రః॥

42

కొ ల ను పా క శా స న ము

౧ శ్రీనాధస్య మహీవరాహవపుషో లీలాగ్రదంష్ట్రోద్ధృతా ధాత్రీ యస్యవిభాతి కేతకి
శిఖాలీనేవ భృంగాంగానా । యస్మాధిక్షితభువంకులానవిధి * * నాది * భూషా
యితం పాయాద్వః సపితామహాది దివిజస్తోత్రై (ర) పాత్రోహరిః॥
౨ లీలాసాంబురుహేణకంబులసతా దోషామహోపుణ్యతాం రక్షంచక్రధరేణ సర్వ్వ
జగతాం క్షేమాదరిశ్శోభనా । సంపూర్ణ్ణం విబుధద్విషాం ప్రకటయన్ లోక
త్రయాధీశ్వరో దేవః కేశవమూర్త్తిరాదిపురుషో నారాయణః పాతువః॥ అస్తి
ప్రస్తుతసిద్ధపం * తిరతి క్రీ॥
౩ ధారపోతృప్రతిభ్యానాళం క్షుతరమ్యకన్దరవరో హేమాచలేంద్రోన్నతః । ఉర్వ్వార్వి
మబ్బుదనామధేయవిదితః క్షోణీధరః సర్వ్వతః సేవ్యః సేవ్యసమ_స్తవస్తుజనన
స్థానో రుపాతాచలః॥ యస్మిన్విస్మితహేమకూటనికటః సానుప్రదేశాస్థితా
నిర్వ్వాణంల(భ)తే న సిద్ధమ్మ (మ) యః కుర్వ్వంత్యశే॥
౪ వ్వాణం తపః। శృంగాగ్రే (ష్వ) మరతుమాజశిశిర చ్ఛాయానుభృంగీరవం తాసీతుం
త్యమదేన కింనరగణాం గాయంతికూతాన్వితాః॥ వాత్యాసమంధూతవినూత
కంజకింజల్కపుంజరుధిరం జితతుంగభృంగైః। యః జంతుతాంభావయతే స్వమూ
ర్త్తిసంవాసినామపి ముహుః కనకాద్రిశంకాం ॥య॥
౫ త్రాంబుజ (న్మా) దసమాధృతానాం మధువ్రతానాం పటలాంధకారాత్ । మత్వాత
మిస్రితనివాభంవ_త్తే సరస్సుకాకద్వితయం వియోగం॥ వనరుహావనకలిస్వభృ

తాయత్ర వాతా మభిహతపతిహతుర్వార్వారలాసంగమశ్య శ్రియమపిసర
సిష్వత్వాపినస్మారయంతి ప్రభవతిఘనకాలేమానసంరాజ॥

౬ హంసాన్॥ హాసోద్భాసితసారసీరజరజ స్సంభూతపీతం జలక్రీడాస్వితవియఃపరీకుచతట
శ్రీఖండపాండు ప్రభా పానస్నానరతా చ గాఢమదవధ్వస్యైధ (టా) నాపితం
చిత్రం యత్రపవిత్రమంబుసరసాం సర్వత్ర విభ్రాజితే॥ రతిశ్రమోష్టింనతనూని
వారిక్రీడోత్సుకాని స్వవిహాంగనాడ్యైః వియభృతీణాం * దుణా॥

౭ ని యస్మిన్ననూహ్వాయానీవసరోవరాని॥ *శోనిర్ఝరజాతశీతలం క * య్యత్రస్థలాంభో
రుహవ్రాతోద్ధూతపరాగరాగవిరువ * ంగనాసంగతః। సంభోగశ్రమజాప * *
** ధ్యస్వదాపనోపతుమః * మాపాతిసమిారణో నవలతాలాస్యక్రియానర్తకః॥
యఃకింనశీలః పరిగీయమానో విధూయమానశ్చమరీచ * ॥

౮ ధ్వనిః సంసేవ్యమానశ్చనభశ్చరీభిః మ్మబాధితత్వం ప్రకటీకరోతి॥ (ద) ద్భింనసబ్దం
నసితాద్రిసూన్యప్రాంత్యైః సముత్తుంగసుహామనోభూః। య (స్యో) త్తమారీభగ
ణేందురంకభృత్తారపత్రశ్రియనూతనోతి । ప్రజాశ్రయఃసః * * మద్రివర్గః
ప్ర * * * * సనవ * పోత్తుః * * * స్తన్తఖ్యాతోముతో॥

౯ నివానః క్షితీశ్వరోభూమివయః ప్రసిద్ధః॥ తత్రోత్తరాశాతిలకావభూత సలుక్యాన్వయ
వద్వితీయః ముఖ్యాశ్రమోభూరిజగత్ప్రసిద్ధిః సమస్తవిద్యా * * * సమృద్ధః॥
దిహోంతకాంతారబహుప్రకార * * మాకనీవార సమిత్సుసారః। కుశోదకానన
లతాంతకాంతో వినీతసత్వాభరణప్ర॥

౧౦ శాంతః॥ యత్రాగ్నిహోత్రోద్గతధూమలేఖా సంతానసంభాదితదిక్షుశాఖా। అశ్రాంత
విశ్రాంతకపోతరాజీవిరాజమానామవధారిణీజః॥ మృగాభకైశ్చ * * * భైః
బాలైః సముద్ఘాతకశేసమాశ్రైః శిష్యైవిలూనావినివ్రూరుశూన్యై భాతి * యః
పుణ్యతమైర్ణజంతుః॥ * పల్లియఃసహజనిహా॥

౧౧ యకపయాం * * * * * రనాశ్వశ్వాపావ్రతీనాం స్వపతుజవాణవిహారోమానలంపత్మీ
ణః। భం క్త్వ ప్రజ్వలయంతి యత్రసతతం విద్వేషిణః ప్రా * నోమిగ్నైవవిశిష్ట
సూతిమతాంకి* ంనకింజయతే * * యఃక్షోణ్యాంకోశసంపన్నోదయాగత * *
పూరితః ప్రీజనోద్యయుగ॥

౧౨ నృపసంగ్రహీతంవిరోధితో * ఢీశ్వర స్తత్యవశిష్టనామా। మునీశ్వరో దివ్యమునిప్రసే
వ్యః సమస్తవేదాంతవిచారదక్షః సాక్షాచ్ఛ * * క్షో * వద్వితీయః॥ ధర్మార్ణ

* ధర్మవిచారపారగమతి ర్యుగప్రయోగప్ర * మ్మోక్ష * * * * *
సుభకృతీనాం నిధిర్వాణి * * గురుః । ఆతాంతనేం॥
౧౩ యమాస్వభాసువి * * పవగ్రియఃసర్వప్రాణిహితః సమసమాధిలీన * * త్రికాల
స్థిరః॥ ఆవిష్కృతాం సాధయితుం సమర్థం రమ్యక్రియా * మునీ * * మేన
లోకే నృపాలమేకలోకత్రయభ్రాజితవీరలక్ష్మీ * * ర్యహితభీతతూర్ణయుగ్మం
ప్రబంధ * * వీర్యజమానవానాం కింనబ్రువతశా॥
౧౪ త్రవాణాం పుర * * మేవప్రభూతం॥ సవహ్నికుండాదుదితితో మహీపతిఃప్ర * *
మానః పరమారణేపరః రరాజలబ్ధ్వావరమార * * మనత్వమాతుం లక్ష్మీశ్వర
స్థిరషడాంగ * * రస్యసీమ్నా * *న్వయాత్యంత * * గుణరత్నరాశిః క్షీరా
ర్ణవాదివసు * ద్యుతిరావిరాసీత్ శ్రీహేమదేవీ॥
౧౫ నృపతిలక * * చంద్రః॥ సమస్తభూపాల కిరీటమాత్నరత్నప్రభాలక్షిత పాద
పల్లవః। దిగంతవిశ్రాంతవిశుద్ధకీర్తిః పరాక్రమాలక్షితదివ్యమూర్తిః॥ అబ్ధి
న్న * * * * * * విధపిధిస్తప్పయంతీవవిప్రా * * * తాయైధర్మ
మాశాజితేన అతియశఃస॥
౧౬ మస్తప్రచ్ఛలనేసభీతః । * * న్సర్వ * నివిధమ్మార్ధకామై రిహాపరసుఖప్రాజ్య
రాజ్యం చ * రగతస్మింశ్చిత్రపుత్రప్రార్థంసుఖప్రవృత్తైః శ్రీ * * గుణాన్వితో
తనయస్తదీయః । * ముంజో జగద్వినుతసద్గుణరత్నపుంజో భూమేబ్బభూవపతి
రన్నవమేఖలాయాః లీలాంరాజ్యస్యవై రమ్యతిక॥
౧౭ రరహితావుభసాధుధృత్వాకృత్వాధారా * * నపురీమమరపురస్య * లక్ష్మీసమృధ్యాః।
నామ్నాలబ్ధ్వా న్వితాత్వై కవిజననివహాః ద్వాక్షితితోత్రలబ్ధవ్రాతః శ్రీముంజ
దేవక్షితిపతితిలకః। కీర్తిలక్ష్మీనివాసః । తతోస్యభ్రాతానిజభుజబలోపార్జిత*
* * * ద్విద్విష్టపానాంబలమల * * * నూత్నబలీ॥
౧౮ నాభ * రోస్యయాజప్రగృణత నిజభార నిరతప్రజేసర్వామాద్యుక్షతి * * *
తా సివవలఃనృపః॥ సూనుస్తస్యపరాక్రమప్రణయనో।భోజోబలేనస్వయం జాతో
మాధ్యమబాంధవః * స్పదారంతభూవరివర్ణన * వ్యాక్రమైః చక్రవర్తి
విభవః సాహిత్యవై దుష్య॥
౧౯ రుహాః సత్యాభాగవిచారవిక్రమఖణిః శిష్టేష్టచింతామణిః ॥ అర్యజనశరణం ధర
ణీశవంద్యః సౌందర్య సంపదరీకృతవపుః సుభాషిః కోపా * * * * చసితీ

కృతవైరిరాజో భోజః కవీశ్వరమనోరుహాకల్పభూజః॥ స్వజనానుజనాసేవ్య స్త *
వ్యః * * * పరిహృతపర (భా) మస్త్యాగ॥

౨౦ భోగాభిరామః నయవినయవిలాసః శౌర్యలక్ష్మీనివాసః శుభవిభవవిశాలో
గోండలక్షోణిపాలః॥ తదూర్ధ్వపాలోదయాద్రిర్నిజరుచివిమయధ్వస్తదోషః శ్రీ
(ఆనంద వాప్తి) హితః ప్రతిదినముదితామిత్ర * * * * విలాసాభిరామః॥
పరనృపతిమిర * కహా * * * * *॥

౨౧ * * త్రిరుదయాదిత్యధాత్రీతలేశః॥ అత్ర మార్వం * విష్టామగ్రజతిశత్రుదుర్గత్రయ
కుయో * రోమ్యభూప్రతాపాగ్నిహ్యర్దయాదిత్యస్యభవః॥ తేజః న * త్తి *
విరాజమాన స్తస్యాత్మజాతః ప్రతిపన్నకర్ణః। అనూనదానాది * * ప్రవృ
ద్ధో రాజాజగత్యేవ * * రిహి * సిద్ధః॥ * * ష్టాభిముతామరస్థిరత॥

౨౨ రాకుర్వన్ప్రమాంహరతీ మాస్యభోజగతా * తాంసు * వినుదోర్భశ్చవీరశ్రియం।
ధాత్రీరక్షణదక్షిణ మృషిజగద్దేవకుమా పాలకశ్చిత్రంభాతిదిశా * * * లలనా
స్వాత్రైకనిష్ఠాపరఃదానా * * * * తర్లైక * బ్రహ్మః క్షోణీభరోద్వహనకల
సమత్వమ * ప్రఖ్యాత * * విభవోవిబుధా॥

౨౩ * ప్రద్విహితసురద్విపూవత్ప్రతిపన్నకర్ణః కల్యాణమూర్తి రవనిధరముఖ్య
మూర్ధః పాదాశ్రితాఖిలధరావిబుధాధివాసః। అత్యున్నతః స్థిరతరః స్థితి
* * * వ్య హేమాచలేశ * * * తలధారిణీతః॥ హేళాత్యూతనిశాతఖడ్గదళితా
నతావ్యాజ * త * * * * * * * సకులంబ్రయత మానా॥

౨౪ సామ్రాజ్యరాజ్యశ్రియం భీతాయాతవినీతభూతలపతీ న్మిత్వాచయంపాలయ న్దేవః
కుళలవలాభో విజయతివిక్రాన్తచక్రేశ్వరః॥ సః శ్రీచాళుక్య * మం * సరలః
నృపతిశిరోమండనా * ర్చేతాం ప్రసన్నానీయధారాపురివి * దివలనివేశంతం
(వసంతే) దత్వా * * * * జనభరితుఃపూ॥

౨౫ త్రవన్నానయం సలోకాలోకాద్రిసీమావనీపతి * * వర్త * మారప్రతాపాత్॥
తస్మిన్ సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమ
భట్టారక సత్యాశ్రయకులతిలకం చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్రిభువనమల్లవల్లభో శ్రీ
కల్యాణపురనివేశిత నిజవిజయస్కంధావారే సుఖేనరాజ్య॥

౨౬ సుఖమనుభవతే॥ దేశే శ్రీపారమూత్రే మహితపురవరే యస్సదాధారభూతః। ఖ్యాత
స్సేనాగ్రణీనాం సమూహిమపురవాళాన్వయసింహావమ్మా లేభేపుత్రం పవిత్రం పర

హిత (సర)తం సాడిగాఖ్యం సమాఖ్యాం తత్సూనుః సోమలః కువినుతసితయశః శ్రీవధూప్రాణనాథః॥ త్యాగీసత్య విబంధుసోజనో॥

౨౭ (ప) గతఃసత్యవ్రతాలేకుతిద్ధగరీభూతపరోపతాజవః జగద్విక్రాన్తలక్ష్మీప్రియః। సూత స్వామ్యవిధేయ వైరిలలనా వైధవ్యదీక్షాగురు ర్భార్ణస్వచ్ఛంద్రకలావతంసశరణ ధ్యానామలః సోమలః॥ అనిందితాచారవిచారసారః పరోపకారాదిగుణావతారః విద్వజ్జనాధారప్రమాసనాథో విరాజతే॥

౨౮ సోమలదండనాథః॥ ఆవాసనంసుత కామధేనుః ప్రదాన * రో(షి)తకల్పవృక్షః। నిన గ్గహాభృంత(ధరా)గృహీతః ఖ్యాతః సతాం సోమలదండనాథః॥ యేనమహాత్మనా సోమేశ్వరేకర్ణగృహామా(త్ర)కుణ్డం విష్ణోః ప్రతిష్ఠా * దేశ్వరా * * * స్యమల్లే శ్వరసన్నిధానే కృతేతు త్ర(సో)మథంచ * * * * (స)మ॥

౨౯ స్తరాజ్యభరనిరూపిత మహామాత్యపదవీవిరాజమాన మానోన్నత ప్రభుమంత్రో త్సాహశక్తిత్రయసంపన్నేన శ్రీమన్మహాసంధివిగ్రహి మహాప్రచణ్డదణ్డనాయక సోమలేన నిజపదావిధివిరా (జిత) రాజ్యాధిష్ఠానకొల్లిపాకపురే నిఖిల * * * నాశ్రయ * * నిర్మాపితజగద్దేవనారాయణపు॥

౩౦ రస్యఖట్టిస్ప్రదాతనవసుధాకర్మనిర్మాణత్వం దేవాంగభోగరంగభోగార్థం ముని జనస్వాధ్యాయాం ని(డు)నాత్ర్థం శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమవర్ష ఏకోన త్రింశత్తమే తారణసంవత్సరే చైత్రపూర్ణిమాయా మాదిత్యవారే సోమ గ్రహణనిమిత్తం * * * గ్రామమధ్యే * * * * (పెం)బఱతినామగ్రామం వర్గ॥

౩౧ వంపుర ద్రమ్మ ౧౨౩ తి ఛత్రభాగే * దద్వాయమప్పేశ్వరదీ (భట్ట) దత్తం పరిహృత్య సర్వభోగాభ్యంతరశుద్ధ * * భోగీకృత్య సర్వనమస్య చాళుక్యచక్రేశ్వరత్రిభు వనమల్లనరేశ్వరా * * జగద్దేవమణ్డలేశ్వరో * దత్తవాన్ గ్రామస్యపరితః (22 అక్షరములు అస్పష్టముగా నున్నవి)। పశ్చిమతః దుడ్డెచెఱువు। దక్షిణతః॥

౩౨ ఎట్టగుంట। ఉత్తరతః * డితాడితోటకరావి । కో * చారనేమసహస్రమధ్యప్రతి గ్రామ ముత్తమమధ్యమాధమక్రమేణ పంచచత్వారిత్రీణ్యుత్తమగణ్డ (చి)ంనాని దేవభోగీకృత్య దత్తవాన్ * * * తద్దైవపట్టనే * * ఏహా * * మానిరాజ్యం ప్రతశ్వః మాలాకారిపూజ్యః * సగోత్రత్రయందత్తవాన్॥

౩౩ దేవస్యపుఃపదాత్రపలావల్యత్తన * * * * వాడికాత్షే సత్రందత్తవాన్॥ ఏవంవా
దిత్యేభ్య * ధమ్మర్ఁం నివ్విర్ఁశేషం శీమానరపతినా దేశాధికారభిశ్చపరిపాల
నీయః॥ బహుబిర్వ్వసుధాదత్తా రాజభిః సగరాదిభిః। యస్య యస్య యధా
భూమి స్తస్య తస్య తధాఫలం॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహరేత వసుం॥

౩౪ ధరాం షష్టింవర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ తతురామచంద్రేణాప్యు
క్తం। సామాన్యోయం ధర్మసేతు నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయో భవద్భిః।
సర్వానేతా న్భావినః పార్థివేంద్రా న్భూయో భూయో యాచతే రామ
చంద్రః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశజా వా పాపాదపేతమనసో భువి భావి
భూపాః॥

౩౫ తేపాలయన్తి మమధర్మమిమం సమగ్రం తేషాం మయా విరచితోంజలిరేషమూ
ర్ధ్ని॥ శత్రుణాపికృతోధర్మః పాలనీయః ప్రయత్నతః శత్రురేవ హి శత్రుస్స్యా
ద్ధర్మశ్శత్రు న్నకస్యచిత్॥ అన్యచ్చ శ్రీమజ్జగద్దేవనారాయణదేవియభాణ్డా
గార (సువర్ణ) న రామలచెఱువు॥

౩౬ గ్రామబడ జగద్దేవమహీపతి * మతపగ్రమశాదాగశాతా * త్తమమనివర్తనదశక
మస్యదివససవనమస్య మాచంద్రార్కస్థాయి * తిపూర్వ్వం * * * తాఃగెగం
* డిదతానం * వాలయేతతః * * * * * వవేరవితవా॥

ఇతరశాసనములు

ఇతరశాసనములు

1

ఒరంగల్ శాసనము

౧ ప్రమాదిసంవత్సర మా
౨ ఘ శు ౧౦ వ। గజపతిక
౩ పిలేంద్రమహారాయ
౪ ల కుమారుండు రా
౫ చ్చి దేవకుమారమహా
౬ పాత్రుండు వారుంగ్వ *
౭ కోట గొనెను

2

నేలకొండపల్లి శాసనము

O సూర్యుఁడు-లింగముపానవట్టము-చంద్రుఁడు

౧ స్వస్తి శ్రీశకవర్షం (బు)
౨ ల[illegible]౦౮౭ అగు మన్మ
౩ థసంవత్సరముమం *
౪ శ్రీమన్మహామండలే
౫ శ్వర కందూరిరుద్ర
౬ యనచోడమహా
౭ రాజు రాజ్యాన గొండ
౮ పల్లి పెద్దచెఱ్వునకు
౯ గతితూమువద్దన
౧౦ * * * పొలము
౧౧ వద్దికి మత్తురిచే
౧౨ ండు ఆనాయకనాథ
౧౩ నాయకుడు శ్రీమహా
౧౪ విశ్వేర దేవర కడ
౧౫ త్తూరని దేవునికి
౧౬ చ్చిరి ఆచంద్రార్కం
౧౭ ముగాను।

3

నేలకొండపల్లి శాసనము

మొదటివైపు

ఖడ్గము, గోవు, పాలుద్రావు దూడ

౧ శుభమస్తు స్వస్తి శ్రీ
౨ శుభజయాభ్యుదయ
౩ శకవర్షంబులు ౧౪౭౩
౪ అగు నేంటిధాతృసంవ

౫ త్సరజ్యేష్ట శు 3 ఆక్రిష్ణదే
౬ వరాయమహారాయ
౭ లుంగారు పృథివీరాజ్యం
౮ చెయ్యంగాను । రాయసం
౯ కొండ్డమరుసయ్యంగా
౧౦ రు పెదకొండ్డపల్లినుండి
౧౧ కృష్ణకీవల తానుపాలిం
౧౨ స్తు నుండిన కొండపల్లి
౧3 దేవాదులకుం జేయించి
౧౪ నధర్మ శాసనము—తత్
౧౫ పూర్వానను కొండపల్లిప
౧౬ ట్టనాను పల్లెలాను రంగాన
౧౭ కూ కూనను గ్గుకూ। గట్టపడి
౧౮ నాను। బోనాలకు స్తితంరాజ్య

రెండవవైపు

చంద్రుడు, సూర్యుడు, పానవట్టము

౧ వారికంబెట్టిపయిం
౨ డి యెల్లకాలాల
3 కునూ్నా సర్వమాన్యం చే
౪ స్తిమి క్రితంపూర్వాన
౫ పెదచెఱ్వు వెనక వద్దిచే
౬ నుగాక మాడ త్తి
౭ గాను బొల్లసము
౮ ద్రమువెనక నిర్శిలవెన
౯ క పాతికెను వెలిపొ
౧౦ లంకు చ్చెలాను
౧౧ ఇ స్తిమిగాన
౧౨ ఆచంద్రార్కముగా
౧3 ను దేవరఅవధరిం
౧౪ చ్చేది అనికొండ్డమ
౧౫ రుసయ్యంగారి ఆ
౧౬ నతినిగాని పర్వతయ్యం
౧౭ గారు శాసనంనిల్పిరి

మూడవవైపు

ఆంజనేయవిగ్రహము

౧ యీధర్మానకు ఇం
౨ ద్దులు తప్పిరా వారు
3 కాశీలోను గోబ్రా
౪ హ్మణహాతం చేశిన పా
౫ పానం బోవువారు
౬ తురుకలు తప్పిరా ప
౭ ందిదిన్న దోషానికి
౮ బోవువారు.

4

నాగులపాడు శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకఅభ్యుదయశకవర్షంబులు ౧౪౬౭ అగు నేంటి క్రోధిసంవ్వత్సర కార్తీక
బ ౧౦ గు॥ ధేలీసుఖానింగారు (నాగు)

౨ లపాటిశీమ చెరకుందోంటలు ఆకుందోంటలు యీనాపుచేలు కొల్చియుండు ఈసైదు
మల్లుతిరుమల్లిఆలో సలిఖైరు వాఖుర్ను సైదుగడా యీజను

౩ సైదు చిమ్మనుబారనుచౌదరి చక్కబండినాగిరెడ్డి వట్నరెడ్డి యెలిరెడ్డి పశేటుబాచ్చి
లొంకల తిప్పారెడ్డి పొట్టిముత్తుకృష్ణంరెడ్డి మారడిజుసోమిరెడ్డింగారి

౪ ముందరను పుత్రపౌత్రలు ఆచంద్రార్కముగాను యీబారను యిరవైబారలు బిగ్వు
క్రమాన తొమ్మిదిబిగ్వులుమత్తులు వ్రాసిన కులకరణి తడకమరశిరిదివ్రాలు.

5

పానుగల్లుశాసనము

౧ వితానేకశ్రీకమభీకరం మ్మురిపో ర్దేవస్యమైలాంబికా

౨ * పిట్టమపల్లీతి నామానం మహీతోప్వరం । ద్విజేభ్యో

౩ ద్యమదాదర్థం భీమనారాయణాయచ । కల్యాణాభ్యు

౪ దయైకకారణ మయం సర్వస్య సాధారణో ధర్మస్తద్గత

౫ మత్పరాఃక్షితిభృతో యేపాలయంత్యాదరాత్ ధర్మం

౬ మత్కృతమి త్యుదారచరితా తాన్భావినే భూపతి *

౭ షే ఖరితస్వహస్తకమలా మైలాంబికాయాచతే ।

౮ శ్రీమద్భీమరాజనందన స్తాండక్షితీశోపి కద్య

౯ రువిమయే గ్రామం నాయకానుమత్య ప్రతిగ్రామం

౧౦ శాలిక్షేత్రనివర్తనద్వయం ఖారిపంచకచ యావ

౧౧ * * * *

6

జడచర్లశాసనము

౧ శ్రీ నమశ్చంద్రశిరశ్చుంబి చంద్రచామరచారవే త్రై

౨ లోక్యనగరారంభ మూలస్తంభాయ శంభవే॥

౩ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహా

౪ మండలేశ్వర వీరమాహేశ్వర కోడూపపూరవరేశ్వర (సూ)

౫ ర్య్యవంశోద్భవ కులతిలక కాస్యపగోత్ర క
౬ లికాలాన్వయ నామాది సమస్తప్రశస్తి స
౭ హితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కందూరిఉదయ
౮ నచోడమహారాజుల సుంకాధికారులు శ్రీమ
౯ తుకిబ్బట్టిమేల్వాట్టి (దం)డనాయక నల్లసిద్దమ
౧౦ య్య అసిద్దమయ్యలు శ్రీమ
౧౧ చ్చాళుక్యవిక్రమవసమములు ౧౦౮౪ గు చిత్రభా
౧౨ నుసంవత్సర పౌష్యబహుళ ౨ మంగళవా
౧౩ రమునాండు ఉత్తరాయనసంక్రాంతి నిమి
౧౪ త్తమయి కోడూరిశ్రీస్వయంభుసోమనాథదేవ
౧౫ రకు రెండునందాదివియలకుం గొనగి నివేద్యా
౧౬ నకుం గంగాపురమువద్ద సుంకాన నాచం
౧౭ (ద్రాక్ష) తారముం నడపముగాను నెలకూ (౫) సే
౧౮ సి కోడూరిగోకర్ణసింగ రూకలిచ్చిరి (ఇ)స్థళ
౧౯ ము సుంకానకు నెవ్వరధికారులయి నడచినా
౨౦ ని అర్ధురూకలుం నెలనెలకుం జెడకుండా బె
౨౧ ట్టునది ఈ ధర్మ్మం వనుకూలురయి నడపినవారికి
౨౨ గంగ కురుక్షేత్ర వారణాశియందు వేయిగవిలల
౨౩ దానము సేసినఫలము. ఈధర్మ్మంవునడపక బా(ధ)
౨౪ (సేసిన)వారికి వేయిగవిలల వధసేసిన పాపము॥
౨౫ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరా
౨౬ షష్టిర్వర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః

7

ఆలుగడప శాసనము

౧ వినాయకనమస్తుభ్యం సతతం
౨ మోదకప్రియం అవిఘ్నంకురు
3 మే దేవ సర్వకార్యేతి సర్వదా।
౪ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తిసహితం
౫ ఖండనఉత్తుంగతురగరేవం
౬ త పరబలసాధన పతిహితా
౭ చరణ గండరగండ గండభే
౮ రుండ సత్యహారిశ్చంద్ర శౌచ

౯ గాంగేయ శరణాగతవజ్ర
౧౦ పంజర సకలజనస్తుత
౧౧ పరనారీదూర బంధుచింతా
౧౨ మణి సుభటచూడామణి
౧౩ (సూ) ర్యోదయరాజ్యసము
౧౪ ద్ధరణ సకలవిద్యావినోద
౧౫ విభవపురందర వివేకచ
౧౬ తురానన విప్రజనాశ్రయ చ
౧౭ తుర్ధకులకుముదినీరాజ్య
౧౮ వర్ద్ధన చంద్రుండును అ
౧౯ య్యనరసింహ ఆదిమ
౨౦ (ణ్డితుండు) నిజభుజవిక్రమ
౨౧ గడికోటమల్ల మనుమ
౨౨ కులాభరణ శ్రీరామేశ్వరదేవ
౨౩ దివ్యశ్రీపాదపద్మారా
౨౪ ధకులైన పెనుమదుంగో
౨౫ త్ర పవిత్ర వడ్లూరిపురవరా
౨౬ ధీశ్వర నామాది ప్రశస్తిసహితు
౨౭ లైన శ్రీమతు గుండప
౨౮ నాయనింగారికి శడ్డులు ఎట్టమ
౨౯ నాయనింగారు స్వస్తి శ్రీశ
౩౦ కవరుషంబులు ౧౧౨౮ అ
౩౧ గు నేంటి ప్రభవసంవత్సర
౩౨ వైశాఖ శు॥ ౫॥ లునాండు ఆ
౩౩ లుంగడప తూర్పుదిక్కునను త్రి
౩౪ పురాంతకదేవరం బ్రతిష్ఠ శేశి
౩౫ రి స్వస్తిశ్రీమహాప్రధాని రా
౩౬ యస్థాపనాచార్యులైన [సిం] గ
౩౭ మదేవనాయంకులు ప్రతిష్ఠా
౩౮ కాలమప్పుడు త్రిపురాంతక
౩౯ దేవరకుం ఆలుంగడప రావు
౪౦ లచెఱువెనుక నుత్తరగోంము తూ
౪౧ ముకు * వను అద్దానపెద్దతూ
౪౨ ముకాలువను వెలంపట్టాను
౪౩ ఆకాలువనె బెడ్డచేను ఆఱు
౪౪ వీసాలును వ్రిత్తిపెట్టిరి క్రం
౪౫ నాగదేవనింగారు చఱులోప
౪౬ లను తాడితోంటఇచ్చిరి శ్రీదే
౪౭ విరాజు సూర్యగ్రహణకాల
౪౮ మప్పుడు చంద్రుచేని తూర్పున
౪౯ ను ఆంసూకదేవరగుడివాన
౫౦ కు నూకగానున్న మాడం
౫౧ గొలకుంచమున్న తవ్వెండు
౫౨ నూనె ఇచ్చెను.

8

గంగాపుర శాసనఖండము

౧ శశిభాస్కరా॥ హేరంబ స్సముదం కరోతు భ
౨ వతాం వప్రక్రియాబిభ్య త్సాత్రిక్షధీ * చ్ఛాయా నిరీక్ష్యాత్మనః
౩ పాతువః పద్మనాభస్య శయ్యా శేషఫణీశ్వరః చకితేవయతో లక్ష్మీ

౪ భూతిః పదారవిందాదరవిందయోనేః వర్ణ స్తురీయో బహు
౫ తత్ర తురీయో * * కథాచాతుర్య్యధార్యోదయే వర్ణే
౬ వివాహవిధినామంభిదాంలక్షకః శ్రేష్ఠ స్తేగు గరిష్ఠపు
౭ తోభంగ్గై రహీనః పరం సత్యాకీర్ణ్ణనిజాంతలోపి న
౮ వాస్తవై ర్యత్రానిమ ర్థధితో నచాపి మునినా వీతస్న
౯ న్వం శేతుసంజాతః సంతానః సర్వ్వకామదః॥ తత్రా
౧౦ వీరో వెన్నమహీపతిః॥ దోర్దండశాలినా
౧౧ లక్ష్మీక చాయతే॥ త * * రభూ
౧౨ యాశోసిరంధ్రితా

9

రామన్నపేట శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీమన్మడలపాట్టి
౨ పట్టనసుధాకర సత్య
౩ హరిశ్చంద్ర యువతిజ
౪ నమనోహర వితరణగు
౫ ణసంపన్న విరణగెల్వ
౬ కూయాలింప ప్రజ
౭ మెచ్చుగండ పతిహిత
౮ ంజనేయ పరనారీదూర
౯ రణరంగవిజయ రణముఖభై
౧౦ రవ మూరుబెలపురవరాధీశ్వ
౧౧ రులైన శ్రీమన్మహాసామ
౧౨ ంతమల్లెడ్డి శకవర్ష
౧౩ ములు ౧౧౩౫ గునేంటి
౧౪ శ్రీముఖసంవత్సర చై
౧౫ త్రశు ౩ గురువారమునా
౧౬ ండు మాటూరం దమత
౧౭ ండ్రిముప్పరెడ్డిపేర గుడి
౧౮ గట్టించి ముప్పవిశ్వేశ్వరదేవ
౧౯ రం బ్రతిష్టసేసి ఆ దేవరకు
౨౦ నంగభోగమునకు రాగభోగ
౨౧ మునకూం గొల్లబోయునిమె
౨౨ ట్టనియ్యోడియూ రాచంద్రార్కక
౨౩ * * * గా నిచ్చితిమి
౨౪ స్వభానుసంవత్సరవై శాఖమా

రెండవవైపు

౧ సమున నొల్లంబ
౨ ల్కులవెన్న శ్రీము
౩ ప్పదీశ్వర దేవర
౪ దివ్యకాంపు॥
౫ స్వదత్తాం పరద
౬ త్తాం వా యో హరే

౭ త వసుంధరాం ష
౮ ష్టిః వర్ష సహస్రా
౯ ణి విష్ఠాయాం జా
౧౦ యతే క్రిమిః॥ స్వ
౧౧ దత్తా ద్విగుణం పు
౧౨ ణ్యం పరదత్తాను
౧౩ పాలనం పరదత్తా
౧౪ పహారేణ సదత్త
౧౫ ం నిష్ఫలం భవేత్
౧౬ అకరస్యకరికా
౧౭ రం గోసహస్రకర
౧౮ దస్మృతః కరప్రవి
౧౯ త్రివిచ్ఛే దా ద్గోకోటి
౨౦ ఫలదం శ్రుణు॥ ద్వి
౨౧ షం త్రియే మత్సర
౨౨ లోభభాజో నరాఇ
౨౩ మంధర్మ మధర్మ
౨౪ శీలాః తేగోఘ్న మాతృ
౨౫ ఘ్న పితృఘ్నలోకా
౨౬ వ్రజంతి విప్రఘ్న
౨౭ గతిం చ యాంతి॥

మూండవ వైపు

౧ బహుభి ర్వసుధాదత్తా బహుభి
౨ శ్చానుపాలితా యస్య యస్య
౩ యదాభూమి స్తస్యతస్య త
౪ దాఫలం॥ మద్వంశజాః
౫ పరమహీపతివంశజా
౬ వా పాపాదపేత మనసా
౭ భువి భావిజాతాః యేపా
౮ లయంతి మమధర్మ మి
౯ మం సమస్తం తేషాం మ
౧౦ యా విరచితాంజలి రేష
౧౧ మూర్ధ్ని

10

గార్ల శాసనము

౧ శ్రీవిశ్వేశ్వరాయనమః॥
౨ యే దేవా స్త్రిగుణాత్మకా స్త్రిపురుషా గౌ
౩ రీరమావాగ్వరాః । యోగిధ్యేయ సుమూ
౪ ర్తయ స్ఫటికనీలాంభోజరాగది (ప్ర) భాః ఆ
౫ ద్యా వేదమయా స్సురాసురమునిస్తుత్యా .
౬ మహాఘోమహాస్తే రుద్రాంభుజనాభ
౭ పంకజభవా రక్షంతు వ స్సర్వదా॥ ౧

౮ గజవక్త్రం మహాసేనం దేవీం చ కరుణాలయాం
౯ నత్వాహం శాసనశ్లోకాన్ వక్ష్యే సంప్రతితద్య
౧౦ థా॥౨॥ శ్రీభామినీపతేర్నాభి పంకజే ప
౧౧ ద్మభూ రభూత్ । తేనసృష్టమిదం సర్వ్వ
౧౨ ం తతత్రర (మ్యా) మహీతలే॥౩॥ నానాసే
౧౩ నాధిపాజాతా శ్చతుర్ద్ధకులవల్లభాః।
౧౪ తత్ర రేచెర్ల్ల వంశోభూత్ ఖ్యాతిమా
౧౫ న్బేతభూపతిః ॥౪॥ తస్యాసీ త్తనయో బొ
౧౬ ప్పయాంహ్వయః కులభూషణః
౧౭ తత్పుత్రో గణనాథాఖ్య స్తస్యసూను
౧౮ ః పరంతపః ॥౫॥ బొప్పరాయ ఇ
౧౯ తిఖ్యాత శ్రీమన్సామంతశేఖరః।
౨౦ విశ్వేశపాదపంకేజ భ్రమరీభూతచేతసః ॥౬॥
౨౧ సంకల్పత్వముపేహి పన్నగపతిః ద్దేవ
౨౨ స్యశంభో స్సదా నిద్రాం సేవితు మ
౨౩ హ్యసి క్షితిధరా క్షీరాంబుధి స్స్వేచ్ఛయా
౨౪ ఇచ్ఛాయ ద్యవగాహనే ప్రోదనదా
౨౫ న్గచ్ఛ ద్ధమాశాగజాః భూభారోద్ధర
౨౬ ణాయ సంప్రతి భువి శ్రీబొప్పరాయో
౨౭ స్వయం ॥౭॥ అతులితసితకీర్త్తి వ్యాపి
౨౮ తాశేషలోక స్వజనసుజనబంధువ్రా
౨౯ త కల్పావనీజ (ః)। విభవవిజితశక్ర శ్చా
౩౦ రుచారిత్రపాత్రో। జయతి గుణవ
౩౧ రేణ్యః పుణ్యవాన్ బొప్పరాయః ॥౮॥
౩౨ సోపి నిశ్చలయాభక్త్యా నంతపుణ్యఫ
౩౩ లాప్తయే నిత్యసత్యవ్రతో వీర సర్వ్వ
౩౪ ధర్మ్మపరాయణః ॥౯॥ నవాంబ
౩౫ రద్వివసుధా ౧౨౨౯ సంఖ్యాకశ

౩౬ కహాయనే। విలసత్సర్వాశ్చైత్ర
౩౭ శుద్ధాష్ట మ్యబ్జవాసరే గా
(మిగిలిన భాగము నేలలో పూడియున్నది. చాల గొప్పశిలగావున ద్రవ్వించ వీలుకాలేదు)

11

పిల్లలమఱ్ఱి శాసనము

౧ స్వస్తి సకలగుణాలంకార ఆంధ్రదేశాధీశ్వర పరనారీసహోదర
౨ అనుమనంగంటిపురవరాధీశ్వర చోడరాయస్థాపనాచార్య్య
౩ కాంచీరక్షపాలక విషమదాడిపాంచాల ఇదువెత్తంగండ
౪ గండగోపాల మూరురాయజగడళ ఇత్యాది బిరుదాంకి
౫ తులైన కాపయనాయ్నింగారి ఇష్టభృత్యులైండు ఎఱపోతు
౬ లెంకంగారు పిల్లలమఱిని రాజ్యముసేయుచుండి త
౭ త్కాలదేశవిధ్వరాలను సురతాణిచేతను ఎఱకేశ్వరదే
౮ వర ఉపహతిలయితేని అల్యావదీను ఎఱపోతులెంకంగారు త
౯ న ఏలిక కాపయనాయ్నింగారికిన్ని తమతండ్రి అనుమకు
౧౦ ండమాచినాయ్నింగారికిన్ని తల్లిరుద్రసానింగారికిన్ని పు
౧౧ ణ్యముగాను శకవర్షాలు ౧ * * ౭ అగు నేంటిహేమళం
౧౨ బిసంవత్సర జ్యేష్ట శు ౧౫ గు॥నాండు పునఃప్రతిష్ఠసేసి
౧౩ రి ఆదేవరకు అధికపడి ఒకవూంట ఉపహారానకు పి
౧౪ లలమఱిని దేవరకుంటవెనకను వ్రిత్తి అడ్డచేనుపెటిరి

12

కొలవి శాసనము

తూర్పు

౧ శ్రీవిక్రమాదిత్యనృపా
౨ గ్రతనయుణ్డాయ్న చాలుక్య
౩ భీమునకు శౌచకన్దప్పు
౪ నకు వేగీశ్వరునకు రన
౫ మద్దాన్వయకులతిలకు
౬ ణయ్న కుసుమాయుధుణ్డు గ

న్నరబల్లవాలునికి స్త్రప్రాప్త
ంబయ్యన్న రనమర్ద్దనక శ్రీమదన
భుజవీర్య్యబలపరాక్ర
మంబున న్దచ్చికణ్ణియంగట్టి
పట్టంబెత్తి ఖడ్గసహాయు
డై నేలయెల్లం గావంబూని
మడికొణ్డనాణ్డాదిగ
వేగిదేసము విష్ణువ
ర్ద్ధనుతోనడ్డి రాజ్యంబుసే
యుచున్న కుసుమాయుధుపె
ద్దకొడుకనేకరిపునృపతి
మణిమకుటమకరికా
రేపణమశ్రుణిత

ఉత్తరము

గలరలావర్త్తణంబురా
జ్యంబుసేయుచు నిష్ఠవి
షయకామభోగంబుల
ననుభవించుచు సుఖంబు
ణ్డి యొకనాణ్డు కొరవి నల్ల
జెఱెయకొడుకు పెద్దన
రావించి నీవునాప్రాణస
మానుణ్డవైన చెలివి నీ
చేసిన యుపకారంబున
కు బ్రత్యుపకారంబుసేయ
వలయుంగాన నీకేమివ
లయు దానివ * * *
ణ్డి కొమ్మ నృగి
శ్రీనాకెల్లంగలదేమి లే
కున్న వెణ్డికొణ్డుమయ్యను
బరోపకారంబు పొన్దిగా
ని కొరవియున్న భీముడు
నల్కులకులసన

దక్షిణము

పడివెగెల్చి శ్రీనిరవ
ద్యుణ్డనేకసమరసంఘ
ట్టణభుజాసిభాసురు
డై తమయన్న రాజ్యశ్రీ
కెల్ల న్దానయ ఈశుణ్డై
చేకొనినిల్చి భీమసలు
కియ న్దనేకవస్తువా
హానోత్సవంబు ల్పడయు
చు తమయన్నగాణగయ్య
చేసిన ధమ్మువులు నసం
బును నేగట్టనుగావను
రక్షింపను వలయునేని
చేకొని కొరవికిచ్చిన
స్థితినిల్ప శిలాస్థమ్భం
బు ప్రతిష్ఠించి విష్ట
రంబును నాతనికొట్టించి
న చెఱువులు మఱియు యె
వ్వియేని నాతనిచేయంబడి

పశ్చిమము

౧ వుకువతిగినను చెఱి
౨ చినను చురియ వెఱికిన
౩ ను ముట్టిత్రిగనుఱ కాడి
౪ నను ణరవాద్యది ఏను
౫ ంద్రమ్మలు మణిసిచేసిన
౬ దోసంబునకు వానిజీవిత
౭ ంబు దణ్డువు వరియారబ
౮ ంబు పడువరంబు వెల్లార
౯ బంబు ఎరగద్యాణంబు పే
౧౦ కామణిపున్నమనాణ్డు ఏ
౧౧ నూఱుంద్రమ్మలం వె
౧౨ టి సుఖంబు మనుము
౧౩ నాయకుణ్డై యాకాపులయ్న
౧౪ వేఱరాజులం జొచ్చి మ
౧౫ * * * * స్థితిమణి
౧౬ సిగొన్న రాజుల్గల రేని
౧౭ యు యాస్థితిమడిసిన * *
౧౮ నాపకణ్డుమన్న కాంపు

13

గూడూరు శాసనము

౧ శ్రీవిరియాలన్వయనీరజాకరదినేశం నిర్మ్మలక్షీర
౨ నాగరసంకాశ విశుద్ధకీర్త్తికనకా(ద్రి)ప్రోన్నతం
౩ వల్లసా తురసిష్ట (శిష్టా)ష్టకవిప్రకీర సహకా
౪ రం వైరిగంధేభకేసరి మాళం విభుసూర నున్నతగు
౫ ణోదారం ధరాచక్రదోళ్ళు॥ కంద॥ ఆత తనెయుం
౬ వినేయవినూతం భువనప్రసిద్ధకీర్త్తిలతావిఖ్యా
౭ తం సజ్జనవినతా ప్రీతం బేతణ నుదారసురభూ
౮ జాతం॥ అవన మనోనయనద్వయభువనజన
౯ స్తుతచరిత్ర సద్గుణగణసంభవజన్మభూమి సజ్జ
౧౦ నయువతీరత్నమ నిబెజ్జమాంబిక నెగడ్దళ్ళు॥
౧౧ ఆరమణీనిధానము గంభీరవధూనిధిరఖిళ
౧౨ సద్గుణనిచయం వీరారిదర్పదళనం వీరాగ్రణి
౧౩ యెనసె మల్లనుద్గమా (ప) ॥వృత్త॥ ఇదె హేమా
౧౪ ద్రీంద్రమత్యురన్నతి యమలామేయిందిజన

౧౫ తా * * వె_త్రింతిలకవ్యంబై_ మహావిస్త్రితవితరణసా
౧౬ మార్థ్యత్రిభిజ్ఞానతానిధి దుగ్ధాంబుధిగంభీరవేతి
౧౭ సయసి * * * * * * భాస్వత్సు
౧౮ ధాపుంగిరవిశదయశం మల్లని ధాత్రిగల్॥ సాశ్వత
౧౯ పుణ్యాలుంపి నఖిలాతినురామరజాత నున్న తానశ్వరకీ_ర్తి
౨౦ సద్గుణగణావహనం ఘనబాహువిక్రమం విశ్వధ
౨౧ రాతళం సొగడెమోడిసికం సముదారదేద్యె మ
౨౨ ల్లేశ్వరమం తటాగఘనవాపిగళం విభుమల్లనూర్జిత
౨౩ త॥ వసుధాతళపాళుప సరిసజనసనకళమె
౨౪ * * కటకమం స్నితిశంమాడిసిక శివాల
౨౫ య మనుపమమెళదు దుగుమవారా
౨౬ ళధిక పుణ్యాగణ్య॥ ధరెయుం సురాద్రి
౨౭ యుం సాగరముం చంద్రార్కరుం మహేశ్వరరుం
౨౮ దిక్కరిచయము ముట్టిగం సుఖమిరు మల్ల
౨౯ కవీంద్రబింబమంపారియుత ॥శ్లోక॥ శ్రీ శ్రీ
౩౦ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరా
౩౧ షష్టివర్ష సహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే
౩౨ క్రిమిః॥ వనేష్వతోయేష్వహ్నా సహస్థాలం
౩౩ నిరాకృతిం కులంసమూలం సహాతి దేవస్వం
౩౪ హ్రితి పాతకః॥ దేవస్వం బ్రాహ్మణస్వం చ యోలో
౩౫ భేచ ప్రభుంజతి స్వపాపా త్తపరేలోకే గిద్రోచ్ఛిషే
౩౬ న జీవతి॥ దేవద్రవ్యం * * * * భక్షుంతి యే
౩౭ వరాః నష్టగోత్రాణి నామాని పశ్చాత్పతతి రౌరవం॥ దేవ
౩౮ ద్రవ్యం * * * * బ్రహ్మస్వం * * కులతాం
౩౯ యాంతి బ్రాహ్మణాతిక్రమేణ నమః శివాయః

14

ఇనుగుర్తి శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్థిరం॥ సాస్థాపయన్న
౨ రకతం శివమత్రలింగం
౩ బయ్యాంబికా ఇతివి
౪ శ్రుతవ * * *ం। య
౫ ద్దీధితిప్రతతివిస్ఫుర
౬ మార్జితశ్రీ విశ్వర్యాలవ
౭ ంశ కనకకల్పితకల్పఆ
౮ సీత్॥ శ్రీ శ్రీ.

రెండవవైపు

౧ ॥ * * ప్ర త్యేకమే
౨ * త్కక్షిణః। తేషుత్వద్యదివ
౩ * ంరతేషుస్సకలా నాలం *
౪ * సఖా * న్గుణాన్। ధాత్రా
౫ * క్షు సమస్తధర్మవస
౬ * (త్రి) స్త్రేయోభవత్ కల్పితో
౭ * స్తోక * * * పతిషుచా

మూడవవైపు

౧ పన్నగాంజగత్॥ శంభుశ్రీ
౨ పదపంకజప్రణయ
౩ * స్తరోభోజన్స
౪ రూపచరితమ్ *
౫ మైలల * * * విమ
౬ నోహరణం। ఆకస్మి *
౭ సుహిత * * * మసౌ
౮ * * * * *

15

బూరుగగడ్డ శాసనము

౧ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తి సహితులైన శ్రీ
౨ మహాదేవసగోత్రపురవరాధీశ్వరులై
౩ న నామకూరిఅనభీమానాయనింగారి కొ
౪ డుకు అంనమనాయినింగారు పృథ్వీరాజ్య
౫ ముచేయుచుండంగాను బూరుగడ్డ గ్రామ
౬ మంద పదివేయిగులమునన * * *
౭ * త కాభ్యుదయ శక వరుషంబులు ౧౩౦౦
౮ అగు నేంటి పింగళసంవత్సర జేష్టశుద్ధ ౧౫ గురు

౯ నాకమునాండు బూరుగడ్డగ్రామ
౧౦ ముంను తమతండ్రి పేరు కొలమునకుం బుణ్య
౧౧ ముగాను రామేశ్వరదేవరను బ్రతిష్ఠసేయిం
౧౨ చి ప్రతిష్ఠకాలమపుడు భీమనాయనింగారి
౧౩ కిం బుణ్యముగాను * * * * *
౧౪ * * * * * * * * *
౧౫ శ్రీ శ్రీ శ్రీ యీక్షేత్రము ద్రో
౧౬ యువారు బ్రహ్మహత్యాదిపాతకాములందు బడు
౧౭ వారు శ్రీమహాదేవాయనమః॥

16

మధిర శాసనము

మొదటి వైపు

౧ శ్రీమద్ధాత్రీతలేస్మి న్ప్రక
౨ టితసుగుణో దేవరాతా
౩ ఖ్యగోత్రః। పుణ్యః పూర్వ్వం
౪ తెనాలీ పుర మవసథ
౫ ః నారసింహాఖ్యవిప్రః
౬ నాగాంబా తస్యజాయా జ
౭ గదభివిదితా శౌరిణ
౮ శ్రీరివాసీ ద్దంపత్యోని
౯ త్యసత్యవ్రతరతిపరయో
౧౦ బ్రహ్మనామా సుపుత్రః॥ ౧॥
౧౧ సర్వ్వానవద్యాభవదస్యభా
౧౨ ర్య్యా కొప్పాంబ్వాయా కంజ్జ
౧౩ దలాయతాక్షీ తయోః కు
౧౪ లద్దీ జనితస్సుపుత్రః

రెండవ వైపు

౧ కులప్రదీపో
౨ నరసింహనామా
౩ ॥ శాకాబ్దేదిన
౪ నాథరుద్ర
౫ గణితే ౧౧౧౨
౬ వైశాఖమాసే
౭ సితేరుద్రశ్రీ
౮ ద్విజరాజపుత్ర
౯. దివసే శంభోః ప్ర
౧౦ తిష్ఠాశుభాం
౧౧ కృత్వాభూవిది
౧౨ తంహి శోభనతరం
౧౩ విష్ణోః ప్రతిష్ఠాప
౧౪ నం నానాత్రో * మ

౧౫ ధురాపురి ద్విజ
౧౬ వర(శ్రీ)నారసిం
౧౭ హాకరోత్ ॥౩॥ సత్యే
౧౮ న వంశానుసరే
౧౯ ణ శాన్తదేవాఖ్య
౨౦ మేకం శివవిప్ర
౨౧ మాయ్యర్ణం। విప్రాయ
౨౨ తస్యాచ్ఛర్ణన రక్షణా
౨౩ ర్ధణం కులానుభో

మూడవ వైపు

౧ గ్ర్యం ధరణీయదీస
౨ తే వృత్తింభూయేచ్ఛస
౩ ఖ్యేయం దీపార్ధణంగి
౪ రిశా ద్వయం ద్రోణద్వ
౫ యం భవి * ద్వ
౬ యం సర్వ్వే * సాక్షికం॥ ౬
౭ దాసోహం పార్వ్వతీనాథ
౮ పరమాత్మ నమోస్తుతే
౯ దాసోహం పుండరీకాక్ష
౧౦ త్రాహి మా న్పురుషోత్తమ॥
౧౧ సద్విప్రధర్మ్మస్య జగద్ధి
౧౨ తస్య ద్రోహాదికం నా
౧౩ శమవిఘ్నమస్తు॥ విపశ్చి
౧౪ నామస్య జనో త్తమానాం
౧౫ సత్యంభవే చ్ఛోభనమే
౧౬ వసత్యం॥ స్వదత్తాం ప
౧౭ రదత్తాం వా యో హరేతవసు
౧౮ ంధరాం షష్టియుర్ణగసహ
౧౯ స్రాణి విష్ఠాయాం జా
౨౦ యతే క్రిమిః।

17

లింగగిరి శాసనము

౧ శ్రీశకవర్షము
౨ లు। ౧౧౪౨ అగు నేంటి
౩ ప్రభవసంవత్సర
౪ ఆషాఢ శు ౧ గురు(వా)
౫ రాన సత్రం శ్రీల
౬ కు * * * శ్రీద్రాగిళా
౭ ల ఎంబెరుమానారు
౮ మఠశేషముగాను
౯ రాజమఠముకాల్వ

18

పానుగల్లు శాసనము

దక్షిణము

౧ * * * * *
౨ శక్తితిపతితిల * * క్షురిసోమరాజా పత్నీతస్యాన్త *

౩ * ఃబెడగానామ దేవీవినీతాతద్దంపత్యో స్తనూ *
౪ హిమనన్మేన మోరంబికేవ । శ్రీమన్మైలాంబికా * బ
౫ * తేజసాం జన్మభూమిః॥ సామత్రిభోన్త్రాంధ్ర
౬ * ఆక్ష్మీరివ శ్రీపురుషో త్తమస్యఖ్యాతి ప్రసూతిజన
౭ వంక్త్ర ప్రసాదసంపాదితలోకవృత్తిః॥ వాగ్దేవతేతియామన్యతే
౮ సతి దేవతేతిసాద్విజనైః పరిజనైః కులదేవతేతియామన్యతే
౯ స్సతతంవద * సా * త్యసర్వామరత్నితిరుహామదినే తే
౧౦ తి॥ యాసూతాఖిలలోకవీరసజనీ సీమన్తముక్తామణిస్యా
౧౧ * శ్రీమ(ధర్మసత)తయూవేదానివత్రీన్సుతాలోకాన్వాపు
౧౨ హితస్సమస్తజనతాధారాంజ్వల త్తేజస స్త్రేతాగ్నినివనేవ్యతాపు
౧౩ పగతాం ధర్మార్థకామానివ వీరప్రాగ్రః ధరాభరభృతే
౧౪ * దేయదారగ్గణానాత్యప్రతిబింబరూప ఉదయాది
౧౫ (త్య) తమాధీశ్వరం భీమోభీమపరాక్రమోజితరుతి *
౧౬ కీర్తికక్రియాకన్నభూజనమాననీయచరితంగోకన్నభూపాల
౧౭ కం॥ తేషాంభీమో భీమవత్పాండవానాదిత్యఖ్యాతోభూరిదో
౧౮ క్షిక్రమేణయత్కీత్తిం * * న్నరూపేసదాసన్సర్వసిద్ధ్యం *
౧౯ మానీస్వరూపాః॥ సాత్రియసీతనూజస్య తస్యమహీ (ప)
౨౦ తేః॥ తర్కాబ్దిదిఙ్మితేకాలేశకస్య క్రోధివత్సరే సూర్యగ్ర
౨౧ హే చోడభీమనారాయణపురాహ్వాయం । అష్టోత్తరశతో
౨౨ ప్రాదాదగ్రహారంద్విజన్మనాం॥ సాష్టభోగజనైర్వంద్యమాచం
౨౩ ద్రకవితారకం॥ తత్రైవవత్సరేచోడభీమైనారాయణాహ్వాయః॥

తూర్పు

౧ * నుష్ణునిబరవ । జొన్నలబండికి వ ౨౪ గి
౨ ఆుకకు వి ౨ కు ౧ వ * డుంసిరబరవఆకుబెజ్వర
౩ కకురు ౨౪ ఆకుంగట్టు । (మోపునకు వ ౨।
౪ (ల) కుంగట్టు ౯ పోంకబండికా ఆు ౮ పోంకలు । ౨౦
౫ * ఆుకకు వ ౪ పోక * ౦౦ మిరియాలబండి ౨౨
౬ రసుగిద్దృగ్గావ ఆ * కసపాక ౨ అల్లము * వ

౭ తుపలి॥ విస్యలు॥ ౨ పెఱుకకు రు ౧ విస్య ()
౮ పసపుబ్ర త్తినింబెల్లముంనీబరమచీరలు
౯ ద్యసీరకురు ౨॥ లోకావలకుంగమపుల
౧౦ రుణసపర్యలకు నిబరమనకరములో
౧౧ పలచుదెముదెచ్చి యవ్వరుదాంవినాసు రార
౧౨ డ్డియరువంగలవారలంగడసిద్ధాయము
౧౩ ఇందెగు । దేవరకుంగానికిఇంజ ప ౨
౧౪ నామిసెట్టిచెఱ్వు దేవరకర్ధమును మహాజన
౧౫ మునకర్ధమును పానుగంటదళవృత్తి వ్రుడవడ్లు । ౪౦
౧౬ సూత్రధారి బ్రహ్మోజుబెరసినసూత్రధారులపూర్వ్వవృ
౧౭ త్తి కాస్యపల్లిని బానుగంటదళవృత్తిపుడపడ్లు ౨౦ భీమ (స)
౧౮ ముద్రమువెనుక పుడమఱుతురు * చోడసముద్ర
౧౯ మువెనుక పుడమఱుతురు ౪

ఉత్తరము

౧ డులునారాయను * *
౨ యుడుభాస్కరభట్టు సోమేశ్వరభట్టోపధ్యాయ
౩ లకు వృత్తులు ౨ అప్పనభట్లకు వెలిపొలమువృత్తులు ౨
౪ దేవరభాగములోన దేవరఅంగభోగానకుగాల్పుడ్లు ౧౦ కా
౫ లఱుతురు (పూజర్లకునాల్పుడ్లు ౧ కాలఱుతురులు
౬ * * యనిల్పిన దేవరభాగము గీతవాద్యనృత్యదూ
౭ రడశంకుధారలులోనైన కేలసమునేసి బాయపొ *
౮ వారోజునువృత్తికాఅకుడువంగలవారు ఈరెండు *
౯ తలరాసినక్షులువోడిబినముప్పెకుగాల్పుట్టి *
౧౦ (సా)మాన్యోయంధర్మసేతున్నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయో
౧౧ (భ)వద్భిః॥ సర్వ్వానేతా న్భావినః పార్థివేంద్రాన్భూయో భూయో
౧౨ (యాచ) తేరామచంద్రః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశ
౧౩ జావా పాపాదపేతమనసోభువిభావిభూపాః । యేపాల
౧౪ యన్తిమమధర్మ్మమిమం సమస్తం తేభ్యోమయావిర

౧౫ (చి)తాంజలి రేమమూర్ధ్ని॥ షష్టిర్వర్ష సహస్రాణి స్వర్గేతి
౧౬ (ష్ఠ)తిభూమిద అపహర్తా చానుమన్తా చ తాన్యేవ నరకంవ
౧౭ (సే)త్॥ విన్ధ్యాటవిష్వతోయాసుశుష్క కోటరవాసినః॥ కృ
౧౮ * * ష్ణాజాయన్తే బ్రహ్మదేయాపహారిణః॥ * *

19

సగునూరు శాసనము

౧ సర్వజితుసంవత్సర ఫాల్గుణసుద్ధ ద
౨ శమి గురువారమున చపాండుప
౩ ట్టిన । ఆనడుమూను మదీయస్థల
౪ దేవన ధర్మసాలియ జనులు
౫ యండఅపంపునా మనిజెల్లంగా
౬ ఆమల్లిసెట్టిని ఆయనకొడుకు
౭ వెన్నిసెట్టిని మహేశ్వర దేవర బ్రతి
౮ ష్టను గణపదేవమహారాజు
౯ పేర గణపరేశ్వరమును సక
౧౦ లభక్తుల పేరను సకలేశ్వరము
౧౧ ను ప్రతిష్ట చిల్లరి దేవరకు అం
౧౨ గరంగవిభోగాలకు ఇచ్చిన
౧౩ ఆయవృత్తులు తమ ఆమేడి
౧౪ చరలదగెడి నానవీసము ఇ
౧౫ స్తిమి ఆచంద్రార్కాది నిలిచె
౧౬ డిని ఈనివాడుగంగకఱుత
౧౭ కవిలపొడిచినవాడు వీడు
౧౮ సమయానకు నువెలిసివా
౧౯ ద్రోహుండు వానిమట్టుకు
౨౦ దేవడు నింతసడ్డవీడు
౨౧ వాండు సివద్రోహి

20

అలంపురము శాసనము

౧ శ్రీజయత్యావిష్కృతంవిష్ణో ర్వారాహం క్షోభితార్ణవం దక్షిణోన్నతదంష్ట్రాగ్ర
విశ్రాన్తభువనం వపుః । శ్రీమతాం సకలభువన సంస్తూయమానమానవ్య * *
౨ మాతృభిరభివర్ధితానాం కార్తికేయపరిరక్షణప్రాప్తకల్యాణపరంపరాణాం కార్తి
కేయప్రసాదసమాసాదిత వరాహ * * *
౩ చళుక్యానాం కుల * * * * రశ్వమేధావభృధస్నానపవిత్రీకృతగాత్రస్య శ్రీపుల
కేశివల్లభమహారాజస్య ప్రియతనయ * * *

౪ ద్విజ * * * య శ్రీ ప్రిథ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపరమేశ్వరస్య ప్రియతనయః విక్ర మాదిత్యభట్టారక స్తస్యా(ను)జః వినయాదిత్య సత్యాశ్రయశ్రీ * * * * థ్వీ వల్లభమహారాజస్య * * *

౫ ధిరాజపరమేశ్వరభట్టారకస్య ప్రియసూను స్సమ స్తపార * * సానతవవిమ్మాస్య విజయాదిత్యసత్యాశ్రయశ్రీపృథ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపర

౬ శ్వాజ్ఞయా వగోవర్ధ్దశాతావార్య్యస్వామినః । (షడ్వింశదుత్తరషట్ఛతేషు శకే) నిజ ప్రవర్ధ్దమాన విజయరాజ్య సంవత్సరే వ్వష్టాద శేవర్త్తమానే వైశాఖశుక్ల త్రయోదశ్యా మ

౭ శత స్తితమ స్వస్తిగోబ్రాహ్మణస్య వపుః ప్రజానాం (చ) శుభంభవతు ◎ * స్వప్రకార మానశాతావార్యస్వామినే ధారాద త్తం॥ ◎ శ్రీ

21

వేములవాడ శాసనము

పడమర

౧ శ్రీమాన్భానుస్త్రమోహంతాద్దైత్యదర్ప్పహరః పరం

౨ లోకైకలోచనః పాయాదపాయాద్భువనత్రయం॥ (౧)

౩ స్వస్తి సమ స్తవిబుధజన సంస్తూయమాన స్సక

౪ లకలాకమలైకరాజహంసః । కంసమథనఇవ

౫ కమలాకరీకృతవక్షస్థ్సలః । స్థాణురివభ స్మ

౬ సాత్కృతసమస్తారిపురః ప్రచణ్డప్రవృత్తాలయదయా ప్రబోధితా

౭ శేషప్రవాహాంభోజాన్వర్థీకృతవినయాదిత్య

౮ నామధేయః ప్రసాధితాశేషదిఙ్మణ్డలశ్చ పర

౯ మణ్డలైకరామశ్చాలుక్యకులతిలకః శ్రీయుద్ధ

౧౦ మల్లోనామరాజాబభూవ॥ సోయం కిలా శాసద

౧౧ నన్యశాస్య సపాదలక్షం క్షితిమక్షతాజ్ఞః । న

౧౨ మ స్తరాజేన్ద్రకిరీటకోటిమాణిక్యరశ్మిః ప్రక

౧౩ రాచ్చిర్ణ్ణతాంఘ్రిః॥ (౨) యఃపాదని స్సీధుమయీంగజానాం వి

౧౪ ధాయ వాపీమ పితైలపూర్ణై స్సనవ్వలోకం స

౧౪ తితంవి తేనచాస్మి॥ కుచాహామరసున్దరీణాం॥ (౯)
౧౬ సచిత్రకూటం బహుచిత్రకూటం శక్యాసురేన్ద్రైరపి
౧౭ నోపయాతుం త్రివర్గయుక్తః ప్రణతారివర్గ
౧౮ స్స్వభావదుర్గం కిలతంజహార॥ (౪) తస్యాత్మజో ద
౧౯ క్షిణబాహుదణ్డచణ్డాసిధారాహతవైరి
౨౦ వణ్డః। బలాద్గృహీతాఖిలవేఙ్గీదేశః పా
౨౧ తి స్మ పృథ్వీమరికేసరీశః॥ (౫) భూయోప్యస్మిన్న
౨౨ రసింహధర్మ్మస్స్వపతిభూర్భుజం సతాంపాలయ
౨౩ న్రాజాదిత్యఇతిఖ్యాపతిరతః శ్రీయుద్ధమ
౨౪ ల్లోన్నృపః॥ (౬) త్యక్త్వాయేనదరీవివర్ణవిభవాఢ్యః క్షితి
౨౫ భూభుజః [* * * * స్వదేశరత్నదా] శరపర శ్రీయుద్ధ
౨౬ మల్లేశ్వరః॥ (౭) తతస్సరాజస్యశిరోమణీనామ్యాదార
౨౭ విన్దేనహృదోహరస్యః। బభూవనామ్నానరసింహదేవో
౨౮ ధాత్ర్యమభూద్భారిధృతాధిపత్యః॥ (౮) యస్సప్తదుస్సాధతరం నృ

దక్షిణము

౧ పాణాన్నిజిత్యసమస్సమరాంగ
౨ ణేషు విన్యస్యకేతూ స్తమతోసుతానాం
౩ తాల్మాలవస్యఃకరటీచకార॥ (౯) ప్రత్యగ్గతాం
౪ గూర్జరరాజసేనాంనిర్జిత్యరాజాస్వయమేక
౫ వీరః। కాలప్రియేరాజకదంబకస్యస్తుభాస్వవీ
౬ య్యవిలిలేఖశైలః॥ (౧౦) తస్యోదపాదిబలవ
౭ త్పరచక్రకుంభికుంభస్థలోద్దలనదక్షకృ
౮ పాణపాణిః। భీతానతారినరపాలకిరీటకోటి
౯ సంఘట్టితాంఘ్రిసరసీజవిరాజితా
౧౦ ననః॥ (౧౧) శ్రీమానహీపతిస్సాహోన్నామ్నావీరో
౧౧ ఽరికేసరీప్రాదుర్బభూవ। తేజస్వీప్రాత
౧౨ ర్భానురివోదయాం॥ (౧౨) సమస్తసామన్తశిఖా
౧౩ మణీనాంప్రభాప్రపాతాయితశార్వరాంస్స

౧౪ సంచారనారీనయనాంబుజానాం లక్ష్మీహి
౧౫ మాసారఇవాహారద్యః ॥ (౧౩) సామన్తానణము
౧౬ ఖ్యాన్నిజభుజపరిఘాః ప్రస్ఫురత్ఖడ్గధారాః
౧౭ నీరాంభోరాసిమగ్నాంస్తురగకరిఘటాపత్తిసం
౧౮ పత్తియుక్తాన్ కృత్వాపద్ధాయ్యన్మాయ్యః స్వజనపరి
౧౯ జనైస్సనిహాంత్యాజరంగే కృద్ధగోవిందరాజ్యాహరణ
౨౦ ముపగతోరక్షితోయేనబిజ్జః ॥ (౧౪) దేవీంరేవకునిమ్మన
౨౧ డిప్రతిహతేరిన్ద్రిస్యపుత్రీన్నుతాపౌలోమిామి(ఇ)వ
౨౨ వాసవప్రియమి(ఇ)వశ్రీమన్మరధ్వంసకః । స్త్రీరత్నం
౨౩ పరిణీయయేననితరాం తస్యాస్సపత్నీకృతా నూ
౨౪ నాంసప్తసముద్రముద్రితు(త)మహీమ్నానోన్న తేనాధు
౨౫ నా ॥ (౧౫) తేనభీతానతాఖిలబలవదిలాపాలమా
౨౬ లిమాణిక్యరశ్మిమాలాలాలితచరణకమ
౨౭ లయుగళేన శరణాయాతక్షితిపాలప్రాణి-

తూర్పు

౧ రక్షణదక్షవీరశ్రీమాకోపలతీక్షణదక్షిణ
౨ భుజాగ్గళేణ కాన్త్యాక్రాన్తకాన్తాజనమనోభవ
౩ వల్లభేన కరిణాపుత్రాహవస్సకలగజ వి
౪ కీర్త్యారేవటేనగీతమేవై కన్తి తరళా వ
౫ దధిరుద్రేణ రాజాత్మజేనేవపరిరక్ష
౬ విధానదక్షిణ బాహుబలేనచ బంధురక్షణేన
౭ సన్నృపః । బన్ధుపరాయణేన ఈశ్వరేణచ
౮ విజితమనోభవేనోమా మాప్రియేణచ
౯ నారాయణేన చ గోవర్ధననాగధరేణ చ
౧౦ చతురాననేనచ చతురాననేనచ వాసుకు
౧౧ లకళానిలయేన తారహారాది రమ్యా
౧౨ మూలగన్ధకరేణ కాన్తిమతావనజేన
౧౩ బన్ధనేవప్రబోధితబన్నరబన్నవ

౧౪ దనవనజేన నిరస్తారతితిమిరేణ
౧౫ చ సహస్రకిరణపదతుల తేజసా
౧౬ శ్రీమదరికేసరిమహారాజేన ॥
౧౭ స్వస్తిసమధిగతపఞ్చమహాశబ్దమహా
౧౮ సామన్తాధిపతిసమస్తభువనసంస్తూయమా
౧౯ నచాళుక్యవంశోద్భవం పాంబరాంకుశవర్మణనగ
౨౦ న్ధవారణం గన్ధవిద్యాధర నారూఢసర్వజ్ఞ
౨౧ మబాత్తనారాయణం (మత్తిగెల్దొం) గుణం అరిగుణ్ణా
౨౨ ణ్ణవం శరణాగతవజ్రపంజరం ప్రియళ్దం
౨౩ త్రిభువనమల్లసామన్తచూడామణి శ్రీ
౨౪ మదరికేసరియరసరి తత్పాదపద్మో
౨౫ పజీవి సమస్తరాజ్యభారనిరూపిత మహా
౨౬ సన్ధివిగ్రహపదవీప్రతిష్ఠితం సమస్త
౨౭ శాస్త్రపారగం శ్రీమత్సన్ధివిగ్రహగుణక (శ
౨౮ ర్మణ)॥ తదాంభో * * * యా * * * న *
౨౯ త * * వి * * * * * * * *

ఉత్తరము

౧ శ్రీమార్గ బద్దిగభూమిభర్త్తుస్స
౨ త్రాధిపాలో ౽ జనినాగమార్య్యః । గుణార్ణ
౩ వోర్వ్వీపతిం తంత్రపాలస్తస్యాత్మజో౽జాయ
౪ తేప్పెద్దణార్య్యః ॥ తేనాభ్యర్థితో దేవతాంవన్ద
౫ ననిమిత్తమాగంత స్వనిర్మాపితాదిత్యగృహా
౬ మాగతాభ్యాగతా జనసత్రనిమిత్తముత్తరా
౭ యణపుణ్యసంక్రాన్తిదివసే శతనివర్త్తనసం
౮ ఖ్యాతభూమిక్షేత్రమష్టనివర్త్తనసంఖ్యాతం
౯ పానీయ భూమిక్షేత్రంచ అ * ల పాల
౧౦ కపత్తణే * * * * శ్రీమదరికేసరిక్షితి
౧౧ పతిరదాత్ ॥ తత్ర రాజేశ్వరాదిత్యగృహా బద్దె

౧౨ గీశ్వర నగరీశ్వర ప్రభృతిచవాస్థానాది (వ
౧౩ సుస్సాక్షిమల్లికార్జున ము_క్తిలింగి విద్యాధరాది
౧౪ దివ్యాఖ్యభట్టారకాశ్చసాక్షిణః॥ చన్ద్రిశ్రేష్ఠిప్రభృ
౧౫ తయేనచ శ్రేష్ఠినశ్చసాక్షిణః॥
౧౬ నిస్పృహైకాగ్రణీస్సూరిస్థానాధిష్టోయశాస్వయం
౧౭ దాతావియాన్స్వయెజాతః పణ్డితమునీశ్వరః॥
౧౮ స్వధర్మావధయంధర్మః పాలనీయోనరాధిపైః
౧౯ స్వధర్మాయస్థితేస్సంతః ప్రత్యుదంతకదాచన॥ (౧౬)
౨౦ కాలత్త్రేషోనకర్త్తవ్యం ఆయుక్షీణేదినేదినే।
౨౧ సమస్తకరుణాన్నాస్తిధర్మశ్చత్వారితాౌగతే॥ (౧౭)
౨౨ అనిత్యానిశరీరాణివిభవోనైవశాశ్వితః।
౨౩ నిత్యంసన్నిహితోమృత్యుకర్త్తవ్యోధర్మసంగ్రహః॥ (౧౮)
౨౪ అస్యక్షేత్రస్యద్వాదశధర్మసిద్ధాయ॥

22

దోసపాటి శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకవర్షములు
౨ ౧౧౧౨ అగు ఆనందసం
౩ వత్సర మార్గశిర బ॥ ౧౩ బు
౪ దోసపాటి రుద్రయ హరిహ
౫ రదేవనికి తమతండ్రి గుండ్ర
౬ డ్డికిం దమతల్లి కామసా
౭ నికిం బుణ్యముగా శ్రీతోం
౮ టేశ్వర దేవర నగరికి ఆయూ
౯ రిదక్షిణపు వలని తనతోం
౧౦ టన రాట్నముకలప ఆడిప్ప
౧౧ డ్ల ౨ సహితముగా నిచ్చె॥

23

నాగులపాటి శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకవరుషంబులు ౧౪౦౪ అగు
౨ సుభకృతు ఫాల్గుణ బ ౧౦ బు రామరాజుమే
౩ డ్రాజుంగారు పృథ్వీరాజ్యముసేయంగాను వు

౪ శ్రీ శ్రీ అక్కిరాజు పోతరాజుంగారికొడు
౫ కు కాంచనంగారనుజుండు అక్కనకామేశ్వ
౬ రలింగానకు పానవట్టము నేయించెను శ్రీ॥

24

ముదిమాణిక్యము శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీజయదేశాశ్చ
౨ వసుబాణార్క ౧౨౫౮ సం
౩ యుతే । ధాతాబ్దే శ్రావ
౪ ణేశుక్లపుష్య మ్యర్కన్య
౫ వాసరే॥ భోభుజ్యమాన
౬ శ్రీరాజ్యం శ్వేతగ్రామం
౭ మహాయశః॥ ఎల్లులెం
౮ కేతివిఖ్యాతః ప్రజాపాల
౯ నతత్పరః॥ మద్దప్పకు
౧౦ లజాతాద్యా ఎఱ్ఱి
౧౧ పోతాఖ్యనాయకా
౧౨ త్ । మల్లాంబా లభతఃసూ
౧౩ నుం మల్లిసెట్టీతినామ
౧౪ కం । తస్యాగ్రజాత స్తన
౧౫ యో । వాసులం కేతికీర్తితః
౧౬ తస్యనామ్నా తడాకం
౧౭ శ్రీవాసాబ్ధిరితికీర్తిదం
౧౮ వృద్ధపూర్వక రత్నాఖ్య
౧౯ గ్రామాత్ పశ్చిమతోదీ
౨౦ శి

రెండవవైపు

౧ పుత్రప్రేమాత్ర
౨ డాగం తం మల్లి
౩ సెట్టి రనుజ్యత॥ మల్లాం
౪ బా మహానియ్యరా
౫ జదుసర జీరాంబు
౬ రాశేరసా । జాతో భూ
౭ సురభూరిదానచతు
౮ రః శ్రీమల్లిసెట్టి * *
౯ రత్న్యం త్వేన మహాగ
౧౦ వం సురగణబ్రహ్మ
౧౧ దయోమాతరం సూ
౧౨ య్యార్కదిగ్రహామండల
౧౩ శ్చ సహాజే స్త్రీపుత్రపౌత్రా
౧౪ న్వితం॥ ఈశ్వరా
౧౫ య్యార్కసుపుత్రేణ మా
౧౬ ధవాఖ్యేన సూరి
౧౭ ణా ధమార్ర్థ
౧౮ సిధ్యర్థం ప్రోలకం స్యా
౧౯ సన ముత్తమం ।
౨౦ श्रीरामचंद्रायनम:

శాసన వివరములు

సూచిక.

1. స్థలము.

2. రాజు.

3. కాలము.

4. భాష.

5. సారాంశము.

శాసన వివరములు

కాకతీయ శాసనములు

1

౧ ఖాజీపేట: (వరంగల్ జిల్లా)
హనుమకొండ ఖాజీపేట మధ్యత్రోవలో పోలీసు నాకావద్దనున్నది.
౨ ప్రోలరాజు
3 *
౪ కన్నడము
౫ అడుగుభాగము విరిగిపోయినది. 5, 6, 7 పంక్తులకు కలిసివచ్చునట్లు రోలు కొట్టబడినది. దుర్జయకులాబ్ధిచంద్రుఁడగు బేతరాజును అతని పుత్రుఁడగు ప్రోలరాజునుఁ బేర్కొనుచున్నది.

2

౧ ఖాజీపేట: (వరంగల్ జిల్లా)
౨ ప్రోలరాజు
3 *
౪ కన్నడము
౫ మొదటిశాసనశిలమీదనే నిదియున్నది.
మహామండలేశ్వర కాకతీయ బేతేశుఁడు తన తండ్రి పోళలరసునకు పుణ్యముగా చేసిన వరుణప్రతిష్ఠాపనమును దెలుపును. దీనిని మొదటిశాసనముతో కలిపి చదివినయెడల కాకతీయులలో బేతరాజు తండ్రి పేరు ప్రోలరాజనియు, బేతరాజుకొడుకు పేరు ప్రోలరాజనియు తేలును. ౧, ౨ శాసనములనుండి కాకతీయవంశమునందలి మూఁడు పురుషాంతరములు తెలియనగుచున్నవి.

3

౧ ఇనుగుర్తి: (వరంగల్ జిల్లా)
గుడటిచెఱువుప్రక్కనున్న కొండమీది గుహలోని భైరవవిగ్రహముచెంత.
౨ ప్రోలరాజు
3 *
౪ తెలుఁగు
౫ రాయి మిక్కిలి గగ్గులుగానున్నది.
ఇనుగుర్తిలోని కొండమీద ప్రోలరాజు జలంధర భైరవ దేవప్రతిష్ఠను చేయించినట్లు తెలుపుచున్నది.

4

౧ మాటూరు: (వరంగల్లుజిల్లా)
౨ ప్రోలరాజు
3 శా. శ. ౧౦౪3
౪ తెలుఁగు
౫ మహామండలేశ్వర కాకతీయప్రోలరాజు సామంతుఁడగు మల్లెనాయకుని ధర్మమును తెలుపును. ఈ శాసనము రెండవప్రోలుని కాలమును నిర్ణయించుట కుపకరించును.

5

౧ హనుమకొండ: (వరంగల్లుజిల్లా)
వేయిస్తంభముల మండపముగల రుద్రేశ్వరాలయములో నున్నది.
౨ రుద్రదేవుఁడు
3 శా. శ. ౧౦౮౪
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ కొంతభాగము పాడుచేయబడినది.
డాక్టరు ఫ్లీటుదొరవారు ఇండియన్ అంటిక్వేరి సంపుటము ౧౧, పుట ౧౦ లో ప్రకటించిన సుప్రసిద్ధశాసన మిదియే. పూర్వ కాకతీయుల వంశానుక్రమణిక, వారి విజయములు, ప్రత్యర్థుల చరిత్రలు, వారల రాజ్యవిశేషములను విశదీకరించును. ఇందలి కవితాశైలి మనోహరముగ

నున్నది. ఈశాసనము కాకతీయ చరిత్రమునకు మూలస్తంభము.

6

౧ కరీంనగరము:
కలెక్టరు బంగళాలో పాతబడినది.
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౦౮౨
౪ తెలుఁగుపద్యములు
౫ శాసనము ౧౬ పుటలో చుక్కలు పెట్టినచోట బెత్తికలు లేచిపోయినవి. నగునూరునుండి తేఁబడినదఁట.
ప్రోలరాజుకాలములో రాచనగరు ఉద్యోగులలో నొక్కఁడును, రుద్రదేవుని మంత్రియు నగుగంగాధరుని ధర్మము లనేకములను పేర్కొనును. ఆకాలములో బౌద్ధజైనమతములు ప్రచారములో నున్నట్లును, హనుమకొండయొక్కయు, ఆప్రాంతములయొక్కయు సలవిశేషములను వివరించును. నెం. ౫ ర. అనుమకొండశాసనములోని రుద్రేశ్వరాలయమును, మన్త్రికూటనగరము నిందు పేర్కొనబడినవి. ఇందలి హిడింబతీర్థము ప్రతాపచరిత్రాదులందుఁగూడ గాంచనగుచున్నది.

7

౧ పిల్లలమఱ్ఱి: (నల్లగొండజిల్లా)
సోమేశ్వర ముక్కంటేశ్వర దేవరగుళ్ళమధ్యనున్న నిలువుస్తంభముపై నున్నది.
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౧౪
౪ సంస్కృతము-తెలుఁగు
౫ కామయ కాచాంబికల కొమరుఁడు రేచెఱువుల నామిరెడ్డి తనపేరను, తన తలిదండ్రులపేరను ప్రతిష్ఠించిన దేవరలకు ధర్మములను దెలుపును. ధర్మము చేసిన కాలమున పరిపాలించుచున్న రుద్రదేవునకు తాను సామంతుఁడయినట్లు చెప్పకొనినాఁడు. ఈ రాజుయొక్క అంత్యసంవత్సర మిదియే యై యుండనోపు. అందుచలన ఏ శాసనము గూడ కాకతీయుల కాలనిర్ణయమున కత్యంతోపయోగకరము. ఈ గ్రామమునందలి శాసనములనుండి రెడ్డికులమునకు జెందిన యింతవరకును చరిత్రకు దెలియని యొక రేచెర్లవంశము తెలియనగుచున్నది.

8

౧ కొండిపర్తి: (వరంగల్లుజిల్లా)
విష్ణ్వాలయముచెంత.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౧౩
౪ సంస్కృతము
౫ మల్యాలవంశీయుఁడగుచాండసేనానిధర్మమును దెలుపును. ఈతఁడు గణపతిదేవుని దండనాయకుఁడు. ఇం దీతని వంశవృక్షము కలదు. దీనికి నెం ౮, ౧౪, ౨౧, ౩౬ శాసనములతో చేర్చి చదివినచో మల్యాలవంశచరిత్రము సమగ్రముగ దెలియనగును.

9

౧ పిల్లలమఱ్ఱి: (నల్లగొండజిల్లా)
నామేశ్వర ముక్కంటేశ్వరదేవాలయములో
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౨౪
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ కాకతీయ ౪వ శాసనము శిలమీదనే యున్నది.
౬ పిల్లలమఱ్ఱిలోని దేవరలకు నామిరెడ్డి చేసిన ధర్మములను దెలుపును. ఇం దాతని బిరుదావళులుగలవు. రేచెర్లవంశవృక్ష మిందు గలదు. ఈ శాసనము రేచెర్లవంశమునకు బ్రహ్మసేనాని మూలపురుషుఁడనియు నాతఁడు కాంచీపాలకుఁడగు చోడరాజును జయించెననియు జెల్పుచున్నది. నెం ౧, ౨, ర శాసనములను, హైదరాబాదు గవర్నమెంటువారిచే ప్రచురింపబడిన పాలంపేటశాసనమును ప్రకృతశాసనముతో సమన్వ

యించినవో కాకతీయ వంశమునకు మూలపురుషుఁడగు మొదటి ప్రోలరాజుకాలమునందే రేచెర్లవంశము ప్రసిద్ధి జెందినటుల దెలియనగును.

10

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
ఉసిల్లిమొత్తయను పేరుగల పొలములో నున్నది.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౨౪
౪ తెలుఁగు
౫ నామిరెడ్డి ధర్మమును దెలుపును. ఇందు రెడ్డి అనుటకు బదులు రడ్డి యని వాడఁబడినది.

11

౧ పిల్లలమఱ్ఱి : (నల్లగొండజిల్లా)
సోమేశ్వరాలయమువద్ద స్తంభముమీద.
౨ గణపతిదేవుఁడు.
౩ శా. శ ౧౧౩౦
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ ఇందలి ఇతివృత్తము కాకతీయ ౭, ౯ శాసనములతో సరిపెట్టుకొనవలయును. రేచెర్ల బేతరెడ్డి పత్నియగు ఎఱకసానమ్మ ధర్మమును దెలుపును. ఇందీమె తండ్రి వంశానుక్రమ మీయఁబడినది. పిల్లలమఱ్ఱి గ్రామమున ఎఱకేశ్వరాలయమునకు చేరి ఎఱకమఠ ముండెడిదనియు నందు విద్యార్థులు చదువుకొనుచుండెడివా రనియు నీ శాసనమునుండి తెలియుచున్నది. చక్కని లిపి

12

౧ అన్నవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవతల చెర్వు (నాగులసముద్రం) గండిమీద
౨ గణపతిదేవుఁడు
౨ శా. శ ౧౧౩౦
౪ తెలుఁగు
౫ అయితాంబికకుమారుఁడగు రేచెర్ల కామిరెడ్డి చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఇందు కాకతీయసామంతులగు నీవంశమువారి బిరుదావళులు వర్ణింపఁబడినవి.

13

౧ వాడపల్లి : (నల్లగొండజిల్లా)
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౩౩
౪ తెలుఁగు
౫ కామరెనాయక, బేతెనాయక, రుద్రనాయకులు తమ్మేలిన గణపతిదేవ మహారాజుపేర, తమ తండ్రి కాటనాయకునిపేర చేసిన ధర్మమును దెలుపును.

14

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౩౫
౪ తెలుఁగుభాష
౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క రాతి స్తంభముమైననే మూడువైపుల చెక్కఁబడినవి. రేచెర్వుల బేతిరెడ్డికి పుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మములను దెలుపును. ఈధర్మము బేతిరెడ్డి మరణించిన పిమ్మటనే చేయఁబడి యుండును. కానిచో నాతని యనుజుడగు నామిరెడ్డి రేచెర్లవంశమున కధిపతియై బిరుదములను ధరించుట పొసఁగ నేరదు. (చూ. నెం. ౯ వ శాసనము)

15

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున, జీర్ణాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౫౬
౪ తెలుఁగుభాష
౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క రాతి స్తంభముమైననే మూడువైపుల చెక్కఁబడినవి.

రేచర్ల నామిరడ్డి తన తలిదండ్రులకును, తనకును ఆయురారోగ్యములకొఱకు ఇచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

16

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
శివాలయములో
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౫౬
౪ తెలుఁగుభాష
౫ మాండలిక రేచెర్ల కాట్రెడ్డి తన తండ్రి నామిరడ్డికి, తనతల్లి అయ్యమాంబకు, తనకు పుణ్యముగా, నామేశ్వర, అయ్యేశ్వర, కాటేశ్వర దేవరలను ప్రతిష్ఠించి గణపతిదేవమహారాజు పృథ్వీరాజ్యము చేయుచుండగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

17

౧ కొండిపర్తి : (వరంగల్లుజిల్లా)
కోటలోని జీర్ణాలయము నెదుట.
౨ గణపతిదేవుఁడు.
౩ శా. శ ౧౧౬౨
౪ సంస్కృతము
౫ చక్కని లిపి. అన్నివైపుల పగులఁగొట్టబడినది. అందుచే విషయము అసమగ్రము.
మల్యాలవంశీయుఁడగు కాటచమూపతి ప్రోలేశ్వర, అచ్యుతేశ్వర, రుద్రేశ్వర దేవరల ప్రతిష్ఠలను చేసి నట్లు తెలుపును. అతని వంశవృక్ష మీశాసనమం దీయఁబడినది. ఇతని ప్రత్యర్థిగ సంకిసాధీశ్వరుఁ డిందు పేర్కొనఁబడినాఁడు. ఈతనిగూర్చి విశేషములు తెలియుటలేదు.

18

౧ గణపవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
జీర్ణశివాలయమువద్ద.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౪౫
౪ సంస్కృతభాష
౫ పైభాగము పోయియున్నది.
జగద్దేవుని పేర్కొనును. ఈతని కొడుకు దేవభూపాలుఁడు. జగద్దేవుని తరువాత కాకతి ప్రోలుఁడు రాజ్యమేలినాఁడని తెలుపుచున్నది. గణపతిని, అతని తండ్రి మహాదేవుని, పినతండ్రి. రుద్రునికూడఁ బేర్కొనుచున్నది. నెం. ౫ రు హనుమకొండ శాసనమున ప్రోలుని ప్రత్యర్థిగ బేర్కొనబడిన జగద్దేవుఁ డిందలి జగద్దేవుఁడేయని చెప్పవచ్చును. అప్పు డా రెండు శాసనములను సమన్వయింపవలసి యుండును.

19

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౭౦
౪ తెలుఁగు
౫ అయితాంబికతనయుఁడైన రేచెర్ల కామిరెడ్డి ధర్మమును దెలుపును. (చూడుము కాకతీయ ౧౨).

20

౧ బూదపూరు : (మహబూబునగరుజిల్లా)
మసీదులో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౭౧
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ గణపతిదేవుని సేనానాయకుఁడగు మల్యాలగుండయ చేసిన రెండు దేవాలయ నిర్మాణములను వివరించును. కాకతీయ చారిత్రమునకు ఈశాసన మమూల్యమయినది. ఇందు కాకతీయులు చతుర్థకులజులని స్పష్టముగా వర్ణితమైనది.

21

౧ బూదపూరు: (మహబూబునగరుజిల్లా)
మసీదులో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ శా. శ. ౧౧౭౪

౪ సంస్కృతాంధ్రములు

౫ గణపతిదేవుని పేర మల్యాలగుండయ తటాకము నిర్మించినట్లు తెలుపును. గుండయవంశవృక్షము కలదు. రుద్రదేవుని జీవితకాలములోనె గణపతిదేవుఁడు రాజ్యపరిపాలనమందు పాలుగొనుచుండె నని యిది తెలుపుచున్నది.

22

౧ వరంగల్లు:
ఖాన్‌సాహెబుతోటవద్ద.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ సర్వధారి

౪ తెలుఁగుభాష

౫ పైభాగము తెగఁగొట్టబడినది.
వీరభద్రేశ్వరునికి ధర్మముగా రాజు వర్తకపుసరకుల మీఁదవచ్చు నాదాయము నిచ్చినట్లు తెలుపును. ఆకాలపుసుంకములు దిగుమతివస్తువులు తెలుపును. భాషావిషయకముగా ఇందలి పదరూపములు గమనింపఁదగినవి.

23

౧ ముప్పవరము: (వరంగల్ జిల్లా)
చెరువుపెద్దిగుట్టమీద.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ తాయికఱుకులది
పంతబొల్లిరెడ్డి కుమారుఁడు మల్లిరెడ్డి రామేశ్వరదేవర ప్రతిష్ఠచేసిన ధర్మమును దెలుపును. రెడ్లలో పంటరెడ్ల యునికినిగూర్చి తెలుపు ప్రాచీననిదర్శనమిదియే. ఇందు రెడ్డి, రడ్డిపదములు సమానార్థకములుగా వాడఁబడినవి.

24

౧ మట్వెవాడ: (వరంగల్ జిల్లా)
కటికి రామన్న ఇంటిదొడ్డిలో

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ గణపతిదేవుని బిరుదవిశేషములను తెలుపును. ఇందలి యుపమన్యునకును నెం. ౫౨ రు. శాసనమునందలి యుపమన్యు మునికినిఁగల సంబంధము మృగ్యము.

25

౧ సోమవరము: (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ దుర్మతిసంవత్సరము

౪ తెలుఁగు

౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క శిలాస్తంభముమీఁదనే మూడువైపుల చెక్కఁబడినవి. భీమనాథుఁడను నాతడు స్వయంభూదేవరకు చేసిన ధర్మమును తెలుపును.

26

౧ సోమవరము: (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క శిలాస్తంభముమీఁదనే చెక్కఁబడినవి.
గణపతిదేవమహారాజులకు రేచెర్ల రుద్దురడ్డికి పుణ్యముగా జేయబడిన ధర్మమును దెలుపును. ఈ రుద్దురడ్డి రేచెర్ల వంశీయుడును గణపతిదేవుని సేనానియునగు రుద్రసేనానియు నొక్కరేయనుట కభ్యంతరములు గానరావు.

27

౧ చినకందుకూరు : (వరంగల్లుజిల్లా)
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శుభకృతు
౪ తెలుఁగు
౫ ఈ శాసనమునందలి ధర్మముఁ జేసిన యాతని పేరు తెలియదు. ఇందలి విడ్డవారము వడ్డవారమునకు రూపాంతరము గానోపును.

28

౧ చినకందుకూరు : (వరంగల్లుజిల్లా)
గ్రామముచెంత పొలములో
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ విభవ
౪ తెలుఁగు
౫ అపరిచితుఁడగు నొకని ధర్మమును దెల్పును.

29

౧ నాగులపాడు : (వరంగల్లు జిల్లా)
దక్షిణపు టాలయపు ద్వారశాఖపై
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ రక్తాక్షి
౪ తెలుఁగు
౫ గణపిరడ్డియు, మల్లిడ్డియు కలిసి తమ తండ్రి కామిరెడ్డికిని, తమ తల్లి కామసానికిని, తమకును బుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

30

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవాలయపు దక్షిణభాగమున
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ రక్తాక్షి-క్షయ
౪ తెలుఁగు
౫ కామయ, నామయ, మల్లయలు తమ తండ్రి కాటడ్డికి, తల్లి పారసానమ్మకు పుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును. కామయనామయలు క్షయ

సంవత్సరములో చేసిన వేర్వేరు ధర్మములను గూడ తెలుపును. అప్పటికి బహుశః మల్లయ చనిపోయి యుండును.

31

౧ పమ్మి : (వరంగల్లు జిల్లా)
విష్ణ్వాలయములో
౨ గణం రుద్రదేవమహారాజులు
౩ శా. శ. ౧౧౫౬
౪ తెలుఁగు
౫ శిల గచ్చుదిమ్మలో నిముడ్చుటచే ప్రక్కలయందలి యక్షరములు కనుపడుటలేదు.
పమ్మియందు ప్రసన్నవల్లభదేవరను, దేవనప్రగడ ప్రతిష్ఠ చేయింపగా, శ్రీమన్మహాసామంతవిర్యాల నాగసానమ్మ మొదలగు వారు చేసిన ధర్మములను తెలుపును. ఆకాలపు దేవాలయ పూజావిధానములు, వృత్తినిర్మాణములు నెఱుంగుటకు ఈశాసనమనుకూలించుచున్నది. ఈ వంశీయులకును కాకతీయులకును సన్నిహితసంబంధములుండియుండినవి.

32

౧ బూర్గుగడ్డ : (నల్లగొండజిల్లా)
నరసింహాలయములో, స్తంభముపై.
౨ రుద్రదేవమహారాజులు
౩ శా. శ. ౧౧౮౦
౪ తెలుఁగు
౫ రుద్రమదేవి ప్రధానియగు సత్రము బొల్లమరాజుంగారి తమ్ముఁడు చేసిన ధర్మమును తెలుపును. ఇందలి మొదటిశ్లోకమునుబట్టి యీకాలమునందు వైష్ణవమతము వ్యాపించియున్నట్లు తెలియనగును. గణపతిదేవుడు క్రీ. శ. ౧౨౬౦ లో మరణించుటకు కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వమునుండియు నాతని పుత్రిక రుద్రాంబ యాతనితో చేరి రాజ్యమేలు చుండినటు లీశాసనమునుండి తెలియుటచే నియ్యది కాకతీయచరిత్రమునకు చాల ముఖ్యమైనది.

౨౦ భ్యంతరసిద్ధియుం మాచంద్రార్కతా ఆ
౨౧ యమాగి సర్వ్వే నమశ్య్వవాగి కందూ
౨౨ ౯ సాసిరద నూఱుం బాడద సమక
౨౩ ట్టిన కందూర ౧౧బడియ బాడంబూడు
౨౪ పూరం కొట్టరు దేవర బ్రమ్హ
౨౫ పురి నారదేవబావ్వరు.

35

గూడూరు శాసనము

మొదటివైపు

౧ శ్రీ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీప్రిథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరా
౩ జ పరమేశ్వరం పరమభట్టారకం
౪ సత్యాశ్ర(య)కుళతిళకం చాళుక్యా
౫ భరణం శ్రీమత్రిభువనమల్లదేవర
౬ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ద్ధమా
౭ న మాచంద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె జయన్తి
౮ పురద నేలే విడినోళు సుఖసంకథావి
౯ నోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరే॥ తదాత్మజ॥
౧౦ శ్రీ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాశబ్ద మహా
౧౧ మణ్డళేశ్వరం (పరమ) మహేశ్వరం విజయలక్ష్మీనివా
౧౨ సం రక్షదక్షిదక్షిణదోర్ద్దణ్డం ద్వాదశమణ్డ
౧౩ ళికమాత్తణ్డం ప్రతాపాక్రాంతనవఖండభూమణ్డళం
౧౪ రాజలీలాచమత్కృతాఖండళం కోదండచతుర్భు
౧౫ జ శృంగారమకరధ్వజం త్రిభువనరంగప్రావర్తితం
౧౬ కీర్త్తనర్త్తకీనర్త్తనసూత్రధారం శరణాగతవజ్ర
౧౭ ప్రాకార మూఱురాయకలికువరబిరుదహృ
౧౮ దయాకరపం త్యాగజగరు వనర్థిజనచిన్తితార్థచిం
౧౯ తామణి సుభటమండలికమకుటచూడా
౨౦ మణి కుంతళరాజ్యాభ్యుదయకారణం సర్వ్వ
౨౧ దిగధిధారణం శ్రీమచ్చాళుక్యగంగపెర్మ్మడి

౨౨ కుమారం సోమేశ్వరదేవ॥ వృత్తం॥ మొళవెత్తెత్తి
౨౩ ద తాళబాళజన * * * యోదమిత్రాంగనా
౨౪ కుళజాక్షి ద్రవజాత దత్తరిపుసేనా చక్ర
౨౫ రక్తాం భువిం బళదత్తిం గళుసాహిం తాహితగళ
౨౬ త్రాళాంకమాతంగనం కుళదానేపవతే పరాక్రమప
౨౭ న సోమేశ్వరోత్క్షీశను॥ ప్రకటాటోపద చోడగన్డ
౨౮ దనుజాధీశం తర (ట్టో) దస్పనికపీరామరకోటి
౨౮ * * * * * * *
౩౦ * * * * * * *
౩౧ * * * * * సోమేశ్వరాబ్ధీశ్వరు

రెండవవైపు

౧ త్పాదపద్మోపజీవి సమధిగత
౨ (పంచ) మహాశబ్ద మహాసామన్తాధి
౩ పతి మహాప్రచండ దండనాయక॥వృ॥
౪ * డు వరువిశిష్టసైన్యప్రబల విపినదా
౫ వానలం వారయోషిద్వదనాంభో
జాతరాగో
౬ దయదినకర నాత్మీయదానాంబుధారా
౭ ముదితా శాఖోత్థకేకివ్రజ నమళయ
౮ శోమా క్తికాళంకృతా శారదనిద్రా
శిష్టచిం
౯ తామణియన నెగడ్దం స్వామిదండాధి
నాథ॥
౧౦ అతుళభుజాబళం రిపుభయంకరకార
౧౧ ణ మూర్త్మదాన మాశ్రితజన తుష్టికా
౧౨ రణ మమేయవిశుద్ధచరిత్రసం
౧౩ పదత్కీతినుతకారణం నిజమనోహ
౧౪ ర మన్మథమూర్తి కామినీవ్రత
హితకార
౧౫ ణం దలేనుతిప్పర్గడు ధారిణి సావిదే
౧౬ వను॥కందం॥ క్షీరుమహీభృత్ప్రకరాధా
౧౭ రతెయిం దతసత్పదింద నుపమి
౧౮ తాకారదినె ని * వారిధివారియె
౧౯ తరవారి సావిదండాధిపన॥ స్వస్తి
౨౦ శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమశకవర్షద౪౭నె
౨౧ యు క్రోధిసంవత్సరద పుష్యబహుళ
౨౨ ళ౧ బుధవారదందు శ్రీమన్మహా
౨౩ మండలేశ్వరం చాళుక్యగంగ
పెర్మాడి కు
౨౪ మారం సోమేశ్వరదేవరు॥ మహాప్ర
౨౫ ధానంమన పెర్గడెకోట్టిపాకెయెచ్చాసి
౨౬ రదదండనాయకం సాహిపయ్యంగళబిన
౨౭ పది నుత్తరాయణసంక్రాన్తినిమిత్తం
౨౮ గుముడూర మల్లేశ్వరదేవర గుడి
౨౯ గరంగభోగసెడె సర్వబాధాపరి
౩౦ సర్వనమశ్యవాగి వెల్పుగొండ వీఱు
౩౧ బడియ బమ్మరిగయ ధారాపూ

౩౨ ర్వాకంమాడిదరు॥ స్వద త్తంపరద త్తం
౩౩ నా రాజభిస్సగరాదభిః యస్య యస్య
౩౪ యదా భూమి _స్తస్య తస్య త
౩౫ దాఫలం॥ శ్రీమచ్చాళుక్యనాథ *
౩౬ * * * జనాంగీకృత సత్కిరీటస్తో
౩౭ మవ్యాకీర్ణ నానామణికిరణసమా
౩౮ వేష్ట్యపాదారవిందం కామప్రధ్వంసి
గంగా
౩౯ జలవిలసిత జూటస్థలం చంద్రచూ
౪౦ డారామం మల్లేశ్వరం నిమ్మభీమతపః
౪౧ లసం * * * * వృ_త్త శ్రీశ్రీ

36

కొలనుపాక శాసనము

తూర్పు

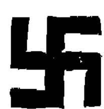
౧ * * * * *
౨ * * * * *
౩ * * * * *
౪ * దేవరకీర్తి_స్తంభ॥ స్వ_స్తి శ్రీ
౫ మచ్చాళుక్యవిక్రమవర్షద
౬ ఐయ్వ_త్తెనెయ విశ్వావసుసంవత్సర
౭ * * వాతీర్థద ఉ_త్తరాయణసం
౮ క్రాంతినిమి_త్త శ్రీమ న్మహామణ్డళేశ్వ
౯ రం చాళుక్యపెర్మాడి కు
౧౦ మారసోమేశ్వరదేవ ర్మహా
౧౧ ప్రధానం మణవెగ్గడె కొట్టిపాకె
౧౨ య సాసిరదదణ్డనాయకం స్వామి
౧౩ కార్య్యగళవిన్నపదిం నిజరా
౧౪ జధాని కొట్టిపాకెయ చాళుక్య
౧౫ కుళతిళక మెనిసిదం * * * *
౧౬ కదంబికాదేవి గంగ * * * గూ
౧౭ గంగళిగె పొరలబళియ పొను
౧౮ పొఱుయెంబూరం సర్వనమాస్యం
౧౯ సర్వబాధాపరిహారమాగె
౨౦ ధారాపూర్వకంమాడి కొట్టరు॥
౨౧ దేవియపెర్గడె యాదిక * రాజ
౨౨ ధర్మమనూర్జితమాగె నడసువరు
౨౩ బహుభిర్వసుధాదత్తా రాజభిస్సగరా
౨౪ దిభి ర్యస్య యస్య యదా భూమి
_స్తస్య
౨౫ తస్య తధా ఫలం॥ మద్వంశజాః పరమ
౨౬ హీపతివంశజావా పాపాదపేతమ
౨౭ నసో భువి భావిభూపాః యేషోపి
౨౮ యాంతిమమధర్మ మిమం సమ_స్తం
౨౯ తేషాం మయా విరచితోం జలిరేష
౩౦ మూర్ధ్ని॥ ఇదనాచంద్రార్కం బర
౩౧ ముదితోదితమ్మాగె * మంజర
౩౨ మనుఖాస్పద * * పావ (దినదిత)
౩౩ ద్వార_త్తనం నరకగతిగె * * * *
౩౪ * *॥ శ్రీమత్ ఈబసదిగె పూ
౩౫ ర్వదలు నడద దేవభోగ సామ్యా
౩౬ పొఱగాగి బిట్టరారు॥
౩౭ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

దక్షిణము

౧ అప్రతిమప్రతాపనె నవ్యదక్షిణసో
౨ జదాన త్తపదినప్రకర సమస్త జగ
౩ తీతళవ త్రిణతక్షితి సోమదేవకుల
౪ దణ్డనాథ * * * నెగళ్దం జగదొళె
౫ జనానురాగక్షేమమహితసంపదయె
౬ లిష్టజనోక్తసదుక్తియబృన్దం ప్ర
౭ భుశక్తిఖ్యాతియెం నిజకుల
౮ గతుళైశ్వర్యణమం మంత్రశక్తి
ప్రవేయం
౯ తద్రాజరాజ్యాభ్యుదయ పదవియ
౧౦ * కృతోత్సాహశక్తిప్రభావాశ్రయిత
ప్రో
౧౧ త్సాహబలనొడె వినిహ నెడందె సా
మాన
౧౨ ప్రభుమంత్రోత్సాహశక్తిత్రయన *
౧౩ * యాన్వితం స్వామిదణ్డాధినాథం
వీరనిధి
౧౪ యం తశేషమహిమాస్పదనొబర
౧౫ దం తిమిత్రసద్య*కవిరాజ * * వరర
౧౬ వియం తె సదాన్నభోగనంబురుహా
తనూ
౧౭ జన తె చతురానన నింద్రగేంద్రపతిసు
౧౮ స్థిరతరణం నెబణ్ని * * సాధిచమూ
౧౯ పతియం జగజ్జనం హారిహారజ
౨౦ నబుధపదాంబురుహన మద్రమ
౨౧ రనోప్పిదం సకళవస్తు * * * *
౨౨ * స్సమయ సముద్యుక్త * * *
౨౩ * * * * * * * * * *

సూర్యుడు

దూడ చంద్రుడు

ఆవు 11

వరాహము

౧ త కళింగావనీపాళకం సమరదొళెబన్ద
౨ కొణ్డ తద్దేశమనం ప్రకటదొళె సు *
౩ గొణ్డత * * * * * రుం ముత్తి
రొణ్డకు
౪ నళతాగ్రణిగెల్దు చక్రితనయం స * *
౫ రోప్వీణశ్వరం సకళ * * * *దంనితె
౬ సిదం * * జయస్తంభమనూ

పడమర

౧ ముదమనామతలకాల *కోటివినయా
౨ తి నిరుపమానగుణరత్ననుం
శ్రీకాంత
౩ స్వరంతి సకళసమయధర్మ్మాణ *
౪ రగయ్యహామూ * * * కృతిదమృత
౫ మూతిణ య్యణక్షోణీరక్షతోపతిః॥
౬ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవ
౭ ల్లభ మహారాజాధిరాజపరమేశ్వరవర
౮ మభట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళక
చాళుక్యాభర
౯ ణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవరు
సుఖసంక

౧౦ దావిరోకవిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె
తదాత్మజం
౧౧ సమస్తభువనమహనీయమహి
మోత్తుం
౧౨ గ మహాశూరంమహారాజాధిరాజపర
౧౩ మేశ్వరం శూరమాహేశ్వరం విజయ
లక్ష్మీని
౧౪ వాస దోర్దణ్డాం ద్వావశమణ్డ
౧౫ లికమణ్డలిమాతాణ్డ ప్రతాప
౧౬ క్రాంతనవఖణ్డభూమణ్డళ రాజ
౧౭ లీలావమతతాఖణ్డళ కోదణ్డచ
౧౮ తుభుజం (వార) నారీమకరధ్వజం*
౧౯ * * * * ప్రవత్తోత్తర నత్త
నత్తకీ
౨౦ నత్తనాసూత్రధారం శరణాగత
౨౧ వజ్రప్రకారం మూరురాయకలి
బిరుద కు
౨౨ వీరహృదయయూకం* త్యాగనిజ
గరసి * * *
౨౩ జలవితీతా * బింబామణి సుభట
౨౪ మణ్డలికముకుట చూడామణి కుం
౨౫ తళరాజ్యాభ్యుదయకారణం బప్ప
౨౬ నగన్ధవారణం శ్రీమన్మహీమండ
లేస్వరం

౨౭ చాళుక్యగంగపెమ్మాడి కుమారంసో
౨౮ మేశ్వరదేవ॥ ఆపూర్వాద్రిశిళా శి
౨౯ ఖణ్డకటకా దాసీతసీమావనీ ఆపశ్చి
౩౦ * తృ పయోనిధేరుపవనా దారమ్య
హేమమా
౩౧ * వా ఆకుల్యం * రాధిపత్య *
దజమా
౩౨ కుప్యమాణశ్చిరం జీయాద ప్రతిమప్ర
౩౩ తాపవిభవస్సో మేశ్వరాధీశ్వరః॥ విశతే
౩౪ * పునరనర * * * విష్ణుద్రవిళా
౩౫ ధినాధహస్త్యశ్వభటారసాదనమనత్కు
౩౬ యత్కారణకోపిపాడకం సాశ్వతకీర్తి
౩౭ * దుదరబణ్ణా * * * * కూ
౩౮ డావళయాధిప *తాజపుత్రనెరాదా॥
౩౯ తత్పాదపద్మోపజీవి సమధిగతపంచ
౪౦ మహాశబ్ద మహాసామంతాధీర
౪౧ * మానప్రచణ్డదణ్డనాయకం॥
౪౨ జయతిభువన * * * * భూతవి
౪౩ ఖ్యాతమూర్తిః * * * శన లీలా
శిష్ట
౪౪ విస్పష్టకీర్తిః ని * దన * * *
౪౫ దోభ * * * * దాధినాధః ప్ర
౪౬ థితవితరణ శ్రీస్వామిదణ్డాధినాధః॥

ఉత్తరము

౧ * * * * * *
౨ * * * * * *
౩ కరనిసిదువాయ్యర్ కుళుబిక
౪ రపురం తదురితోద్రేకక్షయ
౫ రితకరాదిం బదియం॥ హడెయంసిర
౬ లాయెన్నరద్ద * తెఱుంయమ్మర్ **

౭ * ముచ్చరొౕరడి నెసల్పడె * గర
౮ ద్యగుళబిట్టద్ధ (మ్ము౯) * * బుదు
౯ బుళికూళగట్టి * * * దనొౕడగం
౧౦ టమాగ౯దనిరివెం * * ని * * యెపు
౧౧ ద్రమళధారి * * తింద్రె త్తమగ్గ౯ *
౧౨ * * * * * పద్మనందిసూరస్త
౧౩ డియోపిదిదావరెణం పద్మప్రభ
౧౪ శ్రీయమునాపుణ్యకీర్తి౯ః॥ తత్సూనుజా
౧౫ రాజితచారుమూర్తి౯ః॥ సుద్ధాంతదే
౧౬ వో మణిమేహ * * రత్న సింహః * *
౧౭ ర్వ్రతత మద్యమేతదఖిళం ప్ర
౧౮ * దే * * * * * * * *
౧౯ * * * * వయ్య౯వ్రాతః
౨౦ (న) మ్మ౯ (కా) మాఖ్యే యక్షీరక్షీ
౨౧ త జనశాసనపతి శ్రీకళి * ప
(8 పంక్తులు తెలియుటలేదు)
౩౦ ◎ శ్రీమత్రిక్రవొౕర * * మపదా
౩౧ * రొౕగె * దపిరతిళరా మంగళ
౩౨ మహాతు శ్రీ శ్రీ శ్రీ ◎◎◎

37

పా ను గ ల్లు శా స న ము

౧ స్వీతదంష్ట్రాగ్రవిశ్రాంతభువనోౕవపుః స్వస్తిసమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ
౨ శ్రయకులతిలక చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవః కులశిశిసావ్వ౯తో
౩ * లితాఖండితారివగ్గ౯ః శ్రీమత్కల్యాణపురస్థిర నిజవిజయస్కంధావారసుఖాంతర
౪ ద్రిం * * * దేవేఖిలాంస్యాత్యత్ర చళుక్యవిక్రమసమాసంమ్మిశ్రత స్యాయ్య౯గో అధ్యతాం ప్రథితో
౫ శుక్ల దశమీాయుక్తాదివారేనిజాః॥ లబ్ధ్వా తైలపదేవాఖ్యాత్తనయా శ్చక్రవర్తినః లబ్ధ్వాఖిలోవ్వ౯రంద్యా
౬ వరః। సమస్తగుణసంఘాఘః శ్రీమద్భామండలేశ్వరః॥ ధమ్మా౯యధామిౕ౯క నిజాగ్రధమ్మ౯భీమ
౭ గదికభత్తు౯ః స్కంధాదిజారిఫరిఖాయుగమత్రవిష్ణోః॥
౮ యస్తస్మైవైద్య నాథాహ్వాయః సిద్ధాగ్రనరళ్చ
౯ తుణయుగగోకణ౯బ్రహ్మపుయ్యా౯స్థితిం మకరమగీద్రావేరిపోతి సంపద్య వయోౕ౯నిష్ఠా
౧౦ మల్పతోౕవ.

38

బూరుగుగడ్డ శాసనము

౧ ◎ నమస్తుంగశిరశ్చుంబి చంద్రచామరచారవే త్రైలో
౨ క్యనగరారంభ మూలస్తంభాయ శంభవే స్వస్తి స
౩ మస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభ మహారా
౪ జాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయ
౫ కులతిలకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర
౬ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచం
౭ ద్రార్కతారంబరం సలుత్తమిరె తత్పాదపద్మోపజీవి సమ
౮ ధిగతపంచమహాశబ్ద మహాసామన్తాధిపతి మహాప్రధా
౯ నదణ్డనాయకం విబుధహితదాయకం సుజనప్రసన్న *
౧౦ * * తన్నగోత్రపవిత్రం పరాంగనాపుత్రం * * * *
౧౧ * * పత * * సాహసోత్తుంగ నయ్యనసింగ నామాది సమ
౧౨ స్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమనుమహాప్రధానం బాణసువెగ్గడె
౧౩ * * * దణ్డనాయక నన స్తపాళయంగళ బరగిపని * రప
౧౪ ససిదరయ * సాసిరముమన్నాడు త్తసుగయ్యు * * * ॥
౧౫ * * * * * * * * * *
౧౬ * జననాధరాజపతిదిందం కాడిత * కుమారన సోమేశ్వ
౧౭ (ర) * * ముదిరొడితదండుం జయగొంకనమునిదాక్షేప
౧౮ * * * * * * * * * *
౧౯ * * * దణ్డాధికులనెనిసిద దణ్డనాయకం * హద
౨౦ సవనెయ * ధరణిగొనెయమధ్యదేశమెనిసి ద్దా
౨౧ * * * * నోహరమహాత్మా జితపూర్వజన్మసుత్రా
౨౨ * * * * మత్సరజన్మం జవొరకొట్టస్తంభ మహానీయ
౨౩ * * * దొళుపుడినానురతజంనెగళ్దం గణేశ్వరవమ్మణమం విప్ర
౨౪ వంశోత్తమ॥ ఆరమణీయ నోరమణనగ్రజనిష్టివిశిష్ట
౨౫ లోకనిస్తారక నన్వయాంబరనక్షత్రమం సాధుపయోధిమనె *
౨౬ బిట్ట నుదారచారుచరితం గుణ * * నేన్దుభాసలుధారణ

౨౭ పద్మనాభసమదానయశం నెగళ్దం ధరిత్రియొ॥ నెగడ్దదివ
౨౮ * * వాగి నతనయం విత్తవిద్వేష్టసస్వామిగయూథాన్తళ *
౨౯ * రవ ననుపమసౌందర్య్యానుద్వితదవ్యపగుణం * * ప్రి
౩౦ యం కుంతళదేశియవధూమల్లనాఖణ్డితలక్ష్మీగడెప్ప * *
౩౧ త్రినయనకుముదినీచంద్రమం క్రిష్టరాజదాపురుహూత్రర
౩౨ * * * శానెల * * క్రొమ్మమొదార్య్యాపాదరయోళ్వంగెఱవర్మ్మని
౩౩ * తిసాహసం నయనవి * రితకాశ్రయమం దు * కుమనితురర
౩౪ మరవింద * తరె * * * * * * * *
౩౫ * * * * నోపజనరువంతియ నెనగు * * * * నాజన * * *
౩౬ * * * * * * * * * *
౩౭ * * * * * * * * సామన్తచక్రసన్నిధంవిజయ శ్రీ
(౫ పంక్తులు తెలియుటలేదు)

39

తాడికొండ శాసనము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారా
౩ జాధిరాజపరమేశ్వర పరమభ
౪ ట్టారక సత్యాశ్రయకుళతిళకం
౫ చాళుక్యాభరణం॥ స్వస్తియ
౬ నేకవైరిబలసుభటగి
౭ రి * గ్భూతం వీరవిఖ్యాతం
౮ వీరావతారం సళరహితం పొను
౯ గొట్టాదిత్యం యాచకజనతా
౧౦ దినత్రానజం * భావం పద
౧౧ * * దూరం సక * * తాప్రియం
౧౨ డాలువిద్యరామం * * కామ
౧౩ కుమారక నిరఫ * * * లెద
౧౪ తయూపవ *ం దరమాననగం
౧౫ ధవారణం జిడ్డుగెండుసూత్త
౧౬ బళసువర్ణయకరసాడి
౧౭ వుయబెంకాళం మచ్చరిప్పర
౧౮ గండదాయి స్వామిగ * * రా
౧౯ * వయిరి * * పూప్రకంబం *
౨౦ యున్నపం సంగ్రామభీమా
౨౧ దినానాతగ్గె బసరిదవ చాగి
౨౨ ముప్పనసింగం నోళం
౨౩ బనసింగం నామాదిసమ
౨౪ స్తప్రశస్తిసహితం శ్రీమ
౨౫ చ్చాళుక్యభూలోకమల్లవ
౨౬ ర్షద ౩ నెయ కీలకసంవ

౨౭ త్సరద కార్తికపౌర్ణమా
౨౮ స్యా వెతిపాతసంక్రమ
౨౯ ణదందు పల్లయతి *
౩౦ య శ్రీమాధవదేవరు
౩౧ ప్రతిష్టిసిద శిలె
౩౨ శవదేవ * నంఅడా
౩౩ ద్దిదగెగం * * * * *
౩౪ * * * * * * * *
౩౫ నాగెయనాయక
౩౬ రు దదాతి యెంతెందొడె
౩౭ * రహద్యగె హియెది
౩౮ కతెజం దృతిస్యమి
౩౯ త * * * ప్పదె వ్రతి
౪౦ పాదిసువరు * * (అ)
౪౧ చంద్రార్కతారంబ
౪౨ రం సలొ॥ స్వదత్తం వ
౪౩ రదత్తం వా యో హ
౪౪ రెతి వసుంధరా
౪౫ షష్టివర్షసహస్రాణి
౪౬ విష్టాయాం జాయతే
౪౭ క్రిమిః॥ సామాన్యో
౪౮ యం ధర్మసేతు నృ
౪౯ పాణాం కాలే కా
౫౦ లే పాలనీయో భవ
౫౧ ద్భిః * * * * *
౫౨ * * * * * * *
౫౩ * * * * * * *
౫౪ * * * * * * *

40

గంగాపుర శాసనము

౧ ◎ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మ
౨ హారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకుళ
౩ తిళక చాళుక్యాభరణ శ్రీమద్భూలోకమల్ల దేవర
౪ విజయరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివృద్ధిప్రవర్ధమాన మాచం
౫ ద్రార్కతారాంబరం రాజధాని కల్యాణపురదనెలె విడినొళె సుఖ
౬ సంకదావినోదదిం రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె శ్రీమచ్చా
౭ ళుక్యభూలోకవర్ష ౮ నెయ ఆనందసం
౮ వత్సరద జ్యేష్ట సు ౧౨ శుక్రవారదందు శ్రీమత్త్రైలపదే
౯ వరదణ్డనాయకం జయానందవజ్జిర * * * *
౧౦ రునా * * * కవర్గ్గహెబ్బర కొమరుసాదరయ
౧౧ కరుణొటిసిద్ద పొలెసెట్టి హెమ్మాడిసెట్టియ స

౧౨ మస్తసెట్టికాఅర సమయద నమీాపదిం * *
౧౩ (త్ర)వాపిదేవరిగె ధారాపూర్వ్వకం మాల
౧౪ దింకట్టయ సోమనాథదేవరిగె నంకదీవిగె
౧౫ కం ఆవూరం వడ్డరాపుళదలూ హేజుణంకదలూ తిం
౧౬ * * * నల్వవరణమం కొట్టరు ఇన్తిధర్మ్మమ
౧౭ నుత్తరాయణసంక్రాన్తినిమిత్తదిం కొ
౧౮ ట్టద వావాసుంకద ఖేణికాఅరు కొసజొ
౧౯ గగువరగె తప్పదొ ప్రతిమాడిసువరు ఇద
౨౦ క్కేరు ప్రతిబంధకమాడిసిళరప్ప దొ
౨౧ వారణశియలు కవిలియం వధియిసిద
౨౨ దోషమ నెయ్దువరు స్వదత్తం పరదత్తం
౨౩ వా యో హరితి వసుంధర షష్టివర్షస
౨౪ హస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥

'41

కొఅపోలు శాసనము

ఉత్తరము

౧ స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ
౨ శ్రీపృథ్వీవల్లభ మహారాజా
౩ ధిరాజపరమేశ్వర పరమ
౪ భట్టారక సత్యాశ్రయకుళ
౫ తిళక చాళుక్యాభరణం శ్రీ
౬ మదాహవమల్లదేవర విజ
౭ యరాజ్య ముత్తరోత్తరాభివ్రి
౮ ద్ధిప్రవర్ద్ధమాన మాచంద్రా
౯ కణం సలుత్తమిరె తత్పాదప
౧౦ ద్మోపజీవి సమధిగతప
౧౧ న్చమహాశబ్ద మహామ
౧౨ ణ్డలేశ్వర నుదిరన్తిగణ్డ స
౧౩ మరధనంజయ పురికుళా
౧౪ న్తకం వాహాళధూమకేతు
౧౫ యాహవమల్లనంకకాఅం
౧౬ శ్రీమతుసోమపెర్మ్మాడియుం
౧౭ సత్కులవధూవనవరత ప
౧౮ రమకల్యాణదుళయసహిత
౧౯ శ్రీపదభోగభోగినో ద్వితీ
౨౦ యలక్ష్మీసమానయయ్యౌ

౨౧ శ్రీసుతుఁలక్ష్మీబసి
౨౨ యసు సకవర్ష ౯౯ నె
౨౩ య శ్రీముఖసంవత్సర వై
౨౪ శాఖసుద్ధపంచమి గురువార

పడమర

౧ కానసడ్డె త్తఅ బళలు
౨ నిజరాజధాని కొఅపొళి
౩ రళు తమయ్య బల్యరస
౪ మాడిసిద బిలేశ్వరన ప్రతి
౫ ష్టకం ఆనిమిత్తం దేవభోగ
౬ మాగె పెలికోళసం త్రిభో
౭ గాభ్య న్తరసిద్ధి తళభోగకా
౮ ఆపొళ ఆబళువపొలదళు
౯ కరియనేలం మత్త ౮౪
౧౦ కిసుకాళుమత్తరు ౧౭ తా
౧౧ మరెగెఅయబళఅగె నెవె
౧౨ ళుదగట్టిమత్త ౮౩ వామనో
౧౩ య్యనకఅయపఅగె
౧౪ గట్టిమత్తరు ౮౧ దమ్మిళుర
౧౫ దెళిగ * * యగట్టిమత్త *
౧౬ డిమత్తరొడవుపురవు సల్య
౧౭ కాసియకొట్ట పొళఅద
౧౮ కరియఋుంమత్త ౪౩ య
౧౯ రగెఅయగన్దమత్త ౮౮ వెమ
౨౦ ణయ్యనకఱెయ గట్టమత్తరు ౩౮
౨౧ సుకాలుమత్త ౨౦ సకళగొ
(౮ పంక్తులు తెలియుటలేదు.)

దక్షిణము

౧ ఇన్తివల్లమం ధారాపూర్వకంమా
౨ ఢికొట్ట * ర్ధర్మ మాకళసారో
౩ హణమాగె నిరయజ్ఞలాసి
౪ యగ్గళంగ జిళదాతవాస్తపతి
౫ త్రిత్త * తమాగె యరప్పర
౬ దగ్గరాజళద్యాతవత్రుపతి
౭ తిక్షితౌత్తమాగె యరప్పుర
౮ శ్రీమళకం నంబరసియ
౯ రు సమధిగతపంచమహా
౧౦ శబ్ద మహామండలేశ్వరను
౧౧ భసినారాయణం కీర్తివిళాస
౧౨ శ్రీమత్త్రైలోక్యమల్లదేవపా
౧౩ దపంకజభ్రమరం శ్రీమ
౧౪ తు పంబిమానడిగళుం మ
౧౫ త్తం సోమసముద్రం తామరె
౧౬ గెఅయూరుం * * మాళ
౧౭ తాగెకఅయొళ వకల్లంవిప
౧౮ ట్టబెవగ్గె ఇమసముద్రదపిఅగి
౧౯ గట్టెమత్త ౩ తామరెగెఱెయ
౨౦ పిఅగె గట్టమ ౧ బీరమయ్యన
౨౧ కెఅయపిరగె గట్టమత్త ౩ క
౨౨ రియనేలంమత్త ౩౦ మాన్నగొ
౨౩ సని * * * * హాలవనాపుం
౨౪ పరబ్రహ్మయుం కొడసల *
౨౫ ఇన్తిధర్మ ప్రతిష్టద ప్రతిపా
౨౬ దిసిదవగ్గె కురుక్షేత్రదొళు త
౨౭ క్రవసంమాడిదఫలవ కుంత
౨౮ * దవగ్గె వారణాసియొళు కవి

౨౯ లెయు నఱిద పతకవు॥
౩౦ స్వదత్తం పరదత్తం వా యోహరే
౩౧ త వసున్ధరా షష్టివర్ష సహస్రా
౩౨ ణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥
౩౩ బహుభిర్వ్వసుధాదత్తా రాజభి
౩౪ స్సగరాదిభిః యస్య య
౩౫ స్య యదాభూమి తస్య తస్య
౩౬ తధా ఫళం సామాన్యోయం
౩౭ ధర్మ్మసేతు నృపాణాం కాలే
౩౮ కాలే పాళనీయో భవద్భి
౩౯ స్సర్వ్వానేతాం భావిన పా
౪౦ ర్త్థివేంద్రా న్భూయో భూ
౪౧ యో యాచతే రామ
౪౨ చంద్రః॥

42

కొలనుపాక శాసనము

౧ శ్రీనాధస్య మహీవరాహవపుషో లీలాగ్రదంష్ట్రోద్ధృతా ధాత్రీ యస్యవిభాతి కేతకీ శిఖాలీనేవ భృంగాంగానా। యస్యాధితఖతభువంకులాననిధి * * నాది * భూషా యితం పాయాద్వః సపితామహాది దివిజస్తోత్రై (క) పాత్రోహరిః॥

౨ లీలాసాంబురుహేణకంబులసతా దోషామహాపుణ్యాతాం రక్షంచక్రధరేణ సర్వ్వ జగతాం క్షేమాదరిశోభనా। సంపూర్ణం విబుధద్విషాంప్రకటయన్ లోక త్రయాధీశ్వరో దేవః కేశవమూర్త్తిరాదిపురుషో నారాయణః పాతువః॥ అస్తి ప్రస్తుతసిద్ధపం * తిరతిక్రీ॥

౩ ధారపోత్పృప్రతిధ్వానాళం తతరమ్యకన్దరవరో హేమాచలేంద్రోన్నతః। ఉర్వ్యార్వ్వ మబ్బుదనామధేయవిదితః క్షోణీధరః సర్వ్వతః సేవ్యః సేవ్యసమస్తవస్తుజనన స్థానో రుపాతాచలః॥ యస్మిన్విస్మితహేమకూటనికటః సానుప్రదేశాస్థితా నిర్వ్వాణంల(భ)తే న సిద్ధమ్మ (మ) యః కుర్వ్వంత్యశీ॥

౪ వ్వాణం తపః। శృంగాగ్రే (ష్వా) మరకతమాజశిశిర చ్ఛాయానుభృంగీరవం తాసీతుం త్యమదేన కింనరగణాం గాయంతికూతాన్వితాః॥ వాత్యాసమంధూతవినూత కంజకింజల్కపుంజరుధిరం జితతుంగభృంగైః। యః జంతుతాంభావయతే స్వమూర్త్తిసంవాసినామపి ముహుః కనకాద్రిశంకాం॥య॥

౫ త్రాంబుజ (న్మా) దనమాధృతానాం మధువ్రతానాం పటలాంధకారాత్। మత్వాత మిస్రితనివాభంవత్తే సరస్సుకాకద్వితయం వియోగం॥ వనరుహావనకలిస్వాభృ

తాయత్ర వాతా మభిహతపతిహర్తుర్వ్యారలానంగమశ్య శ్రియమపిసర
సిమ్వాతూపినస్మారయంతి ప్రభవతిఘనకాలేమానసంరాజ॥
౬ హంసాన్॥ హంసోద్భాసితసారసీరజరజ స్సంభూతవీతం జలక్రీడాస్సితవియఃపరీకుచతట
శ్రీఖండపాండుప్రభా పానస్నానరతా చ గాఢమదవధ్వస్యైభ (టా) నాపితం
చిత్రం యత్రపవిత్రమంబుసరసాం సర్వత్రవి(భ్రాజతే॥ రతిశ్రమోష్మింనతనూని
వారిక్రీడోత్సుకాని స్వవిహంగనాద్యైః వియభృతీర్ణం * దుణా॥
౭ ని యస్మిన్నమూహ్వాయానీవసరోవరాని॥ * క్రోనిర్ఘరజాతశీతలం క * య్యత్రసలాంభో
రుహవ్రాతోద్ధూతపరాగరాగవిరువ * ంగనాసంగతః। సంభోగశ్రమజాప * *
** ధ్యస్సదాపనోపతుమః * మాపాతిసమీరణో నవలతాలాస్యక్రియానర్తకః॥
యఃకింనశీలః పరిగీయమానో విధూయమానశ్చమరీచ * ॥
౮ ధ్వనిః సంసేవ్యమానశ్చనభశ్చరీభిః మ్మబాధితత్వం ప్రకటీకరోతి॥ (ద) ద్బింనసబ్దం
నసితాద్రిసూన్యప్రాంత్యైః సముత్తుంగసుహామనోభూః। య (స్యో) త్తమారీభగ
ణేందురంకభృత్తారపత్రశ్రియమాతనోతి । ప్రజాశ్రయఃసః * * మద్రివర్గః
ప్ర * * * * నవవ * పోత్రుః * * * స్తస్తఖ్యాతోముతా॥
౯ నివానః క్షితీశ్వరోభూమివయః ప్రసిద్ధః॥ తత్రోత్తరాశాతిలకావభూత సలుక్యాన్వయ
వద్వితీయః ముఖ్యాశ్రమోభూరిజగత్ప్రసిద్ధిః సమస్తవిద్యా * * * సమృద్ధః॥
దిశాంతకాంతారబహుప్రకార * * మాకనీవార సమిత్సుసారః। కుశోదకానన
లతాంతకాంతో వినీతసత్వాభరణప్ర॥
౧౦ శాంతః॥ యత్రాగ్నిహోత్రోద్గతధూమలేఖా సంతానసంఛాదితదిక్సుశాఖా। అశ్రాంత
విశ్రాంతకపోతరాజీవిరాజమానామవధారిణీజః॥ మృగాభకైశ్చ * * * భ్యైః
బాలైః సముద్ధాతకశేసుమాశ్రః శిష్యైవిలూనావినివారుశూన్యే భాతి * యః
పుణ్యత్మైణ్ణజంతుః॥ * పల్లియఃసహజనిహా॥
౧౧ యకపయం * * * * * రనాశ్యాశ్వపావ్రతీనాం స్వపక్షజవార్ విహారోమ్మానలంపక్షి
ణః। భంక్త్వ ప్రజ్వలయంతి యత్రసతతం విద్వేషిణఃప్రా * నోమిన్త్రైవవిశిష్ట
సూతిమతాంకి * ంనకింజయతె * * యఃక్షోణ్యాంశోశసంపనోన్దయాగత * *
పూరితః ప్రీజనోద్యయుగ॥
౧౨ నృపసంగ్రహీతంవిరోధితో * థీశ్వర స్తశ్యవశిష్టనామా। మునీశ్వరో దివ్యమునిప్రసే
వ్యః సమస్తవేదాంతవిచారదక్షః సాక్షాచ్చ * * క్షో * వద్వితీయః॥ ధర్మార్

* ధర్మ్మవిచారపారగమతి య్యోగప్రయోగప్ర * మ్మోక్ష * * * * *
సుభకృతీనాం నిధిర్వాణి * * గురుః । ఆతాంతనేం॥

౧౩ యమాస్వభాసువి * * పవగ్రియఃసర్వ్వ ప్రాణిహితః సమసమాధిలీన * * త్రికాల
స్థిరః॥ ఆవిష్కృతాం సాధయితుం సమర్థం రమ్యక్రియా * మునీ * * మేన
లోకే నృపాలమేకలోకత్రయభ్రాజితవీరలక్ష్మీ * * య్యహితభీతతూర్ణయుగ్మం
ప్రబంధ * * వీర్యజమానవానాం కింనబ్రువతశ్శా॥

౧౪ త్రవాణాం పుర * * మేవప్రభూతం॥ సవహ్నికుండాదుదితితో మహీపతిఃప్ర * *
మానః పరమారణేపరః రరాజలబ్ధ్వావరమార * * మనత్వమాతుం లక్ష్మీశ్వర
స్థిరషడాంగ * * రస్యసీమ్నా * *న్వయాత్యంత * * గుణరత్నరాశిః క్షీరా
ర్ణ్ణవాదివసు * ద్యుతిరావిరాసీత్ శ్రీహేమదేవీ॥

౧౫ నృపతిలక * * చంద్రః॥ సమస్తభూపాల కిరీటమాత్నరత్నప్రభాలక్షిత పాద
పల్లవః। దిగంతవిశ్రాంతవిశుద్ధకీర్త్తిః పరాక్రమాలక్షితదివ్యమూర్త్తిః॥ అబ్ధి
న్నర్ణ * * * * * * విధపిధిస్తవ్పర్యంతీవవిప్రా * * * తాన్మైధర్మ్మ
మాశాజితేన అతియశః స॥

౧౬ మస్తప్రచ్ఛలనేసభీతః। * * న్సర్వ్వ * నివిధమ్మార్ద్ధకామై రిహాపరసుఖప్రాజ్య
రాజ్యం చ * రగతస్మింశ్చిత్రపుత్రప్రార్థ్ణంసుఖప్రవృత్తైః శ్రీ * * గుణాన్వితో
తనయస్తదీయః। * ముంజో జగద్వినుతసద్గుణరత్నపుంజో భూమేబ్బ్రభూవపతి
రన్నవమేఖలాయాః లీలాంరాజ్యస్యవై రమ్యతిక॥

౧౭ రరహితావృభసాధుధృత్వాకృత్వాధారా * * నపురీమమరపురస్య * లక్ష్మీసమృధ్యాః।
నామ్నాలబ్ధ్వా న్వితాత్వై కవిజననివహాః ద్వాక్షితితోత్రలబ్ధవ్రాతః శ్రీముంజ
దేవక్షితిపతితిలకః। కీర్త్తిలక్ష్మీనివాసః। తతోస్యభ్రాతానిజభుజబలోపార్జిత*
* * * ద్విద్విష్టపానాంబలమల * * * నూత్నబలీ॥

౧౮ నాభ * రోస్యయాజప్రగృణత నిజభార నిరతప్రజేసవ్వామాద్యుతకుతి * * *
తా సిరవలఃనృపః॥ సూనుస్తస్యపరాక్రమప్రణయనో।భోజోబలేనస్వయం జాతో
మాధ్యమబాంధవః * స్వదారంతభూవరివర్ణ్ణన * వ్యాక్రమైః చక్రవర్త్తి
విభవః సాహిత్యవైదుష్య॥

౧౯ రుహాః సత్యాభాగవిచారవిక్రమఖణిః శిష్టేష్టచింతామణిః॥ అర్యజనశరణం ధర
ణీశవంద్యః సౌందర్య్య సంపదరీకృతవపుః సుభాషిః కోపా * * * * చసితీ

కృతవైరిరాజో భోజః కవీశ్వరపునోరుహాకల్పభూజః॥ స్వజనానుజనాసేవ్య స్త *
వ్యః * * * పరిహృతపర (భా) మస్త్యాగ॥
౨౦ భోగాభిరామః నయవినయవిలాసః శౌర్యలక్ష్మీనివాసః శుభవిభవవిశాలో
గోండలక్షోణిపాలః॥ తద్భూపాలోదయాద్రిర్నిజరుచివిషయధ్వస్తదోషః శ్రీ
(ఆనందవాప్తి) హితః ప్రతిదినముదితామిత్ర * * * * విలాసాభిరామః॥
పరనృపతిమిర * కహ * * * * *॥
౨౧ * * తిరుదయాదిత్యధాత్రీతలేశః॥ అత్రమార్వం * విష్టామగ్రజతిశత్రుదుర్గత్రయ
క్షయో * రోవ్యభూప్రతాపాగ్నిహ్యర్దయాదిత్యస్యభవః॥ తేజః స * త్తి *
విరాజమానస్తస్యాత్మజాతః ప్రతిపన్నకర్ణః। అనూనదానాది * * ప్రవృ
ద్ధో రాజాజగత్యేవ * * రిపి * సిద్ధః॥ * * ష్టాభిమతామరస్థిరత॥
౨౨ రాకుర్వన్క్రమాంహరణీ మాస్యభోజగతా * తాంసు * వినుదోర్భశ్చవీరశ్రియం।
ధాత్రీరక్షణదక్షిణ మృపిజగద్దేవక్షమాపాలకశ్చిత్రంభాతిదిశా * * * లలనా
స్వాత్త్రైకనిష్ఠాపరఃదానా * * * * తరైక * బ్రహ్మః క్షోణీభరోద్వహనకల
సమత్వమ * ప్రఖ్యాత * * విభవోపబుధా॥
౨౩ * ప్రద్విహితసురద్విపూవస్త్రతిపన్నకర్ణః కల్యాణమూర్తి రవనిధరముఖ్య
మూర్తః పాదాశ్రితాఖిలధరావిబుధాధివాసః। అత్యున్నతః స్థిరతరః స్థితి
* * * వ్యహేమాచలేశ * * * తలధారిణీతః॥ హేళాత్యూతనిశాతఖడ్గదళితా
నత్వాజ * త * * * * * * సకులంబ్రయత మానా॥
౨౪ మ్రాజ్యరాజ్యశ్రియం భీతాయాతవినీతభూతలపతీ స్థిరిత్వాచయంపాలయు న్దేవః
కుశలవలాభో విజయతివిక్రాన్తచక్రేశ్వరః॥ సః శ్రీచాళుక్య * మం * సరలః
నృపతిశిరోమండనా * ర్భితాం ప్రసన్నానీయధారాపురివి * దివలనివేశంతం
(వసంతే) దత్త్వా * * * * జనభరితుఃపూ॥
౨౫ త్రవన్మానయం సలోకాలోకాద్రిసీమావనీపతి * * వర్త * మారప్రతాపాత్॥
తస్మిన్ సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీపృధ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపరమేశ్వర పరమ
భట్టారక సత్యాశ్రయకులతిలకం చాళుక్యాభరణ శ్రీమత్రిభువనమల్లవల్లభో శ్రీ
కల్యాణపురనివేశిత నిజవిజయస్కంధావారే సుఖేనరాజ్య॥
౨౬ సుఖమనుభవతే॥ దేశే శ్రీపారమాత్రే మహితపురవరే యస్సదాధారభూతః। ఖ్యాత
స్సేనాగ్రణీనాం సమాహిషపురవాళాన్వయసింహవర్మా లేభేపుత్రం పవిత్రం పర

హిత (సర)తం సాడిగాఖ్యం సమాఖ్యాం తత్సూనుః సోమలః తువినుతసితయశః శ్రీవధూప్రాణనాథః॥ త్యాగిసత్కవిబంధుసోజనో॥

౨౭ (ప) గతఃసత్యవ్రతాలేకుతిద్ధగరీభూతపరోపతాజవః జగద్విక్రాన్తలక్ష్మీప్రియః। సూత స్వామ్యవిధేయ వైరిలలనా వైధవ్యదీక్షాగురు ర్భార్గస్వచ్ఛంద్రకలావతంసశరణ ధ్యానామలః సోమలః ॥ అనిందితాచారవిచారసారః పరోపకారాదిగుణావతారః విద్వజ్జనాధారప్రమాసనాధో విరాజతే॥

౨౮ సోమలదండనాథః॥ ఆవాససంపుతకామధేనుః ప్రదాన * రో(షి)తకల్పవృక్షః। నిస గ్గహాభృంత(ధరా)గృహీతః ఖ్యాతః సతాం సోమలదండనాథః॥ యేనమహాత్మనా సోమేశ్వరెక్కగృహామా(త్ర)కుణ్డం విష్ణోః ప్రతిష్ఠా * దేశ్వరా * * * స్యమల్లే శ్వరసన్నిధానే కృతేతుత్తర(సో)మథంచ * * * * (స)మ॥

౨౯ స్తరాజ్యభరనిరూపిత మహామాత్యపదవీవిరాజమాన మానోన్నత ప్రభుమంత్రో త్సాహశక్తిత్రయసంపన్నేన శ్రీమన్మహాసంధివిగ్రహి మహాప్రచణ్డదణ్డనాయక సోమలేన నిజపదావిధివిరా (జిత) రాజ్యాధిష్ఠానకొల్లిపాకపురే నిఖిల * * * నాశ్రయ * * నిర్మాపితజగద్దేవనారాయణపు॥

౩౦ రస్యఖట్టిస్పుదాతనవసుధాకర్మనిర్మాణత్వం దేవాంగభోగరంగభోగార్థ ముని జనస్వాధ్యాయాం ని(డు)నాత్తం శ్రీమచ్చాళుక్యవిక్రమవర్ష ఏ కోన త్రింశత్తమే తారణసంవత్సరే చైత్రపూర్ణిమాయా మాదిత్యవారే సోమ గ్రహణనిమిత్తం * * * గ్రామమధ్యే * * * * (పెం)బఅతినామగ్రామం పర్గ॥

౩౧ వంపుర ద్రమ్మ ౧౮౩ తి ఛత్రభాగే * దద్వయమప్పేశ్వరదీ (భట్ట) దత్తం పరిహృత్య సర్వభోగాభ్యంతరశుద్ధ * * భోగీకృత్య సర్వనమస్య చాళుక్యచక్రేశ్వరత్రిభు వనమల్లనరేశ్వరా * * జగద్దేవమణ్డలేశ్వరో * దత్తవాన్ గ్రామస్యపరితః (22 అక్షరములు అస్పష్టముగా నున్నవి)। పశ్చిమతః దుడ్డెచెఱువు। దక్షిణతః॥

౩౨ ఎట్టగుంట। ఉత్తరతః * డితాడిత్తోటకరావి । కో * చారనేమసహస్రమధ్యప్రతి గ్రామ ముత్తమమధ్యమాధమక్రమేణ పంచచత్వారిత్రీణ్యుత్తమగణ్డ (చి)ంనాని దేవభోగీకృత్య దత్తవాన్ * * * తద్దైవపట్టనే * * ఏహా * * మానిరాజ్యం ప్రతశ్వః మాలాకారిపూజ్యః * సగోత్రత్రయందత్తవాన్॥

౩౩ దేవస్యావ౹పదాత్రపలావల్యత్తన * * * * వాడికాక్షే సత్రందత్తవాన్॥ ఏవంవా
ని త్యైత్య * ధర్మ్మం నిర్వ్విశేషం శ్రీమానరపతినా దేశాధికారభిశ్చపరిపాల
నీయః॥ బహుభిర్వ్వసుధాదత్తా రాజభిః సగరాదిభిః। యస్య యస్య యధా
భూమి స్తస్య తస్య తధాఫలం॥ స్వదత్తాం పరదత్తాం వా యోహరేత వసుం॥

౩౪ ధరాం షష్టింవర్షసహస్రాణి విష్టాయాం జాయతే క్రిమిః॥ తతురామచంద్రేణాప్యు
క్తం। సామాన్యోయం ధర్మసేతు నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయో భవద్భిః।
సర్వ్వానేతా న్భావినః పార్థివేంద్రా న్భూయో భూయో యాచతే రామ
చంద్రః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశజా వా పాపాదపేతమనసో భువి భావి
భూపాః॥

౩౫ తేపాలయన్తి మమధర్మ్మ మిమం సమగ్రం తేషాం మయా విరచితోంజలిరేషమూ
ర్ధ్ని॥ శత్రుణాపికృతోధర్మ్మః పాలనీయః ప్రయత్నతః శత్రురేవ హి శత్రుస్యా
ద్ధర్మ్మశ్శత్రు న్నకస్యచిత్॥ అన్యచ్చ శ్రీమజ్జగద్దేవనారాయణదేవియభాణ్డా
గార (సువర్ణ) న రామలచెఱువు॥

౩౬ గ్రామబడ జగద్దేవమహీపతి * మతపగ్రమశాదాగశాతా * త్తమమనివర్త్తన్దశక
మస్యదివససవనమస్య మాచంద్రార్కస్థాయి * తిపూర్వ్వం * * * తాఃగగం
* డిదతానం * వాలయేతతః * * * * * వవేరవితవా॥

ఇతరశాసనములు

ఇ త ర శా స న ము లు

1

ఒ ర ం గ ల్ శా స న ము

౧ ప్రమాదిసంవత్సర మా
౨ ఘ శు ౧౦ వ। గజపతిక
౩ పిలేంద్రమహారాయ
౪ ల కుమారుండు రా
౫ చ్చి దేవకుమారమహా
౬ పాత్రుండు వారుంగ్వా *
౭ కోట గానెను

2

నే ల కొ ం డ ప ల్లి శా స న ము

౦ సూర్యుడు_లింగము పానవట్టము_చంద్రుడు

౧ స్వస్తి శ్రీశకవర్షం (బు)
౨ ల[illegible]ం౪౭ అగు మన్మ
౩ ధసంవత్సరముమం *
౪ శ్రీమన్మహామండలే
౫ శ్వర కందూరిరుద్ర
౬ యనచోడమహా
౭ రాజు రాజ్యాన గొండ
౮ పల్లి పెద్దచెఱ్వునకు
౯ గజితూమువద్దన
౧౦ * * * పొలము
౧౧ వద్దికి మఱ్ఱురిచే
౧౨ ందు ఆనాయకనాధ
౧౩ నాయకుడు -శ్రీమహా
౧౪ విశ్వేశ్వరదేవర కడ
౧౫ త్తూరని దేవునికి
౧౬ చ్చిరి ఆచంద్రార్క
౧౭ ముగాను।

3

నే ల కొ ం డ ప ల్లి శా స న ము

మొ ద టి వై పు

ఖడ్గము, గోవు, పాలుద్రావు దూడ

౧ శుభమస్తు స్వస్తి శ్రీ
౨ శుభజయాభ్యుదయ
౩ శకవర్షంబులు ౧౪౭౩
౪ అగు నేంటిధాత్రుసంవ

౫ త్రు:క జ్యేష్ట శు ౩ ఆక్రిష్ణదే
౬ వరాయమహారాయ
౭ లుంగారు పృథివీరాజ్యం
౮ చెయ్యంగాను । రాయసం
౯ కొండ్డమరుసయ్యంగా
౧౦ రు పెదకొండ్డపల్లినుండి
౧౧ కృష్ణకీవల తానుపాలిం
౧౨ స్తు నుండిన కొండపల్లి
౧౩ దేవాదులకుం జేయించి
౧౪ నధర్మశాసనము——తత్
౧౫ పూర్వానను కొండపల్లిప
౧౬ ట్టనాను పల్లెలాను రంగాన
౧౭ కూ కూనముగ్గుకూ। గట్టపడి
౧౮ నాను। బోనాలకు స్తితంరాజ్య

రెండవవైపు

చంద్రుడు, సూర్యుడు, పానవట్టము

౧ వారికంబెట్టిపయిం
౨ డి యెల్లకాలాల
౩ కున్నూ సర్వమాన్యం చే
౪ స్తిమి క్రితంపూర్వాన
౫ పెదచెఱ్వు వెనక వద్దిచే
౬ నుగాక మాడ త్తి
౭ గాను బొల్లసము
౮ ద్రము వెనక నిర్మలవెన
౯ క పాతికెను వెలిపా
౧౦ లంకు చ్చెలాను
౧౧ ఇస్తిమిగాన
౧౨ ఆచంద్రార్కముగా
౧౩ ను దేవరఅవధరిం
౧౪ చ్చేది అనికొండ్డమ
౧౫ రుసయ్యంగారి ఆ
౧౬ నతినిగాని పర్వతయ్యం[illegible]
౧౭ గారు శాసనంనిల్పిరి

మూడవవైపు

ఆంజనేయవిగ్రహము

౧ యీధర్మానకు ఇం
౨ ద్దులు తప్పిరా వారు
౩ కాశీలోను గోబ్రా
౪ హ్మణహతం చేశిన పా
౫ పానం బోవువారు
౬ తురుకలు తప్పిరా ప
౭ ందిదిన్న దోషానికి
౮ బోవువారు.

4

నాగులపాడు శాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకఅభ్యుదయశకవర్షంబులు ౧౪౬౭ అగు నేంటి క్రోధిసంవత్సర కార్తీక
బ ౧౦ గు॥ షేలీసుఖానింగారు (నాగు)

౨ లపాటిశీమ చెరకుందోంటలు ఆకుందోంటలు యీనాపుచేలు కొల్చియుండు ఈసైదు మల్లుతిరుమల్లిఆలో సలిఖైరు హుజుర్న సైదుగడా యీజను

౩ సైదు చిమ్మనుభారనుచౌదరి చక్కబండినాగిరెడ్డి వట్నరెడ్డి మెలిరెడ్డి పటేలుబొచ్చి లొంకల తిప్పారెడ్డి పొట్టిముత్తుకృష్ణంరెడ్డి మారడిజుసోమిరెడ్డింగారి

౪ ముందరను పుత్రపౌత్రలు ఆచంద్రార్కముగాను యీభారను యిరవైభారలు బిగ్వ క్రమాన తొమ్మిదిబిగ్వలుమత్తర్లు వ్రాసిన కులకరణి తడకమరశిరిదివ్రాలు.

5

పానుగల్లు శాసనము

౧ వితానేక శ్రీ కమభీకరం మ్మురిపో దేవస్యమైలాంబికా

౨ * పిట్టమపల్లీతి నామానం మహితోప్వరం। ద్విజేభ్యో

౩ ద్యమదాదర్ధం భీమనారాయణాయచ। కల్యాణాభ్యు

౪ దయైకకారణ మయం సర్వస్య సాధారణో ధర్మస్తద్గత

౫ మత్పరాఃక్షితిభృతో యేపాలయంత్యాదరాత్ ధర్మం

౬ మత్కృతమి త్యుదారచరితా తాన్యాచినే భూపతి *

౭ షే ఖరితస్వహస్తకమలా మైలాంబికాయాచతే।

౮ శ్రీమద్భీమరాజనందన స్తాండక్షితీశోపి కద్య

౯ రువిషయే గ్రామం నాయకానుమత్య ప్రతిగ్రామం

౧౦ శాలిక్షేత్రనివర్తనద్వయం ఖారిపంచకచ యావ

౧౧ * * * *

6

జడచర్ల శాసనము

౧ శ్రీ నమశ్చంద్రశిరశ్చుంబి చంద్రచామరచారవే త్రై

౨ లోక్యనగరారంభ మూలస్తంభాయ శంభవే॥

౩ స్వస్తి సమధిగతపంచమహాసబుద మహా

౪ మండలేశ్వర వీరమాహేశ్వర కోడూప్పూరవరేశ్వర (సూ)

౫ య్యాన్వంశోద్భవ కులతిలక కాశ్యపగోత్ర క
౬ లికాలాన్వయ నామాది సమస్తప్రశస్తి స
౭ హితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వర కందూరిఉదయ
౮ నచోడమహారాజుల సుంకాధికారులు శ్రీమ
౯ దుక్కిబ్బెట్టిమేల్వొట్టె (దం)డనాయక నల్లసిద్ధమ
౧౦ య్యా అసిద్ధమయ్యలు శ్రీమ
౧౧ చ్చాళుక్యవిక్రమవర్షములు ౧౦౮౪ గు చిత్రభా
౧౨ నుసంవత్సర పౌష్యబహుళ ౨ మంగళవా
౧౩ రమునాండు ఉత్తరాయనసంక్రాంతి నిమి
౧౪ త్తమయి కోడూరి శ్రీస్వయంభుసోమనాథదేవ
౧౫ దకు రెండునందాదివియలకుం గొనగి నివేద్యా
౧౬ నకుం సింగాపురమువద్ద సుంకాన నాచం
౧౭ (బ్రాకర) తారముం నడపముగాను నెలకూ (౫) సే
౧౮ సి కోడూరిగోకర్ణసింగ రూకలిచ్చిరి (ఇ)స్థళ
౧౯ ము సుంకానకు నెవ్వరధికారులఇ నడచినా
౨౦ ని అయ్యరూకలుం నెలనెలకుం జెడకుండా బె
౨౧ ట్టునది ఈ ధర్మ్మున వనుకూలురయి నడపినవారికి
౨౨ గంగ కురుక్షేత్ర వారణాశియందు వేయిగవిలల
౨౩ దానము సేసినఫలము. ఈధర్మ్మువునడపక బా(ధ)
౨౪ (సేసిన)వారికి వేయిగవిలల వధసేసిన పాపము॥
౨౫ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరా
౨౬ షష్ఠిర్వ్వర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః

7

అలుగడప శాసనము

౧ వినాయకనమస్తుభ్యం సతతం
౨ మోదకప్రియం అవిఘ్నంకురు
౩ మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా।
౪ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తిసహితం
౫ ఖండనఉత్తుంగతురగరేవం
౬ త పరబలసాధన పతిహితా
౭ చరణ గండరగండ గండభే
౮ రుండ సత్యహరిశ్చంద్ర శౌచ

౯ గాంగేయ శరణాగతవజ్ర
౧౦ పంజర సకలజనస్తుత
౧౧ పరనారీదూర బంధుచింతా
౧౨ మణి సుభటచూడామణి
౧౩ (సూ) ర్యోదయరాజ్యసము
౧౪ ద్ధరణ సకలవిద్యావినోద
౧౫ విభవపురందర వివేకచ
౧౬ తురానన విప్రజనాశ్రయ చ
౧౭ తుర్థకులకుముదినీరాజ్య
౧౮ వర్ధన చంద్రుండును అ
౧౯ య్యనరసింహా ఆదిమ
౨౦ (ల్లెతుండు) నిజభుజవిక్రమ
౨౧ గడికోటమల్ల మనుమ
౨౨ కులాభరణ శ్రీరామేశ్వరదేవ
౨౩ దివ్యశ్రీపాదపద్మారా
౨౪ ధకులైన పెనుమదుంగో
౨౫ త్ర పవిత్ర వడ్లూరిపురవరా
౨౬ ధీశ్వర నామాది ప్రశస్తిసహితు
౨౭ లైన శ్రీమతు గుండప
౨౮ నాయనింగారికి శడ్డులు ఎఱ్ఱమ
౨౯ నాయనింగారు స్వస్తి శ్రీశ
౩౦ కవరుషంబులు ౧౧౨౭ అ
౩౧ గు నేంటి ప్రభవసంవత్సర
౩౨ వైశాఖ శు॥ ౫॥ లునాండు ఆ
౩౩ లుంగడప తూర్పుదిక్కునను త్రి
౩౪ పురాంతకదేవరం బ్రతిష్ఠ శేశి
౩౫ రి స్వస్తిశ్రీమహాప్రధాని రా
౩౬ యస్థాపనాచార్యులైన [సిం] గ
౩౭ మదేవనాయంకులు ప్రతిష్ఠా
౩౮ కాలమప్పుడు త్రిపురాంతక
౩౯ దేవరకుం ఆలుంగడప రావు
౪౦ లచెఱువెనుక నుత్తరగోంము తూ
౪౧ ముకు * వను అద్దానపెద్దతూ
౪౨ ముకాలువను వెలంపట్టాను
౪౩ ఆకాలువనె బెడ్డచేను ఆఱు
౪౪ వీసాలును వ్రిత్తిపెట్టిరి క్రం
౪౫ నాగదేవనింగారు చఱులోప
౪౬ లను తాడితోంటఇచ్చిరి శ్రీదే
౪౭ విరాజు సూర్యగ్రహణకాల
౪౮ మప్పుడు చంద్రుచేని తూర్పు
౪౯ ను ఆంసూకదేవరగుడివాన
౫౦ కు నూకగానున్న మాడం
౫౧ గొలకుంచమున్న తవ్వెండు
౫౨ నూనె ఇచ్చెను.

8

గంగాపురశాసనఖండము

౧ శశిభాస్కరా॥ హేరంబ స్సముదం కరోతు భ
౨ వతాం వప్రక్రియాబిభ్య త్స్వాత్రితధీ * చ్ఛాయా నిరీక్ష్యాత్మనః
౩ పాతువః పద్మనాభస్య శయ్యా శేషఫణీశ్వరః చకితేవయతోలక్ష్మీ

౪ భూతిః పదారవిందాదరవిందయోనేః వరోఽస్తురీయో బహు
౫ తత్ర తురీయో * * కథాచాతుర్య్యధాయోఽదయే వర్ణి
౬ వివాహవిధినామంభిదాంలక్షుశః శ్రేష్ఠస్తేగు గరిష్ఠపు
౭ త్రోభంగై రహీనః పరం సత్యాకీర్ణ్ణనిజాంతలోపి న
౮ వాసరై యత్రానిమర్త్యథితో నచాపి మునినా వీతస్స
౯ న్వం శేతుసంజాతః సంతానః సర్వ్వకామదః॥ తత్రా
౧౦ వీరో వెన్నమహీపతిః॥ దోర్దండశాలినా
౧౧ లక్ష్మీక చాయతే॥ త * * రభూ
౧౨ యాశోసీరంధ్రితా

9

రామన్న పేట శాసనము

మొదటివైపు

౧ స్వస్తి శ్రీమన్మడలపాట్టి
౨ పట్టనసుధాకర సత్య
౩ హరిశ్చంద్ర యువతిజ
౪ నమనోహర వితరణగు
౫ ణసంపన్న విరణగెల్వ
౬ కూయాలింప ప్రజ
౭ మెచ్చుగండ పతిహిం తా
౮ ంజనేయ పరనారీదూర
౯ రణరంగవిజయ రణముఖభై
౧౦ రవ మూరుబెలపురవరాధీశ్వ
౧౧ రులైన శ్రీమన్మహాసామ
౧౨ ంతమల్రెడ్డి శకవర్ష
౧౩ ములు ౧౧౩౫ గునేంటి
౧౪ శ్రీముఖసంవత్సర చై
౧౫ త్రశు ౩ గురువారమునా
౧౬ ండు మాటూరాం దమత
౧౭ ండ్రిముప్పరెడ్డిపేర గుడి
౧౮ గట్టించి ముప్పవిశ్వేశ్వరదేవ
౧౯ రం బ్రతిష్టసేసి ఆదేవరకు
౨౦ నంగభోగమునకు రాగభోగ
౨౧ మునకూం గొల్లబోయునిమె
౨౨ ట్టనివ్యెడియూ రాచంద్రార్కర్క
౨౩ * * * గా నిచ్చితిమి
౨౪ స్వభానుసంవత్సరవైశాఖమా

రెండవవైపు

౧ సమున నొల్లంబ
౨ ల్కులవెన్న శ్రీము
౩ ప్పదీశ్వరదేవర
౪ దివ్యకాంపు॥
౫ స్వదత్తాం పరద
౬ త్తాం వా యో హరే

౭ త వసుంధరాం ష
౮ ష్ఠిః వర్ష సహస్రా
౯ ణి విష్ఠాయాం జా
౧౦ యతే క్రిమిః॥ స్వ
౧౧ దత్తా ద్విగుణం పు
౧౨ ణ్యం పరదత్తాను
౧౩ పాలనం పరదత్తా
౧౪ పహారేణ సదత్త
౧౫ ం నిష్ఫలం భవేత్
౧౬ అకరస్యకరికా
౧౭ రం గోసహస్రకర
౧౮ దస్మృతః కరప్రవి
౧౯ త్రివిచ్ఛే దా ద్గోకోటి
౨౦ ఫలదం శ్రుణు॥ ద్వి
౨౧ మంత్రియే మత్సర
౨౨ లోభభాజో నరాఇ
౨౩ మంధర్మ్మ మధర్మ్మ
౨౪ శీలాః తేగోఘ్న మాతృ
౨౫ ఘ్న పితృఘ్న లోకాః
౨౬ వ్రజంతి విప్రఘ్న
౨౭ గతిం చ యాంతి॥

మూడవ వైపు

౧ బహుభి ర్వసుధాదత్తా బహుభి
౨ శ్చానుపాలితా యస్య యస్య
౩ యదాభూమి స్తస్యతస్య త
౪ దాఫలం॥ మద్వంశజాః
౫ పరమహీపతివంశజా
౬ వా పాపాదపేత మనసా
౭ భువి భావిజాతాః యేపా
౮ లయంతి మమధర్మ్మ మి
౯ మం సమస్తం తేషాం మ
౧౦ యా విరచితాంజలి రేష
౧౧ మూర్ధ్ని

10

గార్ల శాసనము

౧ శ్రీవిశ్వేశ్వరాయనమః॥
౨ యే దేవా స్త్రిగుణాత్మకా స్త్రిపురుషా గౌ
౩ రీరమావాగ్వరాః । యోగిధ్యేయ సుమూ
౪ ర్త్తయ స్ఫటికనీలాంభోజరాగాది (ప్ర) భాః ఆ
౫ ద్యావేదమయా స్సురాసురముని స్తుత్యా,
౬ మహాఘోదుహా స్తే రుద్రాంభుజనాభ
౭ పంకజభవా రక్షంతు వ స్సర్వ్వదా॥ ౧

౮ గజవక్త్రం మహాసేనం దేవీం చ కరుణాలయాం
౯ నత్వాహం శాసనశ్లోకాన్ వక్ష్యే సంప్రతితస్య
౧౦ థా॥౨॥ శ్రీభామినీపతేర్నాభి పంకజే ప
౧౧ క్ష్మభూ రభూత్ । తేనసృష్టమిదం సర్వ
౧౨ ం తతత్రర (మ్యా) మహీతలే॥౩॥ నానాసే
౧౩ నాధిపాజాతా శ్చతుర్ధకులవల్లభాః ।
౧౪ తత్ర రేచెర్లవంశోభూత్ ఖ్యాతిమా
౧౫ న్చేతభూపతిః ॥౪॥ తస్యాసీత్తనయో బొ
౧౬ ప్పయాంహ్వయః కులభూషణః
౧౭ తత్పుత్రో గణనాథాఖ్య స్తస్యసూను
౧౮ : పరంతపః ॥౫॥ బొప్పరాయ ఇ
౧౯ తిఖ్యాత శ్రీమన్సామంత శేఖరః ।
౨౦ విశ్వేశపాదపంకేజ భ్రమరీభూతచేతసః ॥౬॥
౨౧ సంకల్పత్వముపేహి పన్నగపతిః దేవ
౨౨ స్యశంభో స్సదా నిద్రాం సేవితు మ
౨౩ హర్సి క్షితిధరా క్షీరాంబుధి స్వేచ్ఛయా
౨౪ ఇచ్ఛాయ ద్యవగాహనే ప్రాదనదా
౨౫ న్గచ్ఛ ద్ధమాశాగజాః భూభారోద్ధర
౨౬ ణాయ సంప్రతి భువి శ్రీబొప్పరాయో
౨౭ స్వయం ॥౭॥ అతులితసితకీర్తి వ్యాపి
౨౮ తాశేషలోక స్వజనసుజనబంధువ్రా
౨౯ త కల్పావనీజ (ః) । విభవవిజితశక్ర శ్చా
౩౦ రుచారిత్రపాత్రో । జయతి గుణవ
౩౧ రేణ్యః పుణ్యవాన్ బొప్పరాయః ॥౮॥
౩౨ సోపి నిశ్చలయాభక్త్యా సంతపుణ్యఫ
౩౩ లాప్తయే నిత్యసత్యవ్రతో వీర సర్వ
౩౪ ధర్మపరాయణః ॥౯॥ నవాంబ
౩౫ రద్వివసుధా ౧౨౦౯ సంఖ్యాక శ

౩౬ కహోయనే । విలసత్సర్వ్వాజిచ్చైత్ర
౩౭ శుద్ధాష్ట మ్యబ్జవాస రే గా

మిగిలిన భాగము నేలలో పూడియున్నది. చాల గొప్పశిలగావునc ద్రవ్వింప వీలుకా

11

పి ల్ల ల మ ఱ్ఱి శా స న ము

౧ స్వ స్తి సకలగుణాలంకార ఆంధ్ర దేశాధీశ్వర పరనారీసహోదర
౨ అనుమనంగంటిపురవరాధీశ్వర చోడరాయస్థాపనాచార్య్య
౩ కాంచీరక్షపాలక విషమదాడిపాంచాల ఇదునె త్తంగండ
౪ గండ్డగోపాల మూరురాయజగడళ ఇత్యాది బిరుదాంకి
౫ తులైన కాపయనాయ్నింగారి ఇష్టబ్రిత్యుండు ఎఱపోతు
౬ లెంకంగారు పిల్లలమఱిని రాజ్యము సేయుచుండి త
౭ త్కాలదేశవిడ్వరాలను సురతాణిచేతను ఎఱకేశ్వరదే
౮ వర ఉపహతిలయితేని అల్యావదీను ఎఱపోతులెంకంగారు త
౯ న ఏలిక కాపయనాయ్నింగారికిన్ని తమతండ్రి అనుమకు
౧౦ ండమాచినాయ్నింగారికిన్ని తల్లిరుద్రసానింగారికిన్ని పు
౧౧ ణ్యముగాను శకవషాలు ౧ * * ౭ అగు నేంటిహేమళం
౧౨ బిసంవత్సర జ్యేష్ట శు ౧౫ గు॥నాండు పునః ప్రతిష్ఠ సేసి
౧౩ రి ఆదేవరకు అధికపడి ఒకవూంట ఉపహారానకు పి
౧౪ లలమఱిని దేవరకుంటవెనకను వ్రి త్తి అడ్డచేనుపెటిరి

12

కొ ఱ వి శా స న ము

తూర్పు

౧ శ్రీవిక్రమాదిత్యనృపా
౨ గ్రతనయుణ్డయ్న చాలుక్య
౩ భీమునకు శౌచకన్దప్పు
౪ నకు వేగీశ్వరునకు రన
౫ మద్దాన్వయకులతిలకు
౬ ణయ్న కుసుమాయుధుణ్డు గ

౭ న్నరబల్లహునికి స్త్రప్రాప్త
౮ ంబయ్య రనమర్ద్దనక శ్రీమదన
౯ భుజవీర్య్య బలపరాక్ర
౧౦ మంబున నచ్చికర్ణేయంగట్టి
౧౧ పట్టంబెత్తి ఖడ్గసహాయ
౧౨ స్త్రై నేలయెల్లం గావంబూని
౧౩ మడికొణ్డనాణ్డాదిగ
౧౪ వేగిదేసము విష్ణువ
౧౫ ర్ద్ధనుతో నడ్డి రాజ్యంబుసే
౧౬ యుచున్న కుసుమాయుధుపె
౧౭ ద్దకొడు కనేకరిపునృపతి
౧౮ మణిమకుటమకరికా
౧౯ రేపణమశృణిత

ఉత్తరము

౧ గలరలావత్తనంబురా
౨ జ్యంబుసేయుచు నిత్యవి
౩ షయకామభోగంబుల
౪ ననుభవించుచు సుఖంబు
౫ ణ్డి యొకనాణ్డు కొరవి నల్ల
౬ జెఱెయకొడుకు పెద్దన
౭ రావించి నీవునాప్రాణన
౮ మానుణ్డవైన చెలివి నీ
౯ చేసిన యుపకారంబున
౧౦ కు బ్రత్యుపకారంబుసేయ
౧౧ వలయుంగాన నీకేమివ
౧౨ లయు దానివ * * *
౧౩ ణ్డి కొమ్మ నృగి
౧౪ శ్రీన్నాకెల్లంగలదేమి లే
౧౫ కున్న వెణ్డికొణ్డుమయ్యను
౧౬ బరోపకారంబు పొన్దిగా
౧౭ ని కొరవియున్న భీముడు
౧౮ నల్కలకులసన

దక్షిణము

౧ పడివెగెల్చి శ్రీనిర వ
౨ ద్యు ణ్డనేకసమరసంఘ
౩ ట్టణభుజాసిభాసుర
౪ ణ్డై తమయన్న రాజ్యశ్రీ
౫ కెల్ల న్దానయ ఈశుణ్డై
౬ చేకొనినిల్చి భీమసలు
౭ కియ న్దనేకవస్తువా
౮ హానోత్సవంబు ల్పడయు
౯ చు తమయన్న గాణగయ్య
౧౦ చేసిన ధమ్మ్యనవులు నసం
౧౧ బును నేగట్టనుగావను
౧౨ రక్షింపను వలయునేని
౧౩ చేకొని కొరవికిచ్చిన
౧౪ స్థితినిల్ప శిలాస్థమ్భం
౧౫ బు ప్రతిష్ఠించి విష్ట
౧౬ రంబును నాతనికొట్టించి
౧౭ న చెఱువులు మఱియు వె
౧౮ వ్వియేని నాతనిచేయంబడి

పశ్చిమము

౧ వుకువజీగినను చెజి
౨ చినను చురియవెజికిన
౩ ను ముజ్జిత్రిగనుఱకాడి
౪ నను ణరవాద్యది ఏను
౫ ంద్రమ్మలు మణిసిచేసిన
౬ దోసంబునకు వానిజీవిత
౭ ంబు దణ్డువు వరియారబ
౮ ంబు పడువరంబు వెల్లార
౯ బంబు ఎరగద్యాణంబు పే
౧౦ కామణిపున్నమనాణ్డు ప
౧౧ నూఱుండ్రమ్మలం వె
౧౨ టి సుఖంబు మనుము
౧౩ నాయకుణ్డై యాకాపులయ్న
౧౪ వేఱరాజులం జొచ్చి మ
౧౫ * * * * స్థితిమణి
౧౬ సికొన్న రాజుల్గల రేని
౧౭ యు యీస్థితిమడిసిన * *
౧౮ నాపకణ్ణుమన్న కాంపు

13

గూడూరు శాసనము

౧ శ్రీవిరియాఱన్వయనీరజాకరదినేశం నిర్మ్మలశశీర
౨ నాగరసంకాశ విశుద్ధకీర్త్తిఃకనకా(ద్రి)ప్రోన్నతం
౩ వల్లసా ఱరసిష్ట (శిష్టా)ష్టకవిప్రకీర సహకా
౪ రం వైరిగంధేభ కేసరి మిాశం విభునూర నున్నతగు
౫ ణోదారం ధరాచక్రదోళు॥ కంద॥ ఆతతనెయుం
౬ వినేయవినూతం భువనప్రసిద్ధకీర్త్తిలతావిఖ్యా
౭ తం సజ్జనవినతాప్రీతం బేతణ నుదారసురభూ
౮ జాతం॥ అవన మనోనయనద్వయభువనజన
౯ స్తుతచరిత్ర సద్గుణగణసంభవజన్మభూమి సజ్జ
౧౦ నయువతీరత్నమ నిబెజ్జమాంబిక నెగడ్దళు॥
౧౧ ఆరమణీనిధానము గంభీరవధూనిధిరఖిళ
౧౨ సద్గుణనిచయం వీరారిదర్పదళనం వీరాగ్రణి
౧౩ యెనసె మల్లనుద్ధమా (వ) ॥వృత్త॥ ఇదెహేమా
౧౪ ద్రీంద్రమత్యురన్నతి యమలామేయిందిజన

౧౪ త్రా * * వె త్రింతిలకక్ష్మంబై మహావిప్రతవితరణసా
౧౫ హారక్షీక్షాక్షీజ్ఞానతానిధి సగాంబుధిగంభీరవేతి
౧౬ సయ * * * * * * భాస్వత్సు
౧౭ భాసుంకరవిశదయశం నుల్లని ధాత్రిగల్॥ సాశ్వత
౧౮ ప్రణ్యాలుంపి నఖిలగాతిసురామరజాత సున్న తానశ్వరకీర్తిఁ
౧౯ సద్గుణగణావహనం ఘనబాహువిక్రమం విశ్వధ
౨౦ రాతళం పొగడెమోడిసికం సముదూరదేద్దొ మ
౨౧ ల్లేశ్వరమం తటాకఘనవాపికళం విభుమల్లసూర్జిఁ
౨౨ త॥ వసుధాతళపొళుప సరిసజసరసకళమె
౨౩ * * కటకనుం న్నతిశంమూడిసిక శివాల
౨౪ య ముకుపను మెళదు దుగుమవారా
౨౫ శధిక ప్రణ్యాగణ్య ధరెయుం సురాద్రి
౨౬ యుం సాగరముం చంద్రార్కరుం మహేశ్వరరుం
౨౭ దిక్కరిచయము ముట్టిగం సుఖమిరు మల్ల
౨౮ కవీంద్ర బ్రింకముంపారియుత ॥శ్లోక॥ శ్రీ శ్రీ
౨౯ స్వదత్తం పరదత్తం వా యో హరేతి వసుంధరా
౩౦ షష్టిర్వర్షసహస్రాణి విష్ఠాయాం జాయతే
౩౧ క్రిమిః॥ వనేష్వతోయేష్వహ్ని సహస్తాలం
౩౨ నిరాకృతిం కులంసమూలం దహతి దేవస్వం
౩౩ హ్రితి పాతకః॥ దేవస్వం బ్రాహ్మణస్వం చ యోలో
౩౪ భేచ ప్రభుంజతి స్వపాపా త్తపరేలోకే గ్రిద్రోచ్ఛిష్టే
౩౫ న జీవతి॥ దేవద్రవ్యం * * * * భక్షంతి యే
౩౬ వరాః నష్టగోత్రాణి నామాని పశ్చాత్పతతిరౌరవం॥ దేవ
౩౭ ద్రవ్యం * * * * బ్రహ్మస్వం * * కులతాం
౩౮ యాంతి బ్రాహ్మణాతిక్రమేణ నమః శివాయః

14

ఇ ను గు ర్తి శా స న ము

మొ ద టి వై పు

౧ స్థిరం॥ సాస్థాపయ స్త
౨ రకతం శివమ త్రలింగం
౩ బయ్యాంబికా ఇతివి
౪ శ్రుతవ * * * ం। య
౫ దీధితి ప్రతతివిస్ఫుర
౬ మార్జితశ్రీ వ్విర్యార్ణవ
౭ ంశ కనకకల్పితకల్పఆ
౮ సీత్॥ శ్రీ శ్రీ.

రెం డ వ వై పు

౧ ॥ * * ప్ర త్యేకమే
౨ * త్కృతిక్షిణః। తేషుత్వద్యదివ
౩ * ంర తేషుస్సకలా నాలం *
౪ * సఖా * న్గుణాన్। ధాత్రా
౫ * తు సమ స్తధర్మార్ణవస
౬ * (తి) ప్రే యోభవత్ కల్పితో
౭ * స్తోత్ర * * * పతిషుచా

మూ డ వ వై పు

౧ పన్నర్ణంజగత్॥ శంభుశ్రీ
౨ పదపంకజప్రణయ
౩ * స్తరోభోజన్స
౪ రూపచరితమ్ *
౫ మైలల * * * విమ
౬ నోహరణం। ఆకస్మి *
౭ సుహిత * * * మసో
౮ * * * * *

15

బూ రు గు గ డ్డ శా స న ము

౧ స్వస్తి సమస్తప్రశస్తి సహితులైన శ్రీ
౨ మహాదేవసగోత్రపురవరాధీశ్వరులై
౩ న నామకూరిఅనభీమానాయనింగారి కొ
౪ డుకు అంనమనాయినింగారు పృథ్వీరాజ్య
౫ ముచేయుచుండంగాను బూరుగడ్డ గ్రామ
౬ మంద పడివేయిగులముంన * * *
౭ * త కాభ్యుదయ శక వరుషంబులు ౧౩౦౦
౮ అగు నేంటి పింగళసంవత్సర జేష్టశుద్ధ ౧౫ గురు

౯ వారమునాండు బూరుగడ్డగ్రామ
౧౦ మందు తమతండ్రి పేరు కొలమునకుం బుణ్య
౧౧ ముగాను రామేశ్వరదేవరను బ్రతిష్ఠసేయిం
౧౨ చి ప్రతిష్టకాలమపుడు భీమనాయనింగారి
౧౩ కిం బుణ్యముగాను * * * * *
౧౪ * * * * * * * * *
౧౫ శ్రీ శ్రీ శ్రీ యీక్షేత్రము ద్రో
౧౬ యువారు బ్రహ్మత్యాదిపాతకాములందు బడు
౧౭ వారు శ్రీమహాదేవాయనమః॥

16

మధిర శాసనము

మొదటివైపు

౧ శ్రీమద్ధాత్రీతలేస్మి న్స్వక
౨ టితసుగుణో దేవరాతా
౩ ఖ్యగోత్రః। పుణ్యః పూర్వ్వం
౪ తెనాలీ పుర మవసథ
౫ ః నారసింహాఖ్యవిప్రః
౬ నాగాంబా తస్యజాయా జ
౭ గదభివిదితా శౌరిణ
౮ శ్రీరివాసీ ద్దంపత్యోని
౯ త్యసత్యవ్రతరతిపరయో
౧౦ బ్రహ్మానామా సుపుత్రః॥ ౧॥
౧౧ సర్వ్వానవద్యాభవదస్యభా
౧౨ ర్య్యా కొప్పాంబ్యాయా కంజ
౧౩ దలాయతాక్షీ తయోః కు
౧౪ లర్ద్ధే జనితస్సుపుత్రః

రెండవవైపు

౧ కులప్రదీపో
౨ నరసింహనామా
౩ ॥ శాకాబ్దేదిన
౪ నాథరుద్ర
౫ గణితే ౧౧౧౨
౬ వైశాఖమాసే
౭ సితేరుద్రశ్రీ
౮ ద్విజరాజపుత్ర
౯ దివసే శంభోః ప్ర
౧౦ తిష్ఠాశుభాం
౧౧ కృత్వాభూవిది
౧౨ తంహి శోభనతరం
౧౩ విష్ణోః ప్రతిష్ఠాప
౧౪ నం నానాత్రో * మ

౧౫ ఘురాపురి ద్విజ
౧౬ వర(శ్రీ)నారసిం
౧౭ హాకరోత్ ॥౩॥ సత్యే
౧౮ న వంశానుసరే
౧౯ ణ శాన్తదేవాఖ్య
౨౦ మేకం శివవిప్ర
౨౧ మార్య్యాం। విప్రాయ
౨౨ తస్యాచ్చన రక్షణా
౨౩ ర్ద్ధం కులానుభో

మూఁడవ వైపు

౧ గ్ర్యం ధరణీయదీన
౨ తే వృత్తింభూయోచ్చన
౩ ఖ్యేయం దీపార్ద్ధంగి
౪ రిశా ద్వయం ద్రోణద్వ
౫ యం భవి * ద్వ
౬ యం సర్వే * సాక్షికం॥ ౬
౭ దాసోహం పార్వ్వతీనాథ
౮ పరమాత్మ నమోస్తుతే
౯ దాసోహం పుండరీకాక్ష
౧౦ త్రాహి మాం స్పురుషోత్తమ॥
౧౧ సద్విప్రధర్మ్మస్య జగద్ధి
౧౨ తస్య ద్రోహాదికం నా
౧౩ శమవిఘ్నమస్తు॥ విపశ్చి
౧౪ నామస్య జనోత్తమానాం
౧౫ సత్యంభవే చ్ఛోభనమే
౧౬ వసత్యం॥ స్వదత్తాం ప
౧౭ రదత్తాం వా యో హరేతవసు
౧౮ ంధరాం షష్టియుగసహ
౧౯ స్రాణి విష్ఠాయాం జా
౨౦ యతే క్రిమిః।

17

లింగగిరి శాసనము

౧ (శ్రీ)శకవర్షము
౨ లు। ౧౧౪౨ అగు నేంటి
౩ ప్రభవసంవత్సర
౪ ఆషాఢ శు ౧ గురు(వా)
౫ రాన సత్రం శ్రీల
౬ కు * * * శ్రీద్రాగిళా
౭ ల ఎంబెరుమానారు
౮ మఠ క్షేమముగాను
౯ రాజమఠముకాల్వ

18

పానుగల్లు శాసనము

దక్షిణము

౧ * * * * *
౨ శక్తితిపతితిల * * క్షురిసోమరాజా పత్నీతస్యాన్త *

౩ * ౾బెడగానామ దేవీవిసీతాతద్దంపత్యో స్తనూ *
౪ హిమవన్మేన యోరంబికేవ । శ్రీమన్మేలాంబికా * బ
౫ * తేజసాం జన్మభూమి॥ సామత్ప్రిభోన్తాంద్ర
౬ * ఎక్ష్మీరివ శ్రీపురుషో త్తమస్యఖ్యాతి ప్రసూతిర్జన
౭ వంద్య ప్రసాదసంపాదితలోకవృత్తిః॥ వాగ్దేవ తేతియామన్య తే
౮ సతిదేవ తేతిసాద్విజనైః పరిజనైః కులదేవ తేతియామన్య తే
౯ స్తనతతంవద * సా * త్యసర్వార్ణమరక్షితిరుహామదినేతే
౧౦ తి॥ యాసూతాఖిలలోకవీరనజనీ సీమన్తముక్తామణిస్యా
౧౧ * శ్రీమ(ధర్మర్ణనత)తయా వేదానివత్రీర్ణన్సుతార్ణలోకాన్వామ
౧౨ హాతస్నమస్తజనతాధారాంజ్వల త్తేజస్త్రేతాగ్నీనివసేవ్యతామ
౧౩ పగతాం ధర్మార్ణర్థ కామానివ వీరప్రాగ్రః ధరాభరభృతే
౧౪ * దేయదారగ్గర్ణశౌనాత్య ప్రతిబింబరూప ఉదయాది
౧౫ (త్య) క్షమాధీశ్వరం భీమోభీమపరాక్రమోజితరుతి *
౧౬ కీర్తిర్ణక్రియాకన్నర్ణభూజనమాననీయచరితంగోకన్నర్ణభూపాల
౧౭ కం॥ తేషాంభీమో భీమవత్పాండవానాదిత్యుఖ్యాతో భూరిదో
౧౮ ర్వ్రిక్రమేణయత్కీర్తిర్ణం * * న్నరూపేసదానసర్వ్వర్ణసిధ్యం *
౧౯ మాసీస్వరూపః॥ సాత్రియసీతనూజస్య తస్యమహీ (ప)
౨౦ తేః॥ తకార్ణబ్దిదిఙ్మతేకాలేశకస్య క్రోధివత్సరే సూర్య్యర్ణగ్ర
౨౧ హే చోడభీమనారాయణపురాహ్వయం । అష్టోత్తరశతో
౨౨ ప్రాదాదగ్రహారంద్విజన్మనాం॥ సాష్టభోగజనై వ్వర్ణంద్యమాచం
౨౩ ద్రరవితారకం॥ తత్రైవవత్సరేచోడభీమైనారాయణాహ్వయః॥

తూర్పు

౧ * నుప్పునిబరవ । జొన్నలబండికి వ ౨౪ ౫
౨ ఉుకకు వి ౨ కు ౧ వ * డుంపిరబరవఆకుబెజ్వర
౩ కకురు ౨౪ ఆకుంగట్టు । (మోపునకు వ ౨।
౪ (ల) కుంగట్టు ౯ పోంకబండికా ఉ ౮ పోంకలు । ౨౦
౫ * ఉుకకు వ ౪ పోక * ౦౦ మిరియాలబండి ౨౨
౬ రరుగిద్పృగ్గావ ఆ * కససాక ౨ అల్లము * వ

తుపలి॥ విస్యలు॥ ౨ పెఱుకకు రు ౧ విస్య (౹)
పసపుబ్ర త్తినింబెల్లముంనీబరమచీరలు
ద్యసీరకురు ౨॥ లోకావలకుంగమపుల
రుణసపర్యలకు నిబరమనకరములో
పలచుదెముదెచ్చి యవ్వరుదాంవినాసు రార
డ్డియరువంగిలవారలంగిడసిద్ధాయము
ఇందెగు। దేవరకుంగానికిఇంజ ప ౨
నామిసెట్టిచెఱ్వు దేవరకద్ధణముచు మహాజన
మునకద్ధణమును పానుగంటదళవృత్తి పుడవడ్లు। ౪౦
సూత్రధారి బ్రహ్మోజుబెరసినసూత్రధారులపూర్వ్వణవృ
త్తి కాస్యపల్లిని బానుగంటదళవృత్తిపుడపడ్లు ౨౦ భీమ (స)
ముద్రము వెనుక పుడమఱుతురు * చోడసముద్ర
ము వెనుక పుడమఱుతురు ౪

ఉత్తరము

దులునారాయను * *
యుడుభాస్కరభట్టు సోమేశ్వరభట్టోపధ్యాయ
లకు వృత్తులు ౨ అప్పనభట్లకు వెలిపొలమువృత్తులు ౨
దేవరభాగములోన దేవరఅంగభోగానకుగాల్పుడ్లు ౧౦ కా
లఱుతురు (పూజర్లకునాల్పుడ్లు ౧ కాలఱుతురులు
* * యనిల్పినదేవరభాగము గీతవాద్యనృత్యదా
రడశంకుధారలులోనైనకేలసముసేసి బాయపా *
వారోజునువృత్తికాఱకుడువంగలవారు ఈరెండు *
తలరాసినక్షులువోడిబినముప్పెకుగాల్పుట్టి *
(సా)మాన్యోయంధర్మ్మసేతున్నృపాణాం కాలే కాలే పాలనీయో
(భ)వద్భిః॥ సర్వ్వానేతా న్భావినః పార్త్థివేంద్రా న్భూయో భూయో
(యాచ)తేరామచంద్రః॥ మద్వంశజాః పరమహీపతివంశ
జావా పాపాదపేతమనసోభువిభావిభూపాః। యేపాల
యన్తిమమధర్మ్మమిమం సమస్తం తేభ్యోమయావిర

౧౫ (చి)తాంజలి రేషమూర్ద్ధ్నిః॥ షష్టివర్షసహస్రాణి స్వర్గ్గేతి
౧౬ (ష్ట)తిభూమిద అపహర్త్తానుమన్తాచ తాన్యేవనరకంవ
౧౭ (సే)త్॥ విన్ధ్యాటవిష్వతోయాసుశుష్కకోటరవాసినః॥ కృ
౧౮ * * హోజాయన్తే బ్రహ్మదేయాపహారిణః॥ * *

19

నగునూరు శాసనము

౧ సర్వజితుసంవత్సర ఫాల్గుణసుద్ధ ద
౨ శమి గురువారమున చపాండుప
౩ ట్టిన । ఆనడుమాను మదీయస్థల
౪ దేవన ధర్మసాలియ జనులు
౫ యందఅపంపునా మనిజెల్లంగా
౬ అమల్లిసెట్టిని ఆయనకొడుకు
౭ వెన్నిసెట్టిని మారేశ్వరదేవర బ్రతి
౮ ష్టను గణపదేవమహారాజు
౯ పేర గణపరేశ్వరమును సక
౧౦ లభక్తులపేరను సకలేశ్వరము
౧౧ ను ప్రతిష్ట చిల్లరిదేవరకు అం
౧౨ గరంగవిభోగాలకు ఇచ్చిన
౧౩ ఆయవృత్తులు తమ ఆమేడి
౧౪ చరలదగెడి నానవీసము ఇ
౧౫ స్తిమి ఆచంద్రార్క్కాది నిలిచె
౧౬ డిని ఈనివాడుగంగకఱత
౧౭ కవిలపొడిచినవాడు వీడు
౧౮ సమయానకు నువెలిసివా
౧౯ ద్రోహుండు వానిమట్టుకు
౨౦ దేవడు నింతసడ్డవీడు
౨౧ వాండు సివద్రోహి

20

అలంపురము శాసనము

౧ శ్రీజయత్యావిష్కృతంవిష్ణోర్వ్వారాహం క్షోభితార్ణ్ణవం దక్షిణోన్నతదంష్ట్రాగ్ర
విశ్రాన్తభువనం వపుః । శ్రీమతాం సకలభువన సంస్తూయమానమానవ్య * *
౨ మాతృభిరభివర్ద్ధితానాం కార్త్తికేయపరిరక్షణప్రాప్తకల్యాణపరంపరాణాం కార్త్తి
కేయప్రసాదసమాసాదిత వరాహ * * *
౩ చళుక్యానాం కుల * * * * రశ్వమేధావభృథస్నానపవిత్రీకృతగాత్రస్య శ్రీపుల
కేశివల్లభమహారాజస్య ప్రియతనయ * * *

౪ ద్విజ * * * య శ్రీప్రిధ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపరమేశ్వరస్యప్రియతనయః విక్ర
మాదిత్యభట్టారక స్తస్యా(ను)జః వినయాదిత్య సత్యాశ్రయశ్రీ * * * * వీ
వల్లభమహారాజస్య * * *

౫ ధిరాజపరమేశ్వరభట్టారకస్య ప్రియసూను స్సమస్తపార * * సానతపవిమ్మాస్య
విజయాదిత్యసత్యాశ్రయశ్రీపృధ్వీవల్లభమహారాజాధిరాజపర

౬ శ్వాజ్ఞయా వగోవర్ణశాతావాయ్యర్ణస్వామినః । (షడ్వింశదుత్తరషట్ఛతశకే) నిజ
ప్రవర్ధమాన విజయరాజ్య సంవత్సరే వ్వష్టాద శేవర్తమానే వైశాఖశుక్ల
త్రయోదశ్యా మ

౭ శత స్తితమ స్వస్తిగో బ్రాహ్మణస్య వపుః ప్రజానాం (చ) శుభంభవతు ◎ * స్యప్రకార
మానశాతావార్యస్వామినే ధారాదత్తం॥ ◎ శ్రీ

21

వే ము ల వా డ శా స న ము

ప డ మ ర

౧ శ్రీమాన్భానుస్త్రమోహంతాద్దైత్యదర్పణహరః పరం
౨ లోకైకలోచనః పాయాద పాయాద్భువనత్రయం॥ (౧)
౩ స్వస్తి సమస్తవిబుధజన సంస్తూయమాన స్సక
౪ లకలాకమలైకరాజహంసః । కంసమథనఇవ
౫ కమలాకరీకృతవక్షస్థలః । స్థాణురివభస్త
౬ సాత్కృతసమస్తారిపురః ప్రచణ్డప్రవృక్ష్వాలయదయా ప్రబోధితా
౭ శేషప్రవాహాంభోజాన్వర్థీకృతవినయాదిత్య
౮ నామధేయః ప్రసాధితా శేషదిఙ్మణ్డలశ్చ పర
౯ మణ్డలైకరామ శ్చాలుక్యకులతిలకః శ్రీయుద్ధ
౧౦ మల్లోనామరాజాబభూవ॥ సోయం కిలా శాసద
౧౧ నన్యశాస్య సపాదలక్షం క్షితిమక్షతాజ్ఞః । స
౧౨ మస్తరాజేన్ద్రకిరీటకోటిమాణిక్యరశ్మిః ప్రక
౧౩ రాచ్ఛిర్ణతాంఘ్రిః॥ (౨) యః పాదని స్సీధుమయీంగజానాం వి
౧౪ ధాయ వాపీమ పితైలపూర్ణై స్సనవ్వాలోకం స

౧౫ తతంవితేనచాస్సి౹ కుచాహామరినున్దరీణాం॥ (౭)
౧౬ సచిత్రకూటం బహుచిత్రకూటం శక్త్యాను శైన్ద్రైరపి
౧౭ నోపయాతుం త్రివర్గ్గయుక్తఃప్రణతారివర్గ్గ
౧౮ స్స్వభావదుర్గ్గం కిలతంజహార ॥ (౮) తస్యాత్మజో ద
౧౯ క్షిణబాహుదణ్డచణ్డాసిధారాహతవైరి
౨౦ షణ్డః। బలాద్గృహీతాఖిలవేఙ్గీదేశః పా
౨౧ తిస్మ పృథ్వీమరికేసరీశః॥ (౯) భూయోస్మిన్న
౨౨ రసింహధర్మ్మనృపతిభూమిం సతాంపాలయ
౨౩ న్రాజాదిత్యఇతిక్షమాపతిరతః శ్రీయుద్ధమ
౨౪ ల్లోనృపః॥ (౬) త్యక్త్వాయేనదరీవివర్ణవిభవాఢ్యాః క్షితి
౨౫ భూభుజఃప [* * * * న్వద్దేశరత్విదా] శరపరశ్రీయుద్ధ
౨౬ మల్లేశ్వరః॥ (౭) తతస్సరాజన్యశిరోమణీనామ్నాదార
౨౭ విన్దేనహృదోహరద్యః। బభూవనామ్నా నరసింహదేవో
౨౮ ధాత్ర్యామభూద్భూరిధృతాధిపత్యః॥ (౮) యస్యప్తదుస్సాధతరం నృ

దక్షిణము

౧ పాణాన్నిర్జ్జిత్యసద్యస్సమరాంగ
౨ ణేషు విన్యస్యకేహస్తమతో నుతానాం
౩ తాల్మాలవన్యఃకరటీచకార॥ (౯) ప్రత్యుగ్రతాం
౪ గూర్జ్జరరాజసేనాంనిర్జ్జిత్యరాజాన్వయమేక
౫ వీరః। కాలప్రియేరాజకదంబకస్యస్తుభాస్వపీ
౬ య్యవిలిలేఖశైలః॥ (౧౦) తస్యోదపాదిబలవ
౭ త్వరచక్రకుంభికుంభస్థలోద్దలనదక్షకృ
౮ పాణపాణిః । భీతానతారినరపాలకిరీటకోటి
౯ సంఘట్టితాంఘ్రిసరసీజవిరాజితా
౧౦ ననః॥ (౧౧) శ్రీమాన్మహీపతిస్సాతూన్నామ్నావీరో
౧౧ ఒరికేసరీప్రాదుర్బభూవ । తేజస్వీప్రాత
౧౨ ర్భానురివోదయాం॥ (౧౨) సమస్తసామన్తశిఖా
౧౩ మణీనాంప్రభాప్రపాతాయితశార్వరాంస్వ

౧౪ సంచారనారీనయనాంబుజానాం లక్ష్మీహి
౧౫ మాసారఇవాహారద్వ్యః ॥ (౧౩) సామన్తాన్దడ్డము
౧౬ ఖ్యాన్నిజభుజపరిఘాః ప్రస్ఫురత్ఖడ్గధారాః
౧౭ నీరాంభోరాసిమగ్నాంస్తురగకరిఘటాప త్తిసం
౧౮ ప త్తియుక్తాఽ కృత్ధాపద్ధాయ్యఽమాయ్యఽః స్వజనపరి
౧౯ జనైస్సనిహాంత్యాజరంగే కృద్ధేగోవిందరాజ్యాహరణ
౨౦ ముపగతోరక్షితోయేనబిజ్జః ॥ (౧౪) దేవీం రేవకునిర్మ్మఽ
౨౧ డిప్రతిహతేరిన్ద్రిస్యపుత్రీన్సుతాపాలోమీమి(ఇ)వ
౨౨ వాసవప్రియమి(ఇ)వశ్రీమన్మరధ్వంసకః । స్త్రీరత్నం
౨౩ పరిణీయయేననితరాం తస్యాస్సపత్నీకృతా చూ
౨౪ నాంస ప్తసము ద్రము ద్రితు(త)మహిమ్నానోన్న తేనాధు
౨౫ నా ॥ (౧౫) తేనభీతానతాఖిలబలవదిలాపాలమౌ
౨౬ ళిమాణిక్యర శ్మిమాలాలాలితచరణకమ
౨౭ లయుగళేన శరణాయాతక్షితిపాలప్రాణి-

తూర్పు

౧ రక్షణదక్షవీరశ్రీయూకోపలతీక్షణదక్షిణ
౨ భుజాగ్రఽళేన కాన్త్యాకాన్తకాన్తాజనమనోభవ
౩ వల్లభేన కరిణాపుత్రాహవస్సకలగజ వి
౪ కీర్త్యారేవటేనగీతమేవైక న్తి తరళా వ
౫ దధిరుద్రటేన రాజాత్మజేనేవపరిరక్ష
౬ విధానదక్షిణ బాహుబలేనచ బంధురక్షణేన
౭ సన్నృపః । బన్ధుపరాయణేన ఈశ్వరేణచ
౮ విజితమనో భవేనోమా మాప్రియేణచ
౯ నారాయణేన చ గోవర్ధఽనాగధరేణ చ
౧౦ చతురాననేనచ చతురాననేనచ వాసుకు
౧౧ లకళానిలయేన తారహారాది రమ్య
౧౨ మూలగన్ధకరేణ కాన్తిమతావనజేస
౧౩ బన్ధనేవప్రబోధితబన్నరబన్నవ

౧౪ ననవనజేన నిరస్తాంతతిమిరేణ
౧౫ చ సహస్రకిరణవదతుల తేజసా
౧౬ శ్రీమదరికేసరి మహారాజేన ॥
౧౭ స్వస్తిసమధిగతపఞ్చమహాశబ్దమహా
౧౮ సామన్తాధిపతిసమస్తభువనసంస్తూయమా
౧౯ నచాళుక్యవంశోద్భవం పాంబరాంకుశవర్మ్మణగ
౨౦ న్ధవారణం గన్ధేభవిద్యాధర నాయూథసర్వజ్ఞ
౨౧ సబాత్తనారాయణం (మత్తిగల్లాం) గుణం అరిగుణ్డా
౨౨ ణార్ణవం శరణాగతవజ్రపంజరం ప్రియర్ద్ధం
౨౩ త్రిభువనమల్లసామన్తచూడామణి శ్రీ
౨౪ మదరికేసరియదసరి తత్పాదపద్మో
౨౫ పజీవి సమస్తరాజ్యభారనిరూపిత మహా
౨౬ సన్ధివిగ్రహాపదవీప్రతిష్ఠితం సమస్త
౨౭ శాస్త్రపారగం శ్రీమత్సన్ధివిగ్రహాగుణక (శ
౨౮ ర్మ్మణ)॥ తదాంభో * * * యీా * * * న *
౨౯ త * * వి * * * * * * * *

ఉత్తరము

౧ శ్రీమాన్ బద్దిగభూమిభర్త్తుస్స
౨ త్రాధిపాలో ౽ జనినాగమార్య్యః । గుణార్ణ
౩ వో౽ర్వ్వీపతిం తంత్రపాలస్తస్యాత్మజోజాయ
౪ తేపెద్దణార్య్యః ॥ తేనాభ్యర్థితో దేవతాంవన్ద
౫ ననిమిత్తమాగంత స్వనిర్మాపితాదిత్యగృహ
౬ మాగతాభ్యాగతా జనసత్రనిమిత్తముత్తరా
౭ యణపుణ్యసంక్రాన్తిదివసే శతనివర్తనసం
౮ ఖ్యాతభూమిక్షేత్రమష్టనివర్తనసంఖ్యాతం
౯ పానీయ భూమిక్షేత్రంచ అ * ల పాల
౧౦ కవత్తణే * * * * శ్రీమదరికేసరిక్షితి
౧౧ పతిరదాత్ ॥ తత్రరాజేశ్వరాదిత్యగృహ బద్ద

౧౨ గీశ్వర నగరీశ్వర ప్రభృతిచవాస్థానాది (వ
౧౩ సుస్సాక్షి మల్లికార్జున ముక్తిలింగి విద్యాధరాది
౧౪ దివ్యాఖ్యభట్టారకాశ్చసాక్షిణః॥ చన్ద్రిశ్రేష్ఠిప్రభృ
౧౫ తయేనచ శ్రేష్ఠినశ్చసాక్షిణః॥
౧౬ నిస్పృహైకాగ్రణీస్సూరిస్థానాధిష్టోయశాస్వయం
౧౭ దాతావియాన్స్వయెజాతః పణ్డితమునీశ్వరః॥
౧౮ స్వధర్మార్ణవధయంధర్మః పాలనీయోనరాధిపైః
౧౯ స్వధర్మాయస్థితేస్సంతః ప్రత్యుదంతకదాచన॥ (౧౬)
౨౦ కాలక్షేపోనకర్తవ్యం ఆయుక్షీణేదినేదినే।
౨౧ సమస్తకరుణాన్నాస్తిధర్మశ్చత్వారితాగతే॥ (౧౭)
౨౨ అనిత్యానిశరీరాణివిభవోనైవశాశ్వతః।
౨౩ నిత్యంసన్నిహితోమృత్యుక్కర్తవ్యోధర్మసంగ్రహః॥ (౧౮)
౨౪ అస్యక్షేత్రస్యద్వాదశధర్మసిద్ధాయ॥

22

దోసపాటిశాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకవర్షములు
౨ ౧౧౧౨ అగు ఆనందసం
౩ వత్సర మార్గశిర బ॥ ౧౩ బు
౪ దోసపాటి రుద్రయ హరిహ
౫ రదేవనికి తమతండ్రి గుండ్ర
౬ డ్డికిం దమతల్లి కామసా
౭ నికిం బుణ్యముగా శ్రీతోం
౮ ఈశ్వర దేవర నగరికి ఆయూ
౯ రిదక్షిణపు వలని తనతోం
౧౦ టన రాట్నముకలప ఆడిప్ప
౧౧ డ్ల ౨ సహితముగా నిచ్చె॥

23

నాగులపాటిశాసనము

౧ స్వస్తి శ్రీశకవరుషంబులు ౧౪౦౪ అగు
౨ సుభకృతు ఫాల్గుణ బ ౧౦ బు రామరాజుమే
౩ డ్రాజుంగారు పృథ్వీరాజ్యము సేయంగాను పృ

౪ ఛ్వేవళి అక్కిరాజు పోతరాజుంగారికొడు
౫ కు కాంచనంగారనుజుండు అక్కనకామేశ్వ
౬ రిలింగానకు పానవట్టము నేఇంచెను శ్రీ॥

24

ముదిమాణిక్యము శాసనము

మొదటి వైపు

౧ స్వస్తి శ్రీజయదేశాశ్చ
౨ వసుబాణార్క ౧౨౫౮ సం
౩ యుతే। ధాతాబ్దే శ్రావ
౪ ణేశుక్లపుష్య మ్యర్కస్య
౫ వాసరే॥ భోభుజ్యమాన
౬ శ్రీరాజ్యం శ్వేతగ్రామం
౭ మహాయశః॥ ఎల్లులెం
౮ కేతివిఖ్యాతః ప్రజాపాల
౯ నతత్పరః॥ మద్దప్పకు
౧౦ లజాతాద్యా ఎఱ్ఱ
౧౧ పోతాఖ్యనాయకా
౧౨ త్। మల్లాంబా లభతఃసూ
౧౩ నుం మల్లిసెట్టీతినామ
౧౪ కం। తస్యాగ్రజాత స్తన
౧౫ యో। వాసులంకేతికీర్తితః
౧౬ తస్యనామ్నా తడాకం
౧౭ శ్రీవాసాబ్ధిరితికీర్తిదం
౧౮ వృద్ధపూర్వక రత్నాఖ్య
౧౯ గ్రామాత్ పశ్చిమతోదీ
౨౦ శి

రెండవ వైపు

౧ పుత్రప్రేమ్ణాత
౨ డాగం తం మల్లి
౩ సెట్టి రనుజ్యత॥ మల్లాం
౪ బా మహానియ్యరా
౫ జదుసర క్షీరాంబు
౬ రాశేరసా। జాతో భూ
౭ సురభూరిదానచతు
౮ రః శ్రీమల్లిసెట్టి * *
౯ రత్న్యం త్వేన మహాగ
౧౦ వం సురగణబ్రహ్మ
౧౧ దయోమాతరం సూ
౧౨ ర్యాదిగ్రహామండల
౧౩ శ్చ సహాజే స్త్రీపుత్రపౌత్రా
౧౪ న్వితం॥ ఈశ్వరా
౧౫ య్యసుపుత్రేణ మా
౧౬ ధవాఖ్యేన సూరి
౧౭ ణా ధమార్థ
౧౮ సిధ్యర్థం ప్రోలకం స్యా
౧౯ సన ముత్తమం।
౨౦ श्रीरामचंद्रायनम:

శా స న వి వ ర ము లు

సూ చి క.

1. స్థలము.
2. రాజు.
3. కాలము.
4. భాష.
5. సారాంశము.

శాసన వివరములు

కాకతీయ శాసనములు

1

౧ ఖాజీపేట: (వరంగల్ జిల్లా)

హనుమకొండ ఖాజీపేట మధ్యత్రోవలో పోలీసు నాకావద్దనున్నది.

౨ ప్రోలరాజు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ అడుగుభాగము విరిగిపోయినది. 5, 6, 7 పంక్తులకు కలిసివచ్చునట్లు రోలు కొట్టబడినది. దుర్జయకులాబ్ధిచంద్రుడగు బేతరాజును అతని పుత్రుడగు ప్రోలరాజును బేర్కొనుచున్నది.

2

౧ ఖాజీపేట: (వరంగల్ జిల్లా)

౨ ప్రోలరాజు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ మొదటిశాసనశిలమీదనే నిదియున్నది.

మహామండలేశ్వర కాకతీయ బేతేశుడు తన తండ్రి పోళలరసునకు పుణ్యముగా చేసిన వరుణప్రతిష్ఠాపనమును దెలుపును. దీనిని మొదటిశాసనముతో కలిపి చదివినయెడల కాకతీయులలో బేతరాజు తండ్రి పేరు ప్రోలరాజనియు, బేతరాజుకొడుకు పేరు ప్రోలరాజనియు తేలును. ౧, ౨ శాసనములనుండి కాకతీయవంశమునందలి మూడు పురుషాంతరములు తెలియనగుచున్నవి.

3

౧ ఇనుగుర్తి: (వరంగల్ జిల్లా)

గుంటిచెఱువుప్రక్కనున్న కొండమీది గుహలోని భైరవవిగ్రహముచెంత.

౨ ప్రోలరాజు

౩ *

౪ తెలుగు

౫ రాయి మిక్కిలి గర్గులుగానున్నది.

ఇనుగుర్తిలోని కొండమీద ప్రోలరాజు జలంధర భైరవ దేవప్రతిష్ఠను చేయించినట్లు తెలుపుచున్నది.

4

౧ మాటూరు: (వరంగల్లుజిల్లా)

౨ ప్రోలరాజు

౩ శా. శ. ౧౦౪౩

౪ తెలుగు

౫ మహామండలేశ్వర కాకతీయప్రోలరాజు సామంతుడగు మల్లెనాయకుని ధర్మమును తెలుపును. ఈ శాసనము రెండవప్రోలుని కాలమును నిర్ణయించుట కుపకరించును.

5

౧ హనుమకొండ: (వరంగల్లుజిల్లా)

వేయిస్తంభముల మండపముగల రుద్రేశ్వరాలయములో నున్నది.

౨ రుద్రదేవుడు

౩ శా. శ. ౧౦౭౪

౪ సంస్కృతాంధ్రములు

౫ కొంతభాగము పాడుచేయబడినది.

డాక్టరు ఫ్లీటుదొరవారు ఇండియన్ అంటిక్వేరి సంపుటము ౧౧, పుట ౧౦ లో ప్రకటించిన సుప్రసిద్ధశాసన మిదియే. పూర్వ కాకతీయుల వంశానుక్రమణిక, వారి విజయములు, ప్రత్యర్థుల చరిత్రలు, వారల రాజ్యవిశేషములను విశదీకరించును. ఇందలి కవితాశైలి మనోహరముగ

నున్నది. ఈశాసనము కాకతీయ చరిత్రమునకు మూలస్తంభము.

6

౧ కరీంనగరము :
కలెక్టరు బంగళాలో పాతబడినది.
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౦౯౨
౪ తెలుఁగుపద్యములు
౫ శాసనము ౧౬ పుటలో చుక్కలు పెట్టినచోట బెత్తికలు లేచిపోయినవి. నగునూరునుండి తేఁబడినదఁట.
ప్రోలరాజుకాలములో రాచనగరు ఉద్యోగులలో నొక్కఁడును, రుద్రదేవుని మంత్రియు నగు గంగాధరుని ధర్మము లనేకములను పేర్కొనును. ఆకాలములో బౌద్ధజైనమతములు ప్రచారములో నున్నట్లును, హనుమకొండయొక్కయు, ఆప్రాంతములయొక్కయు సలవిశేషములను వివరించును. నెం. ౫ రు. అనుమకొండశాసనములోని రుద్రేశ్వరాలయమును, మన్త్రకూటనగరము నిందు పేర్కొనబడినవి. ఇందలి హిడింబతీర్థము ప్రతాపచరిత్రాదులందుఁగూడ గాంచనగుచున్నది.

7

౧ పిల్లలమఱ్ఱి : (నల్లగొండజిల్లా)
సోమేశ్వర ముక్కంటేశ్వర దేవరగుళ్ళమధ్యనున్న నిలువుస్తంభముపై నున్నది.
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౧౪
౪ సంస్కృతము-తెలుఁగు
౫ కామయ కాచాంబికల కొమరుఁడు రేచెఱువుల నామిరెడ్డి తనపేరను, తన తలిదండ్రులపేరను ప్రతిష్ఠించిన దేవరలకు ధర్మములను దెలుపును. ధర్మము చేసిన కాలమున పరిపాలించుచున్న రుద్రదేవునకు తాను సామంతుఁడయినట్లు చెప్పుకొనినాఁడు. ఈ రాజుయొక్క అంత్యసంవత్సర మిదియే యై యుండవలెను. అందువలన నీ శాసనముగూడ కాకతీయుల కాలనిర్ణయమున కత్యంతోపయోగకరము. ఈ గ్రామమునందలి శాసనములనుండి రెడ్డికులమునకు జెంది యింతవరకును చరిత్రకు దెలియని యొక రేచెర్ల వంశము తెలియనగుచున్నది.

8

౧ కొండిపర్తి : (వరంగల్లుజిల్లా)
విష్ణ్వాలయముచెంత.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౧౩
౪ సంస్కృతము
౫ మల్యాలవంశీయుఁడగుచౌండసేనానిధర్మమును దెలుపును. ఈతఁడు గణపతిదేవుని దండనాయకుఁడు. ఇం దీతని వంశవృక్షము కలదు. దీనికి నెం ౮, ౧౪, ౨౧, ౩౬ శాసనములతో చేర్చి చదివినచో మల్యాలవంశచరిత్రము సమగ్రముగ దెలియనగును.

9

౧ పిల్లలమఱ్ఱి : (నల్లగొండజిల్లా)
నామేశ్వర ముక్కంటేశ్వరదేవాలయములో
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౨౪
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ కాకతీయ ౭ వ శాసనము శిలమీదనే యున్నది. పిల్లలమఱ్ఱిలోని దేవరలకు నామిరెడ్డి చేసిన ధర్మములను దెలుపును. ఇం దాతని బిరుదావళులుగలవు. రేచెర్లవంశవృక్ష మిందు గలదు. ఈ శాసనము రేచెర్లవంశమునకు బమ్మసేనాని మూలపురుషుఁడనియు నాతఁడు కాంచీపాలకుఁడగు చోడరాజును జయించెననియు దెల్పుచున్నది. నెం ౧, ౨, ౯ శాసనములను, హైదరాబాదు గవర్నమెంటువారిచే ప్రచురింపబడిన పాలంపేటశాసనమును ప్రకృతశాసనముతో సమన్వ

యించినట్లో కాకతీయ వంశమునకు మూలపురుషుఁడగు మొదటి ప్రోలరాజుకాలమునందే రేచెర్లవంశము ప్రసిద్ధి జెందినటుల దెలియనగును.

10

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
ఉసిళ్లమొత్తయను పేరుగల పొలములో నున్నది.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౨౪
౪ తెలుఁగు
౫ నామిరెడ్డి ధర్మమును దెలుపును. ఇందు రెడ్డి అనుటకు బదులు రడ్డి యని వాడఁబడినది.

11

౧ పిల్లలమఱ్ఱి : (నల్లగొండజిల్లా)
సోమేశ్వరాలయమువద్ద స్తంభముమీద.
౨ గణపతిదేవుఁడు.
౩ శా. శ ౧౧౩౦
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ ఇందలి ఇతివృత్తము కాకతీయ ౮, ౯ శాసనములతో సరిపెట్టుకొనవలయును. రేచెర్ల బేతిరెడ్డి పత్నియగు ఎఱకసానమ్మ ధర్మమును దెలుపును. ఇందీమె తండ్రి వంశానుక్రమ మీయఁబడినది. పిల్లలమఱ్ఱి గ్రామమున ఎఱకేశ్వరాలయమునకు చేరి ఎఱకమఠ ముండెడిదనియు నందు విద్యార్థులు చదువుకొనుచుండెడివా రనియు నీ శాసనమునుండి తెలియుచున్నది. చక్కని లిపి

12

౧ అన్నవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవతల చెర్వు (నాగులసముద్రం) గండిమీద
౨ గణపతిదేవుఁడు
౨ శా. శ ౧౧౩౦
౪ తెలుఁగు
౫ అయితాంబికకుమారుఁడగు రేచెర్ల కామిరెడ్డి చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఇందు కాకతీయసామంతులగు నీవంశమువారి బిరుదావళులు వర్ణింపఁబడినవి.

13

౧ వాడపల్లి : (నల్లగొండజిల్లా)
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౩౩
౪ తెలుఁగు
౫ కొమరెనాయక, బేతెనాయక, రుద్రనాయకులు తమ్మేలిన గణపతిదేవ మహారాజుపేర, తమ తండ్రి కాటనాయకునిపేర చేసిన ధర్మమును దెలుపును.

14

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౩౫
౪ తెలుఁగుభాష
౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క రాతి స్తంభముపైననే మూడువైపుల చెక్కఁబడినవి. రేచెర్వుల బేతిరెడ్డికి పుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మములను దెలుపును. ఈధర్మము బేతిరెడ్డి మరణించిన పిమ్మటనే చేయఁబడి యుండును. కానిచో నాతని యనుజుఁడగు నామిరెడ్డి రేచెర్లవంశమునకధిపతియై బిరుదములను ధరించుట పొసగనేరదు. (చూ. నెం. ౯ వ శాసనము)

15

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున, జీర్ణాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౫౬
౪ తెలుఁగుభాష
౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క రాతి స్తంభముపైననే మూడువైపుల చెక్కఁబడినవి.

రేచెర్ల నామిరడ్డి తన తలిదండ్రులకును, తనకును ఆయురారోగ్యములకొఱకు ఇచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

16

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
శివాలయములో
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ ౧౧౫౬
౪ తెలుఁగుభాష
౫ మండలిక రేచెర్ల కాట్రెడ్డి తన తండ్రి నామిరడ్డికి, తనతల్లి అయమాంబకు, తనకు పుణ్యముగా, నామేశ్వర, అయ్యేశ్వర, కాటేశ్వర దేవరలను ప్రతిష్ఠచేసి గణపతిదేవమహారాజు పృథ్వీరాజ్యము చేయుచుండగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

17

౧ కొండిపర్తి : (వరంగల్లుజిల్లా)
కోటలోని జీర్ణాలయము నెదుట.
౨ గణపతిదేవుఁడు.
౩ శా. శ. ౧౧౬౨
౪ సంస్కృతము
౫ చక్కని లిపి. అన్నివైపుల పగులఁగొట్టబడినది. అందుచే విషయము అసమగ్రము.
మల్యాలవంశీయుఁడగు కొటచమూపతి ప్రోలేశ్వర, అచ్యుతేశ్వర, రుద్రేశ్వరదేవరల ప్రతిష్ఠలను చేసినట్లు తెలుపును. ఆతని వంశవృక్షము మీశాసనమం దీయఁబడినది. ఇతని ప్రత్యర్థిగ సంకిసాధీశ్వరుఁ డిందు పేర్కొనఁబడినాఁడు. ఈతనిగూర్చి విశేషములు తెలియుటలేదు.

18

౧ గణపవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
జీర్ణశివాలయమువద్ద.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౪౫
౪ సంస్కృతభాష
౫ పైభాగము పోయియున్నది.
జగద్దేవుని పేర్కొనును. ఈతని కొడుకు దేవభూపాలుఁడు. జగద్దేవుని తరువాత కాకతి ప్రోలుఁడు రాజ్యమేలినాఁడని తెలుపుచున్నది. గణపతిని, ఆతని తండ్రి మహాదేవుని, పినతండ్రి. రుద్రునికూడఁ బేర్కొనుచున్నది. నెం. ౫౮ హనుమకొండ శాసనమున ప్రోలుని ప్రత్యర్థిగ బేర్కొనబడిన జగద్దేవుఁ డిందలి జగద్దేవుఁడేయని చెప్పవచ్చును. అప్పుడా రెండు శాసనములను సమన్వయింపవలసి యుండును.

19

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవాలయములో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౭౦
౪ తెలుఁగు
౫ అయితాంబికతనయుఁడైన రేచెర్ల కామిరెడ్డి ధర్మమును దెలుపును. (చూడుము కాకతీయ ౧౨).

20

౧ బూదపూరు : (మహబూబునగరుజిల్లా)
మసీదులో.
౨ గణపతిదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౭౧
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ గణపతిదేవుని సేనానాయకుఁడగు మల్యాలగుండయ చేసిన రెండు దేవాలయ నిర్మాణములను వివరించును. కాకతీయ చారిత్రమునకు ఈశాసనము మూల్యమయినది ఇందు కాకతీయులు చతుర్థకులజులని స్పష్టముగా వర్ణితమైనది.

21

౧ బూదపూరు : (మహబూబునగరుజిల్లా)
మసీదులో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ శా. శ. ౧౧౮౪

౪ సంస్కృతాంధ్రములు

౫ గణపతిదేవుని పేర మల్యాలగుండయ తటాకము నిర్మించినట్లు తెలుపును. గుండయవంశవృక్షము కలదు. రుద్రదేవుని జీవితకాలములోనె గణపతి దేవుఁడు రాజ్యపరిపాలనమందు పాలుగొనుచుండె నని యిది తెలుపుచున్నది.

22

౧ వరంగల్లు :
ఖాన్‌సాహెబుతోటవద్ద.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ సర్వధారి

౪ తెలుఁగుభాష

౫ పైభాగము తెగఁగొట్టబడినది.
వీరభద్రేశ్వరునికి ధర్మముగా రాజు వర్తకపుసరకుల మీఁదవచ్చు నాదాయము నిచ్చినట్లు తెలుపును. ఆకాలపుసుంకములు దిగుమతివస్తువులు తెలుపును. భాషావిషయకముగా ఇందలి పదరూపములు గమ నింపఁదగినవి.

23

౧ ముప్పవరము : (వరంగల్ జిల్లా)
చెరువుదగ్గిరగుట్టమీద.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ తాయికఱుకులది
పంతబొల్లిరెడ్డి కుమారుఁడు మల్లిరెడ్డి రామేశ్వర దేవర ప్రతిష్ఠకుచేసిన ధర్మమును దెలుపును. రెడ్లలో పంటరెడ్ల యునికినిగూర్చి తెలుపు ప్రాచీననిదర్శన మిదియే. ఇందు రెడ్డి, రడ్డిపదములు సమానార్థక ములుగా వాడఁబడినవి.

24

౧ మట్టెవాడ : (వరంగల్ జిల్లా)
కటికి రామన్న ఇంటిదొడ్డిలో

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ గణపతిదేవుని బిరుదవిశేషములను తెలుపును. ఇందలి యుపమన్యునకును నెం. ౫౨ రు. శాసనమునందలి యుపమన్యు మునికినిఁగల సంబంధము మృగ్యము.

25

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ దుర్మతిసంవత్సరము

౪ తెలుఁగు

౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క శిలా స్తంభముమీఁదనే మూడువైపుల చెక్కఁ బడినవి. భీమనాథుఁడను నాతడు స్వయంభూ దేవరకు చేసిన ధర్మమును తెలుపును.

26

౧ సోమవరము : (నల్లగొండజిల్లా)
మూసీనదియొడ్డున జీర్ణాలయములో.

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ కాకతీయ ౧౪, ౧౫, ౨౫, ౨౬ శాసనములు ఒక్క శిలా స్తంభముమీదనే చెక్కఁబడినవి.
గణపతిదేవమహారాజులకు రేచెఱ్ఱల రుద్దరడ్డికి పుణ్యముగా జేయబడిన ధర్మమును దెలుపును. ఈ రుద్దరడ్డి రేచెర్ల వంశీయుడును గణపతిదేవుని సేనానియునగు రుద్రసేనానియు నొక్కరేయనుట కభ్యంతరములు గానరావు.

27

౧ చినకందుకూరు : (వరంగల్లుజిల్లా)

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ శుభకృతు

౪ తెలుఁగు

౫ ఈ శాసనమునందలి ధర్మముఁ జేసిన యాతని పేరు తెలియదు. ఇందలి విడ్డవారము వడ్డవారమునకు రూపాంతరము గానోపును.

28

౧ చినకందుకూరు : (వరంగల్లుజిల్లా)
గ్రామముచెంత పొలములో

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ విభవ

౪ తెలుఁగు

౫ అపరిచితుఁడగు నొకని ధర్మమును దెల్పును.

29

౧ నాగులపాడు : (వరంగల్లు జిల్లా)
దక్షిణపు టాలయపు ద్వారశాఖపై

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ రక్తాక్షి

౪ తెలుఁగు

౫ గణపిరడ్డియు, మల్లడ్డియు కలిసి తమ తండ్రి కామిరెడ్డికిని, తమ తల్లి కామసానికిని, తమకును బుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

30

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
దేవాలయపు దక్షిణభాగమున

౨ గణపతిదేవుఁడు

౩ రక్తాక్షి-క్షయ

౪ తెలుఁగు

౫ కామయ, నామయ, మల్లయలు తమ తండ్రి కొట్టడికి, తల్లి పారసానమ్మకు పుణ్యముగా నిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును. కామయనామయలు క్షయ

సంవత్సరములో చేసిన వేర్వేరు ధర్మములను గూడ తెలుపును. అప్పటికి బహుశః మల్లయ చనిపోయి యుండును.

31

౧ పమ్మి : (వరంగల్లు జిల్లా)
విష్ణ్వాలయములో

౨ గణం రుద్రదేవమహారాజులు

౩ శా. శ. ౧౧౫౬

౪ తెలుఁగు

౫ శిల గచ్చుదిమ్మలో నిముడ్చుటచే ప్రక్కలయందలి యక్షరములు కనుపడుటలేదు.
పమ్మియందు ప్రసన్నవల్లభదేవరను, దేవనప్రగడ ప్రతిష్ఠ చేయింపగా, శ్రీమన్మహాసామంతవిర్యాల నాగసానమ్మ మొదలగు వారు చేసిన ధర్మములను తెలుపును. ఆకాలపు దేవాలయ పూజావిధానములు, వృత్తినిర్మాణములు నెఱుంగుటకు ఈశాసనమనుకూలించుచున్నది. ఈ వంశీయులకును కాకతీయులకును సన్నిహితసంబంధములుండియుండినవి.

32

౧ బూర్గుగడ్డ : (నల్లగొండజిల్లా)
నరసింహాలయములో, స్తంభముపై.

౨ రుద్రదేవమహారాజులు

౩ శా. శ. ౧౧౭౦

౪ తెలుఁగు

౫ రుద్రమదేవి ప్రధానియగు సత్రము బొల్లమరాజుంగారి తమ్ముఁడు చేసిన ధర్మమును తెలుపును. ఇందలి మొదటిశ్లోకమునుబట్టి యీకాలమునందు వైష్ణవమతము వ్యాపించియున్నట్లు తెలియనగును. గణపతిదేవుఁడు క్రీ. శ. ౧౨౬౦ లో మరణించుటకు కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వమునుండియు నాతని పుత్త్రిక రుద్రాంబ యాతనితో చేరి రాజ్యమేలుచుండినటు లీశాసనమునుండి తెలియుటచే నియ్యది కాకతీయచరిత్రమునకు చాల ముఖ్యమైనది.

33

౧ పానుగల్లు: (నల్లగొండజిల్లా)
ఛాయాసోమేశ్వరాలయములో
౨ రుద్రదేవమహారాజు
౩ *
౪ తెలుఁగు
౫ తంత్రపాలుమల్లినాయకుఁడు చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఇందలి రుద్రదేవుడు పురుషనామఖ్యాతయగు రుద్రాంబికయే.

34

౧ పానుగల్లు: (నల్లగొండజిల్లా)
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౧౭౪
౪ తెలుఁగు
౫ పానుగల్లులోని ఛాయాసోమనాథదేవరకు ప్రౌఢప్రతాపచక్రవర్తి సారంగపాణిదేవుఁడు చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఈ రాజన్యుఁడు పానుగంటి స్థలమున కధిపతియు, గణపతిరుద్రమాంబలకు సామంతుఁడును, దేవరాడ భూపతి, జజ్జలదేవ, భోజరాజులకు శత్రువునై యుండెను. ఈతడు తిక్కన కృతమగు నిర్వచనోత్తరరామాయణమునం దాంధ్ర చోడవంశోద్భవుడగు తిక్కనరపాలునకు శత్రువుగ పేర్కొనబడిన మహారాష్ట్రసామంతుడగు సారంగుడే యని తోచుచున్నది. శేవుణవంశీయులును, దేవగిరియాదవులకు బంధువులు నగు వీర లాంధ్ర దేశమునకు వచ్చుటకు పూర్వ ముత్తరదేశమునందలి రాజులతో బోరియుండిరని యీశాసనమునుండి తెలియుచున్నది. వీరి శాసనములు నెల్లూరుమండలమున గాంచనగుచున్నవి. (చూ. Nellore Inscriptions.)

35

౧ పానుగల్లు: (నల్లగొండజిల్లా)
౨ ప్రతాపరుద్రుఁడు
౩ శా. శ. ౧౨౧౩
౪ తెలుగు సంస్కృతము
ఈశాసనము పలుతావుల చెడిపోయినది. ప్రతిబింబ మస్పష్టము. ఇయ్యది కాకతీయచరిత్రమున కమూల్యమైనది. రుద్రాంబిక గణపతిదేవుని కూతురనియు నామె జీవించియుండగనే కుమారనామాంచితుడై యామె దౌహిత్రుడగు ప్రతాపరుద్రు డామెతో చేరి రాజ్య మేలుచుండెననియు నీ శాసనమునుండి తెలియుచున్నవి.

36

౧ బూరాదపూరు: (మహబూబునగరుజిల్లా)
జీర్ణశివాలయపు గోడపై.
౨ రుద్రదేవమహారాజులు
౩ శా. శ. ౧౧౯౭
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ వర్ణములు సౌష్ఠవములు
మల్యాలగుండయ ధర్మపత్నియగు కుప్పాంబిక తన స్వర్గీయభర్తపేర లింగప్రతిష్ఠ గావించి, ఆదేవర పూజాదికములకుచేసిన ధర్మములను వివరించును. ఈమె గోనవంశమునందు పుట్టినది. ఈశ్వరభట్టోపాధ్యాయులవారు ఈశాసన రచయిత.

37

౧ పామాపురము: (మహబూబునగరుజిల్లా)
చిలుకలతిప్ప అను చేనిలో
౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౨౦౦
౪ తెలుఁగు
౫ విడెముమాదయ అనువాఁడు రామనాథదేవరకు ధర్మముగా పొన్నముచ్చ్రగామసుంకము లిచ్చినట్లు తెలుపును.

38

౧ పామాపురము; (మహబూబునగరుజిల్లా)
చిలుకలతిప్ప అను చేనిలో

౨ రుద్రదేవుఁడు
౩ శా. శ. ౧౨౦౦
౪ తెలుఁగు
౫ అన్నమరాజనువాఁడు రామనాథదేవరకు ధర్మముగా పొన్నముచ్చ గ్రామ బుజ్జ సుంకా లిచ్చినట్లు తెలుపును.

39

౧ కొలనుపాక: (నల్లగొండజిల్లా) సోమనాథాలయములో.
౨ రుద్రదేవమహారాజులు
౩ *
౪ సంస్కృతము
౫ కాకతీయుల సేవకుఁడగు పోతినాయకుని ధర్మమును దెలుపును. కాకతీయవంశచారిత్రమున కీ శాసనము మిక్కిలి యమూల్యమైనది. ప్రోలునినుండి రుద్రాంబవరకు వంశవృక్షమును వివరించును. రుద్రాంబ గణపతిదేవుకూఁతురనియు, చాళుక్యవంశీయుఁడగు ఇందుశేఖరుని కొమారుఁడగు వీరభద్రుఁడు ఆమె భర్తయనియు తెలుపును. దీనిని కాకతీయ సెం ౩౫ రు శాసనముతో చేర్చి చదువవలెను.

40

౧ బూరుగుగడ్డ: (నల్లగొండజిల్లా) వరాహనృసింహస్వామిగుడిలో
౨ *
౩ *
౪ తెలుఁగు
౫ ఒకానొకని ధర్మమును దెలుపును. దేవాలయపు ఉద్యోగులను వారి భత్యములను వివరించును.

41

౧ బూరుగుగడ్డ: (నల్లగొండజిల్లా) వరాహనరసింహస్వామిగుడిలో
౨ *
౩ *
౪ తెలుఁగు
౫ అమజయ్య గణపదేవుఁడు చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఈతనికి ,, సర్వలోకాశ్రియ '' ,, విష్ణువర్ధన చక్రవర్తి '' అను బిరుదములు కలవు.

42

౧ బూరుగుగడ్డ: (నల్లగొండజిల్లా) వరాహనృసింహస్వామిగుడిలో
౨ *
౩ *
౪ తెలుఁగు
౫ ఈ శాసనాంత్యభాగమునం దాంధ్రచోడబిరుదాంచితుడగు నొక మహామండలేశ్వరుడు పేర్కొనబడి యున్నాడు. సెం. ౪౦, ౪౧, ౪౨ రు ఒకశిల మీద నేయున్నవి.

43

౧ గణపవరము: (నల్లగొండజిల్లా) విష్ణ్వాలయములో.
౨ ప్రతాపరుద్రుడు
౩ శా. శ ౧౨౧౪
౪ తెలుఁగు
౫ మహాప్రధాని గంగి దేవనింగారి ధర్మమును దెలుపును. ఇందు రాజు ,, ప్రతాపకుమార రుద్రదేవమహారాజులు'' అని వ్రాయఁబడినది.

44

౧ గజగట్లపల్లి: (మెదకుజిల్లా) ఆంజనేయాలయము ముందు
౨ *
౩ *
౪ తెలుఁగు.
౫ ఈ శాసనమును విరుగగొట్టి ఒక ఖండము గజగట్లపల్లిలోను, మరియొకఖండము మణూరులోను పడవేసినారు. దీనిని సెం ౪౫ రు మణూరుశాసనముతో కలిపి చదువవలయును.

45

౧ మణూరు : (మెదకుజిల్లా)
సోమనాథాలయములో.
౨ ప్రతాపరుద్రుడు
౩ శా. శ ౧౨౧౬
౪ తెలుగు
౫ ఈ శాసనమును నెం ౪౪ రుతో కలిపి చదువునది. దీనినుండి అనుమకొండ అంన్నువెంక, విశేము రుద్రయయను ప్రతాపరుద్రుని సామంతు లిరువురు తెలియనగుచున్నారు. కర్నూలుమండల స్థానిక చరిత్రములయందుగూడ వీరి ప్రశంస గలదు.

46

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
౨ ప్రతాపరుద్రదేవుడు
౩ శా. శ ౧౨౨౧
౪ తెలుగు
౫ మమ్మడి బ్రమ్మిశెట్టి మొదలగు సెట్లు, వీరభద్ర సాంప్రదాయులగువారు చేసిన ధర్మమును వివరించును. విజయనగర శాసనముల యంత్యభాగమున గాంచనగు శ్రీ విరూపాక్ష నామ మీశాసనప్రారంభమున చెక్కబడియున్నది. బహుశః ఇయ్యది యిటీవల లిఖింపబడియుండవచ్చును.

47

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
రెండుగుళ్ళమధ్య మసీదునకెదురుగా పూడియున్నది.
౨ ప్రతాపరుద్రుడు
౩ శా. శ ౧౨౨౫
౪ తెలుగు
౫ రాజునకు పుణ్యముగా ఆ యూరిలోని ౧౮ కులములవారు చేసిన ధర్మమును వివరించును.

48

౧ లేకుమాల : (మెదకుజిల్లా)
ఆంజనేయాలయములో.
౨ ప్రతాపరుద్రుడు.
౩ శా. శ ౧౨౩౦
౪ తెలుగు
౫ ప్రతాపరుద్రుని మహాప్రధాని పురవరి మహాదేవ నాయంకుల ధర్మమును దెలుపును.

49

౧ మాటూరు : (వరంగల్ జిల్లా)
౨ ప్రతాపరుద్రుడు.
౩ శా. శ. ౧౨౩౨
౪ తెలుగు
౫ అసంపూర్ణ శాసనము

50

౧ మేళ్ళచెఱువు : (నల్లగొండజిల్లా)
స్వయంభూదేవాలయములో.
౨ ప్రతాపరుద్రుడు.
౩ శా. శ ౧౨౩౩
౪ తెలుగు
౫ స్థానికులగు వివిధవర్ణములవారు శ్రీ స్వయంభూదేవరకు చేసిన ధర్మములు తెలియుచున్నవి. ఈ శాసనమున వెలమ, కోమటికులములు పేర్కొనబడియున్నవి.

51

౧ ఒరంగల్లు :
గుడిముందట.
౨ *
౩ *
౪ సంస్కృతము
౫ కాకతీయవంశములో ప్రోలుడు జనించినట్లు తెలుపుచున్నది. అసంపూర్ణశాసనము.

52

౧ వరంగల్లు :
గుడిముందట.
౨ *

౩ *
౪ సంస్కృతము
౫ ఈశాసనము పలుతావుల చెడిపోయినది.
ప్రారంభమున ప్రోలుని తండ్రినిఁగూర్చి తెల్పియుండవచ్చును. ప్రోలుఁడు, ఈతనికొడుకు మహాదేవుఁడు ఇందు పేర్కొనఁబడినారు. ఉపమన్యుమునియు, శైవాచార్యుఁడగు ధృవేశ్వర మునీశ్వరుఁడును పేర్కొనఁబడినారు. వీరిద్వరును చరిత్రకపరిచితులు. నెం. ౨౪ రు శాసనమునుచూచునది.

53

౧ రుద్రేశ్వరము: (హనుమకొండ)
హనుమకొండ పెద్దదేవాలయములో
౨ *
౩ *
౪ తెలుఁగు
౫ గోసగియాశ్వరదేవుఁడనువాఁడు తమ్మేలిన కాకతీయ రాజులకు రాజ్యాభివృద్ధిగాను పెక్కుదేవరలను ప్రతిష్ఠ చేసెనని తెలుపును. సహస్రస్తంభముల గుడికి రుద్రేశ్వరము అనిపేరు.

54

౧ మాటూరు: (వరంగల్ జిల్లా)
౨ *
౩ శా. శ. ౧౦౪౧
౪ తెలుఁగుపద్యములు
౫ ఈ శాసనము మధ్య మధ్య చెడిపోయియుండుటచే ప్రతిబింబమస్పష్టముగ నున్నది. త్రిభువన మల్లదేవుని సామంతుఁ డొకఁడు దాయాదు లపహరించిన ఆంధ్రసామ్రాజ్యమును తిరిగి కాకతీయులకు సంపాదించిపెట్టినటుల తెలుపుచున్నది. ఈ శాసనము కాకతీయుల పూర్వచరిత్రమును దెలుపుటలో నద్వితీయప్రాముఖ్యతఁగలది. ఇందలి విషయములు భావిపరిశోధనమునఁ గాని సమన్వయింప వలను పడదు.

55

౧ గూడూరు: (వరంగల్ జిల్లా) గ్రామమధ్యమున
౨ *
౩ *
౪ తెలుగుపద్యములు
౫ దుర్జయవంశానుక్రమణికను దెలుపును. ఎఱ్ఱనరేంద్రుఁడు బొట్టబేతరాజు పక్షమువహించి, ఆతనిని కొలవిదేశమునకు ప్రభువుగాఁ జేసెనని తెలుపుచున్నది. ఎఱ్ఱనభార్య ఆతనిని కాకతివల్లభునిగాఁ జేసినది. ఈశాసనము కాకతీయుల యుత్పత్తిని గూర్చి అద్భుతాంశములను బయలుపెట్టుచున్నది. ఇందలి విషయములు పరిశోధనీయములు. దీనితో నెం. ౫౪ రు శాసన మన్వయింప నగును. చాళుక్య సె ౩౫, ఇతర ౧౩ ల్ల ఈ శిలమీద నేయున్నవి.

56

౧ ధర్మసాగరము: (వరంగల్ జిల్లా)
దేవాలయము ముందర.
౨ *
౩ *
౪ సంస్కృతాంధ్రములు
౫ ఈశాసనము మిక్కిలి చెడిపోయి, ప్రతిబింబము దుస్సాధ్యముగ నున్నది. దీనినుండి గణపతిదేవుని మంత్రియు, భాస్కరమంత్రి పుత్రుడునగు మల్లమంత్రి తెలియనగుచున్నాడు.

57

౧ ఇనుగుర్తి: (వరంగల్లుజిల్లా)
౨ *
౩ *
౪ సంస్కృతము
౫ ఈశాసనము నాగరలిపిలోనున్నది. ఇందు విశేషభాగములలో బెత్తికలు లేచిపోయి ప్రతిబింబమస్పష్టముగ నున్నది. ప్రోలరాజునకును ముప్పాంబికకును బుత్రుడగు రుద్రదేవుడు మేలాంబికను వివాహమాడి సప్తసంతానములను బ్రతిష్ఠించెనని యీశాసనమున చెప్పబడియున్నది. దానసంవత్సరముండెడిభాగము చెడిపోయినది.

చాళుక్య శాసనములు

1

౧ గంగాపురము : (మహబూబునగరముజిల్లా)

౨ జగదేకమల్లుఁడు

౩ ౧౮ వ రాజ్యసంవత్సరము

౪ కన్నడము

౫ ఆయూరి సెట్టికులజులు సగరేశ్వరదేవుని ప్రీతికై శ్రీగిరి పండితునికి చేసిన ధర్మమును తెలుపును. ఈ శ్రీగిరిపండితుడు ఆలయస్థానపతిగ నుండవలెను. చాళుక్య ౧, ౨ శాసనములు ఒకేశిలపై నున్నవి.

2

౧ గంగాపురము : (మహబూబునగరుజిల్లా)

౨ జగదేకమల్లుఁడు

౩ ౮ వ రాజ్యసంవత్సరము

౪ కన్నడము

౫ కొందరు సెట్టికులజులును, ప్రజలును సాగరేశ్వర, సోమేశ్వర దేవరలకు చేసిన ధర్మమును దెలుపును. చాళుక్య ౧, ౨ శాసనములు ఒకేశిలపై నున్నవి.

3

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
చండికాంబగుడిలో.

౨ జగదేకమల్లుఁడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ ఈశాసనమునందలి తూర్పుభాగము జగదేకమల్లుని మంత్రియగు మనెవెగ్గడను పేర్కొనుచున్నది. పశ్చిమభాగమున త్రిభువనమల్లునికాలపు శాసనము.

4

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
[illegible] స్వామి గుడిలోని గోడలో

౨ జగదేకమల్లుడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ మహామాత్యుఁడగు శ్రీమన్మవెర్గడెను బేర్కొనును. అసంపూర్ణశాసనము.

5

౧ గంగాపురము : (మహబూబునగరుజిల్లా)

౨ జగదేకమల్లుఁడు

౩ ధాతుసంవత్సరము

౪ కన్నడము

౫ జగదేకమల్లుని తనయుడు త్రైలోక్యమల్లకేశవపురమున నొక దానముఁ జేసెననియు, దాఖసెట్టి దానిని నడుపువాడనియును, పిమ్మట నచ్చటి నాలుగు సెట్టికులములవారును, సమస్తసమయముల వారునుగూడ ధర్మములను జేసియుండిరనియు నీ శాసనమునుండి తెలియుచున్నది.

6

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
ఈశ్వరాలయములో

౨ త్రైలోక్యమల్లుఁడు

౩ చా. వి. శ. ౮౩

౪ కన్నడము

౫ ఒకానొకని దానమును దెలుపును.

7

౧ డాకూరు : (మెదకుజిల్లా)
వీరభద్రాలయములో

౨ త్రైలోక్యమల్లుఁడు

౩ శా. శ. ౧౦౧౩. త్రైలోక్యమల్లుని రాజ్యసంవత్సరము ౩, అంగీరస.

౪ కన్నడము

౫ మహామండలేశ్వర సోమెపెమ్మార్డి డాకూరులో బజ్జేశ్వరుని ప్రతిష్ఠించెను. అచ్చటనేయుండిన ఆయతేశ్వరునకు మార్తాండరసమున్నగువారు దాన మొసగిరి. ఈశాసనమునుండి తాత్కాలికదేవాలయోత్సవాదులు కొన్ని తెలియనగుచున్నవి.

8

౧ సంబులకుంట : (మహబూబునగరుజిల్లా) చెఱువుకట్టమీఁద

౨ త్రైలోక్యమల్లుఁడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ త్రైలోక్యమల్లుని మహాప్రధానియగు మనెవెగ్గడె యిందు పేర్కొనబడియున్నాడు. చోడవంశోద్భవుఁడగు సంకరసచోడమహారాజునకును పద్మల దేవికిని జనించిన మల్లమాణిదేవి ధర్మము నీశాసనము తెలుపుచున్నది.

9

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)

౨ త్రైలోక్యమల్లుఁడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ అసంపూర్ణశాసనము. ఇందు మహామండలేశ్వర నిరుగనీచోళమహారాజు పేర్కొనఁబడినాఁడు. ఇతఁడు రాజసామంతుఁడు. ఆంధ్రచోడులలో నొకఁడు. శాసనాంత్యభాగమునం దీతని మంత్రిని గూర్చిన ప్రస్తావనగలదు. అవలిభాగము నేలలో పూడియున్నది.

10

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా) బాలబ్రహ్మేశ్వరుని గుడిప్రక్కన.

౨ త్రైలోక్యమల్లుఁడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ అసంపూర్ణశాసనము. ఇందు మహామండలేశ్వర బిద్దనచోడమహారాజు పేర్కొనఁబడినాఁడు. ఇతఁడు సామంతప్రభువై, తెలుఁగు చోళులలో నొక్కరుఁడైయుండి దత్తమండలశాసనములలోని బిద్దనచోడుఁడై యుండును.

11

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా) బాలబ్రహ్మేశ్వరుని గుడిప్రక్కన

౨ భువనైకమల్లుఁడు

౩ చా. వి. శ. ౭౭ నళసంవత్సరము

౪ కన్నడము

౫ అలంపురములోని శ్రీబ్రహ్మేశ్వరదేవరకు శ్రీమద్వడ్డె రావుళదండనాయకులు చేసిన ధర్మమును దెలుపును. ఈ దానము స్థానపతి బ్రహ్మరాసి భట్టారకునికి చేయబడినది. ఇందు చాళుక్యవిక్రమ శకమునకు బదులుగా శకవర్ష మీయబడియున్నది. ఈశాసనమునుండి యాకాలమునందు దేవపూజోపయోగ్యములగు వస్తువులు తెలియుచున్నవి.

12

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా) వేంకటేశ్వరాలయము ముందు.

౨ త్రిభువనమల్లుఁడు

౩ చా. వి. శ ౧

[illegible]నమల్లుని రాజ్యకాలమునం దాతనికి సామం[illegible] నొక చోడరాజు బ్రహ్మేశ్వరదేవునికిఁ [illegible]తిగా నచ్చటి స్థానపతి కొనర్చిన ధర్మము నీ శాసనము తెలుపుచున్నది. ఈ శాసనకాలము ఒకటవచాళుక్యవిక్రమ శకసంవత్సరముగా నున్నది. ఈ శకము త్రిభువనమల్లబిరుదాంచితుడును, పశ్చిమ చాళుక్యచక్రవర్తియు నగు నాఱవవిక్రమాదిత్యుని రాజ్యారంభకాలమగు క్రీ. శ. ౧౦౭౫—౧౦౭౬

సంవత్సరమునుండి ప్రారంభమగును. ఈ శాసనము పలుతావుల చెడిపోయియుంటచే ప్రతిబింబ మస్పష్టముగ నున్నది.

13

౧ వేములవాడ: (కరీంనగరుజిల్లా) భీమేశ్వరాలయము ముందు.
౨ త్రిభువనమల్లుఁడు
౩ చా. వి. శ. (౨) అవ్యయసం॥
౪ కన్నడము
౫ ఈ శాసనపు పశ్చిమభాగమున త్రిభువనమల్లుని పుత్రుడగు కుమారసోమేశ్వరుని ధర్మమును, ఉత్తర భాగమున పాళవాకకులతిలకుడగు మహామండ లేశ్వరజగద్దేవుడు హరీశ్వరదేవునికిఁ బ్రీతిగాఁ సిశ్వర పండితునికిఁ జేసిన ధర్మమును పేర్కొనబడి యున్నవి. ఈ జగద్దేవుడును, కాకతిరుద్రుని హను మకొండశాసనమందలి జగద్దేవుఁడు నొక్కరేయై యుండవలెను.

14

౧ అలంపురము: (రాయచూరుజిల్లా) యోగానందనారసింహాలయము
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ (౨) ౩ వ్యయ
౪ కన్నడము
త్రిభువనమల్లుని రాజ్యమున మహాసాధనాధిపతి ధర ణీంద్రరాశి పండితుని పాలనమున సమ...ను కూడి చేసిన ధర్మము ని శాసనము తె...

15

౧ గంగాపురము: (మహబూబునగరుజిల్లా)
౨ త్రిభువనమల్లుఁడు
౩ చా. వి. శ. ౩
౫ కొండలు బ్రహ్మేశ్వరదేవర కొసంగిన దానమును

16

౧ గంగాపురము: (మహబూబునగరుజిల్లా) చాకలివాని భావివద్ద
౨ త్రిభువనమల్లుఁడు
౩ చా. వి. శ. ౩ ప్రజాపతి సం॥
౪ కన్నడము
౫ అచ్చటి శెట్టికులజుల ధర్మము తెలియుచున్నది.

17

౧ నగునూరు (కరీంనగరముజిల్లా) ఊరిబయటనున్న శక్తిఆలయమునకు ఎదుటి విగ్రహ ముల దగ్గర.
౨ దొమ్మెరాజు
౩ ప్రమాది
౪ తెలుఁగు
౫ మహామండలేశ్వర దొమ్మెరాజు జగద్దేవుడు, మేడ రాజు ననువారలు ఎనుబదివేల సైన్యము నెదిర్చి గెలిచిరని యీ శాసనము దెలుపుచున్నది. వారలు అనుమకొండశాసనమునందలి కాకతీయ ప్రత్యర్థు లయి యుండిరి.

18

౧ అల్లాదుర్గము: (మెదకుజిల్లా) ఈదులలో నున్నది.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౭ రక్తాక్షి
౪ కన్నడము
౫ త్రిభువనమల్లుని కాలమున రాజపుత్రుడగు అహవ మల్లపెమ్మాడి చేసిన దానము తెలియనగుచున్నది.

19

౧ వేములవాడ: (కరీంనగరుజిల్లా) సోమేశ్వరాలయము ముందు
౨ త్రిభువనమల్లదేవుఁడు
౩ చా. వి. శ. ౭

౪ కన్నడము

౫ త్రిభువనమల్లుని కాలమున నతని సామంతుఁడు రాజాదిత్యరస రాజాదిత్యేశ్వరుని ప్రతిష్ఠ చేసి యొక మహోన్నతదేవాలయమును గట్టించి, చక్రవర్తి యనుజ్ఞపై నా దేవునకుఁ గొన్ని ధర్మములను జేసినటు లీశాసనము తెలుపుచున్నది.

20

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
బాలబ్రహ్మేశ్వరునిగుడి పశ్చిమద్వారమున.

౨ *

౩ చా. వి. శ. ౧౧

౪ కన్నడము

౫ అసంపూర్ణశాసనము

21

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
ఆంజనేయులగుడిముందర.

౨ త్రిభువనమల్లుడు

౩ చా. వి. శ. ౧౩

౪ కన్నడము

౫ అసంపూర్ణశాసనము. ప్రతిబింబము దుస్సాధ్యముగ నున్నది. కందూరుశాఖకు జెందిన చోడవంశీయులలో నొకడును, త్రిభువనమల్లుని సామంతుడునగు నొక రాజయ్యని దానము నీ శాసనము తెలుపుచున్నది.

22

౧ గంగాపురము : (మహబూబునగరుజిల్లా)
కేశవాలయము గోడమీద.

౨ త్రిభువనమల్లుడు

౩ చా. వి. శ. ౧౬ ప్రజోత్పత్తి

౪ కన్నడము

౫ త్రిభువనమల్లునికి గురువగు సకలప్రవేశభట్టారకుడు, జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రవీణుడగునాదిత్యభట్టోపాధ్యాయునికి, చక్రవర్తి యశోభివృద్ధికై యొనర్చిన ధర్మము నీ శాసనము తెలియజేయుచున్నది.

23

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
సోమనాథాలయముముందర,

౨ *

౩ చా. వి. శ. ౨౨ ఈశ్వర

౪ కన్నడము

౫ అసంపూర్ణశాసనము. ఇందునుండి కొట్టిపాక రాజధానిగ పేర్కొనబడియున్నది. ఇచ్చట నొక రాజప్రతినిధి యుండి యుండును.

24

౧ గంగాపురము ; (మహబూబునగరుజిల్లా)
వినాయకునిగుడివద్ద

౨ త్రిభువనమల్లుడు

౩ చా, వి. శ. ౨౩ ఈశ్వర

౪ కన్నడము

౫ ఈ శాసనమున చా. వి. శ. ౨౩, ౪౨ సంవత్సరములు గలవు. ఇందుకుఁ గల కారణము తెలియుట లేదు. గంగాపురమునకు త్రైలోక్యమల్లకేశవపురమను నామాంతర ముండియుండును.

25

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
[illegible] వేపచెట్టు అరుగుమీద పఱచిన బండ

[illegible] ల్లుడు

[illegible] ౧౬. ఖర

[illegible]

౪ మహారాణి మన్నాదేవిధర్మ మీ శాసనమునఁగలదు.

26

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
బాలబ్రహ్మేశ్వరుని గుడిప్రక్క.

౨ త్రిభువనమల్లుడు

౩ చా. వి. శ. ౨౬ కొళయుక్తి
౪ కన్నడము
౫ మహామండలేశ్వర మల్లరస మహాస్థానాధిపతి సోమేశ్వరరాశిభట్టారకునికి, బ్రహ్మేశ్వరదేవుని ప్రీతికై చేసిన ధర్మ మీశాసనమునుండి తెలియుచున్నది.

27

౧ గంగాపురము: (మహబూబునగరుజిల్లా)
ఆలయప్రాకారములో
౨ *
౩ చా. వి. శ. ౨౭
౪ కన్నడము
౫ స్థానికులగు సెట్టికులజాలును, సమస్తసమయములవారు నుగూడి ధర్మము చేసి వేయించిన శాసనము. చాళుక్య నె ౩౨ రకూడ ఈశిలమీద నేయున్నది.

28

౧ పూడూరు: (మహబూబునగరుజిల్లా)
ఆలయమువద్ద కంపలో
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౨౯
౪ కన్నడము
౫ త్రిభువనమల్లుని సామంతుడగు మహామండలేశ్వర మాల్లకరస తన గురువును జైనమతప్రవర్తకుడునగు కనకసేన భట్టాచార్యునికి చేసిన ధర్మమును దెలుపు శాసనము. దానినుండి యా కాలమునందు జైన మతము ప్రబలియుండినటుల తెలియు.

29

౧ కొలనుపాక: (నల్లగొండజిల్లా)
సోమనాథాలయములో
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౩౦ సర్వజిత్
౪ కన్నడము
౫ త్రిభువనమల్లుని దండనాయకులగు బాణసువెగ్గడె అనన్తపాలయ్య యనువారలు రాజధానియగు కొల్లిపాకయందలి రాజాదిత్యేశ్వరునికి జేసిన ధర్మము నీ శాసనము తెలుపుచున్నది.

30

౧ అలంపురము: (రాయచూరుజిల్లా)
బాలబ్రహ్మేశ్వరునిగుడి తూర్పుద్వారమువద్ద.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౩౯. సర్వజిత్
౪ కన్నడము
౫ సామంత మహామండలేశ్వరుడగు మల్లరస బ్రహ్మేశ్వరదేవప్రీత్యర్థమై వితరణేన్ద్రరాశి పండితునికిఁ జేసిన ధర్మము నీ శాసనము తెలుపుచున్నది.

31

౧ అలంపురము: (రాయచూరుజిల్లా)
బాలబ్రహ్మేశ్వరుని గుడిప్రక్క.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౩౯
౪ కన్నడము
౫ త్రిభువనమల్లుని దేవి ధర్మశాసనము

32

౧ గంగాపురము: (మహబూబునగరుజిల్లా)
ఆలయప్రాకారములో.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా, వి. శ. ౪౧
౪ కన్నడము
౫ భీమరస, గంగాదేవి యనువారు గంగేశ్వరదేవుని ప్రతిష్ఠ చేసినటులఁ దెలుపును. చాళుక్య నె ౨౩ ర ఇదియు ఒక శిలమీద నే యున్నవి.

33

౧ నెకొండ: (మహబూబునగరుజిల్లా)
రామేశ్వరాలయము ముందర,

౨ త్రిభువనమల్లుండు
౩ చా. వి. శ. ౪౮ ప్లవ
౪ కన్నడము
౫ చందలదేవీ తనయుండును మహామండలేశ్వరుండు నగు కుమార తైలపదేవుడు తన పట్టమహిషి లక్ష్మీదేవితోడను, కుమార పెమ్మాణ్డితోడను, కోడూరి నుండి రాజ్యమేలుచు చేసిన ధర్మ మీ శాసనమున పేర్కొనబడియున్నది. ఈతడు కోడూర రాజ ప్రతినిధిగనుండి, కాకతిరుద్రుని హనుమకొండశాసనమునఁ జెప్పబడినటుల కాకతిప్రోలునికిఁ బ్రత్యర్థిగ నుండియుండెను.

34

౧ బూదపూరు : (మహబూబునగరుజిల్లా)
ఆంజనేయాలయమునకు ఎదురుగా.
౨ *
౩ చా. వి. ని ౪౮ ప్లవ.
౪ కన్నడము
౫ సపుత్రకళత్రుడగు కుమార తైలపదేవుడు వేయించిన దానశాసనము. దీనిని నెం. ౩౩ రు చాళుక్యశాసనముతో కలిపి చదువవలెను.

35

౧ గూడూరు : (వరంగల్ జిల్లా)
గ్రామమధ్యమున.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౪౯ క్రోధి
౪ కన్నడము
౫ కొల్లిపాకనుండి కుమార సోమేశ్వరుడు రాజ్యమేలు సమయమున దండనాయక సాహిపయ్య విన్నపమాలించి మహాప్రధాని మనెవెర్గడే చేసిన ధర్మము నీశాసనము పేర్కొనుచున్నది. కాకతీయ నెం. ౫౫ ఇతర ౧౩ ర్ల శాసనములుకూడ ఈశిల మీదనే యున్నవి.

36

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
ఊపగడ్డపయిని స్తంభముమీద.
౨ *
౩ చా. వి. శ. ౫౦ విశ్వావసు
౪ కన్నడము
౫ కుమారసోమేశ్వరుడు కొల్లిపాకనుండి రాజ్యమేలుచుండగా మంత్రియగు మనెవెర్గడే వేసిన ధర్మశాసనము. ఇది పలుతావుల చెడిపోయినది. ప్రతిబింబము దుర్గ్రాహ్యముగ నున్నది. వ్రాత ఏమియు బాగులేదు.

37

౧ పానుగల్లు : (నల్లగొండజిల్లా)
వేంకటేశ్వరాలయములో.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ *
౪ సంస్కృతము
౫ ఈ యసంపూర్ణశాసనమునుండి త్రిభువనమల్లుడు రాజ్యమేలుచుండగా, భీముని తమ్ముడగు వైద్యనాథుడను నాతడు, చక్రవర్తికుమారుడగు తైలపదేవునివద్దనుండి కొంతభూభాగమును పొందెనని తెలియుచున్నది. ఈ తైలపుడు కాకతీయప్రత్యర్థియగు తైలపుడు.

38

...గడ్డ : (మహబూబునగరుజిల్లా)
...సింహస్వామి గుడికి తూర్పుననున్న చిన... కల బావివద్ద.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ *
౪ కన్నడము
౫ బాణసువెర్గడె అనంతపాలయ్యలను పేర్కొనుచున్నది.

39

౧ అల్లాదుర్గము : (మెదకుజిల్లా)
కేశవాలయములో.
౨ భూలోకమల్లుడు
౩ ౩ వ రాజ్యసంవత్సరము. కీలక.
౪ కన్నడము
౫ *
షరా :— ఇది తాడికొండ శాసనముగా పొరపాటున అచ్చుపడినది. పుట ౧౪౩.

40

౧ గంగాపురము : (మహబూబునగరుజిల్లా)
చోడమ్మచెఱువువద్ద.
౨ భూలోకమల్లుడు
౩ భూలోకమల్లుని ౭ వ రాజ్యసంవత్సరము
౪ కన్నడము
౫ భూలోకమల్లుని కుమారుడును, యువరాజును అగు తైలపుని దండనాయకుడును, కొందరుసెట్టి కులజులును చేసిన ధర్మమును దెలుపును.

41

౧ కొఱపోలు : (నల్లగొండజిల్లా)
చెఱువుగట్టునకు ప్రక్కన
౨ ఆహవమల్లుడు
౩ శ. ౯౯. శ్రీముఖ
౧ కన్నడము
౫ సోమపెర్మాడి, లక్ష్మిబిరసియనువారల ధర్మములు ఉత్తరపశ్చిమభాగములందు గలవు.

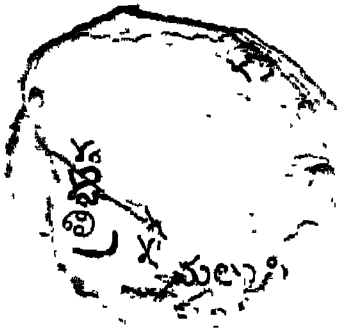
42

౧ కొలనుపాక : (నల్లగొండజిల్లా)
వీరనారాయణస్వామిగుడి గర్భాలయములో.
౨ త్రిభువనమల్లుడు
౩ చా. వి. శ. ౨౯
౪ సంస్కృతము
౫ ఈశాసనము ఆరడుగుల పొడుగుగలరాయిపై చెక్కబడియున్నది. అక్షరములు మిక్కిలి చిన్నవియై యొకదానినంటి యింకొకటి యున్నవి. పంక్తుల నడుమగూడ స్థలము చాల తక్కువ. అనేక స్థలములలో నక్షరము లరిగిపోయినవి.

ఇతరశాసనములు

1

౧ ఓరుగల్లు :
కోటలో ద్వారశాఖపై
౨ రాచ్చిదేవ మహాపాత్రుడు
౩ ప్రమాది
౪ తెలుగు
౫ కాకతీయు లంతరించినపిమ్మట కొంతకాలమునకు ఓరుగల్లుకోట కపిలేంద్ర గజపతి కుమారుడగు రాచ్చిదేవ మహాపాత్రునిచే నాక్రమింపబడినటు లీశాసనమునుండి తెలియుచున్నది.

2

౧ నేలకొండపల్లి : (వరంగల్లుజిల్లా)
విరాట్రాయాంధ్రగ్రంథాలయములో
౨ కందూరి రుద్రయనచోడుడు
౩ శా. శ. ౧౦౪౮
౪ తెలుంగు
౫ ఒకదానమును దెలుపును.
ఈ రుద్రయనచోడు డాంధ్రచోడుల సంతతివాడు.

3

౧ నేలకొండపల్లి : (వరంగల్లుజిల్లా)
విరాట్రాయాంధ్రగ్రంథాలయములో.

౨ కృష్ణదేవరాయలు

౩ శా. శ. ౧౪౩౩ ధాతృ

౪ తెలుఁగు

౫ కృష్ణదేవరాయలకాలమున కృష్ణానది యుత్తరతీరమును కొండపల్లినుండి రాయసం కొండమరుసు పాలించుచుండెనని యీ శాసనము తెలియజేయుచున్నది.

4

౧ నాగులపాడు : (నల్లగొండజిల్లా)
గుడిద్వారముముందర అడ్డరాతిపై

౨ యేలీసుఖాను

౩ శా. శ. ౧౪౬౩ క్రోధి

౪ తెలుఁగు

౫ రెడ్డసమక్షమున జేయబడిన యొక దానమును దెలుపును.

5

౧ పానుగల్లు (నల్లగొండజిల్లా)
గోరీలవద్దనున్న శకలము.

౨ *

౩ *

౪ సంస్కృతము

౫ ఇందునుండి మైలాంబిక, భీమరాజనందనుడగు తాండక్షితీశుడు ననువారు తెలియనగుచున్నారు. వీరు చరిత్ర కపరిచితులు.

6

౧ జడచర్ల : (మహబూబునగరుజిల్లా)
వేంకటేశ్వరాలయములో.

౨ కందూరి ఉదయనచోడుడు

౩ శా. శ. ౧౦౭౪. చిత్రభాను

౪ తెలుగు

౫ ఈతని సుంకాధికారులు కోడూరిలోని స్వయంభు సోమనాథున కిచ్చిన ధర్మములను దెలుపును. ఈ శాసనమునుండి సలము సుంకమను పన్నును, గోకర్ణ సింగరూక లను నాణెములును దెలియుచున్నవి.

7

౧ ఆలుగడప : (నల్లగొండజిల్లా)

౨ ఎఱ్ఱమనాయనింగారు

౩ శా. శ. ౧౧౨౭

౪ తెలుగు

౫ ఇందలి గుండపనాయనింగారు చరిత్రమున కపరిచితుడు. ఈ శాసనమునుండి యాతడు వడ్లూరునకు పాలకుడనియు, నాతని మంత్రి సింగమదేవనాయంకు లనియుఁ దెలియుచున్నది.

8

౧ ?ంగాపురము : (మహబూబునగరుజిల్లా)

౨ *

౩ *

౪ సంస్కృతము

౫ అసంపూర్ణ శాసనము. వెన్నమహీపతిని పేర్కొనుచున్నది.

9

౧ రామన్నపేట : (వరంగల్ జిల్లా)
చెఱువుతూముమీఁద.

[illegible]తమ్రెడ్డి

[illegible]౫

౫ [illegible]మ్రెడ్డి చరిత్ర కపరిచితుడు. ఈతని తండ్రి ముప్పారెడ్డి యని చెప్పబడియున్నది. వీరు రెడ్డికులజులయియుందురు. ఈ శాసనశిలను రెండు ఖండములు చేసి తూమునకు వేర్వేరుతావులను బిగించిరి. ప్రత్యేకఖండములకుఁ బ్రతులు దీసి కలిపిన శాసనము.

10

౧ గార్ల : (వరంగల్లుజిల్లా)

౨ బొప్పరాయలు

౩ శా. శ. ౧౨౦౯

౪ సంస్కృతము

౫ అసంపూర్ణశాసనము. ఇయ్యది పద్మనాయకవంశ చరిత్రమునకు చాల ముఖ్యమైనది. చతుర్థకులమున బేతభూపతియు, నాతనికి బొప్పడును, అతనికిఁ గణనాథుఁడు నాతనికి బొప్పరాయలునుజన్మించిరి. ఈ రెండవ బొప్పరాయ లెవ్వరికి సామంతుడో తెలియుటలేదు.

11

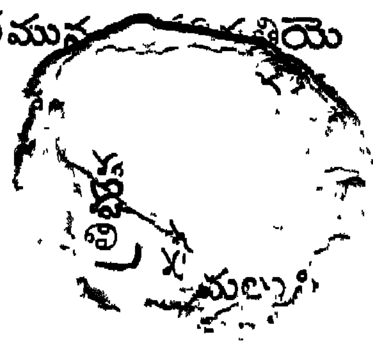
౧ పిల్లలమఱ్ఱి : (నల్లగొండజిల్లా)
సోమేశ్వరాలయ స్తంభముమీద.

౨ కొపయనాయనింగారు

౩ హేవిళంబి

౪ తెలుఁగు

౫ ఈతని భృత్యుడగు ఎఱపోతులెంకధర్మము నీశాసనము దెలుపుచున్నది. కొపయనాయని బిరుదములు గమనింపదగినవి. ఎఱపోతు లెంకతండ్రియని చెప్పబడిన అనుమకొండ మాచినాయనింగారికిని, కాకతీయప్రతాపరుద్రుని భృత్యుడగు అనుమకొండ అంన్నువెంకకు నేమైన సంబంధ ముండెనేమో తెలియుటలేదు. కొపయనాయకుడు కాకతీయ రాజ్యమున. పిల్లలమఱ్రి ప్రాంతమున [illegible] యుండును.

12

౧ కొలువి : (వరంగల్ జిల్లా)

౨ చాళుక్యభీముఁడు

౩ *

౪ తెలుఁగు

౫ ఈశాసనము వేంగీచాళుక్య చరిత్రమునకు ముఖ్యమైనది. పూర్వభాషాపదములు పెక్కులిందుగలవు. ఇందలి రణమర్దాన్వయమును, కుసుమాయుధుఁడు నెవ్వరో తెలియదు. కొలువిరాజ్యప్రశంస యిందు గలదు. ఈశాసనము తొమ్మిదవ శతాబ్దమధ్యభాగము నాటిది.

13

౧ గూడూరు : (వరంగల్ జిల్లా)
గ్రామమధ్యమున.

౨ మల్లుడు

౩ *

౪ కన్నడము

౫ విరియాలవంశమునసూరడు నాతనికి బేతనయునతనికి బెజ్జమాంబికయందు మల్లనయు జనించిరని యీ శాసనమునుండి తెలియుచున్నది. వారికిని కాకతీయశాసనములలో విర్యాలనాగసానమ్మకు నేమైన సంబంధ ముండెనేమో తెలియదు. కాకతీయ ౫౫, చాళుక్య ౩౫, శాసనములును ఇదియు ఒకేశిలపై నున్నవి.

14

౧ ఇనుగుర్తి : (వరంగల్ జిల్లా)
జియ్యరుస్వామిగారి యింట్లో.

౨ బయ్యాంబిక

౩ *

౪ సంస్కృతము.

౫ ఇందలి విరియాలబయ్యాంబికకును, నెం. ౧౩ వ. శాసనమున పేర్కొనబడిన విర్యాలవంశజులకును, విర్యాలనాగసానమ్మకునుఁగల సంబంధ మేమియో తెలియుటలేదు. శాసనముపలుతావులచెడియున్నది. మధ్య కల్పము చెక్కబడినది.

15

౧ బూరుగుగడ్డ : (మహబూబునగరుజిల్లా)
శివాలయములో.

౨ అంనపనాయనింగారు

౩ శా. శ. ౧౩౦౦

౪ తెలుఁగు

౫ ఈ యంనమనాయనింగారు సితనితండ్రి యన భీమానాయనింగారును, కాకతీయులకు పిమ్మట నుత్తరాంధ్రదేశము నేలిన పద్మనాయక వెలమల లోనివారయి యుందురు.

16

౧ మధిర : (వరంగల్ జిల్లా)
మధిరమహాదేవపురము త్రోవలోని చేలో.

౨ నరసింహుడు

౩ శా. శ. ౧౧౧౨

౪ సంస్కృతము

౫ తెనాలిపురవాస్తవ్యుడును, నారసింహుని పౌత్రుడున్ను, బ్రహ్మాభిధాని పుత్రుడునగు నారసింహుని దానశాసనము. ఈ బ్రాహ్మణకుటుంబమునుగూర్చి యింకేమియును దెలియుటలేదు.

17

౧ లింగగిరి : (కృష్ణాజిల్లా)

౨ *

౩ శా. శ. ౧౧౪౨

౪ తెలుఁగు

౫ క్రీ. శ. ౧౨౨౦ లో లింగగిరిలో ఎంబెరుమానారు మఠము స్థాపింపఁబడినట్లును మఠమునకు ఆరికసహాయము కొఱకు రాజమఠము కొల్వ యేర్పరుపబడినట్లును అస్పష్టముగఁ దెలియుచున్నది.

18

౧ పానుగల్లు : (నల్లగొండజిల్లా)
గోరీలవద్ద

౨ మేలాంబిక

౩ చా. వి. శ. ౮౪

౪ సంస్కృతము

౫ మేలాంబికకు మువ్వురుపుత్రులుండిరని తెలియుచున్నది. ఉదయాదిత్య భీమ గోకర్ణులనామములు గూడ గలవు. వీ రామెకు పుత్రులో యేమో తెలియలేదు. వేఱొకచో నుదయాదిత్యునకు భీమ గోకర్ణులు పుత్రులని మామిళ్ళపల్లి శాసనము తెలుపుచున్నది. ప్రతిబింబము బాగుగలేదు.

19

౧ నగునూరు : (కరీంనగరముజిల్లా)
ఊరిబయటనున్న శక్తిఆలయమునకు ఎదుట విగ్రహములదగ్గర

౨ గణపతిదేవమహారాజు

౩ సర్వజితు

౪ తెలుఁగు

౫ ఆ మల్లిసెట్టి, ఆయన కొడుకు వెన్నిసెట్టిచేసిన దానము. వీరు హరేశ్వరదేవరప్రతిష్టను గణపతిదేవమహారాజుపేర గణపేశ్వరమును, సకల భక్తులపేర సకలేశ్వరమును ప్రతిష్ఠ చేసినట్లు ఈ శాసనము తెలుపుచున్నది. ఈగణపదేవుఁ డెవఁడో తెలియుటలేదు. చాళుక్య ౧౩ వ శాసనము నిదియు నొక్కశిలమీదనే యున్నవి.

20

౧ అలంపురము : (రాయచూరుజిల్లా)
బ్రహ్మేశ్వరుని గుడినుండి తుంగభద్రకు పోవు త్రోవ ప్రక్కగోడలో.

౨ విజయాదిత్యుఁడు

౩ శా. శ. (౬౨౬)

౪ సంస్కృతము

౫ ఇది బాదామి చాళుక్యుల శాసనము. శిలపంక్తుల ... మునం దరిగిపోయినది. కాల మాయ ... డ నటులే యున్నది. పూర్వచాళుక్య ... కది మిగుల ముఖ్యమైనది.

21

౧ వేములవాడ : (కరీంనగరముజిల్లా)

౨ ఆరికేసరి

౩ *

౪ సంస్కృతము

౫ చాళుక్యవంశమున జనించినవినయాదిత్యనామధేయుడగు యుద్ధమల్లుడు చిత్రకూటదుర్గమునుఁ గైకొనెను ఆతని కుమారుఁడగు నరికేసరి వేంగీదేశమును బలముచే నాక్రమించె. అతనికి నరసింహభూపతియు నతనికి రాజాదిత్యుడు నాతనికి రెండవయుద్ధమల్లుడును జనించిరి. అనంతరము రెండవ నరసింహదేవుడు పుట్టి గూర్జరసైన్యములను జయించియుండెను. ఇతనికి రెండవ యరికేసరి యుదయించెను. మహాసేనావృతుడయినయీతడు గోవిందరాజురాజ్యము నపహరించి, బిజ్జని రక్షించెను. ఈతని బిరుదములనుండి యీతడు త్రిభువనమల్లుని సామంతుడని తెలియుచున్నది. ఈతనికి గుణకశర్మ యనునాతడు మంత్రియు సన్ధివిగ్రహియునైయుండెను. బద్దిగభూపాలుని మనుమడగు తంత్రపాల పెద్దనాయకునికోరికను మన్నించి అ × లపాలకపట్టణమునం దరికేసరి భూదాన మొనర్చెను. ఇందలి గోవిందరాజు, పశ్చిమచాళుక్య దండనాయకుడుగను, బిజ్జడును ఆంధ్రచోడసామంతులలో నొక్కరుడుగను, నిర్వచనోత్తరరామాయణమున తెనుంగ బిజ్జనామమున పేర్కొనబడియు నుండిన బిజ్జనచోడమహారాజని చెప్పవచ్చును. ఈ బద్దెన యెవ్వరో తెలియరాదు. పై నుదహరింపబడినవారందరును చాళుక్యవిక్రమాదిత్యుని కాలమునందుండినవారు. ఈ శాసనము వేంగీచాళుక్య, ఆంధ్రచోడవంశములకు చాల ముఖ్యమైనది.

22

౧ దోసపాడు: (నల్లగొండజిల్లా) గుండ్లపల్లెపాటుమీది పాడుదేవా మీద.

౨ *

౩ శా. శ. ౧౧౧౨

౪ తెలుగు

౫ దోసపాటి రుద్రయ్య హరిహరదేవునికి తనతండ్రి గుండ్రడ్డికి, తనతల్లి కామసానికి పుణ్యముగానిచ్చిన ధర్మమును దెలుపును.

23

౧ నాగులపాడు: (నల్లగొండజిల్లా)

౨ రామరాజుమేడ్రాజు

౩ శా. శ. ౧౪౦౪

౪ తెలుగు

౫ గోలకొండరాజ్యమునకు ముందు వెలమవారివద్ద రాజప్రతినిధిగానుండి సూర్యాపేటతాలూకాలోని భాగములను రామరాజు మేడరాజు పాలించినటుల దత్రత్యులు చెప్పుచున్నారు. ధర్మస్థాపకుడయిన అక్కనకు మేడరాజునకుగల రాజకీయసంబంధము తెలియుటకవకాశములు లేవు. చాళుక్య ౧౬ వ శాసనములోను, మేడరాజు ప్రసంగము కలదు.

24

౧ ముదిమాణిక్యము: (మెదకుజిల్లా) భోగేశ్వరస్వామిగుడిలో.

౨ మల్లిశెట్టి

౩ శా. శ. ౧౨౫౮

౪ సంస్కృతము

౫ తటాకనిర్మాణప్రశంస యీ శాసనమునఁగలదు.

